

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Νομική και Διοικητική Επιστήμη»
«Διοικητική Επιστήμη και Δημόσιο Μάνατζμεντ»

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

**«Το Πειθαρχικό Δίκαιο του ένστολου προσωπικού
της Ελληνικής Αστυνομίας»**

Επιβλέπων Καθηγητής: Λάμπρος Μπαμπαλιούτας
Σπουδαστής: Εμμανουήλ Τζιράκης, (Α.Μ. 7119Μ041)

ΑΘΗΝΑ 2021

*Στον πατέρα μου, που έφυγε νωρίς.
Στην μητέρα μου, που καθημερινά
μου αποδεικνύει ότι ο κάθε σταυρός είναι
στο μπόι του ανθρώπου που τον σηκώνει.*

Περίληψη

Με την παρούσα εργασία, πραγματοποιείται μια προσπάθεια προσέγγισης των βασικών αρχών και κανόνων που διέπουν την ενεργό υπηρεσία αλλά και τον, εκτός υπηρεσίας, ατομικό βίο μιας ιδιαίτερης κατηγορίας δημόσιων λειτουργών, των υπαλλήλων της ελληνικής αστυνομίας. Οι αστυνομικοί στα πλαίσια της άσκησης των καθηκόντων τους πολλές φορές καλούνται να προβούν σε περιορισμό θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών με τρόπο άμεσο, προκειμένου να προστατεύσουν υπέρτερα έννομα αγαθά ή υπέρτερες μορφές δημοσίου συμφέροντος.

Αυτή ακριβώς η αμεσότητα της αστυνομικής επέμβασης σε συνδυασμό με τα δυσδιάκριτα, πολλές φορές, όρια της λεγόμενης «διακριτικής ευχέρειας», εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους ως προς την υπέρβαση των «άκρων ορίων» της αλλά και για την εκδήλωση φαινομένων αστυνομικής αυθαιρεσίας. Προκειμένου να προληφθούν ή και να κατασταλούν επιλήψιμες συμπεριφορές από αστυνομικούς που σχετίζονται με την υπέρβαση των ορίων της διακριτικής ευχέρειας που τους παρέχει η νομοθεσία, το αστυνομικό προσωπικό υπόκειται όχι μόνο στις γενικές διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (Ν. 2690/1999) που διέπουν το σύνολο της Δημόσιας Διοίκησης, αλλά και στις ειδικότερες διατάξεις του Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 για το «Πειθαρχικό Δίκαιο του Αστυνομικού Προσωπικού».

Σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο που ορίζει το ανωτέρω Π.Δ., οι αστυνομικοί λογοδοτούν για οποιαδήποτε ενέργεια προβούν ή για οποιαδήποτε παράλειψή τους καίτοι είχαν οφειλόμενη προς τούτο ενέργεια. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι διατάξεις του Π.Δ. 120/2008 καθορίζουν τις σχετικές διαδικασίες αναζήτησης ευθυνών, στοιχειοθέτησης των πειθαρχικών παραπτωμάτων, αξιολόγησης της βαρύτητάς τους, καταλογισμού τους στους υπαιτίους, εκδίκασης των αντίστοιχων υποθέσεων, επιβολής ποινών στους ενόχους, άσκησης ενδίκων μέσων και έκτισης των ποινών.

Η παρούσα εργασία διαρθρώνεται σε τέσσερα κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μία ανασκόπηση του όρου της «Αστυνομίας» και αναφέρονται γενικές έννοιες, οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν ως βάση για τα επόμενα μέρη. Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύεται το νομικό πλαίσιο του Πειθαρχικού Δικαίου και αναφέρονται οι πειθαρχικές ποινές και τα διοικητικά μέτρα που λαμβάνονται σε περίπτωση πειθαρχικού

παραπτώματος, ενώ στο τρίτο κεφάλαιο περιγράφονται οι φάσεις της πειθαρχικής διαδικασίας. Περαιτέρω, το τέταρτο κεφάλαιο εστιάζει στα Πειθαρχικά Συμβούλια της Ελληνικής Αστυνομίας και τέλος η εργασία ολοκληρώνεται με παράθεση συμπερασμάτων και διαπιστώσεων.

Λέξεις-κλειδιά: Αστυνομικός υπάλληλος, Αστυνομία, Πειθαρχικό παράπτωμα, Πειθαρχική ποινή, Πειθαρχικό Δίκαιο, Πειθαρχικό Συμβούλιο

Abstract

With this particular paper, an attempt is made to approach the basic principles and rules that govern the active service but also the, off-duty, individual life of a special category of public officials, namely the employees of the Greek police. In the exercise of their duties, police officers are often called upon to restrict the fundamental rights of citizens in a direct way, in order to protect superior legal goods or superior forms of public interest.

This very immediacy of the police intervention in combination with the often-indistinguishable limits of the so-called "discretion", carries serious risks in terms of exceeding its "extreme limits" but also for the manifestation of phenomena of police arbitrariness. In order to prevent or even suppress reprehensible behavior by police officers related to exceeding the limits of discretion provided by law, the employees of the Greek police are subject not only to the general provisions of the Code of Administrative Procedure (Act No 2690/1999) governing the of the entire Public Administration, but also in the more specific provisions of the Presidential Decree No 120/2008 on the "Disciplinary Law of the Police Personnel".

According to the legal framework defined by the above Presidential Decree, the police officers are accountable for any action they take or for any omission even though they had due action to do so. It should be noted that the provisions of the Presidential Decree No 120/2008 determine the relevant procedures for seeking responsibility, substantiation of disciplinary offenses, assessment of their gravity, imputation to the perpetrators, adjudication of the respective cases, imposition of penalties on the guilty, appeal and sentencing.

This particular paper is structured in four chapters. The first chapter provides an overview of the term "Police" and mentions general concepts, which will be used as a basis for the following parts. The second chapter analyzes the legal framework of the Disciplinary Law and lists the disciplinary penalties and administrative measures taken in case of disciplinary misconduct, while the third chapter describes the phases of the disciplinary procedure. Furthermore, the fourth chapter focuses on the Disciplinary Councils of the Greek Police and finally the paper is completed with a set of conclusions

and findings.

Keywords: Police Officer, Police, Disciplinary Offense, Disciplinary Punishment, Disciplinary Law, Disciplinary Board

Συντομογραφίες

Α.Ε.Α.	Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας
Α.Σ.	Αστυνομικός Σταθμός
Α.Τ.	Αστυνομικό Τμήμα
ΑΚ	Αστικός Κώδικας
ΑΠ	Άρειος Πάγος
ΔΕφΠειρ	Διοικητικό Εφετείο Πειραιά
ΔΕΕ	Δικαστήριο Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΔΕφΑθ	Διοικητικό Εφετείο Αθηνών
ΔΣΑ	Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομ. & Πολ. Δικαιώματα
Ε.Δ.Ε.	Ένορκη Διοικητική Εξέταση
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΛ.ΑΣ.	Ελληνική Αστυνομία
Ε.Υ.Π.	Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών
Εδ.	Εδάφιο
ΕΔΔΑ	Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΕισΑΠ	Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου
ΕισΝΑΚ	Εισαγωγικός Νόμος Αστικού Κώδικα
ΕΛ.ΑΣ	Ελληνική Αστυνομία
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
Κ.Δ.Δ.	Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας
Κ.επ.	Και επόμενες
Κ.λπ.	Και τα λοιπά
Κ.Π.Δ.	Κώδικας Ποινικής Δικονομίας
Κ.Υ.Α.	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΚΔΔσίας	Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας
ΚΟΚ	Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας
ΜΠΣ	Μη Παραγωγικής Σχολής
Ν.	Νόμος

Ν.Δ.	Νομοθετικό Διάταγμα
Ό.π.	όπως παραπάνω
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
Π.Κ.	Ποινικός Κώδικας
Π.χ.	Παραδείγματος χάρη
Παρ.	Παράγραφος
ΠΣ	Παραγωγικής Σχολής
Σελ.	Σελίδα
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας
Τ.Α.	Τμήμα Ασφαλείας
Υ.Α.	Υπουργική Απόφαση
Υπ' αριθ.	Υπ' αριθμόν
Φ.Ε.Κ.	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως
ΧΘΔ/ΕΕ	Χάρτης την Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε.
Χωρ/κη	Χωροφυλακή

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	3
Abstract	5
Συντομογραφίες	7
Εισαγωγή.....	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : Ιστορική Ανασκόπηση όρου «Αστυνομίας» και Γενικές Έννοιες	12
1.1. Ιστορική Ανασκόπηση του όρου «Αστυνομία».....	12
1.2. Η Αποστολή της Ελληνικής Αστυνομίας	16
1.3. Το ένστολο προσωπικό της ΕΛ.ΑΣ.....	19
1.4. Γενικά περί πειθαρχίας.....	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – Νομικό πλαίσιο Πειθαρχικού Δικαίου	24
2.1. Έκταση εφαρμογής Πειθαρχικού Δικαίου.....	24
2.2. Γενικές Αρχές που διέπουν το Πειθαρχικό Δίκαιο	25
2.3. Έννοια Πειθαρχικού Παραπτώματος	28
2.4. Πειθαρχικές Ποινές	31
2.4.1. Απόταξη.....	32
2.4.2. Αργία με Απόλυση	34
2.4.3. Αργία με πρόσκαιρη παύση.....	37
2.4.4. Πρόστιμο	39
2.4.5. Επίπληξη.....	41
2.5. Διοικητικά Μέτρα	43
2.5.1. Διαθεσιμότητα.....	43
2.5.2. Προσωρινή Μετακίνηση	46
2.5.3. Θέση Εκτός Υπηρεσίας.....	47
2.6. Σχέση μεταξύ Πειθαρχικής και Ποινικής Δίκης.....	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο – Πειθαρχική Διαδικασία.....	50
3.1. Προδικασία	50
3.1.1. Προκαταρκτική Διοικητική Εξέταση	50
3.1.2. Απ' ευθείας κλήση προς απολογία	52
3.1.3. Ένορκη Διοικητική Εξέταση	53
3.1.4. Ένορκη Διοικητική Εξέταση που δεν αποτελεί άσκηση πειθαρχικής δίωξης.....	55
3.2. Κωλύματα για Ενέργεια Διοικητικών Εξετάσεων	57

3.3.	Καταγγελίες σε βάρος αστυνομικών	59
3.4.	Επανάληψη πειθαρχικής δίκης	61
3.5.	Άσκηση πειθαρχικής δίωξης	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο – Τα Πειθαρχικά Συμβούλια της ΕΛ.ΑΣ.		65
4.1.	Τα συλλογικά διοικητικά όργανα Γενικά.....	65
4.1.1.	Συγκρότηση	65
4.1.2	Σύνθεση – Συνεδριάσεων – Λειτουργία	68
4.1.3.	Αποφάσεις	71
4.2.	Τα Πειθαρχικά Συμβούλια της ΕΛ.ΑΣ. – Πειθαρχική Δικαιοδοσία.....	73
4.3.	Προπαρασκευαστική διαδικασία	75
4.4.	Διάσκεψη του Συμβουλίου.....	76
4.5.	Προσφυγή κατά των Αποφάσεων	80
4.5.1.	Ειδική διοικητική προσφυγή – Ενδικοφανής προσφυγή	80
4.5.2.	Προσφυγή κατά αποφάσεων μονομελών πειθαρχικών οργάνων	83
4.5.3.	Αρμόδιοι για την εκδίκαση των προσφυγών	85
4.5.4.	Προσφυγή κατά των αποφάσεων των Πειθαρχικών Συμβουλίων.....	87
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....		89
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ		93
1. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ		93
2. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ		95
3. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ.....		96
4. ΓΝΩΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ Ν.Σ.Κ.		98
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ		99
(1) Π.Δ. 120/08 - ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ		99

Εισαγωγή

Εφαλτήριο για την ενασχόληση με το «Πειθαρχικό Δίκαιο του Αστυνομικού Προσωπικού», αποτέλεσε το γεγονός ότι το τελευταίο αποτελεί ιδιαιτερότητα στον χώρο της νομικής επιστήμης. Σε αντίθεση με το Ποινικό-Δικονομικό Δίκαιο, αλλά και τα λοιπά είδη Δικαίου, το Πειθαρχικό Δίκαιο διέπει την δραστηριότητα μικρής σε αριθμό ομάδας δημόσιων λειτουργών, με αποτέλεσμα να παραμένει «ξένο» και «άγνωστο» ειδικότερα στο ευρύ κοινό. Αυτό έχει σαν άμεσο αποτέλεσμα η σχετική βιβλιογραφία να είναι περιορισμένη, δεδομένης της κατ' ελαχίστων εξαιρέσεων, μηδαμινής ενασχόλησης των νομικών συγγραφέων.

Η θέσπιση του Πειθαρχικού Δικαίου του Αστυνομικού Προσωπικού αποσκοπεί αφ' ενός στην ευταξία και στην εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας, ως φορέα του δημόσιου συμφέροντος, καθ' όσον από την τέλεση εκείνων των πράξεων ή παραλείψεων των αστυνομικών, που συνιστούν ευθεία παράβαση των νόμιμων υποχρεώσεών τους, πλήττεται η νόμιμη και εύρυθμη λειτουργία τους, αφ' ετέρου, στην εμπέδωση της εμπιστοσύνης της κοινωνίας προς την Αστυνομία, καθώς κάθε ενέργεια των αστυνομικών υπαλλήλων ανάλογα με το αποτέλεσμα της επηρεάζει σημαντικά το κοινωνικό σύνολο και οδηγεί στην διαμόρφωση της κοινής γνώμης συνολικά¹.

Ωστόσο, παρά την έντονα κυρωτική λειτουργία των πειθαρχικών ποινών, οι οποίες σε πολλές περιπτώσεις συνεπάγονται την ηθική απαξία και την προσβολή της προσωπικότητας των ατόμων στα οποία επιβάλλονται, το πειθαρχικό δίκαιο κατατείνει και στην προστασία των ατομικών δικαιωμάτων των αστυνομικών, τα οποία πολλές φορές βρίσκονται σε σύγκρουση με τα συμφέροντα της δημόσιας υπηρεσίας.

Σκοπός της παρούσας εργασίας, είναι η ανάλυση του νομικού πλαισίου του Πειθαρχικού Δικαίου αλλά και των φάσεων της πειθαρχικής διαδικασίας, όπως επίσης και των Πειθαρχικών Συμβουλίων, καταλήγοντας σε συμπεράσματα και διαπιστώσεις σχετικά με την αποτελεσματικότητα του Πειθαρχικού Δικαίου με τρόπο ουδέτερο και αντικειμενικό, μακριά από ιδεολογικά στεγανά και προκαταλήψεις.

¹Βλ. Στεργιούλης Ε., *Κοινωνιολογία της Αστυνομίας*, Αθήνα, 2008, σ. 100.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : Ιστορική Ανασκόπηση όρου «Αστυνομία» και Γενικές Έννοιες

1.1. Ιστορική Ανασκόπηση του όρου «Αστυνομία»

Η Αστυνομία ως θεσμός συνδέεται άμεσα με την εμφάνιση του «Άστεως», ήτοι της πόλης, καθώς και με την διαμόρφωση του «Νόμου», δηλαδή του Δικαίου. Ήδη από τα συνθετικά της λέξεως καθίσταται σαφές ότι οι δύο αυτές έννοιες (Άστυ-Νόμος) συμπορεύονται στην κοινωνική εξέλιξη² ως αναγκαία και απαιτούμενα στοιχεία. Οι απαρχές του αστυνομικού θεσμού εντοπίζονται στην Αρχαία Ελλάδα του 5^ο αιώνα π.Χ. και συγκεκριμένα στις πόλεις-κράτη της Αθήνας και Σπάρτης.

Στην Αθήνα, κατά τον 5^ο αιώνα π.Χ. υπήρχαν ιδιαίτεροι αστυνομικοί άρχοντες, οι οποίοι ήταν επιφορτισμένοι με καθήκοντα γενικής αστυνόμευσης, ήτοι φρόντιζαν για την ευκοσμία, την υγιεινή και την καθαριότητα, την προστασία των ηθών, αλλά και ασχολούνταν με την αγορανομική επιτήρηση, την επιτήρηση των οικοδομών, την πρόληψη των δημόσιων δυστυχημάτων αλλά και με πλείστα άλλα αντικείμενα, τα οποία σήμερα αποτελούν καθημερινές ενασχολήσεις της σύγχρονης αστυνομίας. Οι επιφορτισμένοι με τα παραπάνω καθήκοντα διοικητικοί παράγοντες έφεραν τον αντίστοιχο τίτλο-δηλωτικό των αρμοδιοτήτων τους (αγοραΝόμοι, τειχοποιοί, αγροΝόμοι, επιμελητές υδάτων, κ.α.) και εποπτεύονταν από το ανώτατο Αθηναϊκό δικαστήριο, τον Άρειο Πάγο.

Από την άλλη, η αρχαία Σπάρτη δεν παρουσιάζει την ποικιλία και την οργάνωση των αστυνομικών αρχών της Αθηναϊκής Δημοκρατίας και αυτό διότι το ολιγαρχικό πολίτευμα αλλά και ο κοινωνικός βίος των Σπαρτιατών επέβαλλε περιορισμό σε εκδηλώσεις και ασχολίες. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την συγκέντρωση των αστυνομικών εξουσιών στα χέρια μια μικρής ηγετικής ομάδας τους λεγόμενους «Εφόρους»³. Αντίθετα, οι υπόλοιπες ελληνικές πόλεις εφάρμοζαν τον αστυνομικό θεσμό ανάλογα με τα πρότυπα της συμμαχίας στην οποία ανήκαν.

²Βλ. Παπακωνσταντής Γ., *Ελληνική Αστυνομία, Οργάνωση, Πολιτική και Ιδεολογία*, Αθήνα-Κομοτηνή, 2003, σ. 21.

³Βλ. Τάχος Α., *Το Δίκαιο της Δημόσιας Τάξης*, 1990, σ. 28.

Περαιτέρω, η επέλαση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και η συνακόλουθη κατάλυση των ελληνικών πόλεων-κρατών δεν επέφερε σημαντικές αλλαγές κατά τους δύο πρώτους αιώνες στους κρατούντες θεσμούς αστυνόμευσης, δεδομένης της αυτονομίας που απολάμβαναν. Κατά τα βυζαντινά χρόνια, παρατηρούνται μεταρρυθμίσεις τόσο στον θεσμό της αστυνόμευσης όσο και στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης γενικότερα, με την θεσμοθέτηση αρχών⁴ όπως ο «Έπαρχος της πόλης», ο οποίος ασκούσε την ανώτατη διοικητική εξουσία στην πόλη, ο «Πραίτωρ του δήμου» ο οποίος ασκούσε αστυνομικά καθήκοντα, ο «Έπαρχος του σίτου», του οποίου αρμοδιότητα ήταν η εποπτεία της παρασκευής και διάθεσης του άρτου, οι «Επιμελητές» αλλά και ο «Κβέστωρ» ο οποίος παρακολουθούσε τις κινήσεις των ξένων και των επισκεπτών της πόλης.

Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, η αστυνόμευση ασκούνταν τόσο από τα όργανα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας όσο και από Έλληνες. Οι πρώτοι, είχαν ως επικεφαλή τον «Βοεβόδα», ο οποίος αποτελούσε τον διοικητή της επαρχίας με γενική εποπτεία επί των θεμάτων αστυνομικού ενδιαφέροντος και τον οποίο συνεπικουρούσαν εκτελεστικά όργανα («Καπού-Μπουλούκμπαση») και σύμβουλοι («Αγάδες»)⁵. Από την πλευρά των Ελλήνων, τα αστυνομικά καθήκοντα ασκούνταν, αν και σε περιορισμένο βαθμό, από τους «Δημογέροντες», οι οποίοι είχαν ως αποστολή τους να μεριμνούν για την εξυπηρέτηση των μελών της κοινότητας, αλλά και από τους «Προεστούς», οι οποίοι παρουσιάζονταν ενώπιον των Τουρκικών Αρχών ως προστάτες και αντιπρόσωποι των καταπιεσμένων Ελλήνων και αποτελούσαν ανώτερους άρχοντες με γενική εποπτεία επί των Δημογερόντων.

Έπειτα, κατά την περίοδο του 1821 και αργότερα του απελευθερωμένου Ελληνικού κράτους, στα εδάφη που άλλοτε άκμασε ο αρχαίος ελληνικός και βυζαντινός πολιτισμός, επικρατούσε πλέον αναρχία, λιμοί και ερείπια. Δεδομένων των αντικειμενικών δυσχερειών, της έλλειψης κρατικής οργάνωσης αλλά και της δεινής οικονομικής κατάστασης του απελευθερωμένου Ελληνικού Κράτους, η επάνοδος ενός

⁴Βλ. Παπακωνσταντής Γ., *Ελληνική Αστυνομία, Οργάνωση, Πολιτική και Ιδεολογία*, Αθήνα-Κομοτηνή, 2003, σ. 114.

⁵Βλ. Παπαϊωάννου Ζ., *Αστυνομικό Δίκαιο, Η λειτουργική αρμοδιότητα του αστυνομικού προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας. Έννοια, Περιεχόμενο, Όρια*, β' έκδοση, 2006, σ. 14.

οργανωμένου και με ευταξία κράτους αποτελούσε ένα μεγαλεπήβολο εγχείρημα. Στα πλαίσια αυτού του «τιτάνιου» εγχειρήματος, ο πρώτος Κυβερνήτης της Ελλάδας, Ιωάννης Καποδίστριας, με την θέσπιση του υπ' αρ. 14 ψηφίσματος την 29/12/1829 με τίτλο «*Κανονισμός της Αστυνομίας και καθηκόντων αυτής*» επέδειξε ιδιαίτερη φροντίδα για την δημόσια υγεία, την εσωτερική ασφάλεια και τάξη.

Το ανωτέρω ψήφισμα αποτέλεσε ένα αποφασιστικό βήμα για την σύσταση του θεσμού της σύγχρονης Αστυνομίας, καθώς επρόκειτο για το πρώτο νομικό πλαίσιο που καθορίζει τα καθήκοντα της Αστυνομίας. Το 1833 συστάθηκε το «Σώμα της Χωροφυλακής» κατά τα Γαλλικά πρότυπα, το οποίο στελεχώθηκε από διακεκριμένους οπλαρχηγούς της Επανάστασης. Στα καθήκοντά τους, μεταξύ άλλων, συμπεριλαμβανόταν ο έλεγχος κίνησης αλλοδαπών και κατοίκων άλλων επαρχιών, ο έλεγχος συνομωσιών, ο έλεγχος οπλοφορίας και γενικότερα η διασφάλιση της τάξης και της προστασίας της κοινωνίας από τους εσωτερικούς κινδύνους. Η πολυδιάστατη και πολυετής προσφορά του νέου αυτού Σώματος έγινε αποδεκτή από το σύνολο της Πολιτείας καθώς το έργο αυτό συνεχίστηκε αναπόσπαστα μέχρι το 1984.

Με την απαρχή του νέου αιώνα και την διεύρυνση του Ελληνικού πληθυσμού αλλά και με την ταυτόχρονη γεωγραφική επέκταση του Κράτους, συνέπεια των νικηφόρων πολέμων του 1912-13, νέες προκλήσεις εμφανίστηκαν στο προσκήνιο. Ο αστικός πληθυσμός υπερδιπλασιάστηκε με αποτέλεσμα να αυξηθούν δραματικά οι δείκτες κοινής και ιδιάζουσας εγκληματικότητας. Η απάντηση της Πολιτείας στις νέες αυτές απαιτήσεις ήταν ο Νόμος 2461/1920 «Περί Αστυνομίας των Πόλεων»⁶ και την ίδρυση ενός νέου Σώματος, διαφορετικό αυτού της Χωροφυλακής, με τίτλο «Αστυνομία Πόλεων». Το νέο αυτό Σώμα ξεκίνησε να λειτουργεί το 1921 στην Κέρκυρα και αμέσως μετά επεκτάθηκε στην Πάτρα το 1922, στον Πειραιά το 1923 και στην Αθήνα το 1925. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα Σώματα της «Χωροφυλακής» και της «Αστυνομίας Πόλεων» συνυπηρετούσαν την Ελληνική κοινωνία και τις ιδιαίτερες ανάγκες της, με ρόλους και αρμοδιότητες παρεμφερείς αλλά ταυτόχρονα και διακριτούς.

Η Αστυνομία με την μορφή που την γνωρίζουμε σήμερα, θεμελιώθηκε το 1984 με

⁶Βλ. Βασιλικό Διάταγμα της 13 Δεκεμβρίου 1957 «Περί Κωδικοποίησης διατάξεων αφορωσών το Σώμα της Αστυνομίας Πόλεων (Φ.Ε.Κ. Α' 11/1958).

τον Ν. 1481/1984 με τίτλο «Οργανισμός Υπουργείου Δημόσιας Τάξης»⁷, έχουμε την ενοποίηση των δύο προαναφερθέντων Σωμάτων, σε έναν νέο φορέα με την ονομασία «Ελληνική Αστυνομία». Εφαλτήριο για την ενοποίηση των σωμάτων της Χωροφυλακής και της Αστυνομίας Πόλεων, αποτέλεσε η αναποτελεσματικότητα που παρουσίαζε η ταυτόχρονη άσκηση του έργου της αστυνόμευσης από δύο διαφορετικές υπηρεσίες. Ζητήματα όπως η ανακρίβεια σχετικά με των περιοχές δικαιοδοσίας, η μετακύλιση και η επικάλυψη αρμοδιοτήτων, η αναποτελεσματική επικοινωνία και οι προσωπικές έριδες ανάμεσα στα υψηλόβαθμα στελέχη, δημιουργούσαν προστριβές και έθεταν εν αμφιβόλω το δύσκολο εγχείρημα της αστυνόμευσης της χώρας.

Εντούτοις, παρά τα προβλήματα διοικητικής φύσεως και την γενικότερη δυσλειτουργία του Ελληνικού κρατικού μηχανισμού που αποτέλεσαν τροχοπέδη, η ενοποίηση των Σωμάτων και η γενική αναδιοργάνωση του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως, προωθήθηκαν τάχιστα καθώς κάτι τέτοιο υπαγόρευαν σοβαροί λειτουργικοί αλλά και οικονομικοί λόγοι.

Με τον τρόπο αυτό τερματίστηκε η πολυδιάσπαση του αστυνομικού έργου και επιτεύχθηκε ενότητα διοίκησης και δράσης, με την εποπτεία να ασκείται ευκολότερα. Παράλληλα, δημιουργήθηκε ενιαία Αστυνομική Ακαδημία αλλά και αυξήθηκε το πολιτικό προσωπικό εισάγοντας «νέο πνεύμα» στις αστυνομικές υπηρεσίες σε μια προσπάθεια να αυξηθεί το ήδη πολύ περιορισμένο μορφωτικό επίπεδο.

Βασικός στόχος της Πολιτείας με την δημιουργία αυτού του νέου οργανισμού ήταν να καταστήσει την ΕΛ.ΑΣ ως έναν φορέα κοινωνικής προσφοράς αλλά και ως μέσο στήριξης της αρχής της λαϊκής κυριαρχίας ώστε να ανταποκριθεί στις ανάγκες μιας σύγχρονης κοινωνίας. Άλλωστε, μεταξύ άλλων, ορίζεται σαφώς και η αποστολή του Υπουργείου, το οποίο «στα πλαίσια του Συντάγματος και των Νόμων, κατοχυρώνει και διατηρεί την δημόσια τάξη, προστατεύει τη δημόσια και κρατική ασφάλεια, εξασφαλίζει την πολιτική άμυνα της Χώρας και συμμετέχει στην εξασφάλιση της εθνικής άμυνας σε συνεργασία με τις Ένοπλες Δυνάμεις.»

Τέλος με την έκδοση πολυάριθμων διαταγμάτων, η Πολιτεία διεύρυνε τις

⁷ Βλ. Ν. 1481/1984 «Οργανισμός Υπουργείου Δημόσιας Τάξης» (ΦΕΚ Α' 08-10-1984),

αρμοδιότητες και την αποστολή της ΕΛ.ΑΣ με τον Ν. 2800/2000, εξάλειψε τις διακρίσεις κατά την πρόσληψη των γυναικών με το Π.Δ. 90/2003, θέσπισε Κώδικα Δεοντολογίας Αστυνομικού Προσωπικού με το Π.Δ. 254/2004, προέβλεψε νέες κατηγορίες προσωπικού με διακριτά καθήκοντα και υποχρεώσεις (Ειδικοί Φρουροί – Συνοριοφύλακες) με τους Ν. 2734/1999 και Ν.2622/1998 αντίστοιχα, αλλά και επικαιροποίησε το Πειθαρχικό Δίκαιο του Αστυνομικού Προσωπικού με το Π.Δ. 120/2008.

Τα ανωτέρω διατάγματα και ειδικότερα αυτά που σχετίζονται με το Πειθαρχικό Δίκαιο που διέπει τον υπηρεσιακό και ιδιωτικό βίο των αστυνομικών υπαλλήλων, θα αποτελέσουν αντικείμενο διεξοδικής μελέτης στα επόμενα κεφάλαια της παρούσας εργασίας.

1.2. Η Αποστολή της Ελληνικής Αστυνομίας

Η Ελληνική Αστυνομία στα πλαίσια του θεσμικού της ρόλου ως δημόσια αρχή επιβολής του Νόμου έχει επιφορτιστεί με μια πληθώρα αρμοδιοτήτων που διέπουν ένα ευρύ φάσμα του ιδιωτικού και δημόσιου βίου. Σε γενικές γραμμές, θα μπορούσε να ειπωθεί ότι η αποστολή της ΕΛ.ΑΣ. διακρίνεται σε κύρια και επικουρική⁸.

Η κύρια αποστολή της, σχετίζεται με την κατοχύρωση και την διατήρηση της δημόσιας τάξης αλλά και με την προστασία της δημόσιας και κρατικής ασφάλειας⁹. Στα πλαίσια της κύριας αποστολής¹⁰ της η ΕΛ.ΑΣ. εξασφαλίζει την δημόσια ειρήνη και ευταξία αλλά και την απρόσκοπτη κοινωνική διαβίωση των πολιτών, ασκώντας αστυνομίας γενικής φύσεως αλλά και τροχαίας. Παράλληλα η ΕΛ.ΑΣ. προλαμβάνει και καταστέλλει εγκλήματα ασκώντας αστυνομία δημόσιας ασφάλειας αλλά και προστατεύει το κράτος και το δημοκρατικό πολίτευμα, εντός των συνταγματικών πλαισίων, ασκώντας αστυνομία κρατικής ασφάλειας. Ακόμα, προλαμβάνει και αποτρέπει την παράνομη

⁸Βλ. Απόφαση 2649/1987 ΣτΕ, δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

⁹Βλ. Άρθρα 1 και 8 Ν. 2800/2000 «Αναδιάρθρωση Υπηρεσιών Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, σύσταση Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 41 Α'/29-2-2000).

¹⁰Βλ. Άρθρο 11§1 Ν. 4249/2014, «Αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση Υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και ρύθμιση λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 73 Α'/24-3-2014).

είσοδο και έξοδο αλλοδαπών στην χώρα και ελέγχει την τήρηση των σχετικών διατάξεων που ρυθμίζουν τα ως άνω θέματα αλλά και της εργασίας των αλλοδαπών, ασκώντας αστυνομία αλλοδαπών και προστασίας συνόρων.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4249/2014¹¹, στην έννοια της γενικής αστυνόμευσης υπάγονται η διασφάλιση της κοινωνικής ειρήνης και ευταξίας παρέχοντας έννομη προστασία στους πολίτες, η τήρηση της τάξης στους δημόσιους χώρους και στις δημόσιες συγκεντρώσεις και συναθροίσεις αλλά και η προστασία των ατομικών και συλλογικών δικαιωμάτων των πολιτών στις εκδηλώσεις αυτές. Ακόμα, στην γενική αστυνόμευση περιλαμβάνεται ο έλεγχος της λειτουργίας δημόσιων κέντρων, θεαμάτων, καταστημάτων και της τουριστικής νομοθεσίας αλλά και η τήρηση της τάξης στις συνεδριάσεις των δικαστηρίων, η μεταγωγή των κρατουμένων και η φύλαξη των εκλογικών καταστημάτων κατά την ψηφοφορία, ενώ ασκεί και αρμοδιότητες δημοτικής αστυνόμευσης.

Περαιτέρω, στην αστυνόμευση τροχαίας υπάγονται αφ' ενός η ρύθμιση της κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων και η μέριμνα για την εφαρμογή του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας αφ' ετέρου η διερεύνηση των τροχαίων ατυχημάτων¹².

Από την άλλη, στην έννοια της αστυνομίας δημόσιας ασφάλειας υπάγεται¹³ η δίωξη των ποινικών αδικημάτων, όπως εγκλημάτων κατά της ζωής, της ιδιοκτησίας, της προσωπικής ελευθερίας και των υπόλοιπων περιουσιακών δικαιωμάτων, της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών ουσιών, του ηλεκτρονικού και οικονομικού εγκλήματος και του λαθρεμπορίου και της αρχαιοκαπηλίας. Παράλληλα, η ΕΛ.ΑΣ. μεριμνά για την προστασία των ανηλίκων και την εφαρμογή διατάξεων που σχετίζονται με τα ήθη αλλά

¹¹Βλ. Άρθρο 11§3 Ν. 4249/2014, «Αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση Υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και ρύθμιση λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 73 Α'/24-3-2014).

¹²Βλ. Άρθρο 11§4 Ν. 4249/2014, «Αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση Υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και ρύθμιση λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 73 Α'/24-3-2014).

¹³Βλ. Άρθρο 11§5 Ν. 4249/2014, «Αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση Υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και ρύθμιση λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 73 Α'/24-3-2014).

και ελέγχει την τήρηση των διατάξεων σχετικά με τα υπομνήματα και την προστασία του εθνικού νομίματος και συναλλάγματος. Ακόμα, στην αποστολή της ΕΛ.ΑΣ. περιλαμβάνεται και η επιτήρηση των τόπων που συχνάζουν οι ύποπτοι διάπραξης εγκλημάτων και ο έλεγχος αυτών, αλλά και η αναζήτηση και ο εντοπισμός εξαφανισθέντων ατόμων και απολεσθέντων ή κλεμμένων αντικειμένων.

Ακόμα, σχετικά με την αστυνόμευση κρατικής ασφάλειας¹⁴, λεκτέο είναι ότι αυτή σχετίζεται με την προστασία του Κράτους, του δημοκρατικού πολιτεύματος και των επίσημων προσώπων, Ελλήνων και αλλοδαπών που βρίσκονται στην χώρα. Επίσης, ελέγχεται η τήρηση των διατάξεων που αφορούν όπλα και εκρηκτικές ύλες καθώς και αδικήματα κατά προσώπων ή ομάδας προσώπων λόγω του χρώματος, της φυλής, της θρησκείας και της εθνικής ή εθνοτικής τους καταγωγής.

Ως προς την αστυνόμευση των αλλοδαπών και της προστασίας συνόρων¹⁵, η αποστολή της ΕΛ.ΑΣ. αφορά την πρόληψη, αποτροπή και καταστολή της παράνομης εισόδου ή και εξόδου αλλοδαπών στην χώρα αλλά και τον εντοπισμό και σύλληψη των αλλοδαπών που εισέρχονται, εξέρχονται, διαμένουν ή εργάζονται παράνομα στη χώρα και την παραπομπή τους στην δικαιοσύνη ή τον επαναπατρισμό τους καθώς και τον εντοπισμό και σύλληψη των ατόμων που διακινούν παράνομα μετανάστες. Παράλληλα, η ΕΛ.ΑΣ. μεριμνά και για την ασφαλή προσωρινή κράτηση και φύλαξη σε ειδικές εγκαταστάσεις και υπό συνθήκες σεβασμού και αξιοπρέπειας των μη νόμιμων μεταναστών που τελούν υπό καθεστώς νόμιμου περιορισμού της ελευθερίας τους.

Εντούτοις, πέραν των κύριων καθηκόντων της η ΕΛ.ΑΣ είναι επιφορτισμένη με επικουρικά καθήκοντα, τα οποία δεν άπτονται αστυνομικού ενδιαφέροντος, πλην όμως η σημασία τους είναι αυταπόδεικτη. Ορισμένα από αυτά είναι, η συμμετοχή στην «Πολιτική Προστασία», για την αντιμετώπιση κάθε έκτακτης ανάγκης που προκύπτει από φυσικά φαινόμενα και ατυχήματα ή άλλες καταστροφές, σε περίοδο ειρήνης ή

¹⁴Βλ. Άρθρο 11§6 Ν. 4249/2014, «Αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση Υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και ρύθμιση λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 73 Α'/24-3-2014).

¹⁵Βλ. Άρθρο 11§7 Ν.4249/2014, «Αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση Υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και ρύθμιση λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 73 Α'/24-3-2014).

πολέμου, σε συνεργασία με τις συναρμόδιες εθνικές αρχές και Υπηρεσίες και η εξασφάλιση της εθνικής άμυνας, σε συνεργασία με τις ένοπλες δυνάμεις¹⁶.

Παρά τα ως άνω θεσμοθετημένα κύρια και επικουρικά καθήκοντα, παρατηρείται κατά τις τελευταίες δεκαετίες η ανάθεση στο σώμα της ΕΛ.ΑΣ. και καθηκόντων ξένων ως προς την αποστολή της, όπως είναι ο έλεγχος αποσκευών στους Κρατικούς Αερολιμένες, η βεβαίωση υγειονομικών και λοιπών αγορανομικών παραβάσεων, ή η ακούσια νοσηλεία ψυχικά ασθενών ατόμων. Κατά τα τελευταία χρόνια με την ίδρυση της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Νομικής Υποστήριξης¹⁷ καταβάλλεται προσπάθεια για απεμπλοκή της ΕΛ.ΑΣ. από εκτέλεση εργασιών ξένων προς την αποστολή της.

Από τα ανωτέρω καθίσταται σαφές ότι οι αστυνομικές και μη αρμοδιότητες της ΕΛ.ΑΣ. είναι εκτεταμένες και διαρκώς αυξανόμενες. Αυτή ακριβώς η διεύρυνση των αστυνομικών καθηκόντων οδηγεί αναπόφευκτα και σε διεύρυνση της λεγόμενης «αστυνομικής εξουσίας». Για τον λόγο αυτό, τα αστυνομικά όργανα υποχρεούνται να προβαίνουν σε καλή χρήση της διακριτικής ευχέρειας, τηρώντας πιστά τον Νόμο και τις αρχές του δικαίου που προσδιορίζουν και περιορίζουν την αρμοδιότητα αυτή¹⁸.

1.3. Το ένστολο προσωπικό της ΕΛ.ΑΣ.

Όπως προαναφέρθηκε, η ΕΛ.ΑΣ. ως κρατικός φορέας έχει επιφορτιστεί κατά κύριο λόγο με καθήκοντα άσκησης κρατικής αστυνόμευσης. Αυτή ακριβώς η αρμοδιότητα, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι αποτελεί ένα ιδιαίτερο ένοπλο Σώμα Ασφαλείας που διέπεται από ειδικούς οργανικούς Νόμους έχει άμεσο αντίκτυπο στο ίδιο το προσωπικό το οποίο και διαφοροποιείται σε μεγάλο βαθμό από την έννοια του «δημόσιου υπαλλήλου».

Συγκεκριμένα, με βάση την υπηρεσιακή του κατάσταση το προσωπικό της

¹⁶Βλ. Άρθρο 11§2 Ν.4249/2014, «Αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση Υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και ρύθμιση λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 73 Α'/24-3-2014).

¹⁷Βλ. Άρθρο 15 Προεδρικού Διατάγματος 178/2014, «Οργάνωση Υπηρεσιών Ελληνικής Αστυνομίας», (Φ.Ε.Κ. 281 Α'/31.12.2014).

¹⁸Βλ. Παπαϊωάννου Ζ., *Περιεχόμενο και Όρια της Αστυνομικής Εξουσίας*, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2004, σ. 188.

ΕΛ.ΑΣ. διακρίνεται σε δύο κατηγορίες¹⁹:

α) σε ένστολο προσωπικό, στο οποίο ανήκουν οι αστυνομικοί, οι ειδικοί φρουροί και οι συνοριακοί φύλακες και σε

β) πολιτικό προσωπικό, το οποίο είναι επιφορτισμένο με επικουρικά καθήκοντα διοικητικής και τεχνικής φύσεως.

Ζητήματα που αφορούν την πρόσληψη, αξιολόγηση, ιεραρχική ανέλιξη και πειθαρχικό έλεγχο του εν λόγω προσωπικού ρυθμίζονται βάσει των διατάξεων του Ν. 3528/2007.

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας αποτελεί το ένστολο προσωπικό της ΕΛ.ΑΣ., το οποίο ακριβώς λόγω της φύσης και των ιδιαίτερων καθηκόντων του, διέπεται από ειδικές διατάξεις και οι αρχές του διοικητικού δικαίου που εφαρμόζονται σε αυτό παρουσιάζουν κάποιες ιδιομορφίες.

Ειδικότερα, το ένστολο προσωπικό της ΕΛ.ΑΣ. διαφοροποιείται από το πολιτικό προσωπικό καθώς διέπεται από την δική του νομοθεσία, έχει ιδιαίτερη ιεραρχία αντίστοιχη της στρατιωτικής και αντίστοιχους κανόνες πειθαρχίας, εκπαιδεύεται στην χρήση πυροβόλων όπλων, ειδικών μέσων και μηχανημάτων, φέρει κατά την άσκηση των καθηκόντων του κατάλληλο οπλισμό, εφόδια και μέσα και θεωρείται ότι βρίσκεται σε διατεταγμένη υπηρεσία σε κάθε περίπτωση που καθίσταται αναγκαία η παρέμβαση του²⁰.

Αν ληφθεί υπόψη η διαφοροποίηση του ένστολου προσωπικού από το πολιτικό, η αμεσότητα της αστυνομικής επέμβασης καθώς και ο αναγκαίος περιορισμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων από τους αστυνομικούς στα πλαίσια της υπ' αυτών προστασίας υπέρτερων αγαθών, αβίαστα συνάγεται η αναγκαιότητα θεσμοθέτησης ειδικών κανόνων αναφορικά με την δραστηριότητα του ένστολου προσωπικού. Οι ειδικοί κανόνες αυτοί με την μορφή του Πειθαρχικού Δικαίου, αποτελούν δικλείδα ασφαλείας για την αποφυγή

¹⁹Βλ. Άρθρο 13§1 Ν.4249/2014, «Αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση Υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και ρύθμιση λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 73 Α'/24-3-2014).

²⁰Βλ. Άρθρο 13 Ν. 4249/2014, «Αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση Υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και ρύθμιση λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 73 Α'/24-3-2014).

φαινομένων πλημμελούς αστυνομικής δραστηριότητας, τόσο με την μορφή ανεπαρκούς δράσης όσο και με την μορφή αστυνομικής αυθαιρεσίας στον αντίποδα.

1.4. Γενικά περί πειθαρχίας

Βασικό στοιχείο του συνόλου των κανόνων πειθαρχίας όλων των κοινωνικών ομάδων, είτε αναφέρονται σε στρατιωτικώς οργανωμένα σύνολα είτε όχι, αποτελεί το κεφάλαιο της έννοιας του όρου «πειθαρχία». Ετυμολογικά, η λέξη «πειθαρχία» αποτελείται από τις λέξεις πείθω/ομαι και αρχή/άρχω, που σημαίνουν υπακοή μέσω της πειθούς κάποιου, σε κάποιον άλλο ο οποίος εκπροσωπεί την αρχή.

Συνακόλουθα, ακρογωνιαίος λίθος ενός νομικού κειμένου όπως το «Πειθαρχικό Δίκαιο του Αστυνομικού Προσωπικού» είναι η νομική έννοια της «πειθαρχίας» όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 του Π.Δ. 120/2008. Σύμφωνα με την διάταξη αυτή, κυρίαρχο στοιχείο του όρου «πειθαρχία» είναι η πιστή εφαρμογή των Συνταγματικών επιταγών και των διατάξεων των νόμων, αλλά και η συμμόρφωση έκαστου αστυνομικού με τις υποχρεώσεις που επιβάλλουν αυτοί οι υπέρτεροι για την ελληνική έννομη τάξη κανόνες δικαίου. Η υποχρέωση αυτή αναφέρεται ρητά και με απολύτως σαφή τρόπο από κάθε αστυνομικό, όταν δίνει υπόσχεση τιμής και πίστης εφαρμογής²¹ των ως άνω διατάξεων, με τον όρκο του στην Πατρίδα, αμέσως μόλις κληθεί να καταταγεί στο σώμα της ΕΛ.ΑΣ.

Ακόμα, στην έννοια της «πειθαρχίας» σύμφωνα με τις ως άνω διατάξεις περιλαμβάνεται η διττή υποχρέωση, των κατά βαθμό κατωτέρων αφ' ενός να υπακούουν στους ιεραρχικά ανωτέρους τους, με πνεύμα καλής πίστης, με θετική διάθεση και ειλικρινή προθυμία για συμφωνία, χωρίς να διατυπώνουν αντίθετους ισχυρισμούς, αφ' ετέρου δε να εκτελούν αμέσως τις διαταγές τους. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι διαταγές των ιεραρχικά ανωτέρων προς τους κατώτερους πρέπει να αφορούν αποκλειστικά την εφαρμογή των νόμων, των κανονισμών του Σώματος και των διαταγών της Υπηρεσίας ώστε να τύχουν εφαρμογή από τους τελευταίους. Αυτό σημαίνει ότι οποιαδήποτε διαταγή

²¹Βλ. Άρθρο 1§3 Προεδρικού Διατάγματος 538/1989, «Υποχρεώσεις και δικαιώματα του αστυνομικού προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης», (Φ.Ε.Κ. 224 Α'/6-10-1989).

ανωτέρου που βρίσκεται έξω από τα προαναφερόμενα νομικά πλαίσια, δεν πρέπει να εκτελεσθεί από τον κατώτερο και η μη εκτέλεση της δεν επιφέρει δυσμενείς συνέπειες για τον τελευταίο.

Καθώς όμως, η ΕΛ.ΑΣ. έχει ιδιαίτερη ιεραρχική διάρθρωση και τάξη αντίστοιχη της στρατιωτικής²² οι ιεραρχικά ανώτεροι, υπό τις ως άνω προϋποθέσεις, αλλά και τις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 του Π.Δ. 120/2008, δύνανται να απευθύνουν έγγραφες ή και προφορικές διαταγές προς τους κατωτέρους τους και αυτοί δεσμεύονται ως προς την εκτέλεσή τους. Πρέπει να σημειωθεί ότι σχετικά με το ζήτημα της εκτέλεσης ή μη των διαταγών έχει συνάφεια το άρθρο 21 του Ποινικού Κώδικα, το οποίο αναφέρεται στην «προσταγή». Συνεπώς, ο διατασσόμενος γνωρίζοντας ότι η διαταγή που λαμβάνει είναι τυπικά και ουσιαστικά νόμιμη, δεν θα έχει καμία αμφιβολία ότι πρέπει να την εκτελέσει. Αντίθετα, στην περίπτωση που είναι τυπικά παράνομη, η διαταγή δεν είναι ποτέ δεσμευτική και τυχόν εκτέλεση της αν υπάγεται στην υποκειμενική και αντικειμενική υπόσταση ορισμένου εγκλήματος συνιστά άδικη και τιμωρητή πράξη.²³ Τέλος σε περίπτωση τυπικά νόμιμης αλλά ουσιαστικά παράνομης διαταγής, κατά την οποία δεν επιτρέπεται στον διατασσόμενο να εξετάσει την ουσιαστική νομιμότητα της διαταγής, τότε παραμένει δεσμευτική για αυτόν και δεν συνιστά για αυτόν άδικη πράξη. Αντίθετα, ο ιεραρχικά ανώτερος θα είναι ποινικά και πειθαρχικά υπεύθυνος, ως έμμεσος αυτουργός.

Ακόμα, μείζονος σημασίας συστατικό στοιχείο της έννοιας της πειθαρχίας, είναι ο σεβασμός που οφείλουν οι υφιστάμενοι προς τους προϊστάμενους τους, τόσο εντός της Υπηρεσίας όσο και εκτός αυτής, ήτοι τόσο κατά την άσκηση διατεταγμένης υπηρεσίας, όσο και στον ιδιωτικό βίο. Η τήρηση της ανωτέρω υποχρέωσης, καταδεικνύει ανώτερο πνευματικό επίπεδο και δίνει το στίγμα της νομικής παιδείας και της ενσυνειδήτης πειθαρχικότητας που διακρίνει τους υπόχρεους.

Βέβαια, η προηγούμενη αναφορά του άρθρου 1 περ.γ' Π.Δ. 120/2008 θα ήταν ίσως γράμμα κενό, αν δεν ακολουθούσε η διάταξη της περ. δ' της ίδιας παραγράφου, ήτοι

²²Βλ. Άρθρο 9§1 Ν. 2800/2000, «Αναδιάρθρωση Υπηρεσιών Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, σύσταση Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 41 Α'/29-2-2000).

²³Βλ. Μαγκάκης Γ., *Γενικό Μέρος Ποινικού Δικαίου*, Αθήνα, 1984, σ.σ. 221-222.

η αναφορά στην υποχρέωση αξιοπρεπούς και κόσμιας συμπεριφοράς των ανωτέρων προς υφισταμένους τους. Αναξιοπρεπής, απαξιώτική και ειρωνική συμπεριφορά ανωτέρου σημαίνει εκμετάλλευση του βαθμού και της θέσης του και συνιστά ανεπίτρεπτη διαγωγή ανεξάρτητα αν εκδηλώνεται εντός ή εκτός Υπηρεσίας, ενώ παράλληλα παρέχει στον κατά βαθμό κατώτερο το δικαίωμα υποβολής αναφοράς παραπόνων και επιφυλάσσει για τον κατά βαθμό ανώτερο συνέπειες πειθαρχικές, αλλά και βαθμολογικές.

Τέλος, από την έννοια της πειθαρχίας, δεν θα μπορούσε να λείπει ο καθορισμός της συμπεριφοράς του αστυνομικού απέναντι στον πολίτη. Αφ' ενός ορίζεται ότι η ΕΛ.ΑΣ. είναι επιφορτισμένη με την κυρίαρχη υποχρέωση της προστασίας των συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων των πολιτών, είτε αυτά αναφέρονται στην ζωή, στην περιουσία είτε στις γενικότερες ελευθερίες τους, αφ' ετέρου, υπογραμμίζεται η ανάγκη για ευπρεπή, σύννομη, ευγενή συμπεριφορά απέναντι στους πολίτες. Με τον όρο «ευγενής συμπεριφορά» αναδεικνύεται η αναγκαιότητα λεπτότητας και ποιότητας τρόπων, αποδεικνύοντας ότι οι αστυνομικοί διακρίνονται από πνευματική και ψυχική καλλιέργεια, ήθος και σεβασμό στην προσωπικότητα των άλλων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο – Νομικό πλαίσιο Πειθαρχικού Δικαίου

2.1. Έκταση εφαρμογής Πειθαρχικού Δικαίου

Δεν καταλείπεται αμφιβολία ότι βασικό νομοθέτημα που ρυθμίζει τα ζητήματα απονομής δικαιοσύνης, στο πεδίο του αστυνομικού πειθαρχικού δικαίου είναι το Προεδρικό Διάταγμα 120/2008, με θέμα «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού». Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ως άνω Π.Δ., ο νομοθέτης θέτει εξαρχής, ξεκάθαρα και πέρα από κάθε άλλη σκέψη το ζήτημα της αποκλειστικής και κυρίαρχης επικράτησης τω διατάξεων του Πειθαρχικού Δικαίου έναντι οποιονδήποτε άλλων συναφών και παρεμφερών διατάξεων νόμων ή κανονιστικών διαταγμάτων, επί του συνόλου του αστυνομικού προσωπικού ανεξαρτήτως βαθμού στην ιεραρχική κλίμακα.

Συνακόλουθα, οι αστυνομικοί λογοδοτούν για οποιαδήποτε αντιπειθαρχική ενέργεια ή για παράλειψη τους σε οφειλόμενη ενέργεια, σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο που ορίζει το ανωτέρω Π.Δ., δεδομένου ότι μόνον οι διατάξεις του είναι αυτές που καθορίζουν τις σχετικές διαδικασίες αναζήτησης ευθυνών, στοιχειοθέτησης των πειθαρχικών παραπτωμάτων, αξιολόγησης της βαρύτητάς τους, καταλογισμού τους στους υπαιτίους, εκδίκασης των αντίστοιχων υποθέσεων, επιβολής ποινών στους ενόχους, άσκησης ενδίκου μέσων, έκτισης των ποινών κ.λ.π..

Σημειωτέον ότι δεν μπορούν να τύχουν εφαρμογής οποιεσδήποτε άλλες συναφείς ρυθμίσεις²⁴, όπως του Ν. 3528/2007 που αφορά την «Κύρωση Κώδικα κατάστασης Δημόσιων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.» εκτός και αν κατ' εξαίρεση προβλέπεται ειδικά από συγκεκριμένες διατάξεις η συνδυασμένη εφαρμογή τους με τις ρυθμίσεις του ως άνω Π.Δ. Η συνδυαστική εφαρμογή άλλωστε προβλέπεται ρητά μόνο στις συγκεκριμένες περιπτώσεις που διαλαμβάνονται στις διατάξεις του άρθρου 57 του Π.Δ. 120/2008.

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τις άλλες δύο προρρηθείσες κατηγορίες ένστολου προσωπικού, τους Ειδικούς Φρουρούς και Συνοριοφύλακες, το προσωπικό των οποίων

²⁴Βλ. Άρθρο 57 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (Φ.Ε.Κ. ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

έχει χαρακτηριστεί ως ιδιαίτερη κατηγορία προσωπικού της ΕΛ.ΑΣ.²⁵, εφαρμόζονται αναλογικά οι πειθαρχικές διατάξεις που αφορούν τους Αστυφύλακες²⁶. Κατ' εξαίρεση των ανωτέρω, στο προσωπικό αυτό, μέχρι και την μονιμοποίηση του, που λαμβάνει χώρα με την συμπλήρωση τριών ετών από την πρόσληψη του στο Σώμα της ΕΛ.ΑΣ., επιβάλλεται η ποινή της απόλυσης, αντί της ποινής της απόταξης, η οποία εκτελείται με απόφαση του οργάνου που είναι αρμόδιο για την πρόσληψη του.

Για το εν λόγω προσωπικό, μετά την ένταξη του στο αστυνομικό προσωπικό γενικών καθηκόντων της ΕΛ.ΑΣ. με τον βαθμό του Αστυφύλακα, που συντελείται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 13 του Ν. 3686/2008, ήτοι μετά την συμπλήρωση τριετούς πραγματικής υπηρεσίας από την μονιμοποίηση του, εφαρμόζονται αποκλειστικά και μόνο οι πειθαρχικές διατάξεις που διέπουν τους αστυφύλακες, δηλαδή το Π.Δ. 120/2008, χωρίς επίκληση των ειδικών ρυθμίσεων των Ν. 2622/1998 και Ν. 2734/1999.

2.2. Γενικές Αρχές που διέπουν το Πειθαρχικό Δίκαιο

Στο πειθαρχικό δίκαιο του αστυνομικού προσωπικού, πέραν των ειδικών διατάξεων που το διέπουν, βρίσκουν εφαρμογή ορισμένες Γενικές Αρχές, οι οποίες έχουν ήδη καταστεί ρητοί συνταγματικοί (αρχή προηγούμενης ακρόασης του διοικουμένου) ή νομοθετικοί κανόνες (αρχή της αμεροληψίας) ή έχουν αναγνωρισθεί ως έχουσες συνταγματική προέλευση (αρχή της αναλογικότητας)²⁷

Μία από τις γενικές αρχές του πειθαρχικού δικαίου είναι η αρχή της πρόβλεψης, η οποία και εφαρμόζεται στην τυποποίηση των πειθαρχικών παραπτωμάτων, των πειθαρχικών ποινών και των πειθαρχικών διαδικασιών. Η αρχή αυτή ερείδεται στην αρχή του σεβασμού της αξιοπρέπειας²⁸ και της προσωπικότητας²⁹ των υπαλλήλων που διώκονται πειθαρχικά και αποτελεί ειδικότερη εκδήλωση τους. Σύμφωνα με την

²⁵Βλ. Άρθρο 18 Ν. 2800/2000 «Αναδιάρθρωση Υπηρεσιών Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, σύσταση Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 41 Α'/29-2-2000).

²⁶Βλ. Άρθρο 4§5 Ν. 2622/1998, «Υπηρεσίες Συνοριακής Φύλαξης - Δήλωση περιουσιακής κατάστασης αστυνομικών και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 138 Α'/25-6-1998).

²⁷ Βλ. Σπηλιωτόπουλος Επ., *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2011, σ. 68 επ.

²⁸ Βλ. Άρθρο 2§1 του Συντάγματος

²⁹ Βλ. Άρθρο 5§1 του Συντάγματος

ανωτέρω αρχή της πρόβλεψης, οι πράξεις ή οι παραλείψεις που τυποποιούν πειθαρχικά παραπτώματα πρέπει να είναι εκ των προτέρων γνωστές, καθ' όσον οι πειθαρχικές ποινές που επιβάλλονται από τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα αφορώσες πειθαρχικά αδικήματα, διαταράσσουν σημαντικά την λειτουργία και την αποτελεσματικότητα της υπηρεσίας.

Μια ακόμα καίρια και αδιαμφισβήτητη αρχή του πειθαρχικού δικαίου, αποτελεί η αρχή του τεκμηρίου αθωότητας του πειθαρχικώς διωκόμενου. Η αρχή του τεκμηρίου αθωότητας εφαρμόζεται στα πλαίσια του πειθαρχικού δικαίου με τρόπο αντίστοιχο του Ποινικού Δικαίου³⁰, καθώς σύμφωνα με αυτή το διωκόμενο πρόσωπο τεκμαίρεται ότι είναι αθώο μέχρι να αποδειχθεί η ενοχή του. Όσον αφορά το προδικαστικό στάδιο, προκειμένου να κινηθεί η πειθαρχική διαδικασία, πρέπει να προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής του διωκόμενου, ενώ σε περίπτωση που δεν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις, τότε ο φάκελος τίθεται στο αρχείο. Από την άλλη, στο στάδιο της κύριας διαδικασίας, για την επιβολή της πειθαρχικής ποινής, δεν αρκεί η συνδρομή επαρκών ενδείξεων, όπως στην προδικασία, αλλά απαιτείται πλήρης απόδειξη της διάπραξης του πειθαρχικού παραπτώματος, δηλαδή επιβάλλεται να υπάρχει απόλυτη βεβαιότητα. Είναι σημαντικό να εφαρμόζεται το τεκμήριο της αθωότητας του πειθαρχικά διωκόμενου καθώς απειλείται η προσωπικότητά του αλλά και κινδυνεύει να στιγματιστεί ως άνθρωπος και ως υπάλληλος.

Σύμφυτη με την ανωτέρω αρχή, είναι και η αρχή της απολογίας του πειθαρχικά διωκόμενου, η οποία ερείδεται στο, συνταγματικά κατοχυρωμένο³¹, δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης. Η ως άνω αρχή της απολογίας σχετίζεται με το δικαίωμα του πειθαρχικά διωκόμενου να λαμβάνει γνώση του πειθαρχικού φακέλου και να καλείται σε απολογία προκειμένου να εκφράσει τις απόψεις του ή και να προβάλλει τις ενστάσεις του επί των κατηγοριών που του αποδίδονται, όπως επίσης και να τις αντικρούσει προτείνοντας τους δικούς του ισχυρισμούς και αποδεικτικά μέσα. Χωρίς να διενεργηθεί απολογία του διωκόμενου δεν μπορεί να ολοκληρωθεί η πειθαρχική δίκη και κατ' επέκταση να επιβληθεί πειθαρχική ποινή. Σε διαφορετική περίπτωση, δηλαδή σε

³⁰ Άρθρο 8 περ. δ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

³¹ Άρθρο 20§1 του Συντάγματος

περίπτωση παράλειψης του σταδίου της απολογίας, αυτό συνιστά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, γεγονός που καθιστά την απόφαση που θα εκδοθεί ακυρωτέα³².

Πρέπει να σημειωθεί ότι δεν είναι υποχρεωτική η αυτοπρόσωπη παρουσία και η απολογία του διωκόμενου, αλλά αντίθετα υποχρεωτική είναι η νόμιμη κλήτευσή του προς εμφάνιση, με την ταυτόχρονη παροχή σε αυτόν της δυνατότητας προς απολογία.

Περαιτέρω, στο άρθρο 25§1 του Συντάγματος κατοχυρώνεται η αρχή της αναλογικότητας, η οποία εφαρμόζεται και στο πειθαρχικό δίκαιο. Η αρχή της αναλογικότητας, κατατείνει στον καθορισμό των απώτατων ορίων των περιορισμών των συνταγματικώς κατοχυρωμένων δικαιωμάτων και αποτελεί δικλείδα ασφαλείας για την ασφάλεια του δικαίου και για την αποτροπή αυθαιρεσιών της κρατικής εξουσίας.³³ Η πειθαρχική ποινή θα πρέπει να είναι πρόσφορη και ικανή να επιτελέσει τον σκοπό για τον οποίο επιβάλλεται, με την έννοια του ότι θα γίνεται στάθμιση μεταξύ του αδικήματος και της ποινής που θα επιβληθεί, αλλά και μεταξύ του δικαιώματος που περιορίζεται. Ειδικότερα, στο Πειθαρχικό Δίκαιο για ορισμένα πειθαρχικά παραπτώματα ορίζονται συγκεκριμένες πειθαρχικές ποινές, ενώ για όσα δεν ορίζεται συγκεκριμένη ποινή, έχει γίνει δεκτό ότι μπορεί να επιβληθεί οποιαδήποτε ποινή σύμφωνα με την κρίση του πειθαρχικού οργάνου, με γνώμονα, πάντα, την βαρύτητα του πειθαρχικού παραπτώματος, τις συνθήκες τέλεσής του και την προσωπικότητα του πειθαρχικά διωκόμενου³⁴.

Από την άλλη, συνυφασμένη με την ανωτέρω αρχή είναι και η αρχή της απαγόρευσης της διπλής πειθαρχικής δίωξης και τιμωρίας, ήτοι η αρχή «non bis in idem».³⁵ Σύμφωνα με την αρχή αυτή, απαγορεύεται η άσκηση δεύτερης πειθαρχικής δίωξης, αλλά και η επιβολή δεύτερης πειθαρχικής ποινής για το ίδιο παράπτωμα. Πάντως, πρέπει να σημειωθεί ότι η επιβολή βαρύτερης ποινής από το ανώτερο

³²Απόφαση 624/2010 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ

³³ Χρυσογόνος Κ., Βλαχόπουλος Σ., *Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα*, 4η αναθεωρημένη έκδοση, Αθήνα, 2017 σελ. 10 επ.

³⁴Δημαρέλλης Κ., *Θεμελιώδεις Αρχές Του Πειθαρχικού Δικαίου*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2016, σ. 255-256

³⁵ Άρθρο 3§1,2 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'2-9-2008).

πειθαρχικό όργανο ή η επιβολή περισσότερων ποινών στο ίδιο πρόσωπο, αλλά με διαφορετικές ιδιότητες, δεν συνιστούν παραβίαση της ανωτέρω αρχής³⁶.

Μία ακόμα αρχή του πειθαρχικού δικαίου είναι και η αρχή της ταχείας ολοκλήρωσης της πειθαρχικής δίκης, η οποία προϋποθέτει την άμεση και γρήγορη άσκηση της πειθαρχικής δίωξης, την ταχεία ολοκλήρωση της πειθαρχικής δίκης αλλά και έκδοση αποφάσεως. Είναι ζωτικής σημασίας η τήρηση της εν λόγω αρχής, καθ' ότι έτσι αποφεύγεται η συσσώρευση μεγάλου όγκου υποθέσεων αλλά και διότι εάν ο διωκόμενος υπάλληλος αποδειχθεί αθώος, αποκαθίσταται γρήγορα η αλήθεια.

Τέλος, μεγάλη σημασία για το πειθαρχικό δίκαιο έχει και η αρχή της προστασίας της προσωπικότητας του πειθαρχικά διωκόμενου. Η ως άνω αρχή είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη στα άρθρα 2§1, 5§1 22§1 106§2 του Συντάγματος αλλά και σε πολλές διεθνείς συμβάσεις. Αν και η πειθαρχική διαδικασία έχει ως στόχο την αποκατάσταση της τάξης αλλά και της σωστής λειτουργίας της υπηρεσίας, σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται η ανωτέρω αρχή και να μην παρέχονται εγγυήσεις για την προστασία της προσωπικότητας και της αξιοπρέπειας του διωκόμενου. Η ανωτέρω αρχή έχει συνταγματικό έρεισμα και γίνεται αντιληπτή από την αρχή της απολογίας και την αρχή του τεκμηρίου αθωότητας.

2.3. Έννοια Πειθαρχικού Παραπτώματος

Στο άρθρο 4 του Π.Δ. 120/2008 οριοθετείται, η έννοια του πειθαρχικού παραπτώματος, ενώ παράλληλα καθορίζονται και τα στοιχεία που το συγκροτούν.

Σύμφωνα με το ως άνω άρθρο, πειθαρχικό παράπτωμα νοείται κάθε πράξη ή παράλειψη με την οποία παραβιάζεται το υπηρεσιακό καθήκον, η οποία (πράξη) πρέπει να έχει τελεστεί υπαιτίως και ως εκ τούτου να μπορεί να αποδοθεί στον υπαίτιο. Τα επί μέρους αυτά στοιχεία, συνιστούν ανεξάρτητες και αυτοτελείς μεταξύ τους έννοιες, αλλά παράλληλα εν συνόλω συγκροτούν την βασική έννοια του πειθαρχικού παραπτώματος.

Συνεπώς, για να καταστεί απολύτως κατανοητή η έννοια του πειθαρχικού

³⁶Δημαρέλλης Κ., *Θεμελιώδεις Αρχές Του Πειθαρχικού Δικαίου*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2016, σ. 289

παραπτώματος, ορθό είναι να αναλυθούν οι επιμέρους έννοιες που αποτυπώνονται στις διατάξεις του άρθρου 4 του Π.Δ. 120/2008.

Η έννοια της «υπαίτιας και καταλογιστής παράβασης», είναι η πρώτη που θα πρέπει να αναλυθεί προκειμένου να εξακριβωθεί ο ορισμός του πειθαρχικού παραπτώματος. Καταρχήν ως υπαίτια παράβαση υπηρεσιακού καθήκοντος θεωρείται παράβαση (παραπτώμα) που τελείται με δόλο ή αμέλεια από αυτόν που έπραξε ή παρέλειψε να ενεργήσει. Πρέπει ο δράστης να είχε κατά τον χρόνο της τέλεσης της πράξης μιας ορισμένης μορφής ψυχική στάση απέναντι στην πράξη του, συγκεκριμένα να έχει είτε δόλο είτε αμέλεια ώστε να μπορεί να χαρακτηριστεί όχι απλώς αίτιος αλλά και υπαίτιος για την τέλεση της³⁷. Η υπαιτιότητα, κατά συνέπεια είναι άρρηκτα συνδεδεμένη και αποτελεί βασικό συστατικό στοιχείο του πειθαρχικού παραπτώματος, που αποδίδεται στο δράστη του. Υποκειμενικώς, η υπαίτια συμπεριφορά του δράστη, πρέπει να συνίσταται, είτε σε εκ προθέσεως ενέργεια, καθ' υπέρβαση των υπηρεσιακών του καθηκόντων (δόλος), είτε σε έλλειψη της προσήκουσας κατά περίπτωση προσοχής και περίσκεψης (αμέλεια)³⁸.

Από την άλλη καταλογιστή είναι η παράβαση, όταν ο υπαίτιος εν γνώση του συμπεριφέρεται (πράττει ή παραλείπει να πράξει) με τρόπο που αποδοκιμάζεται από το πειθαρχικό δίκαιο, αφού ενώ μπορούσε να συμπεριφερθεί διαφορετικά, δεν το έπραξε με αποτέλεσμα να μεταβάλλεται σε υποκείμενο δυσμενούς κρίσης και μομφής, δεδομένου ότι ο ίδιος είναι προσωπικά υπεύθυνος για την συμπεριφορά του αυτή και τα δυσμενή αποτελέσματα της. Πλην όμως, σε περιπτώσεις που δεν συντρέχει αυτή η ως άνω προϋπόθεση, λόγω ψυχοπνευματικών κυρίως καταστάσεων, η ικανότητα για καταλογισμό αποκλείεται.³⁹

Περαιτέρω, ανάλυση χρειάζεται και η έννοια της παράβασης του υπηρεσιακού καθήκοντος. Ως υπηρεσιακό καθήκον θεωρείται αυτό που προβλέπεται ρητά στον Νόμο, και προσδιορίζεται από την φύση της υπηρεσίας. Από την άλλη, υπάλληλος υπό την έννοια του άρθρου 13 του Π.Κ. είναι και ο αστυνομικός⁴⁰. Οι υποχρεώσεις που επιβάλλει

³⁷Βλ. Μαγκάκης Γ., *Γενικό Μέρος Ποινικού Δικαίου*, 1984, σ. 289.

³⁸Βλ. Κοτσαλής Κ., *Η ελλειπτική ικανότητα για καταλογισμό*, Αθήνα, 1990, σ. 45 επ.

³⁹Βλ. Ραφτόπουλος Π., *Ο καταλογισμός της πράξης*, Αθήνα, 1996, σ. 116 επ.

⁴⁰Βλ. Απόφαση Α.Π. 1702/1983, δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

η Πολιτεία στον αστυνομικό με τις συνταγματικές ρυθμίσεις, τους Νόμους, τους κανονισμούς και τις υπηρεσιακές διαταγές προσδιορίζουν την έννοια του υπηρεσιακού του καθήκοντος.

Κατά την ορθότερη άποψη⁴¹, υφίσταται διάκριση ανάμεσα στα υπαλληλικά καθήκοντα, δηλαδή στο σύνολο των καθηκόντων που έχει ο υπάλληλος και στα καθήκοντα της υπηρεσίας. Τα καθήκοντα της υπηρεσίας είναι μέρος του συνόλου των υπαλληλικών καθηκόντων. Αυτό σημαίνει ότι τα υπηρεσιακά καθήκοντα είναι και υπαλληλικά, δεν ισχύει όμως και το αντίστροφο. Τα υπηρεσιακά καθήκοντα ανατίθενται στον υπάλληλο ως όργανο του Κράτους και αναφέρονται στην έκφραση μέσω αυτού της βούλησης της Πολιτείας στον κύκλο αρμοδιότητάς του και στις σχέσεις της Πολιτείας με τρίτους.

Επομένως, δεν αποτελούν παράβαση καθήκοντος κατά το άρθρο 259 Π.Κ. η παραβίαση των υπαλληλικών καθηκόντων που αφορούν την συμπεριφορά του υπαλλήλου έξω από την Υπηρεσία τους, αλλά και των καθηκόντων που αφορούν την υπηρεσία και δεν ανάγονται στην εκπλήρωση του έργου που του έχει ανατεθεί, όπως για παράδειγμα η προσήκουσα ευγένεια προς τους πολίτες, ή η έγκαιρη προσέλευση στη Υπηρεσία.

Περαιτέρω, ως πράξη (ενέργεια) συνιστά κάθε θετική ή αρνητική δράση, εφαρμογή και εκτέλεση έργου, που προσδιορίζεται από τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται στον Αστυνομικό από το υπηρεσιακό του καθήκον, αλλά και το αποτέλεσμα που επέρχεται από την εκτέλεση των έργων αυτών, καθόσον αυτό (αποτέλεσμα) συναρτάται άμεσα από την πράξη.⁴² Από την άλλη, παράλειψη συνιστά η μη ενέργεια, δράση, εφαρμογή ή εκτέλεση των έργων που καθόρισε για τον υπάλληλο ως υποχρεωτικά το υπηρεσιακό καθήκον, και αυτός τα παραβλέπει, τα αγνοεί και αδιαφορεί γι' αυτά είτε από δόλια προαίρεση είτε από αμέλεια. Τα «αφήνει» ανεκτέλεστα, αποσιωπώντας, ή συγκαλύπτοντας έκνομες ενέργειες, παραμελώντας, ή παραβιάζοντας τις νομίμως δοθείσες σ' αυτόν εντολές, βλάπτοντας με την συμπεριφορά του τα συμφέροντα των πολιτών, της υπηρεσίας ή γενικότερα τα συμφέροντα του κράτους.

⁴¹Βλ. Σπινέλλης Δ., *Ποινικό Δίκαιο-Εγκλήματα σχετικά με την Υπηρεσία*, Αθήνα, 1998, σ. 98-99 επ.

⁴²Βλ. Τηλέλης Γ. – Πανούσης Σ., *Πειθαρχικό Δίκαιο ΕΛ.ΑΣ.*, 2008, σ. 58 επ.

2.4. Πειθαρχικές Ποινές

Ο νομοθέτης, στοχεύοντας στην διατήρηση της εσωτερικής ευταξίας, στην διασφάλιση συνθηκών καλής συνεργασίας και στην επίδειξη του αναγκαίου πνεύματος πειθαρχίας εκ μέρους του ένστολου προσωπικού της ΕΛ.ΑΣ., θέσπισε μια σειρά από πειθαρχικές ποινές, με ιεραρχική κλίμακα τέτοια που να είναι ανάλογη με την βαρύτητα και την απαξία του παραπτώματος του αστυνομικού που υποπίπτει σ' αυτό. Οι πειθαρχικές ποινές αυτές, αποβλέπουν στην περιφρούριση της έννομης τάξης και την προστασία του κοινωνικού συνόλου εν γένει.

Με τον τρόπο αυτό, στο ένστολο προσωπικό της ΕΛ.ΑΣ. που διαπράττει πειθαρχικά παραπτώματα, επιβάλλονται πειθαρχικές ποινές ανάλογα με την βαρύτητα, την σπουδαιότητα του παραπτώματος ή την βλάβη που προξενήθηκε στον παθόντα ή στην υπηρεσία. Επιπλέον, σε ορισμένες περιπτώσεις σοβαρών παραπτωμάτων, την επιβολή της πειθαρχικής ποινής ακολουθεί και η λήψη πρόσθετου δυσμενούς διοικητικού μέτρου, όπως είναι η μετάθεση, η θέση εκτός υπηρεσίας, η διαθεσιμότητα αλλά και η δυσμενής βαθμολογική κρίση, όπως θα εκτεθεί κατωτέρω.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Π.Δ. 120/2008 οι πειθαρχικές ποινές που μπορούν να επιβληθούν στους αστυνομικούς υπαλλήλους είναι η απόταξη, η αργία με απόλυση διαρκούσης από δύο έως έξι μήνες, η αργία με πρόσκαιρη παύση διάρκειας δεκαπέντε ημερών έως τεσσάρων μηνών, το πρόστιμο μέχρι τρεις μηνιαίους βασικούς μισθούς και η επίπληξη.

Οι πειθαρχικές ποινές καταχωρούνται στα ατομικά έγγραφα⁴³ των τιμωρημένων και λαμβάνονται υπόψιν στις κρίσεις και προαγωγές τους, όπου συνεκτιμούνται και τα υπόλοιπα προς αξιολόγηση στοιχεία από το αρμόδιο Υπηρεσιακό Συμβούλιο, για την λήψη της σχετικής απόφασης⁴⁴.

Δεδομένου ότι όλα τα πειθαρχικά παραπτώματα δεν έχουν την ίδια βαρύτητα, ο νομοθέτης καθόρισε πέντε διαφορετικά είδη πειθαρχικών ποινών, κλιμακώνοντας

⁴³Βλ. Άρθρο 5§1 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (Φ.Ε.Κ. ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

⁴⁴Βλ. Άρθρο 9 Ν. 3103/2003, «Έκδοση διαβατηρίων από την Ελληνική Αστυνομία και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 23 Α' /29-1-2003).

αντίστοιχα και την ένταση των συνεπειών τους για τον παραβάτη, τα οποία αναλύονται κατωτέρω.

2.4.1. Απόταξη

Η πειθαρχική αυτή κύρωση, είναι η έσχατη των ανώτερων πειθαρχικών ποινών καθ' όσον οι συνέπειες της είναι καταλυτικές για τον τιμωρούμενο, ο οποίος αποβάλλεται από το Σώμα της ΕΛ.ΑΣ. με το στίγμα της διάπραξης σοβαρού πειθαρχικού παραπτώματος. Η ποινή της απόταξης επιβάλλεται στο ένστολο προσωπικό της ΕΛ.ΑΣ. και μάλιστα για παραπτώματα που αναφέρονται περιοριστικά στις διατάξεις του άρθρου 10§1 του Π.Δ. 120/2008.

Σύμφωνα με το ως άνω άρθρο ο υπαίτιος ένστολος υπάλληλος αποτάσσεται από το Σώμα της ΕΛ.ΑΣ. όταν διαπράττει πράξεις αντίθετες με τον όρκο που έχει δώσει ως προς την πίστη, τον σεβασμό και την αφοσίωση στο Σύνταγμα αλλά και στο δημοκρατικό πολίτευμα της χώρας, όπως επίσης και όταν τελεί πράξεις που υπονομεύουν με οποιονδήποτε τρόπο την έννομη τάξη ή πράξεις που αποτελούν βασανιστήρια ή και άλλες προσβολές της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, όπως αυτές αναφέρονται στο άρθρο 137Α του Π.Κ.⁴⁵

Περαιτέρω, ο αστυνομικός υπάλληλος αποβάλλεται από την Υπηρεσία του όταν συμμετέχει σε κάθε μορφής απεργία ή όταν δεν υπακούει ή ακόμα και όταν αρνείται να εκτελέσει διαταγή ανωτέρου του, πάντα στα πλαίσια των υπηρεσιακών καθηκόντων του, παράλληλα δε και όταν με πράξεις του παραβιάζει την υπηρεσιακή εχεμύθεια αναφορικά με εθνικά θέματα ή κάνει γνωστά απόρρητα έγγραφα της Υπηρεσίας⁴⁶. Άλλος λόγος απόταξης ενός ενστόλου αστυνομικού είναι το να διαχειρίζεται την αστυνομική του ιδιότητα με τρόπο αναξιοπρεπή για ιδίον όφελος ή τρίτων ως προς την σύναψη χρεών, τα οποία δεν εξοφλήθηκαν εγκαίρως⁴⁷.

Επίσης, όταν ένας αστυνομικός, τελεί ή αποπειράται να τελέσει εγκλήματα σε

⁴⁵Βλ. Άρθρο 10§1 περ. α), β) και γ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

⁴⁶Βλ. Άρθρο 10§1 περ. δ), ε) και στ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

⁴⁷Βλ. Άρθρο 10§1 περ. ζ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

βαθμό κακουργήματος, ή και όταν τελεί ή αποπειράται να τελέσει μία σειρά από ειδικά εγκλήματα του Π.Κ.⁴⁸, που αναφέρονται ειδικά στις διατάξεις του Π.Δ. 120/2008 ή ακόμα και όταν τελεί εκ προθέσεως κάθε έγκλημα που στρέφεται κατά ανωτέρου του και που σχετίζεται με την εκτέλεση της υπηρεσίας⁴⁹, αποβάλλεται από το Σώμα της ΕΛ.ΑΣ.

Επιπροσθέτως, σε αστυνομικό όργανο που αδικαιολόγητα απουσιάζει επί πέντε συνεχόμενες ημέρες ή δέκα ημέρες ετησίως ή κάνει χρήση ναρκωτικών ουσιών ή οινοπνευματωδών ποτών ή συμπεριφέρεται αναξιοπρεπώς εντός ή εκτός υπηρεσίας ή ακόμα και με συμπεριφορά που μαρτυρά διαφθορά, επιβάλλεται η ποινή της απόταξης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 120/2008⁵⁰.

Τέλος, με την ποινή της απόταξης, αποβάλλεται από το Σώμα της ΕΛ.ΑΣ., αστυνομικός που υπέπεσε από πρόθεση σε βαριά παράβαση του υπηρεσιακού του καθήκοντος ή άσκησε δημόσια κριτική κατά πράξεων της ιεραρχίας με προσβλητικές ή υποτιμητικές εκφράσεις ή και όταν παρείχε υπηρεσίες ή πληροφορίες για τρίτους ως προς την φρούρηση ή φύλαξη προσώπων ή πραγμάτων⁵¹.

Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 10 του Π.Δ. 120/2008, η ποινή της απόταξης επιβάλλεται ακόμα και όταν έχει διαπραχθεί πειθαρχικό παράπτωμα που επισύρει την ποινή της αργίας με απόλυση, αν κατά την τελευταία πενταετία ο υπαίτιος έχει τελεσίδικα τιμωρηθεί είτε με την ποινή αυτή είτε με δύο ποινές αργίας με πρόσκαιρη παύση.

Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις έχει και η σχετική νομολογία. Σύμφωνα με την απόφαση 1724/2015 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ, νομίμως επιβλήθηκε η πειθαρχική ποινή της απόταξης σε αστυνομικό, ο οποίος υπηρετούσε ως Αστυφύλακας σε Τμήμα Αστυνομικών Επιχειρήσεων και *«όντας υπάλληλος, κατά βαρεία παράβαση των καθηκόντων του, επιδεικνύοντας συμπεριφορά που μαρτυρά διαφθορά χαρακτήρα, ζήτησε και έλαβε για τον*

⁴⁸Βλ. Άρθρο 10§1 περ. η) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

⁴⁹Βλ. Άρθρο 10§1 περ. θ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

⁵⁰Βλ. Άρθρο 10§1 περ. ι), ια) και ιβ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

⁵¹Βλ. Άρθρο 10§1 περ. ιγ), ιδ) και ιε) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

εαυτό του ωφελήματα για παράλειψη του μελλοντική, που αντίκειται στα καθήκοντά του και συγκεκριμένα, ζήτησε χρηματικό ποσό έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ και έλαβε από τον το χρηματικό ποσό των τεσσάρων χιλιάδων (4.000) ευρώ, προκειμένου να παραλείψει να τον συλλάβει για έξι μήνες, σε εκτέλεση καταδικαστικών αποφάσεων που εκκρεμούσαν σε βάρος του». Όπως είχε κρίνει το Πειθαρχικό Συμβούλιο, που επέβαλε την ποινή της απόταξης στον υπαίτιο αστυνομικό, αυτός, με τις ανωτέρω πράξεις και παραλείψεις του, παραβίασε τις διατάξεις του άρθρου 10 παρ. 1 εδ. η', ιβ' και ιγ' του Π.Δ. 120/2008 σε συνδυασμό με το άρθρο 235 του Π.Κ.

2.4.2. Αργία με Απόλυση

Η αργία με απόλυση, είναι ανώτερη πειθαρχική ποινή και από άποψη βαρύτητας η σοβαρότερη και δυσμενέστερη για τον αστυνομικό πειθαρχική ποινή, πλην εκείνης της απόταξης, γεγονός που απορρέει από τις σοβαρότατες συνέπειες που συνοδεύουν την επιβολή της⁵². Η ως άνω ποινή επιβάλλεται στους αστυνομικούς που διέπραξαν αποδεδειγμένα τα παραπτώματα που αναφέρονται περιοριστικά στο άρθρο 11 του Π.Δ. 120/2008.

Σύμφωνα με το ως άνω άρθρο, στον υπαίτιο ένστολο υπάλληλο επιβάλλεται η ποινή της αργίας με απόλυση όταν αυτός παραβιάζει την υπηρεσιακή εχεμύθεια, πράξη που ενδεχομένως έχει δυσμενείς συνέπειες στην Υπηρεσία δυσχεραίνοντας το έργο της ή ακόμα και όταν ασκεί δημόσια κριτική σε πράξεις της ιεραρχίας, χρησιμοποιώντας ψευδή ή αβάσιμα επιχειρήματα⁵³.

Ακόμα, η εν λόγω ποινή μπορεί να επιβληθεί και όταν αστυνομικό όργανο εκδηλώνει δημοσίως την άποψή του υπέρ ή κατά πολιτικών κομμάτων ή πολιτικών προσώπων ή όταν εκδηλώνει βάνανυση συμπεριφορά προς ομοιόβαθμους, υφισταμένους ή πολίτες⁵⁴. Παράλληλα δε, η ως άνω ποινή επιβάλλεται και όταν παρατηρηθεί μέθη κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας ή συμμετοχή σε παράνομα παίγνια, ειδικότερα όταν

⁵²Βλ. Άρθρο 19 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'2-9-2008).

⁵³Βλ. Άρθρο 11§1 περ. α) και γ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'2-9-2008).

⁵⁴Βλ. Άρθρο 11§1 περ. β) και ια) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'2-9-2008).

αυτά διενεργούνται σε δημόσιους χώρους και χωρίς το υπαίτιο πρόσωπο να ενεργεί για την εφαρμογή του Νόμου κατά των παραβατών, όπως επίσης και όταν από βαριά αμέλεια απελευθερώνει φυλακισμένο⁵⁵.

Επίσης, άλλος λόγος επιβολής της ποινής της αργίας με απόλυση είναι και η περίπτωση της εκ προθέσεως τέλεσης ή απόπειρα τέλεσης εγκλήματος σε βαθμό πλημμελήματος, κατά του οποίου απειλείται στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον τριών μηνών ή και η χωρίς την καταβολή αντιτίμου αποδοχή υπηρεσιών ή τροφίμων και ποτών προς άμεση κατανάλωση⁵⁶.

Περαιτέρω, η ποινή της αργίας με απόλυση επιβάλλεται και όταν ο αστυνομικός απέχει αδικαιολόγητα από την εκτέλεση των καθηκόντων τους από μία έως τέσσερις συνεχείς ημέρες ή μέχρι εννέα συνολικά ημέρες ετησίως ή όταν παροτρύνει τρίτους σε μη υπακοή στους Νόμους και στις διαταγές της υπηρεσίας ή ακόμα και όταν συγκαλύπτει σοβαρά πειθαρχικά παραπτώματα κατωτέρων ή νεοτέρων στο βαθμό⁵⁷.

Επιπροσθέτως, σε περίπτωση απώλειας από βαριά αμέλεια οπλισμού και άλλων δημοσίων ειδών ή εγγράφων ή σε περιπτώσεις τέλεσης πράξεων αντίθετων προς το υπηρεσιακό καθήκον ή ασυμβίβαστων με την αστυνομική ιδιότητα ή ακόμα και σε περιπτώσεις παράλειψης αναφοράς κάποιας πληροφορίας σχετιζόμενης με τέλεση εγκλήματος μπορεί να επιβληθεί η ποινή της αργίας με απόλυση⁵⁸. Ενώ, τέλος, η ίδια ποινή επιβάλλεται και όταν δεν διεκπεραιώνονται εγκαίρως και από πρόθεση υπηρεσιακά έγγραφα, εφόσον βέβαια αυτή η αργοπορία οδήγησε στην πρόκληση σοβαρής υπηρεσιακής ανωμαλίας ή στην παραγραφή ποινικών αδικημάτων ή πειθαρχικών παραπτωμάτων⁵⁹.

Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 11 του Π.Δ. 120/2008, η ποινή της

⁵⁵Βλ. Άρθρο 11§1 περ. δ), ε) και στ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

⁵⁶Βλ. Άρθρο 11§1 περ. ζ) και ιστ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

⁵⁷Βλ. Άρθρο 11§1 περ. η), ιγ) και ιε) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

⁵⁸Βλ. Άρθρο 11§1 περ. θ), ι) και ιδ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

⁵⁹Βλ. Άρθρο 11§1 περ. ιβ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

αργίας με απόλυση επιβάλλεται και όταν τελείται πειθαρχικό αδίκημα που απειλείται με την ποινή της αργίας με πρόσκαιρη παύση, αν μέσα σε δύο έτη ο υπαίτιος αστυνομικός έχει τελεσίδικα τιμωρηθεί με την ποινή αυτή. Σημειωτέο ότι αναφορικά με την διάρκεια της ποινής, δηλαδή με το αν θα επιβληθεί στον υπαίτιο ποινή δύο ή περισσότερων μηνών, το Πειθαρχικό Συμβούλιο λαμβάνει υπόψιν του την βαρύτητα και την φύση του παραπτώματος, αλλά και το είδος, το αντικείμενο, το μέγεθος της βλάβης ή του κινδύνου που προκάλεσε, την ύπαρξη δόλου ή αμέλειας του υπαιτίου, την έμπρακτη μετάνοια που τυχόν επέδειξε καθώς και την τυχόν υπότροπη συμπεριφορά του⁶⁰.

Αντίστοιχο παράδειγμα, παρμένο από την νομολογία είναι αυτό τη απόφασης 1934/2012 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ, κατά την οποία νομίμως επιβλήθηκε η πειθαρχική ποινή της αργίας με απόλυση δύο μηνών σε αστυνομικό, ο οποίος, «υπηρετούσε στο Αστυνομικό Τμήμα ως Γ' Αξιωματικός, και είχε διατεθεί σε υπηρεσία μέτρων τάξεως επικεφαλής αστυνομικής δύναμης δέκα (10) ανδρών στο ξενοδοχείο επί της οδού στην Αθήνα την 20/10/07 και από ώρα 09.30' έως πέρατος, δεν μετέβη για ανάληψη και εκτέλεση της ανωτέρω υπηρεσίας και απείχε αδικαιολόγητα από την εκτέλεση των καθηκόντων του. Ενώ αναζητηθείς τηλεφωνικά περί ώρα 10.10' της ίδιας ημέρας από τον Α/Υ της Υπηρεσίας του, δεν απάντησε στις κλήσεις, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί πρόβλημα στην ομαλή εκτέλεση της υπηρεσίας και να αντικατασταθεί εκτάκτως από τον Α/Α' του Α.Τ. Ομονοίας. Επιπλέον όπως προέκυψε από διενεργηθείσα σε βάρος του Ένορκη Διοικητική Εξέταση, παρά τον ισχυρισμό του ότι έλαβε μέτρα τάξης στο Πάντειο Πανεπιστήμιο από την 17.00' ώρα 19/10/07 έως πέρατος, δεν υπέβαλε τη προβλεπόμενη αναφορά ως επικεφαλής της στατικής δύναμης, ενώ παρατηρήθηκε και ασυμφωνία του χρόνου που αρχικά επικαλέσθηκε ότι έληξαν τα μέτρα (ήτοι 02.30' ώρα) και του χρόνου παραλαβής του υπό κωδικό μέτρων Α 65-1 φορητού ασυρμάτου από το αρμόδιο Γραφείο της ΔΑΔΑ, που έγινε την 02.00' ώρα(...)». Όπως είχε κρίνει το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο, που επέβαλε την ποινή της αργίας με απόλυση διάρκειας δύο μηνών στον υπαίτιο αστυνομικό, αυτός με τις ανωτέρω πράξεις και παραλείψεις του, παραβίασε τις

⁶⁰Βλ. Άρθρο 9 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

διατάξεις του άρθρου 11 παρ.1 εδ. η' του Π.Δ. 120/2008.

2.4.3. Αργία με πρόσκαιρη παύση

Η ποινή της αργίας με πρόσκαιρη παύση είναι η τελευταία στην κλίμακα των ανώτερων πειθαρχικών ποινών και συνακόλουθα η ηπιότερη εξ αυτών. Παρουσιάζει αρκετές ομοιότητες με την προαναφερόμενη ποινή της αργίας με απόλυση, καθώς επιφέρει την απομάκρυνση του αστυνομικού από την ενεργό άσκηση υπηρεσίας και για τον καθορισμό της διάρκειας της καθοριστικό ρόλο παίζει η επιμέτρηση της ποινής. Πλην όμως, διαφοροποιείται ως προς τα πειθαρχικά αδικήματα για τα οποία επιβάλλεται, τα οποία αναφέρονται περιοριστικά στις διατάξεις του άρθρου 12 Π.Δ. 120/2008 καθώς και ως προς την μικρότερη χρονική της διάρκεια (από δεκαπέντε ημέρες έως και τέσσερις μήνες).

Σύμφωνα με την το ως άνω άρθρο του Π.Δ. 120/2008, η ποινή της αργίας με πρόσκαιρη παύση επιβάλλεται όταν το αστυνομικό όργανο απωλέσει υπηρεσιακά έγγραφα ή από αμέλειά του δεν τα διεκπεραιώσει εγκαίρως, με την προϋπόθεση ότι η εν λόγω αργοπορία οδήγησε στην πρόκληση σοβαρής υπηρεσιακής ανωμαλίας ή στη παραγραφή ποινικών αδικημάτων ή πειθαρχικών παραπτωμάτων ή ακόμα και όταν παραβιάσει την υπηρεσιακή εχεμύθεια, με την προϋπόθεση ότι δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 10§1 περ. στ' και του άρθρου 11§1 περ. α' του Π.Δ. 120/2008⁶¹.

Περαιτέρω, η ως άνω ποινή επιβάλλεται και στην περίπτωση απελευθέρωσης φυλακισμένου από ελαφρά αμέλεια αλλά και όταν, ενόσω διαρκεί αναρρωτική άδεια, εκτελείται οποιασδήποτε εργασία ή δραστηριότητα, που δεν συνάδει με την κατάσταση της υγείας του υπαιτίου ή με τη σχετική γνωμάτευση του υπηρεσιακού γιατρού ή ακόμα μπορεί να επιβραδύνει την ανάρρωσή του ή να επιδεινώσει την κατάσταση της υγείας του⁶².

Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 12 του Π.Δ. 120/2008, η ποινή της

⁶¹Βλ. Άρθρο 12§1 περ. α) και δ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'2-9-2008).

⁶²Βλ. Άρθρο 12§1 περ. β) και γ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'2-9-2008).

αργίας με πρόσκαιρη παύση επιβάλλεται και όταν τελείται πειθαρχικό αδίκημα που επισύρει ποινή προστίμου, εφόσον κατά τα τελευταία δύο έτη ο υπαίτιος έχει τελεσίδικα τιμωρηθεί με ποινή προστίμου τουλάχιστον ενός μηνιαίου βασικού μισθού ή με ποινές προστίμου, που σωρευτικά υπερβαίνουν τον ένα μηνιαίο βασικό μισθό.

Σημειωτέο ότι η εν λόγω πειθαρχική ποινή μπορεί να επιβληθεί, πλην των ανωτέρω παραπτώματων, και για παραπτώματα που αναφέρονται ειδικά σε διατάξεις νόμων ή προεδρικών διαταγμάτων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 109 Π.Δ. 96/2007⁶³, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα, η οποία προβλέπει την επιβολή ποινής αργίας με πρόσκαιρη παύση διάρκειας από έναν έως τρεις μήνες σε αξιωματικούς της ΕΛ.ΑΣ. που αμελούν ή δείχνουν απείθεια κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων τους.

Ανατρέχοντας στην νομολογία, η απόφαση 1398/2014 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών NOMOS, έκρινε ότι νομίμως επιβλήθηκε η πειθαρχική ποινή της αργίας με πρόσκαιρη δεκαπέντε ημερών σε αστυνομικό, ο οποίος, *«υπηρετών στο Αστυνομικό Τμήμα, την 13-11-2008, κατά την εκτέλεση υπηρεσίας ως επικεφαλής οκτώ αστυνομικών συνοδών μεταγωγής δεκαεπτά κρατουμένων, που μεταγόταν από τη Χίο στον Πειραιά, με το πλοίο Ε/Γ-0/Γ, με το οποίο πραγματοποιήθηκε ακτοπλοϊκό δρομολόγιο, προκειμένου να παραδοθούν στη συνέχεια στη Δ/ση Μεταγωγών και Δικαστηρίων Αττικής, δεν έλαβε όλα τα προβλεπόμενα και προσηκόντα μέτρα για την πρόληψη απόδρασης κατά την αποβίβασή τους από το πλοίο... με αποτέλεσμα ο μεταγόμενος, που εξέτιε ποινή κάθειρξης οκτώ ετών, για κατοχή και εμπορία ναρκωτικών, κατά τη μετακίνηση του προς το χώρο παραλαβής των αποσκευών, να πετύχει την απόσυρση του δεσμευμένου χεριού του από τις χειροπέδες, με τις οποίες είχε ασφαλιστεί από κοινού με άλλο κρατούμενο, και να αποδράσει στο χώρο μεταφοράς φορτηγών από τον οποίο τράπηκε σε φυγή και εξήλθε του πλοίου, χωρίς να γίνει εγκαίρως αντιληπτός από αστυνομικούς που ειδοποιήθηκαν από ιδιώτες, ενώ κατά το χρονικό σημείο της απόδρασης ο εγκαλούμενος αξιωματικός έπετο της πομπής των*

⁶³ Βλ. Άθρο 109 Προεδρικού Διατάγματος 96/2007 «Κωδικοποίηση σ' ενιαίο κείμενο των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών», (ΦΕΚ 116/Α/5-6-2007)

κρατουμένων και συνοδών αστυνομικών, χωρίς να έχει μεριμνήσει εκ των προτέρων να εποπτεύονται οι συνοδοί της μεταγωγής αστυνομικοί από τον ίδιο ή βαθμοφόρο εκ των συνοδών, στο χώρο μεταφοράς αυτοκινήτων και ιδίως όταν διέρχονταν πλησίον του καταπέλτη εξόδου, από τον οποίο διήλθε και εξαφανίστηκε ο δραπέτης, χωρίς να συλληφθεί έκτοτε, αφού προηγουμένως διέλαθε της προσοχής τόσο του υπεύθυνου για αυτόν Αστυφύλακα που δεν τον φρουρούσε επαρκώς, όσο και των λοιπών αστυνομικών που συνόδευαν άλλους κρατούμενους». Το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο που επέβαλλε την ως άνω πειθαρχική ποινή στον υπαίτιο αστυνομικό, έκρινε ότι οι ως άνω πράξεις του συνιστούσαν παράβαση του άρθρου 12§1 περ. β' του Π.Δ. 120/2008.

2.4.4. Πρόστιμο

Η ποινή του προστίμου, αποτελεί κατώτερη πειθαρχική ποινή και ως βασική συνέπεια έχει την περικοπή ανάλογου χρηματικού ποσού από τις αποδοχές του τιμωρηθέντος αστυνομικού, όταν η ποινή καταστεί τελεσίδικη. Με άλλα λόγια, η ποινή του προστίμου σημαίνει μείωση μισθού και η επιβολή της ως πειθαρχική ποινή δεν είναι διόλου ασήμαντο γεγονός για τον τιμωρούμενο.

Πρέπει να σημειωθεί ότι το ύψος του προστίμου που επιβάλλεται δεν καθορίζεται απευθείας από τον Νόμο αλλά εκτιμάται και σταθμίζεται κατά την επιμέτρηση της ποινής. Για την αποφυγή, όμως, φαινομένων υπέρβασης των ακραίων ορίων κατά την επιβολή της πειθαρχικής ποινής αλλά και για την διασφάλιση του βιοτικού επιπέδου του τιμωρούμενου έχει θεσπιστεί το ανώτατο ύψος της ποινής, το οποίο και ισούται με τρεις μηνιαίους βασικούς μισθούς του παραβάτη⁶⁴.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 Π.Δ. 120/2008, πρόστιμο επιβάλλεται σε περίπτωση κατ' επάγγελμα άσκησης εμπορίας ή τέχνης ή άσκησης άλλου επαγγέλματος ή δραστηριοτήτων χωρίς άδεια της Υπηρεσίας αλλά και σε περιπτώσεις μη αντικειμενικότητας ως προς τις υπηρεσιακές ενέργειες ή αναξιοπρεπούς συμπεριφοράς εντός και εκτός υπηρεσίας όπως επίσης και του αντικανονικού της στολής⁶⁵.

⁶⁴Βλ. Άρθρο 7 Ν. 2334/1995, «Υπηρεσία Εναέριων Μέσων της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 184 Α'6-9-1995).

⁶⁵Βλ. Άρθρο 13§1 περ. α), β) και γ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'2-9-2008).

Ακόμα, πρόστιμο μπορεί να επιβληθεί και στον υπαίτιο αστυνομικό όταν χρησιμοποιεί τρίτα πρόσωπα για ευνοϊκή υπηρεσιακή μεταχείριση, όταν εκτελεί πλημμελώς και με αργοπορία την υπηρεσία που του έχει ανατεθεί ή ακόμα και όταν ευρίσκεται σε κατάσταση μέθη εκτός υπηρεσίας, κατάσταση η οποία ενδεχομένως προκαλεί δυσμενή σχόλια τόσο για τον ίδιο όσο και για την υπηρεσία, ειδικότερα δε, η ποινή του προστίμου επιβάλλεται και όταν κάνει χρήση οιοπονευματωδών ποτών εν ώρα υπηρεσίας⁶⁶.

Περαιτέρω, όταν ασκείται δημόσια κριτική σε υπηρεσιακές πράξεις αστυνομικών χρησιμοποιώντας ανακριβή στοιχεία ή απρεπείς εκφράσεις, όταν δεν απονέμεται ο οφειλόμενος χαιρετισμός και δεν τηρούνται οι τύποι εκδήλωσης σεβασμού προς τα εθνικά σύμβολα και τους ανωτέρους, όταν διαχειρίζεται πλημμελώς η πειθαρχική δικαιοδοσία συγκαλύπτοντας ελαφρά πειθαρχικά αδικήματα κατωτέρων αλλά και όταν αποσιωπούνται παράπονα κατωτέρων επιβάλλεται πρόστιμο στους υπαίτιους αστυνομικούς⁶⁷.

Επιπλέον, σε περιπτώσεις που ο υπαίτιος ένστολος υπάλληλος από πρόθεση ψεύδεται σε αναφορά, κατάθεση ή δήλωσή του ή χρησιμοποιεί κακόβουλους χαρακτηρισμούς κατά οποιουδήποτε μέλους του Σώματος ενώπιον οποιασδήποτε υπηρεσίας ή τρίτου ή σε περιπτώσεις που χωρίς λόγο γίνεται εμμονικός σχετικά με ζήτημα για το οποίο έχει ήδη αποφανθεί η υπηρεσία ή επιδεικνύει ανάρμοστη συμπεριφορά προς τους πολίτες, συναδέλφους και υπαλλήλους άλλων υπηρεσιών ή υπερβαίνει την ιεραρχία, τότε οι ως άνω πράξεις και συμπεριφορές επισύρουν την ποινή του προστίμου⁶⁸.

Άλλοι λόγοι επιβολής προστίμου συνιστούν αφ' ενός η αμέλεια εν γένει ως προς την διοίκηση που σχετίζεται με την ανεπαρκή εποπτεία των υφισταμένων αλλά και η αναρμόδια παρέμβαση υπέρ ή κατά τρίτου προσώπου αφ' ετέρου η περίπτωση κατά την οποία ο υπαίτιος αποδέχεται οποιαδήποτε υλική παροχή που του παρέχεται λόγω της

⁶⁶Βλ. Άρθρο 13§1 περ. δ), ε) και στ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'2-9-2008).

⁶⁷Βλ. Άρθρο 13§1 περ. ζ), ι), ια) και ιβ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'2-9-2008).

⁶⁸Βλ. Άρθρο 13§1 περ. η), ιγ), ιδ) και ιε) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'2-9-2008).

ιδιότητας του, με τον όρο αυτή να μην συνιστά δωροληψία⁶⁹.

Τέλος, η ποινή του προστίμου επιβάλλεται και όταν δεν παρέχεται η οφειλόμενη συνδρομή σε αστυνομικό ή όταν λόγω ασυνήθιστης χρήσης φθείρεται ο οπλισμός και άλλα δημόσια είδη ή ακόμα και όταν χωρίς λόγο ο υπαίτιος δεν προσέρχεται για ιατρική εξέταση αλλά και για κάθε παράβαση υποχρέωσης που απορρέει από τους Νόμους, τους κανονισμούς και τις διαταγές της Υπηρεσίας⁷⁰.

Ανατρέχοντας στην νομολογία, παρατηρούμε πλείστα παραδείγματα επιβολής της πειθαρχικής ποινής του προστίμου, καθώς αποτελεί συνήθη πρακτική της Διοίκησης για την δίωξη των ηπιότερων πειθαρχικών παραβάσεων. Ενδεικτικά, σύμφωνα με την απόφαση 2134/2012 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ , νομίμως επιβλήθηκε η πειθαρχική ποινή του προστίμου, ύψους πεντακοσίων ευρώ, σε αστυνομικό, ο οποίος, *«υπηρετών στην Αστυνομική Διεύθυνση ως υποδιευθυντής και διατεταγμένος σε υπηρεσία επόπτη μέτρων τάξης, τροχαίας και ασφάλειας την 17η και 18η-4-2010 κατά τη θρησκευτική πανήγυρη στον Ιερό Ναό Ταξιαρχών Μανταμάδου Λέσβου, κατελήφθη από τον Γενικό Αστυνομικό Διευθυντή Βορείου Αιγαίου την 21.25' ώρα της 17ης-4-2010 να παραμένει σε υπάρχουσα καφετέρια στον περίβολο της Ιεράς Μονής, ενώ βρίσκονταν σε πλήρη ανάπτυξη όλα τα διαταχθέντα μέτρα, λόγω κοσμοσυρροής και τελέσεως του μεγάλου εσπερινού, εκτελώντας με τον τρόπο αυτό πλημμελώς τα καθήκοντά του»*, ήτοι κατά παράβαση του άρθρου 13§1 περ ε' του Π.Δ. 120/2008.

2.4.5. Επίπληξη

Η ποινή της επίπληξης είναι η ηπιότερη από τις προβλεπόμενες στο πειθαρχικό δίκαιο πειθαρχικές ποινές. Την ως άνω ποινή επισύρουν τα ελαφρά παραπτώματα, που αφορούν την εκτέλεση των καθηκόντων, την συμπεριφορά, την εμφάνιση και την

⁶⁹Βλ. Άρθρο 13§1 περ. θ), ιη) και ιστ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

⁷⁰Βλ. Άρθρο 13§1 περ. ιζ), ιθ), κ) και κα) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

παράσταση γενικά του αστυνομικού εντός και εκτός υπηρεσίας. Πρέπει να σημειωθεί ότι για τα παραπτώματα που επισύρουν την ποινή του προστίμου, αν το αρμόδιο πειθαρχικό όργανο, εκτιμώντας τη βαρύτητα του παραπτώματος, την προσωπικότητα του υπαίτιου και τις περιστάσεις υπό τις οποίες τελέσθηκαν, κρίνει ότι δεν πρέπει να επιβληθεί η ποινή αυτή, τότε επιβάλλει η ποινή της επίπληξης⁷¹.

Η ποινή της επίπληξης δεν πρέπει να συγχέεται με τις «συστάσεις» που κατά καιρούς και ανάλογα με την συμπεριφορά του υπαίτιου, απευθύνονται από τους προϊσταμένους στους υφισταμένους, μέσα στον κύκλο της διοικητικής τους αρμοδιότητας, με σκοπό την βελτίωση της υπηρεσιακής τους απόδοσης ή την εκπλήρωση των νόμιμων υποχρεώσεων τους. Οι συστάσεις δεν συνιστούν πειθαρχική ποινή κατά την έννοια των αναφερόμενων στο Π.Δ. 120/2008 πειθαρχικών ποινών.

Αντίθετα, ανήκουν στα εξαιρετικώς επιεική διοικητικά μέτρα εσωτερικής φύσης της Διοίκησης, η λήψη των οποίων συναρτάται από παράγοντες, που κατά μείζονα λόγο, έχουν σχέση με την αστοχία του αρμοδίου να επιτελέσει οτιδήποτε αναφέρεται στην σύννομη υπηρεσιακή του δραστηριότητα, παρά με την διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος εκ μέρους του. Οι συστάσεις αποτελούν εκδήλωση της ιεραρχικής εξουσίας του προϊσταμένου να δίνει οδηγίες προς τους υφισταμένους του, χωρίς να δημιουργούν έννομα αποτελέσματα. Συνεπώς, σε αντίθεση με τις πειθαρχικές ποινές, οι συστάσεις δεν αφορούν την εν γένει υπηρεσιακή κατάσταση του υπαλλήλου και δεν μπορούν να προσβληθούν ως διοικητικές πράξεις, με αίτηση ακυρώσεως ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων.

Ανατρέχοντας στην συναφή νομολογία, σύμφωνα με την απόφαση 1858/2013 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, δημοσιευμένη στην Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ, νομίμως επιβλήθηκε στον αστυνομικό η ποινή της επίπληξης λόγω αμελούς φύλαξης φορητού ασυρμάτου και απώλειας αυτού. Σύμφωνα με την ως άνω απόφαση, «ο υπάιτιος αστυνομικός, κατά τον χρόνο απώλειας του επίμαχου ασυρμάτου, ασκούσε καθήκοντα Διοικητού σε αναπλήρωση του Διοικητού που απουσίαζε με άδεια, και επομένως είχε όλες τις απορρέουσες από το άρθρο 25 του Π.Δ. 141/1991 υποχρεώσεις,

⁷¹Βλ. Άρθρο 14 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

μεταξύ των οποίων, και την ασφαλή διαχείριση του δημόσιου υλικού. Όμως, αυτός δεν εμφανίσθηκε στο Αστυνομικό Τμήμα ούτε κατά τις πρωινές ώρες της επίμαχης ημέρας, ούτε όταν ενημερώθηκε από τον υφιστάμενό του για την απώλεια του συγκεκριμένου είδους ούτε καθ' όλη την διάρκεια της υπόλοιπης ημέρας, χωρίς να υπάρχει κάποιο κάλυμα.» Το Δικαστήριο, σύμφωνα με τα άνω έκρινε ότι ορθώς επιβλήθηκε στον αστυνομικό η εν λόγω ποινή με αφορμή την απώλεια του συγκεκριμένου δημοσίου είδους καθώς και για την καθ' όλα πλημμελή άσκηση των καθηκόντων του.

2.5. Διοικητικά Μέτρα

Πέραν των ανωτέρω πειθαρχικών ποινών, από τις διατάξεις του Πειθαρχικού Δικαίου του Αστυνομικού Προσωπικού, προβλέπονται μια σειρά από διοικητικά μέτρα, τα οποία αν και δεν αποτελούν ποινές με την στενή έννοια του όρου, εντούτοις έχουν δυσμενή χαρακτήρα και επιβάλλονται στα πλαίσια του ισχύοντος διοικητικού-πειθαρχικού θεσμικού πλαισίου. Χαρακτηριστικό των διοικητικών μέτρων αυτών, είναι ο προσωρινός και επείγων χαρακτήρας τους καθώς και ότι επιφέρουν δυσμενείς συνέπειες ή περιορισμούς για τον αστυνομικό που τίθεται στην κατάσταση αυτή. Ακολούθως θα αναλυθούν τα τρία διοικητικά μέτρα που προβλέπονται στις διατάξεις του Π.Δ. 120/2008, η διαθεσιμότητα⁷², η θέση εκτός υπηρεσίας⁷³ και η προσωρινή μετακίνηση⁷⁴.

2.5.1. Διαθεσιμότητα

Διαθεσιμότητα ονομάζεται η προσωρινή απομάκρυνση του υπαλλήλου από την άσκηση των καθηκόντων του, χωρίς να διασπάται η υπαλληλική σχέση με την υπηρεσία του και επιβάλλεται μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπεται ρητά και με σαφήνεια από τον Νόμο. Για αυτό άλλωστε, ο υπάλληλος διατηρεί την ιδιότητα του δημόσιου υπαλλήλου και συνεχίζει να απολαμβάνει τα πλεονεκτήματα της ιδιότητάς του, όπως για

⁷²Βλ. Άρθρο 15 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

⁷³Βλ. Άρθρο 17 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

⁷⁴Βλ. Άρθρο 16 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

παράδειγμα την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη⁷⁵ αλλά και μέρος των μισθολογικών απολαβών του.

Το διοικητικό μέτρο της διαθεσιμότητας λαμβάνεται σε βάρος των αστυνομικών υπαλλήλων, των συνοριοφυλάκων, των ειδικών φρουρών καθώς και σε βάρος των Δοκίμων Υπαστυνόμων και Αστυφυλάκων των Σχολών της Αστυνομικής Ακαδημίας, σε περίπτωση που ασκείται εναντίον τους ποινική δίωξη ή για λόγους πειθαρχίας. Στις περισσότερες των περιπτώσεων η λήψη του μέτρου είναι δυνητική και σε ορισμένες μόνο περιπτώσεις υποχρεωτική.

Σε δυνητική διαθεσιμότητα, τίθενται οι αστυνομικοί όταν ασκείται εναντίον τους ποινική δίωξη για αδίκημα, που επισύρει ποινή κάθειρξης ή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών ή όταν διατάσσεται σε βάρος τους Ε.Δ.Ε., για πειθαρχικό παράπτωμα για το οποίο απειλείται με ανώτερη πειθαρχική ποινή. Η διάρκεια της δυνητικής διαθεσιμότητας δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δεκαοκτώ μήνες, εκτός αν πρόκειται για πειθαρχικό παράπτωμα για το οποίο απειλείται η ποινή της απόταξης, οπότε μπορεί να διαρκέσει έως είκοσι τέσσερις μήνες. Η διαθεσιμότητα μπορεί να λήξει και πριν την συμπλήρωση των παραπάνω χρονικών ορίων, με πράξη του οργάνου που την αποφάσισε, εκτός αν επιβλήθηκε με τελεσίδικη διοικητική πράξη πειθαρχική ποινή, οπότε λήγει με την έναρξη εκτέλεσής της⁷⁶.

Στην πρώτη προαναφερόμενη περίπτωση, το αρμόδιο διοικητικό όργανο εκτιμά τα στοιχεία που περιέρχονται σε γνώση του, όπως για παράδειγμα το ποινικό ή τα ποινικά αδικήματα που διέπραξε ο υπό κρίση αστυνομικός, οι συνθήκες κάτω από τις οποίες αυτά διαπράχθηκαν, η ύπαρξη δόλου ή αμέλειας βαθμός αμέλειας καθώς και σε κάθε περίπτωση τις απόψεις⁷⁷ και εξηγήσεις του υπαίτιου εμπλεκόμενου αστυνομικού⁷⁸.

Πρέπει να γίνει ειδική μνεία, ότι αν συντρέχει περίπτωση αποτροπής κινδύνου ή επιτακτικού δημοσίου συμφέροντος⁷⁹, που θα πρέπει να αιτιολογηθεί εμπεριστατωμένα

⁷⁵Βλ. Παπαχατζής Μ., *Σύστημα του Ισχύοντος στην Ελλάδα Διοικητικού Δικαίου*, Αθήνα, 1983, σ. 126 επ.

⁷⁶Βλ. Άρθρο 15§2 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

⁷⁷Βλ. Άρθρο 20§2 Συντάγματος

⁷⁸Βλ. Άρθρο 6§1 Ν. 2690/1999, «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 45 Α'/9-3-1999).

⁷⁹Βλ. Άρθρο 6§3 Ν. 2690/1999, «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 45 Α'/9-3-1999).

και ειδικά, μπορεί, κατ' εξαίρεση, να παραληφθεί η ενέργεια της προηγούμενης κλήσης του κατηγορούμενου αστυνομικού να εκφέρει τις απόψεις του πριν τη θέση του στην κατάσταση της διαθεσιμότητας. Υποχρεούται, όμως η Διοίκηση αμέσως μετά την κατ' εξαίρεση λήψη του δυσμενούς για το διοικούμενο διοικητικού μέτρου, να τον καλέσει εντός δεκαπέντε ημερών από την επίδοση της σχετικής απόφασης να παράσχει τις εξηγήσεις του για την υπόθεση, ώστε να κριθεί εάν πρέπει να μεταβληθεί ή όχι το ληφθέν σε βάρος του διοικητικό μέτρο. Εν συνεχεία, το διοικητικό όργανο αποφασίζει, εφόσον τα διαθέσιμα στοιχεία αντικειμενικά και όχι υποκειμενικά κρινόμενα, συνιστούν σημαντικούς λόγους να τεθεί ή όχι αυτός στην κατάσταση της διαθεσιμότητας.

Στην δεύτερη περίπτωση, συνεκτιμώνται από το αρμόδιο για τη λήψη του μέτρου όργανο ουσιαστικά τα ίδια ως άνω αναφερόμενα στοιχεία, με την διαφορά ότι αυτά αναφέρονται στο πειθαρχικό παράπτωμα που αποδίδεται στον πειθαρχικώς εγκαλούμενο αστυνομικό. Το πειθαρχικό παράπτωμα θα πρέπει απαραιτήτως να προβλέπεται και να τιμωρείται με μία εκ των ανώτερων πειθαρχικών ποινών (απόταξη, αργία με απόλυση, αργία με πρόσκαιρη παύση). Η απειλή επιβολής οποιασδήποτε κατώτερης πειθαρχικής ποινής (πρόστιμο, επίπληξη) δεν νομιμοποιεί το αρμόδιο αποφασιστικό όργανο να θέσει σε διαθεσιμότητα τον υπαίτιο αστυνομικό.

Από την άλλη, σε υποχρεωτική διαθεσιμότητα⁸⁰ τίθενται υποχρεωτικά οι αστυνομικοί που εκτίουν ποινή στερητική της ελευθερίας ή που τελούν σε προσωρινή κράτηση. Σημειώνεται ότι σε περίπτωση αντικατάστασης της προσωρινής κράτησης με περιοριστικούς όρους, δεν διακόπτεται η διαθεσιμότητα.

Καταληκτικά, τόσο στις περιπτώσεις δυνητικής όσο και στις περιπτώσεις υποχρεωτικής διαθεσιμότητας, οι αστυνομικοί που έχουν τιμωρηθεί με αυτό το διοικητικό μέτρο, απαγορεύεται να εκτελούν υπηρεσία από την επίδοση σ' αυτούς της σχετικής απόφασης αλλά υποχρεούνται, εφόσον κλητεύονται, να εμφανίζονται για εξέταση ενώπιον των αρμοδίων δικαστικών και ανακριτικών αρχών, οπότε έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εν ενεργεία συναδέλφων τους, χωρίς να διακόπτεται η κατάσταση στην οποία τελούν. Δεν επιτρέπεται επίσης να φέρουν τη στολή ούτε να

⁸⁰Βλ. Πιπεράκης Δ., *Συνέπειες επιβολής πειθαρχικών ποινών-Διοικητικά μέτρα*, Αστυνομική Ανασκόπηση, τ. 270/2011, σσ. 26-27.

απομακρύνονται από την έδρα της υπηρεσίας τους χωρίς έγκριση, εξακολουθούν να υπόκεινται στις διατάξεις περί πειθαρχίας και να παραδίδουν τον ατομικό οπλισμό και το υπηρεσιακό δελτίο ταυτότητας⁸¹.

2.5.2. Προσωρινή Μετακίνηση

Η προσωρινή μετακίνηση είναι ένα ακόμα δυσμενές διοικητικό μέτρο που μπορεί να ληφθεί σε βάρος του υπαιτίου διάπραξης πειθαρχικούς παραπτώματος, υπό την αυστηρή τήρηση της προϋπόθεσης ότι κατά αυτού ασκήθηκε πειθαρχική δίωξη, με την έκδοση διαταγής διενέργειας ένορκης διοικητικής εξέτασης, για παράπτωμα για το οποίο απειλείται η επιβολή ανώτερης πειθαρχικής ποινής (απόταξη, αργία με πρόσκαιρη παύση, αργία με απόλυση).

Το διοικητικό μέτρο της προσωρινής μετακίνησης έχει χαρακτήρα βραχυχρόνιο και έκτακτο και με αυτό επιβάλλεται η πρόσκαιρη μετακίνηση του κατηγορούμενου αστυνομικού από την Υπηρεσία που υπηρετεί σε άλλη. Σκοπός της επιβολής του ανωτέρω διοικητικού μέτρου, είναι η καλύτερη εξυπηρέτηση της ανακριτικής διαδικασίας ή το γενικότερο υπηρεσιακό συμφέρον, εάν κριθεί ότι θίγεται από την παρουσία του υπαιτίου στην συγκεκριμένη υπηρεσία. Σε κάθε περίπτωση, για την λήψη του μέτρου της προσωρινής μετακίνησης, λόγω και του αρκετά δυσμενούς χαρακτήρα του, επιβάλλεται ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία και η εξασφάλιση της τήρησης των διατάξεων άρθρου 20§2 του Συντάγματος, αλλά και του άρθρου 6§§1&2 του Ν. 2690/1999.

Το διοικητικό μέτρο της προσωρινής μετακίνησης, συγκρινόμενο με το μέτρο της διαθεσιμότητας, είναι σαφώς επιεικέστερο. Αυτό συμβαίνει διότι με την εφαρμογή του αφ' ενός δεν διακόπτεται η υπηρεσιακή σχέση του αστυνομικού με την υπηρεσία, όπως συμβαίνει στην περίπτωση διαθεσιμότητας και δεν αφαιρείται το υπηρεσιακό δελτίο ταυτότητας ούτε ο ατομικός υπηρεσιακός οπλισμός αφ' ετέρου ο αστυνομικός δεν υφίσταται μείωση των αποδοχών του.

⁸¹Βλ. Άρθρο 15§8 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'2-9-2008).

Συνεπώς, βάσει της αρχής της αναλογικότητας⁸², η οποία επιβάλλει την επιλογή του λιγότερου επαχθούς σε βάρος του διοικουμένου μέτρου, μεταξύ των περισσοτέρων που διαθέτει η διοίκηση για την πραγματοποίηση των σκοπών της, πρέπει να εξετάζεται από το αρμόδιο όργανο με περίσσια προσοχή στην περίπτωση που παρέχεται σε αυτό η ευχέρεια από τον Νόμο να διαλέξει το λιγότερο επαχθές μέσο (προσωρινή μετακίνηση αντί για διαθεσιμότητα).

2.5.3. Θέση Εκτός Υπηρεσίας

Το μέτρο της θέσης εκτός υπηρεσίας μπορεί να ληφθεί μόνο σε βάρος αστυνομικού, που διετάχθη να εκτελέσει υπηρεσιακά καθήκοντα, δηλαδή να ασκήσει αστυνομικό έργο, ύστερα από συγκεκριμένες εντολές, εν γνώσει των προβλεπόμενων από τους οικείους κανονισμούς υποχρεώσεων αναφορικά με τη συμπεριφορά και την στολή του. Συνεπώς, δεν μπορούν να ληφθούν τέτοια διοικητικά μέτρα σε βάρος αστυνομικού που δεν είναι διατεταγμένος σε υπηρεσία.

Επειδή το μέτρο της θέσης του αστυνομικού εκτός υπηρεσίας, ως διοικητικό μέτρο παράγει δυσμενείς συνέπειες, έστω και οικονομικές (στέρηση αποδοχών για τον χρόνο επιβολής του) σε βάρος του διοικουμένου στον οποίο επιβάλλεται, υπόκειται στο ένδικο βοήθημα της αίτησης ακύρωσης⁸³ ενώπιον του αρμόδιου Διοικητικού Δικαστηρίου. Δικαιούται, κατά συνέπεια, κάθε ενδιαφερόμενος να ασκήσει το δικαίωμά του αυτό και να υποβάλει αρμοδίως σχετική αίτηση.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα επιβολής του διοικητικού μέτρου της θέσης εκτός υπηρεσίας, κατά την συνήθη πρακτική είναι το κάτωθι: Ο Αστ/κας Α.Κ. μεταβαίνει προς εκτέλεση υπηρεσίας μέτρων τάξης σε γήπεδο ποδοσφαίρου, πλην όμως καταλαμβάνεται εμφανώς μεθυσμένος (μακροσκοπική διαπίστωση, από την οσμή της αναπνοής του, την ομιλία του, την ευστάθειά του κτλ) από τον επόπτη αξιωματικό Υ/Β' Λ.Π. Ο επόπτης αξιωματικός, εκτιμώντας βάσιμα ότι ο Αστ/κας δεν είναι πλέον σε θέση να εκτελέσει τα καθήκοντά του κανονικά, τον θέτει αμέσως εκτός υπηρεσίας. Εξυπακούεται, όμως, ότι

⁸²Βλ. Άρθρο 25 του Συντάγματος.

⁸³Βλ. Άρθρο 45 Προεδρικού Διατάγματος 18/1989, «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας», Φ.Ε.Κ. 8 Α' /9-1-1989

στο ανωτέρω παράδειγμα, ο Αστ/κας Α.Κ. πέραν της θέσεως του εκτός υπηρεσίας και της επιβολής των ανάλογων κρατήσεων αποδοχών για τον συγκεκριμένο χρόνο που τέθηκε σε αυτή, θα έχει και πειθαρχικές κυρώσεις. Συγκεκριμένα, ο επόπτης αξιωματικός οφείλει να υποβάλει σχετική αναφορά, προκειμένου να διαταχθεί περαιτέρω διερεύνηση της υπόθεσης από πειθαρχικής πλευράς⁸⁴.

2.6. Σχέση μεταξύ Πειθαρχικής και Ποινικής Δίκης

Σε αρκετές περιπτώσεις, η ίδια πράξη ή παράλειψη του αστυνομικού, μπορεί να πραγματώνει την υποκειμενική και αντικειμενική υπόσταση τόσο ποινικού αδικήματος όσο και πειθαρχικού παραπτώματος. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, να σχηματισθούν δύο παράλληλες δικογραφίες, η ποινική και η πειθαρχική αντίστοιχα, οι οποίες και είναι «αυτοτελείς και ανεξάρτητες μεταξύ τους».⁸⁵

Επισημαίνεται ότι τα στοιχεία της ποινικής δικογραφίας καθώς και η τυχόν εκδοθείσα ποινική απόφαση ή δικαστικό βούλευμα, αποτελούν βασικό ανακριτικό υλικό για τον αρμόδιο Αξιωματικό που διερευνά την σχετική πειθαρχική υπόθεση και για το αρμόδιο να την κρίνει πειθαρχικό όργανο.⁸⁶ Επαφίεται εξάλλου στις υποχρεώσεις του ενεργούντος την Πειθαρχική Εξέταση Αξιωματικού, να αναζητά και να συμπεριλαμβάνει στα συλλεχθέντα στοιχεία, τα στοιχεία που προκύπτουν κατά την πορεία της αντίστοιχης ποινικής δικογραφίας.⁸⁷

Με δεδομένη την βασική τους διάκριση, αλλά και την αυτοτέλεια που τις χαρακτηρίζει, έχουμε δύο δίκες, την πειθαρχική και την ποινική, όπου ο κάθε «δικαστής» επιβάλλει μετά τον έλεγχο των στοιχείων που περιέρονται σε αυτόν, την προσήκουσα ποινή. Μολονότι, στο πειθαρχικό όργανο παρέχεται η δυνατότητα να εκδόσει απόφαση

⁸⁴Βλ. Άρθρο 11§1 περ. δ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008)

⁸⁵ Βλ. Άρθρο 15 Προεδρικού Διατάγματος 31/2001 «Ρύθμιση θεμάτων Αστυνομικού Προσωπικού κατά τροποποίηση διατάξεων των Π.Δ. 22/1996 Α-15 και 538/1989 Α-224.», (ΦΕΚ 26 Α'/12-02-2001).

⁸⁶ Βλ. Πανούσης Σ. και Τηλελής Γ., «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», Αθήνα, 2008, σ. 355

⁸⁷Βλ. Άρθρο 9 Ν. 2713/1999, «Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 89 Α'/30-4-1999).

διαφορετική από εκείνη του ποινικού δικαστηρίου, οι δύο διαδικασίες συμπλέκονται στενά μεταξύ τους.

Συγκεκριμένα, εάν η ποινική δίκη προηγηθεί χρονικά της πειθαρχικής, τότε γεγονότα των οποίων η ύπαρξη ή ανυπαρξία διαπιστώθηκε με την αμετάκλητη απόφαση της προηγηθείσας αυτής δίκης, λαμβάνονται υπόψη στην επόμενη και συνεκτιμώνται κατά την έκδοση της απόφασης. Επιπλέον, «η ποινική απόφαση αποτελεί πλήρη απόδειξη ως προς τα πραγματικά περιστατικά που έχουν αποδειχθεί ενώπιον του δικαστηρίου και τα οποία συνιστούν την αντικειμενική υπόσταση πειθαρχικού παραπτώματος, καθώς το ποινικό δικαστήριο διαθέτει περισσότερα μέσα διεξαγωγής των αποδείξεων».⁸⁸

Συνεπώς, εάν για το πειθαρχικό παράπτωμα επιβλήθηκε στον αστυνομικό ανώτερη πειθαρχική ποινή ή ποινή προστίμου τουλάχιστον ενός μηνιαίου βασικού μισθού και για το αντίστοιχο ποινικό αδίκημα εκδόθηκε αμετάκλητη αθωωτική απόφαση ή αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα, η πειθαρχική δίκη επαναλαμβάνεται για τον τυχόν μετριασμό ή την εξάλειψη της επιβληθείσας ποινής. Αυτό βέβαια, υπό την προϋπόθεση ότι το «αιτιολογικό» της σχετικής αμετάκλητης αθωωτικής απόφασης σχετίζεται με την ανυπαρξία πραγματικών περιστατικών τα οποία αποτελούν βάση για το αντίστοιχο πειθαρχικό παράπτωμα.⁸⁹

Αντίθετα, κάθε απαλλακτική απόφαση ποινικού δικαστηρίου, που δεν περιλαμβάνει στο «αιτιολογικό» της, το γεγονός ότι η ανυπαρξία των πραγματικών περιστατικών οδήγησε στην απαλλαγή του κατηγορουμένου, σε καμία περίπτωση δεν δεσμεύει την ουσιαστική κρίση του πειθαρχικού δικαστή, η οποία μπορεί να είναι καταδικαστική, λαμβανόμενου μάλιστα υπόψη ότι η έκταση της πειθαρχικής ευθύνης των Αστυνομικών είναι κατά πολύ ευρύτερη της ποινικής ευθύνης.⁹⁰

Συνεπώς, όπως προκύπτει και από την νομολογία του ΣτΕ, απαλλακτικές για τον αστυνομικό αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων που εκδίδονται λόγω αμφιβολιών ή

⁸⁸ Βλ. Αποφάσεις ΣτΕ 2249/2013, ΣτΕ 3279/2017, ΣτΕ 414/2018, δημοσιευμένες στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

⁸⁹ Βλ. Αποφάσεις ΣτΕ 1867/1978, ΣτΕ 2231/1981 δημοσιευμένες στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

⁹⁰ Βλ. Πανούσης Σ. και Τηλελής Γ., «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», Αθήνα, 2001, σ. 356

ανάκλησης της έγκλησης που υποβλήθηκε σε βάρος του, ή παραγραφής του ποινικού αδικήματος, δεν δεσμεύουν το αρμόδιο πειθαρχικό όργανο αναφορικά με το αντίστοιχο πειθαρχικό παράπτωμα.⁹¹

ΜΕΡΟΣ 3^ο – Πειθαρχική Διαδικασία

3.1. Προδικασία

Η προδικασία της πειθαρχικής διαδικασίας περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενέργειες:

3.1.1. Προκαταρκτική Διοικητική Εξέταση

Προκαταρκτική Διοικητική Εξέταση, (εφεξής Π.Δ.Ε.) είναι η διαδικασία με την οποία συλλέγονται άτυπα στοιχεία και αυτά καταγράφονται σε πόρισμα προκειμένου να διευκολυνθούν τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα για να αποφασίσουν αντικειμενικά για την άσκηση ή μη της πειθαρχικής δίωξης.

Η Π.Δ.Ε. διενεργείται⁹² όταν πιθανολογείται η τέλεση πειθαρχικού παραπτώματος ή όταν δεν υπάρχουν σαφείς ενδείξεις για τη διάπραξη συγκεκριμένου πειθαρχικού παραπτώματος, με αποκλειστικό σκοπό να διαπιστωθεί εάν πράγματι τελέσθηκε αυτό, ποιος ήταν ο δράστης και σε θετική περίπτωση, να ασκηθεί η προσήκουσα πειθαρχική δίωξη. Ακόμα, η Π.Δ.Ε. διενεργείται προκειμένου να εξακριβωθούν οι συνθήκες τραυματισμού αστυνομικών και της σχέσης αυτών με την υπηρεσία, αλλά και σε περιπτώσεις που πρέπει να διερευνηθούν ανώνυμες ή προφορικές καταγγελίες σε βάρος αστυνομικών⁹³.

Λεκτέο είναι ότι η έκδοση διαταγής διενέργειας Π.Δ.Ε., δεν συνιστά πειθαρχική

⁹¹ Βλ. Απόφαση ΣτΕ 2040/1999 δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

⁹² Βλ. Άρθρο 24 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

⁹³ Βλ. Άρθρο 23 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

δίωξη και σύμφωνα με το άρθρο 24 του Π.Δ. 120/2008 διατάσσεται από αξιωματικό ανώτερο του αστυνομικού κατά του οποίου στρέφεται και διενεργείται είτε από τον ίδιο τον διατάξαντα, είτε από άλλο αξιωματικό ανώτερο ή αρχαιότερο από εκείνον που φέρεται ότι έχει υποπέσει σε πειθαρχικό παράπτωμα. Η Π.Δ.Ε., διέπεται από την αρχή της μυστικότητας της ανάκρισης, σύμφωνα με το άρθρο 241 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας σε συνδυασμό με το άρθρο 8§1 του Π.Δ. 120/2008. Η αρχή αυτή κάμπτεται μόνο για τον εγκαλούμενο αστυνομικό, ο οποίος δικαιούται να λάβει γνώση όλων των στοιχείων της πειθαρχικής δικογραφίας, αλλά και αντίγραφα αυτών, εφόσον κληθεί σε απολογία, κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 25 του ανωτέρω Π.Δ. Σε περίπτωση υποβολής αιτήματος του καταγγέλλοντος, περί γνωστοποίησης στοιχείων ή χορήγησης αντιγράφων εγγράφων από διερευνηθείσα με Π.Δ.Ε. πειθαρχική υπόθεση, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 5§1 του Ν. 2690/1999 (πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα).

Εφόσον περαιωθεί η Π.Δ.Ε. και σε περίπτωση απόφασης περί αρχειοθέτησης της υπόθεσης, χωρίς να ασκηθεί πειθαρχική δίωξη, δεν συντρέχει περίπτωση δεδικασμένου (non bis in idem) του άρθρου 3§1 του Π.Δ. 120/2008 που να κωλύει την εκ νέου διερεύνηση της υπόθεσης. Εφόσον, όμως, έχει ασκηθεί πειθαρχική δίωξη (ανεξαρτήτως επιβολής ποινής ή αρχειοθέτησης της υπόθεσης), με εξαίρεση την περίπτωση αναστολής λήψης απόφασης, κατά το άρθρο 48§3 Π.Δ. 120/2008, υφίσταται νομικό κώλυμα για την εκ νέου διερεύνηση της υπόθεσης, λόγω δεδικασμένου, εκτός και εάν προκύψουν νεότερα στοιχεία που δεν έχουν αξιολογηθεί προς καταλογισμό τυχόν ευθύνης.

Περαιτέρω, όταν, από την Π.Δ.Ε. προκύψουν σαφείς ενδείξεις ή και στοιχεία ικανά να θεμελιώσουν την διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος, που επισύρει ανώτερη πειθαρχική ποινή (αργία με πρόσκαιρη παύση, αργία με απόλυση, απόταξη) και εκ του λόγου αυτού απαιτείται να βεβαιωθούν αυτά με ένορκη διοικητική εξέταση, σύμφωνα με το άρθρο 26§1 Π.Δ. 120/2008, ο ενεργών την Π.Δ.Ε. αξιωματικός υποχρεούται να αναφέρει εγγράφως στην προϊσταμένη του Υπηρεσία Επιπέδου Δ/νσης Αστυνομίας (χωρίς να συντάξει πόρισμα) τις διαπιστώσεις του και την ανάγκη μετατροπής της διενεργούμενης απ' αυτόν Π.Δ.Ε. σε Ε.Δ.Ε., σε συντρέχουσα δε περίπτωση ο σχετικός φάκελος της διοικητικής δικογραφίας που σχημάτισε, θα αποτελέσει μέρος αυτής. Η

Π.Δ.Ε. ολοκληρώνεται με τη σύνταξη και υποβολή αιτιολογημένου πορίσματος από τον διενεργήσαντα αυτή αξιωματικό⁹⁴. (άρθρο 29 παρ. 1 του Π.Δ. 120/08).

3.1.2. Απ' ευθείας κλήση προς απολογία

Η απευθείας κλήση προς απολογία, συνιστά, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 21 του Π.Δ. 120/2008, τον έναν από τους δύο προβλεπόμενους τρόπους άσκησης της πειθαρχικής δίωξης.

Η απευθείας κλήση προς απολογία εκδίδεται μόνο από τα πειθαρχικά όργανα που αναφέρονται στο άρθρο 22 του ίδιου Π.Δ., όταν το αρμόδιο για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης διοικητικό όργανο έχει ίδια αντίληψη του παραπτώματος στο οποίο υπέπεσε ο αστυνομικός ή όταν από τα στοιχεία που περιέρχονται σε γνώση του, θεμελιώνεται αντικειμενικά πειθαρχικό παράπτωμα, το οποίο επισύρει την επιβολή κατώτερης πειθαρχικής ποινής (επίπληξη ή πρόστιμο) ή και όταν από το συλλεχθέν αποδεικτικό υλικό στα πλαίσια διενεργούμενης Π.Δ.Ε. προκύψουν σαφείς ενδείξεις τέλεσης συγκεκριμένου πειθαρχικού παραπτώματος, που επισύρει την ποινή της επίπληξης ή του προστίμου.

Ο εγκαλούμενος αστυνομικός δικαιούται να λάβει γνώση των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων, αλλά και αντίγραφα των τυχόν υφισταμένων εγγράφων, πριν την λήψη εις βάρος του οποιουδήποτε δυσμενούς διοικητικού μέτρου, όπως είναι εν προκειμένω οι πειθαρχικές κυρώσεις, ώστε να προβεί σε ανταπόδειξη. Ακόμα, έχει δικαίωμα να προσκομίσει οποιαδήποτε άλλα έγγραφα στο πλαίσιο της υπερασπιστικής του γραμμής. Σημειώνεται ότι για την λήψη εγγράφων ο εγκαλούμενος πρέπει να υποβάλλει σχετική αίτηση προς χορήγησή τους σε αυτόν, η οποία μπορεί και να απορριφθεί αν πρόκειται για έγγραφα που αφορούν την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου ή παραβιάζεται απόρρητο που προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Σε κάθε περίπτωση το αίτημα εξετάζεται σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις περί πειθαρχίας

⁹⁴Άρθρο 29§1 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

αστυνομικού προσωπικού, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των Ν. 2690/1999 και Ν. 2472/1997.

3.1.3. Ένορκη Διοικητική Εξέταση

Ένορκη Διοικητική Εξέταση (εφεξής Ε.Δ.Ε.)⁹⁵ σε βάρος αστυνομικού διενεργείται αποκλειστικά και μόνο όταν από τα υφιστάμενα στοιχεία, εκείνα δηλαδή που έχουν περιέλθει καθ' οιονδήποτε νόμιμο τρόπο σε γνώση του αρμόδιου οργάνου, πριν την άσκηση της δίωξης, προκύπτουν σαφείς ενδείξεις για την τέλεση πειθαρχικών παραπτωμάτων, τα οποία προβλέπονται περιοριστικά από τις διατάξεις των άρθρων 10, 11 και 12 του Π.Δ. 120/2008 και επισύρουν ανώτερη πειθαρχική ποινή (απόταξη, αργία με απόλυση, αργία με πρόσκαιρη παύση).

Με την έκδοση διαταγής διενέργειας Ε.Δ.Ε. ασκείται ρητά και η πειθαρχική δίωξη είτε σε βάρος συγκεκριμένων αστυνομικών, αν τα στοιχεία τους είναι γνωστά (in personam) είτε για την πράξη –κατά αγνώστων αστυνομικών (in rem).

Η διενέργεια της εξέτασης αυτής εν προκειμένω έχει στόχο από την μία να διαπιστωθεί εάν έχει τελεστεί ή όχι το παράπτωμα για το οποίο εκδόθηκε η διαταγή και από την άλλη να διερευνηθούν διεξοδικά οι συνθήκες κάτω από τις οποίες τελέστηκε το διερευνούμενο πειθαρχικό αδίκημα, να προσδιορισθεί ο τόπος και ο χρόνος διάπραξης, ο βαθμός της αμέλειας ή του δόλου του υπαιτίου, η τυχόν σχέση της συμπεριφορά του και του παραπτώματος με την Υπηρεσία και το μέγεθος της προκληθείσας βλάβης αλλά και να διευκυνθούν τυχόν άλλες παράμετροι της υπόθεσης. Ακόμα, η Ε.Δ.Ε. στοχεύει και στην αποκάλυψη της ταυτότητας των υπαιτίων (φυσικοί ή ηθικοί αυτουργοί των πράξεων).

Η Ε.Δ.Ε. διενεργείται κατά κανόνα από αξιωματικό ανώτερο του εγκαλουμένου,

⁹⁵Βλ. Άρθρο 26 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

κατά τον χρόνο της πειθαρχικής δίωξης και σε ουδεμία περίπτωση κατωτέρου εκείνου κατά του οποίου αποδίδεται η πράξη. Τούτο επιβάλλεται προς εξασφάλιση μείζονος αμεροληψίας εκ μέρους του ανακριτή, διότι στην αντίθετη περίπτωση είναι εύλογες οι αμφιβολίες για την αντικειμενικότητα του έργου της ανάκρισης⁹⁶.

Κατά τη διενέργεια της Ε.Δ.Ε., όπως άλλωστε και στην ποινική ανάκριση, ισχύει η αρχή της έγγραφης διαδικασίας. Κατ' εφαρμογή, λοιπόν της διάταξης του άρθρου 24§5 του Π.Δ. 120/2008 σε συνδυασμό με το άρθρο 241 του Κ.Π.Δ, η ανάκριση γίνεται πάντοτε εγγράφως και με την παρουσία Γραμματέα. Από την παραπάνω δικονομική διάταξη, απορρέει η αρχή της μυστικότητας της ανάκρισης, η οποία δικαιολογείται από την προστασία της τιμής και υπόληψης των κατηγορουμένων και από την ανάγκη διαλεύκανσης του εγκλημάτων. Σκοπός της ελλείψεως δημοσιότητας είναι η ευχέρεια των ανακριτικών οργάνων στη συλλογή των στοιχείων, προς εξακρίβωση του εγκλήματος και τη σχέση του κατηγορουμένου με αυτό, αλλά και η προστασία της προσωπικότητας του τελευταίου, ενόψει του τεκμηρίου αθωότητας. Η Ε.Δ.Ε. ολοκληρώνεται με τη σύνταξη και υποβολή αιτιολογημένου πορίσματος από τον διενεργήσαντα αυτή αξιωματικό⁹⁷.

Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 26§10 του Π.Δ. 120/2008, η οποία απαριθμεί τα δικαιώματα του εγκαλούμενου που καλείται σε απολογία, μεταξύ άλλων, αυτός δικαιούται να λάβει γνώση των σχετικών εγγράφων της πειθαρχικής δικογραφίας, καθώς και να ζητήσει, με γραπτή αίτηση και δαπάνη του αντίγραφα των εγγράφων της δικογραφίας, με εξαίρεση εκείνα που από ειδικές διατάξεις χαρακτηρίζονται ως απόρρητα. Στην περίπτωση ύπαρξης απόρρητων εγγράφων, ο ανακρίνων αξιωματικός υποχρεούται να συμπεριλάβει στην σχετική έκθεση εξέτασης του και εν συνεχεία στο πόρισμα της Ε.Δ.Ε., ειδική αιτιολόγηση για τη μη χορήγηση των αιτούμενων αντιγράφων εγγράφων, μνημονεύοντας παράλληλα τις ειδικές απαγορευτικές διατάξεις.

Κατά το διάστημα διενέργειας της Ε.Δ.Ε., που εκκινεί με την έκδοση διαταγής από τον προϊστάμενο για να ενεργήσει ο αξιωματικός την Ε.Δ.Ε. μέχρι και την

⁹⁶Βλ. Απόφαση 3847/2000 ΣτΕ, δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

⁹⁷Βλ. Άρθρο 29§1 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «*Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού*», (ΦΕΚ 182 Α'2-9-2008).

ολοκλήρωσή της με την υποβολή του πορίσματος της Ε.Δ.Ε., με όλα τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν, στο αρμόδιο πειθαρχικό όργανο για την εκδίκασή της, προκειμένου στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του, να αποφασίσει για την τυχόν επιβολή πειθαρχικής ποινής ή τη θέση της υπόθεσης στο αρχείο, διατηρείται η απόλυτη μυστικότητα της διαδικασίας της Ε.Δ.Ε., όπως επίσης και των στοιχείων που έχουν συγκεντρωθεί κατά την εξέλιξή της. Ως εκ τούτου, δεν επιτρέπεται στον εγκαλούμενο που δεν κλήθηκε σε απολογία αλλά ούτε και σε τρίτο, η πρόσβαση στην Ε.Δ.Ε. και στα συγκεντρωμένα στοιχεία.

Αντίθετα, εάν με βάση το πόρισμα της Ε.Δ.Ε., κριθεί από το αρμόδιο πειθαρχικό όργανο ότι δεν πρέπει να επιβληθεί ποινή κατά του ελεγχόμενου αστυνομικού και ο οικείος φάκελος τεθεί στο αρχείο, τότε πρόσβαση επί των στοιχείων αυτού μπορεί να αποκτήσει τόσο ο ελεγχόμενος όσο και τρίτος που θεμελιώνει εύλογο ενδιαφέρον, υπό τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς που προβλέπει το άρθρο 5 του Κ.Δ.Δ., ή τυχόν άλλες ειδικές διατάξεις (Ν. 2472/1997)⁹⁸.

3.1.4. Ένορκη Διοικητική Εξέταση που δεν αποτελεί άσκηση πειθαρχικής δίωξης

Σύμφωνα με το άρθρο 27 του Π.Δ. 120/2008 οι διοικητικές εξετάσεις της κατηγορίας αυτής χαρακτηρίζονται ως Ε.Δ.Ε. ήσσονος σημασίας. Η έννοια αυτή περιλαμβάνει την διοικητική ενέργεια, που αποσκοπεί στη διερεύνηση υποθέσεων αστυνομικών, οι οποίες ενδεχομένως να έχουν και ειδικότερο πειθαρχικό ενδιαφέρον με τη στοιχειοθέτηση παραπτωμάτων που επισύρουν, κατά κανόνα, κατώτερη πειθαρχική ποινή (επίπληξη ή πρόστιμο), όπως υποθέσεων που έχουν σχέση με την υπηρεσία ή την ενδιαφέρουν σοβαρά, καθότι αφορούν στην υλικοτεχνική της υποδομή, στις αξίες του Δημοσίου και στον καταλογισμό τους, στην κίνηση των οχημάτων της, στην απώλεια λόγω θανάτου, του ανθρώπινου δυναμικού της και στη διερεύνηση υποθέσεων που προβλέπονται από ειδικές διατάξεις, ήτοι γεγονότα και περιστατικά διαφορετικών εκείνων που περιλαμβάνονται στο άρθρο 26 του ιδίου ως άνω Π.Δ..

⁹⁸Βλ. Γνωμοδότηση Ν.Σ.Κ. 454/2012.

Η διενέργεια της Ε.Δ.Ε. που αναφέρεται στο ανωτέρω άρθρο διέπεται από την αρχή της μυστικότητας και αποσκοπεί στη συγκέντρωση στοιχείων αναφορικά με το αντικείμενο της εξέτασης, τα οποία, όμως, δεν αποκλείεται να θεμελιώσουν και πειθαρχικό παράπτωμα. Αρμόδια δε, πειθαρχικά όργανα για την έκδοση διαταγής διενέργειας Ε.Δ.Ε. του ως άνω άρθρου είναι τα αναφερόμενα πρόσωπα στην παράγραφο 1 του άρθρου 22 του ιδίου ως άνω Π.Δ.

Ο ενεργών την διοικητική εξέταση αξιωματικός οφείλει, επικουρικά ενεργώντας, να εξετάσει αυτεπαγγέλτως την ύπαρξη ή μη τυχόν υπαίτιας εμπλοκής αστυνομικού στην υπό εξέταση υπόθεση, για το αποτέλεσμα που επήλθε από τη συμπεριφορά του και αν βεβαιωθεί συγκεκριμένο πειθαρχικό παράπτωμα που επισύρει κατώτερη ποινή να προβεί στην έκδοση κλήσης σε απολογία, οπότε ο εγκαλούμενος μπορεί να ασκήσει τα δικαιώματα που του παρέχονται στην παράγραφο 10 του άρθρου 26 του Π.Δ. 120/2008. Όμως, σε περίπτωση που διαπιστωθεί η διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος που επισύρει ανώτερη πειθαρχική ποινή, αυτή μετατρέπεται σε Ε.Δ.Ε. μείζονος σπουδαιότητας.

Επισημαίνεται στις σχετικές διατάξεις της νομοθεσίας για τα πειθαρχικά αδικήματα των δημοσίων υπαλλήλων (Ν. 3528/2007) δεν προβλέπεται υποχρέωση χορήγησης πρόσβασης στον πειθαρχικό φάκελο οποιονδήποτε τρίτων, ακόμη και αν αυτός είναι ο καταγγέλλων της πειθαρχικώς κολάσιμης πράξης. Ο καταγγέλλων, έχοντας αυξημένο ενδιαφέρον για την πληροφόρηση της τύχης της καταγγελίας τους, θα πρέπει κατ' αρχήν να έχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο της πειθαρχικής απόφασης⁹⁹. Ως προς τα λοιπά στοιχεία του πειθαρχικού φακέλου τα οποία αποτελούν έγγραφα κατά την έννοια του άρθρου 16 του Ν. 1599/1986, των οποίων κάθε ενδιαφερόμενος πολίτης μπορεί να λάβει γνώση, εκτός αν η γνωστοποίησή τους μπορεί να δυσχεράνει την έρευνα που διεξάγει η διοικητική αρχή που περιέχουν προσωπικά δεδομένα τρίτων προσώπων (εγκαλ/νου, μαρτύρων, κ.λπ.), πρέπει να υπάρχει ρητή και έγγραφη συγκατάθεση των προσώπων αυτών για τη συλλογή των στοιχείων του πειθαρχικού φακέλου από τον καταγγέλλοντα.

⁹⁹Βλ. Βλαχόπουλος Σπ., *Διαφάνεια της Κρατικής δράσης και προστασία προσωπικών δεδομένων*, Αθήνα, 2007, σ. 256. Ομοίως βλ. και Γνωμοδότηση Ν.Σ.Κ. 452/2005

3.2. Κωλύματα για Ενέργεια Διοικητικών Εξετάσεων

Στις διατάξεις του άρθρου 28 Π.Δ. 120/2008 αναφέρονται περιοριστικά οι περιπτώσεις οι οποίες διασφαλίζουν την αντικειμενική, αμερόληπτη και απροσωπόληπτη συμπεριφορά και κρίση των πειθαρχικών οργάνων, στα πλαίσια απονομής της πειθαρχικής δικαιοσύνης.

Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι, ουδείς αξιωματικός νομιμοποιείται να διενεργήσει οποιαδήποτε μορφής διοικητική εξέταση (Π.Δ.Ε. ή Ε.Δ.Ε.) όταν αποδεδειγμένα είναι συγγενής εξ αίματος του εγκαλουμένου ή του εγκαλούντος κατ' ευθεία μεν γραμμή απεριόριστα, εκ πλαγίου δε μέχρι τετάρτου βαθμού και εξ αγχιστείας μέχρι τρίτου ή σύζυγος αυτών ή έχει ιδιαίτερη φιλία ή έχθρα με τον εγκαλούμενο ή τον εγκαλούντα ή συντρέχουν στο πρόσωπό του γεγονότα ικανά να δικαιολογήσουν εύλογη δυσπιστία για την αμεροληψία του ή αν κατήγγειλε την πράξη για την οποία διατάχθηκε η εξέταση, ανεξαρτήτως αν ο ίδιος έχει ή όχι αυτοπρόσωπη αντίληψη αυτής¹⁰⁰.

Ακόμα, κώλυμα ως προς την διενέργεια διοικητικής εξέτασης έχει όποιος φέρεται με βάσει τις ενδείξεις ότι ευθύνεται για την πράξη που αποτελεί αντικείμενο της εξέτασης ή έχει συμφέρον από την έκβαση της υπόθεσης ή όταν έχει εξετασθεί ως μάρτυρας ή έχει γνωμοδοτήσει ως πραγματογνώμονας στην υπόθεση που διατάχθηκε να διερευνήσει¹⁰¹.

Η περιοριστική και συγκεκριμένη απαρίθμηση των κωλυμάτων ταυτίζεται με την αρχή της αμεροληψίας¹⁰² που συνδέεται άρρηκτα με τη γενική αρχή της χρηστής διοίκησης, η οποία απαιτεί την αποχή των διοικητικών οργάνων από την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους όταν η αμεροληψία τους τίθεται υπό αμφισβήτηση. Οι ανωτέρω περιορισμοί αποσκοπούν στην πληρότητα της προστασίας των δικαιωμάτων του εγκαλουμένου, αλλά και του κύρους της πειθαρχικής διαδικασίας. Οι ως άνω ρυθμίσεις

¹⁰⁰Βλ. Άρθρο 28§1 περ. α), β) και γ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

¹⁰¹Βλ. Άρθρο 28§1 περ. δ), ε) και στ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού» (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

¹⁰²Βλ. Άρθρο 7 Ν. 2690/1999, «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 45 Α'/9-3-1999).

είναι διατάξεις δημόσιας τάξης και γι' αυτό και είναι δεσμευτικές για τον αξιωματικό που διατάσσεται να ενεργήσει την διοικητική εξέταση (Π.Δ.Ε. ή Ε.Δ.Ε.), καθ' όσον υποχρεούται, εφόσον συντρέχει κώλυμα στο πρόσωπό του να δηλώσει το κώλυμα του αμέσως σε αυτόν που τον όρισε, είτε επειδή αυτό υφίστατο στο πρόσωπό του, πριν ακόμα λάβει τη διαταγή διενέργειάς της, είτε επειδή ανέκυψε κατά τη διάρκεια της ανάκρισης, ανεξάρτητα από το στάδιο στο οποίο βρίσκεται αυτή.

Σημειωτέον ότι η από πρόθεση αποσιώπηση κωλύματος εκ μέρους του ενεργούντος την διοικητική εξέταση καθώς και η αναληθής επίκληση αυτού με σκοπό να αποφύγει την διενέργεια της εξέτασης, συνεπάγεται σοβαρές πειθαρχικές κυρώσεις¹⁰³, οι οποίες υπό προϋποθέσεις μπορεί να επεκταθούν και σε ποινικές για παράβαση του άρθρου 254 του Π.Κ.

Ο εγκαλούμενος αστυνομικός, εφόσον υφίστανται στοιχεία σχετικά με την ύπαρξη κωλύματος στο πρόσωπο του διαταχθέντος να διενεργήσει την εξέταση αξιωματικού, έχει δικαίωμα εντός τριών ημερών από την κοινοποίηση της διαταγής διενέργειας της διοικητικής εξέτασης, να ζητήσει μία μόνο φορά με γραπτή, τεκμηριωμένη και πλήρως αιτιολογημένη αναφορά του, την εξαίρεση του εν λόγω αξιωματικού, συνυποβάλλοντας κατά περίπτωση έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία που αποδεικνύουν τους ισχυρισμούς που προβάλλει, προς εκτίμηση, στάθμιση και αξιολόγηση τους¹⁰⁴. Τα στοιχεία αυτά, παρέχουν την δυνατότητα στο αρμόδιο διοικητικό όργανο να αποφασίσει για την αποδοχή ή την απόρριψη του αιτήματος του ενδιαφερομένου. Επίσης, εάν ο λόγος εξαίρεσης ανακύψει κατά την διάρκεια της εξέτασης, το ανωτέρω δικαίωμά του είναι ισχυρό και μπορεί να προβληθεί οποτεδήποτε, το αργότερο πάντως μέχρι να απολογηθεί. Λεκτέο είναι ότι οι λόγοι της εξαίρεσης πρέπει να είναι σαφείς και συγκεκριμένοι και να εμπίπτουν στις προαναφερόμενες περιπτώσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 28 του Π.Δ. 120/2008.

Ανεξάρτητα, πάντως, από τον αριθμό των εγκαλουμένων, όταν υφίσταται κώλυμα για τον διαταχθέντα να διενεργήσει τη διοικητική εξέταση αξιωματικό, σε σχέση με έναν

¹⁰³Βλ. Άρθρο 28§3 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

¹⁰⁴Βλ. Άρθρο 28§4 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

από τους εγκαλούμενους, υπολογίζεται ως κώλυμα που αφορά σε όλους τους συγκατηγορούμενους του¹⁰⁵. Σε περίπτωση που υποβληθεί είτε δήλωση κωλύματος από τον ενεργούντα την εξέταση αξιωματικό, είτε αίτηση εξαίρεσης από τον εγκαλούμενο αστυνομικό, αναστέλλεται αμέσως η διενέργεια κάθε περαιτέρω ανακριτικής πράξης, μέχρι να εκδοθεί σχετική απόφαση από το αρμόδιο κατά περίπτωση διοικητικό όργανο¹⁰⁶.

Εάν οι λόγοι εξαίρεσης απορριφθούν, η σχετική απόφαση κοινοποιείται στον υποβάλλοντα τη δήλωση αξιωματικό ή μέσω αυτού στον αιτούντα την εξαίρεσή του εγκαλούμενο και η διοικητική εξέταση συνεχίζεται από τον ίδιο αξιωματικό. Αντιθέτως, αν οι λόγοι κριθούν βάσιμοι, με διαταγή του αρμόδιου οργάνου, ορίζεται άλλος αξιωματικός για την ενέργεια της διοικητικής εξέτασης. Η απόφαση κοινοποιείται ή επιδίδεται στον εγκαλούμενο, ώστε αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις που προπαρατέθηκαν, να ζητήσει αυτός την εξαίρεση και του αξιωματικού αυτού, πριν ενεργήσει οποιοσδήποτε ανακριτικές πράξεις. Πρέπει να σημειωθεί ότι όλες οι ανακριτικές πράξεις που διενεργήθηκαν κατά τον νόμιμο τύπο, προς το σκοπό ολοκλήρωσης της διαδικασίας συλλογής στοιχείων της διοικητικής εξέτασης, από τον εξαιρεθέντα αξιωματικό παραμένουν έγκυρες.

3.3. Καταγγελίες σε βάρος αστυνομικών

Η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 23 Π.Δ. 120/2008 προβλέπει την διαδικασία υποβολής καταγγελιών σε βάρος αστυνομικών, οι οποίες υποβάλλονται από πολίτες εγγράφως, είτε αυτοπροσώπως είτε από τρίτο πρόσωπο, κατόπιν εξουσιοδότησης και μάλιστα ενώπιον αξιωματικού. Οι ενδιαφερόμενοι δύναται να υποβάλλουν τις καταγγελίες τους και προφορικά, οπότε προς απόδειξη τους συντάσσεται υποχρεωτικά

¹⁰⁵ Βλ. Άρθρο 28§8 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

¹⁰⁶ Βλ. Άρθρο 28§9&10 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

σχετική έκθεση από τον αξιωματικό που δέχεται την καταγγελία, την οποία προσυπογράφει και ο καταγγέλλων. Όμοια έκθεση πρέπει να συντάσσεται από τον Αξιωματικό αποδέκτη της καταγγελίας και στην περίπτωση που ο καταγγέλλων αρνείται να την προσυπογράψει ή όταν αυτός υποβάλει την καταγγελία διαμέσου τηλεφωνικής επικοινωνίας του με αστυνομική υπηρεσία.

Οι καταγγελίες, ανάλογα με τη βαρύτητα τους διερευνώνται με αντίστοιχη διοικητική εξέταση και σε περίπτωση βασιμότητας αυτών, επιβάλλεται η προσήκουσα πειθαρχική ποινή, η οποία αποσκοπεί στη διασφάλιση του αισθήματος δικαίου των πολιτών, που σχετίζεται με την απονομή της πειθαρχικής δικαιοσύνης από τα αρμόδια όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας και αποβλέπει στην εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος και στην εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας.

Αν επακολούθησει ανάκληση ή απόσυρση για διάφορους λόγους της καταγγελίας και δήλωση του παθόντος ότι δεν επιθυμεί την πειθαρχική δίωξη και τιμώρηση του υπαιτίου, δεν αναστέλλεται η διοικητική διερεύνηση της υπόθεσης, αλλά ούτε τούτο συμβάλλει ως προς τη θετική της έκβαση για τον εγκαλούμενο, όταν υφίστανται επαρκή αποδεικτική στοιχεία που επιβεβαιώνουν τις αποδιδόμενες σε αυτόν πράξεις ή παραλείψεις.

Σημειώνεται ότι οι ανώνυμες και οι προφορικές καταγγελίες σε βάρος αστυνομικών, για τις οποίες ο καταγγέλλων δεν δέχεται να υποβάλει έγγραφη αναφορά ή να υπογράψει τη συνταχθείσα σχετική έκθεση του αποδέκτη αξιωματικού, δεν μπορούν αυτοδικαίως να θεμελιώσουν πειθαρχικό παράπτωμα και εξ αυτού να ασκηθεί πειθαρχική δίωξη (με έκδοση απευθείας κλήσης σε απολογία ή έκδοση διαταγής διενέργειας Ε.Δ.Ε.) κατά του φερόμενου ως υπαιτίου. Ωστόσο, όταν εμπεριέχουν συγκεκριμένα στοιχεία που, κατ' αντικειμενική εκτίμηση, συνιστούν, σε περίπτωση που αποδειχθούν βάσιμα από τη διενέργεια διοικητικής εξέτασης (Π.Δ.Ε.), πειθαρχικό παράπτωμα που επισύρει ανώτερη ποινή (απόταξη, αργία με απόλυση, αργία με πρόσκαιρη παύση), αυτή μετατρέπεται σε Ε.Δ.Ε. και η υπόθεση παραπέμπεται προς εκδίκαση στο αρμόδιο πειθαρχικό Συμβούλιο. Σε κάθε άλλη περίπτωση, οι ανώνυμες και οι προφορικές καταγγελίες, τίθενται με αιτιολογημένη απόφαση στο αρχείο από το καθ' ύλην αρμόδιο για την ενέργεια αυτή πειθαρχικό όργανο.

Σύμφωνα με το άρθρο 23§4 Π.Δ. 120/2008, όποιος υποβάλλει καταγγελία σε βάρος αστυνομικού, η οποία θα αποτελέσει αφορμή για να επιληφθεί της υπόθεσης η υπηρεσία (απευθείας κλήση σε απολογία ή διενέργεια διοικητικής εξέτασης), έχει το δικαίωμα, μετά την υποβολή αίτησης, να πληροφορηθεί το αποτέλεσμα (αιτιολογημένη έγγραφη απάντηση) της καταγγελίας του και της διενεργηθείσας διοικητικής εξέτασης. Από τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου, δεν προβλέπεται η χορήγηση στον καταγγέλλοντα αντιγράφων των εγγράφων της διοικητικής εξέτασης που διενεργήθηκε για την υπόθεση με σκοπό την ενημέρωσή του. Τυχόν υποβολή τέτοιου αιτήματος από τον ενδιαφερόμενο, θα πρέπει να εξετάζεται σύμφωνα με το πνεύμα των διατάξεων του άρθρου 5 του Ν. 2690/1999.

3.4. Επανάληψη πειθαρχικής δίκης

Ο θεσμός της επανάληψης της πειθαρχικής δίκης¹⁰⁷, που αποτελεί έκτακτη διαδικασία διότι αναιρεί αμετάκλητη πειθαρχική απόφαση¹⁰⁸, αποβλέπει στην αποκατάσταση της ουσιαστικής νομιμότητας και ενδεχομένως στην προστασία του διωκομένου. Η επανάληψη της πειθαρχικής δίκης, συνιστά παρέκκλιση της γενικής αρχής της αυτοτέλειας της πειθαρχικής δίκης έναντι της ποινικής, δικαιολογημένη από την ανάγκη εναρμόνισης της πειθαρχικής απόφασης προς την ποινική (νέα εξέταση κατ' ουσία της υπόθεσης από το αρμόδιο διοικητικό όργανο, αν κρίνει ότι συντρέχουν οι τασσόμενες από το Νόμο προϋποθέσεις επανάληψης). Βασική προϋπόθεση σε κάθε περίπτωση επανάληψης της πειθαρχικής δίκης είναι ότι η καταδικαστική ή αθωωτική απόφαση αφορά την ίδια ακριβώς πράξη για την οποία ο υπάλληλος τιμωρήθηκε με την πειθαρχική απόφαση.

Στην παρ. 1 του άρθρου 49 του Π.Δ. 120/2008 ορίζεται ότι, εάν μετά την έκδοση

¹⁰⁷Βλ. Άρθρο 49§1 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

¹⁰⁸Βλ. Γνωμοδότηση Ν.Σ.Κ. 559/2006, και Τάχος Α.- Συμεωνίδης Ι., *Ερμηνεία Υπαλληλικού Κώδικα*, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα, 2007, σ. 1519.

πειθαρχικής απόφασης από συλλογικό ή μονομελές πειθαρχικό όργανο, ανάλογα με τη βαρύτητα του παραπτώματος και τη διαδικασία του αποφασιστικού οργάνου και για παράπτωμα που αποτελεί την πραγματική βάση αντίστοιχου ποινικού αδικήματος, με την οποία επιβλήθηκε στον υπαίτιο αστυνομικό η ποινή της αργίας με πρόσκαιρη παύση ή κατώτερη πειθαρχική ποινή ή δεν του επιβλήθηκε ποινή και η υπόθεση τέθηκε στο αρχείο, εκδοθεί αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου και από τα στοιχεία αυτής, διαπιστώνεται ότι διαπράχθηκε παράπτωμα το οποίο, αντικειμενικά αξιολογούμενο, επισύρει την ποινή της απόταξης ή της αργίας με απόλυση, κινείται υποχρεωτικά από τον εκπρόσωπο της Διοίκησης η διαδικασία για την επανάληψη της πειθαρχικής δίκης, για τυχόν επιβολή στον υπαίτιο αστυνομικό της ποινής αυτής.

Επίσης, σε περίπτωση που από την αμετάκλητη καταδικαστική ποινική απόφαση διαπιστωθεί η ύπαρξη πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν την αντικειμενική υπόσταση παραπτώματος που επισύρει την επιβολή της ποινής της απόταξης, έστω και αν έχει επιβληθεί από το πειθαρχικό Συμβούλιο η ποινή της αργίας με απόλυση στον υπαίτιο αστυνομικό, εφαρμόζεται η προπαρατεθείσα διαδικασία για την τυχόν επιβολή σε βάρος του της βαρύτερης αξιολογικά πειθαρχική ποινής (απόταξης).

Σύμφωνα με την παράγραφο 5 του ιδίου ως άνω άρθρου, η πειθαρχική δίκη επαναλαμβάνεται υποχρεωτικά. Πρέπει να σημειωθεί ότι εάν η πειθαρχική υπόθεση αφορά αξιωματικούς της Ελληνικής Αστυνομίας με βαθμό Αντιστρατήγου η επανάληψη της πειθαρχικής δίκης διατάσσεται από τον Αρχηγό, ενώ, όταν στην υπόθεση εμπλέκονται αστυνομικοί οποιονδήποτε βαθμού την ανωτέρω διαδικασία κινεί υποχρεωτικά ο προϊστάμενος Επιτελείου του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας.

Αντίθετα, αν με την πειθαρχική απόφαση είχε επιβληθεί ποινή και μετέπειτα εκδόθηκε αμετάκλητη αθωωτική απόφαση ποινικού δικαστηρίου ή αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα για την πράξη ή την παράλειψη για την οποία διώχθηκε πειθαρχικά ο αστυνομικός, την κίνηση της διαδικασίας για επανάληψη της πειθαρχικής

δίκης αιτείται ο ενδιαφερόμενος¹⁰⁹.

Σε κάθε περίπτωση που θα κινηθεί η διαδικασία για επανάληψη της πειθαρχικής δίκης είτε από τον Αρχηγό του Σώματος είτε από τον προϊστάμενο Επιτελείου του Α.Ε.Α. είτε από τον τιμωρηθέντα, η δίκη επαναλαμβάνεται ενώπιον του συλλογικού ή του μονομελούς πειθαρχικό οργάνου που εξέδωσε την τελεσίδικη πειθαρχική απόφαση¹¹⁰. Η επανάληψη της πειθαρχικής δίκης, δεν δύναται να αιτηθεί μετά την παρέλευση έτους από την έκδοση της αθωωτικής ή καταδικαστικής απόφασης ή του απαλλακτικού βουλεύματος¹¹¹.

3.5. Άσκηση πειθαρχικής δίωξης

Πειθαρχική δίωξη είναι η ενέργεια του αρμοδίου διοικητικού οργάνου με την οποία κινείται η πειθαρχική διαδικασία, είτε μετά την έκδοση απευθείας κλήσης σε απολογία για παραπτώματα που επισύρουν κατώτερη πειθαρχική ποινή (επίπληξη ή πρόστιμο) είτε με την έκδοση διαταγής διενέργειας Ε.Δ.Ε. για τη διακρίβωση τυχόν τέλεσης πειθαρχικών παραπτωμάτων, τα οποία επισύρουν ανώτερη πειθαρχική ποινή (απόταξη, αργία με απόλυση ή αργία με πρόσκαιρη παύση).

Η άσκηση πειθαρχικής δίωξης ρυθμίζεται με το άρθρο 21 του Π.Δ. 120/2008 και αποτελεί καθήκον (υποχρέωση εκδήλωσης ενεργειών για άσκηση δέσμιας αρμοδιότητας) στα πλαίσια της αρχής της νομιμότητας των πειθαρχικών οργάνων¹¹² να προβαίνουν αυτεπαγγέλτως στην άσκησή της, όταν διαπιστώνουν με ίδια αντίληψη την διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος ή όταν περιέρχονται με οποιονδήποτε νόμιμο τρόπο εις γνώση τους στοιχεία, όπως έγγραφα διαφορών αρχών, έγγραφες ή προφορικές καταγγελίες, δημοσιεύματα κτλ. που αποδεικνύουν την θεμελίωση πειθαρχικών παραπτωμάτων εκ μέρους υφισταμένων τους.

¹⁰⁹ Βλ. Άρθρο 49§5 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

¹¹⁰ Βλ. Άρθρο 49§4 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

¹¹¹ Βλ. Άρθρο 49§6 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

¹¹² Βλ. Άρθρο 22§1 & άρθρο 3 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

Η πειθαρχική δίωξη ασκείται με την έκδοση απευθείας κλήσης σε απολογία προς τον εγκαλούμενο αστυνομικό, σε περίπτωση που τα αποδεικτικά στοιχεία της κατηγορίας είναι αδιαμφισβήτητα και διαπιστώθηκαν είτε αυτοπροσώπως από τον ασκούντα τη δίωξη αξιωματικό είτε περιήλθαν σε αυτόν με οποιονδήποτε νόμιμο τρόπο, προσέτι δε αντικειμενικά κρινόμενα, θεμελιώνουν κατώτερο πειθαρχικό παράπτωμα, που προβλέπεται και τιμωρείται με την ποινή προστίμου ή επίπληξης. Ωστόσο, όταν πιθανολογείται η τέλεση πειθαρχικού παραπτώματος ή δεν υπάρχουν σαφείς ενδείξεις για τη διάπραξη συγκεκριμένου παραπτώματος ή τα επί μέρους στοιχεία αυτού να μην είναι γνωστά στο σύνολό τους εξαρχής ή να περιήλθαν σε γνώση του αρμοδίου να ασκήσει την πειθαρχική δίωξη οργάνου με τρόπο γενικό ή αποσπασματικό, και εκ του λόγου αυτού να απαιτείται πρόσθετη ενέργεια προς την κατεύθυνση συλλογής επαρκών αποδείξεων και αποκάλυψης της αλήθειας των γεγονότων, ο νομοθέτης παρέχει τα εχέγγυα στο διοικητικό όργανο να προβεί σε ειδικότερες διοικητικές ενέργειες πριν την έκδοση κλήσης σε απολογία, συγκεκριμένα στην έκδοση διαταγής διενέργειας Π.Δ.Ε., η οποία δεν συνιστά πειθαρχική δίωξη, προκειμένου να συλλεγούν και να καταγραφούν τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία για την θεμελίωση της διάπραξης ή μη του παραπτώματος.

Ακόμα, η πειθαρχική δίωξη ασκείται και με την απευθείας έκδοση διαταγής για τη διενέργεια Ε.Δ.Ε., όπως ορίζει το άρθρο 26 του ιδίου ως άνω Π.Δ. Εφαρμόζεται σε περιπτώσεις που διαφαίνεται η τέλεση παραπτώματος που επισύρει αποκλειστικά ανώτερη πειθαρχική ποινή, ώστε να καταστεί εφικτή η πληρέστερη διερεύνηση της πειθαρχικής υπόθεσης, μέσω συγκέντρωσης και αξιολόγησης στοιχείων και τη σύνταξη αντίστοιχων διοικητικών εκθέσεων, για τη διακρίβωση διάπραξης ή όχι συγκεκριμένου παραπτώματος, καθώς και την αποκάλυψη της ταυτότητας των υπαιτίων αστυνομικών.

Οι ανωτέρω περιγραφόμενοι τρόποι άσκησης της πειθαρχικής δίωξης αποσκοπούν στην περάτωση της πειθαρχικής διαδικασίας σε εύλογο χρόνο, αποβλέπουν, δε, στην ταχεία εκκαθάριση της πειθαρχικής δίωξης, ώστε να λήξει το συντομότερο η κατηγορία που εκκρεμεί σε βάρος του υπαλλήλου, αλλά και στην αποκατάσταση της εύρυθμης λειτουργίας της υπηρεσίας.

Κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 3, του άρθρου 21 Π.Δ. 120/2008, ο αρμόδιος

να ασκήσει την πειθαρχική δίωξη, όταν εδραιώσει την πεποίθησή του ότι το διαπραχθέν πειθαρχικό παράπτωμα, το οποίο διαπίστωσε αυτοπροσώπως ή του καταγγέλθηκε επισύρει την επιβολή της ποινής της επίπληξης, έχει την διακριτική ευχέρεια να σταθμίσει όλους τους επιμέρους παράγοντες, όπως την προηγούμενη πειθαρχική συμπεριφορά, την προσωπικότητα, την εν γένει διαγωγή του εγκαλούμενου, να μην ασκήσει την πειθαρχική δίωξη και να θέσει με αιτιολογημένη απόφασή του, την υπόθεση στο αρχείο από πειθαρχικής πλευράς.

ΜΕΡΟΣ 4^ο – Τα Πειθαρχικά Συμβούλια της ΕΛ.ΑΣ.

4.1. Τα συλλογικά διοικητικά όργανα Γενικά

4.1.1. Συγκρότηση

Τα διοικητικά όργανα διακρίνονται σε μονομελή ή μονοπρόσωπα και σε συλλογικά. Συλλογικό είναι ένα διοικητικό όργανο που αποτελείται από περισσότερα από ένα μέλη. Συγκρότηση συλλογικού οργάνου είναι ο καθορισμός των προσώπων ως μελών του και ρυθμίζεται από κανόνες οι οποίοι αποσκοπούν αφενός στην προστασία των διοικουμένων, καθώς διασφαλίζουν τη διεκπεραίωση των υποθέσεων τους από τα πράγματι αρμόδια πρόσωπα και μάλιστα κατά τρόπο αμερόληπτο και αντικειμενικό και αφετέρου στην εύρυθμη λειτουργία της διοίκησης¹¹³.

Οι διοικητικές πράξεις με τις οποίες συγκροτούνται συλλογικά όργανα της διοίκησης είναι ατομικές και δεν δημοσιεύονται, εκτός αν αυτό ορίζεται ειδικά από το Νόμο¹¹⁴. Κατά το άρθρο 13§1 Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, για τη νόμιμη συγκρότηση συλλογικού οργάνου απαιτείται ο ορισμός όλων των μελών (τακτικών και αναπληρωματικών) που προβλέπει ο Νόμος. Ο κανόνας αυτός αντιστοιχεί σε γενική

¹¹³Βλ. Σπηλιωτόπουλος Επ., *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Αθήνα, 2011, σ. 131.

¹¹⁴Βλ. Απόφαση 2938/2012 ΣτΕ, δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

αρχή του διοικητικού δικαίου, σύμφωνα με την οποία για την νόμιμη συγκρότηση και λειτουργία συλλογικού οργάνου απαιτείται ο, υπό της διοίκησης, προηγούμενος διορισμός όλων των προβλεπόμενων μελών, μη αρκούσης της παρουσίας των αποτελούντων αριθμητικώς την απαρτία μελών. Η διοίκηση κατά τη συγκρότηση των συλλογικών οργάνων πρέπει να ενεργεί με ταχύτητα, σε εύλογο χρόνο προς επιτάχυνση των εκκρεμουσών υποθέσεων.

Ο ορισμός του ίδιου προσώπου με περισσότερες από μια ιδιότητες δεν επιτρέπεται¹¹⁵, κυρίως διότι θα υφίστατο το φαινόμενο το ίδιο άτομο να έχει περισσότερες από μία ψήφους ανάλογα με τον αριθμό των ιδιοτήτων του. Εάν κανένα μέλος του συλλογικού οργάνου δεν έχει εκλεγεί ή διορισθεί, το όργανο δεν έχει νόμιμη υπόσταση, οι δε πράξεις της ομάδας προσώπων που εμφανίζονται ως διοικητικό όργανο είναι ανυπόστατες¹¹⁶.

Τα συλλογικά όργανα συγκροτούνται από τρία τουλάχιστον μέλη, εφόσον δεν ορίζει διαφορετικά ο Νόμος¹¹⁷. Ο Πρόεδρος και ο Γραμματέας του συλλογικού οργάνου, μαζί με τους αναπληρωματικούς τους, ορίζονται με την πράξη συγκρότησής του. Ο ορισμός τους είναι στοιχείο της νόμιμης συγκρότησης του συλλογικού οργάνου. Αντίθετα, αν το συλλογικό όργανο συγκροτείται αποκλειστικά από αιρετά μέλη, ο Πρόεδρος, ο Γραμματέας και τα λοιπά μέλη στα οποία ανατίθεται συγκεκριμένο αξίωμα, μαζί με τους αναπληρωματικούς τους, εκλέγονται, με μυστική ψηφοφορία, από τα μέλη του συλλογικού οργάνου¹¹⁸. Ο Νόμος απαιτεί μυστική ψηφοφορία, για τη νομιμότητα της σχετικής απόφασης, καθόσον με τη μυστικότητα, εξασφαλίζεται περισσότερο και η ταχύτητα λήψης της απόφασης αυτής και η ορθότητά της.

Η νομολογιακή αρχή την οποία υιοθετεί και ο Νόμος στην διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 13 του Κ.Δ.Δ, ότι δηλαδή η τυχόν παράνομη κτήση της ιδιότητας μέλους συλλογικού οργάνου, δεν επηρεάζει τη νομιμότητα της συγκρότησης

¹¹⁵Βλ. Άρθρο 13§1 Ν. 2690/1999, «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 45 Α'/9-3-1999).

¹¹⁶Βλ. Σπηλιωτόπουλος Επ., *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, ό.π. σ. 132.

¹¹⁷Βλ. Άρθρο 13§2 Ν. 2690/1999, «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 45 Α'/9-3-1999).

¹¹⁸Βλ. Άρθρο 13§3 Ν. 2690/1999, «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 45 Α'/9-3-1999).

του οργάνου, ερείδεται στο σκεπτικό ότι θα υπήρχε υποχρέωση κάθε φορά ελέγχου από μέρους του συλλογικού οργάνου, της νομιμότητας της κτήσης της ιδιότητας υπό την οποία το κάθε μέλος του έχει διορισθεί, γεγονός που θα παρακώλυε σοβαρότατα τη διεκπεραίωση των κυρίων εργασιών του συλλογικού οργάνου.

Περαιτέρω, η παράγραφος 5 του ιδίου ως άνω άρθρου εξειδικεύει την γενική αρχή της συνεχούς λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών, άρα και των συλλογικών οργάνων της διοίκησης. Η ανωτέρω διάταξη ορίζει ότι το συλλογικό όργανο δεν παύει να υπάρχει και μπορεί να λειτουργήσει, εάν κάποια από τα μέλη του εκλείψουν ή αποχωρήσουν για οποιοδήποτε λόγο ή απωλέσουν την ιδιότητα με βάσει την οποία ορίστηκαν.

Ωστόσο, ο Νόμος θέτει δύο περιορισμούς: (α) ότι, το όργανο δεν μπορεί να λειτουργήσει με τον ανωτέρω τρόπο πέρα από ένα τρίμηνο, μέσα στο οποίο πρέπει να αποφασισθεί αρμοδίως ο διορισμός ισαριθμών νέων μελών, αλλιώς το συλλογικό όργανο παύει να υπάρχει και (β) ότι, κατά τις συνεδριάσεις του συλλογικού οργάνου, τα εναπομείναντα μέλη του πρέπει να επαρκούν, ώστε να υπάρχει απαρτία. Ο ορισμός αυτός εφόσον δεν διακρίνει την ιδιότητα των μελών, ισχύει για οποιαδήποτε μέλη, έστω και αναπληρωματικά. Σημειωτέο ότι μέλος συλλογικού οργάνου δύναται καταρχήν να παυθεί ή να αντικατασταθεί, κατά τη διάρκεια της θητείας του στη θέση αυτή, για λόγο αναγόμενο στην άσκηση των καθηκόντων του. Η απόφαση περί παύσης ή αντικατάστασης του μέλους αυτού πρέπει να φέρει αιτιολογία, η οποία μπορεί να συνάγεται και από τα στοιχεία του φακέλου¹¹⁹.

Ως λόγος αναγόμενος στην άσκηση των καθηκόντων του μέλους που αντικαθίσταται ή παύεται νοείται όχι μόνο η συμπεριφορά του μέλους κατά την άσκηση αυτών, αλλά κάθε άλλος λόγος που μπορεί, κατά την ανέλεγκτη ακυρωτικά ουσιαστική κρίση του αρμόδιου για την παύση ή αντικατάσταση διοικητικού οργάνου, να καθιστά το μέλος αυτό ακατάλληλο για την άσκηση των νόμιμων καθηκόντων του (π.χ. έλλειψη του επιβαλλόμενου ήθους)¹²⁰.

¹¹⁹Βλ. Αποφάσεις 1784/2012 και 1711/2011 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένες στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

¹²⁰Βλ. Απόφαση 3370/2007 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

4.1.2 Σύνθεση – Συνεδριάσεων – Λειτουργία

Ένα όργανο έχει νόμιμη σύνθεση, όταν έχουν εκπληρωθεί οι νόμιμες προϋποθέσεις για να μπορεί αυτό εγκύρως να αποφασίζει. Οι προϋποθέσεις αυτές αφορούν κυρίως τον αριθμό και την ιδιότητα των φυσικών προσώπων που απαιτούνται για τη νόμιμη λειτουργία του οργάνου, την κλήση τους για να λάβουν μέρος σε συνεδρίαση του οργάνου και την τήρηση της αρχής της αμεροληψίας.

Ο ελάχιστος αριθμός μελών που απαιτείται από το Νόμο για να είναι έγκυρες οι αποφάσεις των συλλογικών οργάνων καλείται *απαρτία* του οργάνου. Η *απαρτία* πρέπει να υπάρχει σε όλη τη διάρκεια της συνεδρίασης¹²¹. Αν τυχόν το συλλογικό όργανο παύσει να έχει *απαρτία*, η απόφασή του είναι άκυρη. Τα μέλη είναι ισότιμα μεταξύ τους ως προς τη συμμετοχή στο συλλογικό όργανο και το συλλογικό όργανο συνεδριάζει νομίμως, όταν στη σύνθεσή του μετέχουν, ως τακτικά ή αναπληρωματικά μέλη, περισσότερα από τα μισά των διορισμένων τακτικών μελών (*απαρτία*).

Η απουσία τακτικού ή αναπληρωματικού μέλους από συνεδρίαση του συλλογικού οργάνου, δεν καθιστά μη νόμιμη τη σύνθεσή του, εάν το όργανο συνεδρίασε με νόμιμη *απαρτία* και είχαν κληθεί νομοτύπως στη συνεδρίαση αυτή όλα τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη του¹²². Σε περίπτωση που κατά την πρώτη συνεδρίαση διαπιστωθεί έλλειψη *απαρτίας*, εκδίδεται νέα κλήση και το όργανο καλείται εκ νέου σε συνεδρίαση (στον ίδιο τόπο και με την ίδια ημερήσια διάταξη), η οποία πραγματοποιείται το νωρίτερο σε είκοσι τέσσερις ώρες. Στη συνεδρίαση αυτή, υπάρχει *απαρτία* αν μετέχει στη σύνθεση του οργάνου, τουλάχιστον το ένα τρίτο του συνόλου των διορισμένων τακτικών μελών του και εν πάση περιπτώσει όχι λιγότερο των τριών τακτικών ή αναπληρωματικών μελών. Σημειωτέον ότι σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 14§1 του Κ.Δ.Δ. σχετικά με τα τριμελή συλλογικά όργανα, για την ύπαρξη *απαρτίας*, απαιτείται η παρουσία και των τριών τακτικών ή αναπληρωματικών μελών¹²³.

Η παράγραφος 2 του άρθρου 14 Κ.Δ.Δ. καθορίζει τις αρμοδιότητες του Προέδρου του συλλογικού οργάνου, αναφορικά με τη συνεδρίαση αυτού, ρυθμίζει δε,

¹²¹Βλ. Άρθρο 14§1 Ν. 2690/1999, «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 45 Α'/9-3-1999).

¹²²Βλ. Απόφαση 2636/2011 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

¹²³Βλ. Απόφαση 1403/2002 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

περαιτέρω, τα της πρόσκλησης των μελών για τη συνεδρίαση, το περιεχόμενο της πρόσκλησης αυτής και τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να γίνεται, ενώ διαγράφει τις περιπτώσεις που μπορεί η πρόσκληση αυτή να παραλειφθεί. Η πρόσκληση, η οποία περιλαμβάνει το περιεχόμενο της ημερήσιας διάταξης, μπορεί να ανακοινώνεται και με τα σύγχρονα, ταχείας επικοινωνίας, μέσα του τηλεφωνήματος – τηλεγραφήματος, της τηλεομοιοτυπίας κ.λπ.. Η ημερήσια διάταξη συντάσσεται από τον πρόεδρο, ο οποίος λαμβάνει προς τούτο υπόψη του και απόψεις που τυχόν διατυπώνονται από μέλη του συλλογικού οργάνου. Πρέπει να σημειωθεί ότι αντικείμενο της συνεδρίασης είναι μόνο τα θέματα που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη ενώ κατ' εξαίρεση, μπορούν να συζητηθούν και θέματα που δεν συμπεριλαμβάνονται σε αυτή αν είναι παρόντα όλα τα τακτικά μέλη και συμφωνούν για τη συζήτησή τους.

Η πρόσκληση, η οποία περιλαμβάνει την ημερήσια διάταξη, γνωστοποιείται, από το Γραμματέα, στα μέλη του συλλογικού οργάνου τουλάχιστον σαράντα οκτώ ώρες¹²⁴ πριν από τη συνεδρίαση¹²⁵. Η προθεσμία αυτή της πρόσκλησης σε περίπτωση κατεπείγοντος, δύναται να συντμηθεί όμως σε αυτή την περίπτωση πρέπει να είναι έγγραφη και να βεβαιώνονται επ' αυτής οι λόγοι που κατέστησαν τη σύντμηση αναγκαία. Λεκτέο είναι ότι πρόσκληση μελών του συλλογικού οργάνου δεν απαιτείται όταν οι συνεδριάσεις γίνονται σε ημερομηνίες τακτές, που ορίζονται με απόφασή του, η οποία και γνωστοποιείται στα μέλη του.

Τα αναπληρωματικά μέλη που μετέχουν στη σύνθεση του συλλογικού οργάνου, σε αναπλήρωση των κωλυομένων τακτικών μελών του, μπορούν να είναι περισσότερα από τα λοιπά τακτικά μέλη που μετέχουν στην εν λόγω σύνθεση¹²⁶. Αν κατά τη συνεδρίαση απουσιάσει τακτικό μέλος το οποίο δεν είχε προσκληθεί (εγγράφως και εγκαίρως), η συνεδρίαση είναι παράνομη. Ακόμη και αν υπάρχουν πλημμέλειες ως προς

¹²⁴Βλ. Άρθρο 14§2 Ν. 2690/1999, «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 45 Α'9-3-1999).

¹²⁵Βλ. Αποφάσεις 3759/2012 & 4647/2012 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένες στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

¹²⁶Βλ. Άρθρο 14§3 Ν. 2690/1999, «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 45 Α'9-3-1999).

την κλήτευση των μελών του, η συνεδρίαση του οργάνου είναι νόμιμη, εφόσον είναι παρόντα όλα τα τακτικά μέλη και δεν αντιλέγουν για την πραγματοποίησή της¹²⁷.

Η διάταξη της παραγράφου 6 του άρθρου 14 του Κ.Δ.Δ. είναι θετική ως προσεγγίζουσα εννοιολογικά και λειτουργικά την αρχή της αμεροληψίας της διοίκησης (άρθρο 7 του Κ.Δ.Δ.) και ορίζει ότι τα μέλη του συλλογικού οργάνου, τα οποία είναι σύζυγοι ή συνδέονται μεταξύ τους σε συγγένεια έως και τετάρτου βαθμού εξ αίματος ή αγχιστεία δεν επιτρέπεται να μετάσχουν στην ίδια συνεδρίαση. Συνεπώς, συνάγεται ότι επιτρέπεται να είναι μέλη του συλλογικού οργάνου σύζυγοι ή στενοί συγγενείς μεταξύ τους, αρκεί να μη μετέχουν στην ίδια συνεδρίαση. Η προρρηθεία διάταξη, ενδέχεται να δημιουργήσει κάποια προβλήματα λειτουργίας, ιδίως σε ολιγομελή συλλογικά όργανα, η οποία υποχωρεί έναντι ειδικότερων διατάξεων αναφορικά με τη λειτουργία τους¹²⁸.

Περαιτέρω, οι συνεδριάσεις των συλλογικών οργάνων είναι μυστικές, εκτός αν στο Νόμο δεν ορίζεται διαφορετικά¹²⁹. Από καμία συνταγματική διάταξη ή αρχή δεν επιβάλλεται η δημοσιότητα των συνεδριάσεων των συλλογικών οργάνων της διοίκησης¹³⁰. Η κατά την συζήτηση παρουσία άλλων προσώπων δεν επιτρέπεται, πλην των μελών και του Γραμματέα ή τυχόν ειδικώς οριζόμενα στο Νόμο προσώπων. Το συλλογικό όργανο, όμως, μπορεί να καλέσει προς παροχή πληροφοριών ή προσαγωγή στοιχείων, υπηρεσιακά ή άλλα πρόσωπα, τα οποία και αποχωρούν πριν από την έναρξη της συζήτησης, διαφορετικά η παρουσία τους επάγεται ακυρότητα των πράξεων του, λόγω κακής σύνθεσής του¹³¹.

Σε περίπτωση που από τον Νόμο προβλέπεται δημόσια συνεδρίαση του συλλογικού οργάνου, πρέπει τουλάχιστον σαράντα οκτώ ώρες πριν από τη συνεδρίαση, να ανακοινωθούν ο τόπος και χρόνος αυτής με πρόσφορο τρόπο, ώστε να καθίσταται δυνατή η προσέλευση και η παρουσία των ενδιαφερόμενων¹³². Παράλειψη δε αυτής

¹²⁷Βλ. Άρθρο 14§4 Ν. 2690/1999, «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 45 Α'9-3-1999).

¹²⁸Βλ. Τάχος Α., *Ερμηνεία του Κ.ώδικα Διοικητικής Διαδικασίας*, Αθήνα, σ. 360.

¹²⁹Βλ. Άρθρο 14§10 Ν. 2690/1999, «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 45 Α'9-3-1999).

¹³⁰Βλ. Απόφαση 5420/2012 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

¹³¹Βλ. Αποφάσεις 1317/2005, 428/2011 και 6389/2008 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένες στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

¹³²Βλ. Άρθρο 14§11 Ν. 2690/1999, «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 45 Α'9-3-1999).

συνιστά παράβαση ουσιώδη τύπο της διαδικασίας και επιφέρει ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης¹³³.

Τέλος, ο Πρόεδρος κηρύσσει την έναρξη και τη λήξη των συνεδριάσεων, διευθύνει τις εργασίες και φροντίζει για την εφαρμογή του Νόμου και την εύρυθμη λειτουργία του συλλογικού οργάνου¹³⁴. Τα συλλογικά όργανα είναι δυνατό να συνεδριάζουν και με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων (τηλεδιάσκεψη) όπου με απόφαση καθορίζονται ο τόπος της συνεδρίασης, ο τρόπος διαπίστωσης της απαρτίας και διασφάλισης της μυστικότητάς της, ο τρόπος τήρησης των πρακτικών αλλά και κάθε άλλη λεπτομέρεια, αναφορικά με τη λειτουργία τους.

4.1.3. Αποφάσεις

Ο Κ.Δ.Δ. ακολουθεί τον κανόνα της απόλυτης πλειοψηφίας των παρόντων μελών. Απόλυτη πλειοψηφία επιτυγχάνεται όταν συμπίπτει η βούληση των περισσοτέρων από τους μισούς από εκείνους που ψήφισαν, ενώ σχετική πλειοψηφία υφίσταται όταν πλειοψηφήσει η βούληση των περισσοτέρων μελών.

Κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 15 Κ.Δ.Δ., οι αποφάσεις των συλλογικών οργάνων, λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στον Νόμο. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατός ο σχηματισμός της πλειοψηφίας, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται μέχρι να επέλθει απόλυτη πλειοψηφία με την υποχρεωτική προσχώρηση, κάθε φορά, εκείνου ή εκείνων που διατυπώνουν την ασθενέστερη γνώμη, σε μία από τις επικρατέστερες. Λεκτέο είναι ότι το συλλογικό όργανο δεν μπορεί να αποφασίσει με μία ψήφο διότι αυτό αντίκειται στην έννοια της έκφρασης της συλλογικού οργάνου. Σε περίπτωση, δε, ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου. Η περίπτωση αυτή αποτελεί ρητή εξαίρεση από τον κανόνα ότι η ψήφος των μελών του συλλογικού οργάνου δεν είναι ισοδύναμη¹³⁵. Δεν πρόκειται για πραγματική πλειοψηφία, διότι πλασματικά υπερισχύει η άποψη με την οποία τάσσεται ο Πρόεδρος.

¹³³Βλ. Απόφαση 1852/2006 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

¹³⁴Βλ. Άρθρο 14§12 Ν. 2690/1999, «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 45 Α'9-3-1999).

¹³⁵Βλ. Απόφαση 1225/1998 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

Ωστόσο, αν η ψηφοφορία είναι εκ του Νόμου μυστική, τότε αυτή επαναλαμβάνεται για μία ακόμη φορά και η τυχόν νέα ισοψηφία ισοδυναμεί με απόρριψη. Η απόρριψη, δεν είναι αποτέλεσμα πραγματικής αρνητικής πλειοψηφίας, διότι πλασματικά ισοδυναμεί. Κατά τον Κ.Δ.Δ., ο κανόνας είναι ότι η ψηφοφορία είναι φανερή, εναρμονισμένη πλήρως με την αρχή της φανερής δράσης της διοίκησης και επιτρέπει την μεταξύ των μελών συζήτηση και ανταλλαγή γνώμων. Σχετικά με τα μέλη του συλλογικού οργάνου που απέχουν από την ψηφοφορία ή που δίδουν λευκή ψήφο εισάγεται από τον Κ.Δ.Δ. πλάσμα απουσία τους (ωσεί απών), με συνέπεια να μην συνυπολογίζονται τα μέλη αυτά στην απαρτία του οργάνου.

Ακόμα, αν η συζήτηση διαρκεί περισσότερες από μία συνεδριάσεις, προβλέπεται διαδικασία πλήρους ενημέρωσης των μελών που μετέχουν στην τελευταία. Η παράγραφος 4 του άρθρου 15 Κ.Δ.Δ. δεν προβλέπει ρητά τον τρόπο κατάρτισης πρακτικού, δηλαδή την μέθοδο της ακριβούς καταγραφής των διαλαμβανομένων στις συνεδριάσεις. Κατ' ακολουθία, δεν απαγορεύεται το συλλογικό όργανο να προαποφασίσει για τον πάγιο τρόπο κατάρτισης των πρακτικών του (π.χ. στενογραφία ή μαγνητοφώνηση), ενισχύοντας την τήρηση της αρχής της νομιμότητας. Το περιεχόμενο της βούλησης και η δήλωση της βούλησης του συλλογικού οργάνου, εκφράζεται αποκλειστικά και μόνο με τα Πρακτικά του, τα οποία αποτελούν δημόσια έγγραφα και παρέχουν πλήρη απόδειξη για όλα όσα βεβαιώνονται σε αυτά ότι έγιναν από το συλλογικό όργανο ενώπιον του.

Τέλος, τα Πρακτικά συντάσσονται από τον Γραμματέα και επικυρώνονται από τον πρόεδρο, του οποίου η υπογραφή αρκεί για την νόμιμη υπόσταση κάθε πράξης¹³⁶. Η σύνταξη και η επικύρωση των Πρακτικών συνεδριάσεων δεν απαιτείται να γίνεται αμέσως μετά το πέρας της συνεδρίασης, όταν αυτό είναι αδύνατο ή ιδιαιτέρως δυσχερές ιδίως λόγω του μεγέθους του, αλλά σε εύλογο χρονικό διάστημα και χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση μετά από αυτό¹³⁷.

¹³⁶Βλ. Άρθρο 15§7&8 Ν. 2690/1999, «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 45 Α'9-3-1999).

¹³⁷Βλ. Απόφαση 2357/2014 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

4.2. Τα Πειθαρχικά Συμβούλια της ΕΛ.ΑΣ. – Πειθαρχική Δικαιοδοσία

Τα πειθαρχικά Συμβούλια της ΕΛ.ΑΣ είναι συλλογικά όργανα και η αρμοδιότητά τους να επιληφθούν πειθαρχικής υπόθεσης, εξαρτάται από τη βαρύτητα της και κυρίως από την επαπειλούμενη ποινή (αργία με πρόσκαιρη παύση, αργία με απόλυση, απόταξη)¹³⁸.

Τα πειθαρχικά Συμβούλια ανάλογα με τη δικαιοδοτική τους αρμοδιότητα διακρίνονται σε Πρωτοβάθμια ανθυπαστυνόμων, αρχιφυλάκων, αστυφυλάκων και αξιωματικών, αντίστοιχα, τα οποία εκδικάζουν την διάπραξη σοβαρών παραπτωμάτων σε πρώτο βαθμό και μπορούν να επιβάλουν στον υπαίτιο, οποιαδήποτε ποινή ή να θέσουν την υπόθεση στο αρχείο, με αιτιολογημένη απόφασή τους και σε Δευτεροβάθμια ανθυπαστυνόμων, αρχιφυλάκων, αστυφυλάκων και αξιωματικών, αντίστοιχα, στα οποία παραπέμπονται οι υποθέσεις που εκδικάστηκαν από τα πρωτοβάθμια, κατόπιν προσφυγής του ενδιαφερομένου ή του διοικητικού οργάνου που παρέπεμψε την υπόθεση στο πρωτοβάθμια. Τα Δευτεροβάθμια Πειθαρχικά Συμβούλια αποφαινόμενα σε δεύτερο και τελευταίο βαθμό, για τις υποθέσεις ανεξαρτήτως της πρωτόδικης απόφασης, ερευνούν τις εν λόγω υποθέσεις εξ αρχής από νομικής και ουσιαστικής πλευράς και εκτιμούν ελεύθερα το αποδεικτικό υλικό, χωρίς να δεσμεύονται από τις πρωτόδικες κρίσεις, ενώ δύναται να θέσουν υποθέσεις στο αρχείο με αιτιολογημένη απόφασή τους.

Ακόμα, υφίστανται και το Ανώτερο Πειθαρχικό Συμβούλιο, το οποίο εκδικάζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό πειθαρχικές υποθέσεις αξιωματικών, που έχουν τον βαθμό του Αστυνομικού Διευθυντή και του Ταξίαρχου αλλά και το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο, το οποίο εκδικάζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό τις υποθέσεις των Υποστρατήγων και των Αντιστρατήγων.

Σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 34 του Π.Δ. 120/2008, τα ανωτέρω πειθαρχικά Συμβούλια, συγκροτούνται τον Απρίλιο κάθε έτους με απόφαση του Αρχηγού ενώ το Ανώτατο με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Τάξης, οι αποφάσεις των οποίων συνιστούν ατομικές διοικητικές πράξεις. Η απόφαση συγκρότησης των συλλογικών οργάνων προσδιορίζει την τοπική τους αρμοδιότητα, ενώ

¹³⁸Βλ. Άρθρο 34 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'2-9-2008).

καθορίζει τα τακτικά και ισάριθμα αναπληρωματικά μέλη που θα τα συγκροτήσουν, με ετήσια θητεία. Η ανασυγκρότηση της σύνθεσης των μελών του πειθαρχικού Συμβουλίου επιτρέπεται και πριν την ολοκλήρωση της θητείας του αρχικώς συγκροτηθέντος, εφόσον αποδεδειγμένα υπάρχει αντικειμενική αδυναμία ή ιδιαίτερες δυσχέρειες των αρχικά ορισθέντων μελών του για την άσκηση των καθηκόντων τους εξαιτίας υπηρεσιακών μεταβολών (μετάθεσης, προαγωγής, αποστρατείας).

Στα Πειθαρχικά Συμβούλια συμμετέχουν ως μέλη αυτών και εκπρόσωποι των ομοσπονδιών των συνδικαλιστικών ενώσεων των αξιωματικών και των αστυνομικών υπαλλήλων, οι οποίοι προτείνονται ειδικά προς τούτο από τα διοικητικά Συμβούλια των εν λόγω ομοσπονδιών, με την υποχρέωση να γνωστοποιήσουν αυτούς εγγράφως στη Διεύθυνση Αστυνομικού Προσωπικού του Αρχηγείου, εντός του πρώτου δεκαπενθημέρου του μηνός Απριλίου εκάστου έτους. Αν οι ομοσπονδίες, για οποιονδήποτε λόγο, δεν γνωστοποιήσουν εγκαίρως τα στοιχεία των αξιωματικών/εκπροσώπων τους, που προορίζονται για μέλη των Συμβουλίων, η σύνθεση αυτών συμπληρώνεται, κατά περίπτωση, από αξιωματικούς που ορίζονται με την απόφαση συγκρότησης του Αρχηγού.

Καθήκοντα εισηγητή του Ανωτέρου και Ανωτάτου Συμβουλίου, εκτελεί μέλος του που ορίζεται από τον πρόεδρο και καθήκοντα Γραμματέα (χωρίς δικαίωμα ψήφου) ανώτερος αξιωματικός που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του με την απόφαση συγκρότησή τους¹³⁹. Αντίθετα, στα λοιπά Συμβούλια το νεότερο κατά σειρά αρχαιότητας μέλος αυτών, πλην των εκπροσώπων των ομοσπονδιών των συνδικαλιστικών ενώσεων, εκτελεί καθήκοντα εισηγητή και παράλληλα Γραμματέα του Συμβουλίου, ο οποίος υποχρεούται να ενημερώσει λεπτομερώς τα μέλη αυτών για την υπόθεση που πρόκειται να εκδικασθεί.

Όλα τα πειθαρχικά Συμβούλια, ανεξαρτήτως βαθμού βρίσκονται σε απαρτία όταν είναι παρόντα τρία μέλη, μη εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών ενώσεων

¹³⁹Βλ. Άρθρο 34§6 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'2-9-2008).

συμπεριλαμβανομένου και του Προέδρου, ενώ σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου¹⁴⁰.

4.3. Προπαρασκευαστική διαδικασία

Ο Πρόεδρος του πειθαρχικού Συμβουλίου, πέραν από τις ενέργειές του, αναφορικά με τα διαδικαστικά θέματα της λειτουργίας του Συμβουλίου, έχει και την ευθύνη της προπαρασκευαστικής πειθαρχικής διαδικασίας.

Ο Πρόεδρος με πράξη του, προσδιορίζει την ημερομηνία της συνεδρίασης και συγκαλεί το Συμβούλιο, ορίζοντας προς τούτο συγκεκριμένο τόπο και χρόνο, ενώ έχει και την ευθύνη της φροντίδας για την επίδοση στον εγκαλούμενο (διαμέσου της Γραμματείας του Συμβουλίου) της παραπεμπτικής διαταγής και της απόφασης συγκρότησης του Συμβουλίου, στην οποία αναγράφονται τα στοιχεία των τακτικών και αναπληρωματικών μελών του. Η επίδοση στον εγκαλούμενο πρέπει να γίνει τουλάχιστον πέντε ημέρες πριν από τη συνεδρίαση προκειμένου να παραστεί και να απολογηθεί, εφόσον επιθυμεί, γνωστοποιώντας του παράλληλα τα δικαιώματά του, που αναφέρονται στο άρθρο 41 του Π.Δ. 120/2008. Σημειωτέον ότι ο Πρόεδρος του Συμβουλίου έχει ρητή υποχρέωση να προσκαλέσει εγγράφως τον εγκαλούμενο, διαφορετικά η όλη διαδικασία επισύρει ακυρότητα, ενώ εάν ο εγκαλούμενος είναι κρατούμενος σε δικαστική φυλακή, επειδή το παράπτωμά του συνιστά αντίστοιχο ποινικό αδίκημα, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου υποχρεούται να μεριμνήσει για την ενώπιον του Συμβουλίου παρουσία του ποινικού κρατούμενου, με την υποβολή σχετικού αιτήματος μεταγωγής του προς τον αρμόδιο εισαγγελέα¹⁴¹.

Ακόμα, ο Πρόεδρος έχει την ευθύνη της κοινοποίησης στα μέλη του Συμβουλίου αμφότερα στα τακτικά και στα αναπληρωματικά της παραπεμπτικής διαταγής και της πράξης της δικασίμου, προκειμένου να ενημερωθούν για την υπόθεση προς εκδίκαση, αλλά και για την ημερομηνία της δίκης¹⁴².

¹⁴⁰Βλ. Άρθρο 34§7 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

¹⁴¹Βλ. Άρθρο 43§1 περ. α) και β) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

¹⁴²Βλ. Άρθρο 43§1 περ. γ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

Επιπροσθέτως, ο Πρόεδρος μεριμνά για την κλήση των μαρτύρων, οι οποίοι είναι κατά την κρίση του ουσιώδεις προκειμένου να εξετασθούν στα πλαίσια της ακροαματικής διαδικασίας. Σε περίπτωση που ο τόπος διαμονής των ως άνω μαρτύρων είναι εκτός της έδρας του Συμβουλίου, μπορεί να ζητήσει την ένορκη εξέτασή τους από την κατά τόπο αρμόδια αστυνομική υπηρεσία και το περιεχόμενο των καταθέσεών τους διαβάζεται ενώπιον του Συμβουλίου. Η ίδια διαδικασία ακολουθείται και στην περίπτωση που κάποιος από τους μάρτυρες που επιθυμεί να εμφανίσει ο εγκαλούμενος, αρνείται να παρουσιασθεί ενώπιον του Συμβουλίου, με την προϋπόθεση το γεγονός αυτό έχει αναφερθεί εγκαίρως από τον εγκαλούμενο στο Συμβούλιο και η μαρτυρία του αξιολογήθηκε ουσιώδης για την υπεράσπιση και την αποκάλυψη της αλήθειας.

Τέλος, το ίδιο μπορεί να πράξει ο Πρόεδρος του Συμβουλίου στην περίπτωση που διαπιστώσει την ύπαρξη ουσιώδους μάρτυρα της διαδικασίας, που δεν εξετάσθηκε στα πλαίσια της διοικητικής ανάκρισης, αναβάλλοντας, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, την εκδίκαση της υπόθεσης για τον απολύτως αναγκαίο χρόνο, όχι όμως πέραν του δεκαπενθημέρου. Εάν ο εγκαλούμενος, κατά την άσκηση των δικαιωμάτων του, υποβάλλει αίτημα εξαίρεσης μέλους ή μελών του Συμβουλίου, η σχετική αίτηση διαβιβάζεται από τον πρόεδρο στα μέλη που αφορά, προκειμένου να λάβουν γνώση των ισχυρισμών που προβάλλει ο αιτών και να αντικρούσουν εγγράφως τους προβαλλόμενους λόγους εξαίρεσής τους, πριν από την έναρξη της συνεδρίασης, αποφαινόμενοι περί της αποδοχής ή της απόρριψης του αιτήματος εξαίρεσης¹⁴³.

4.4. Διάσκεψη του Συμβουλίου

Η απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου πρέπει να ληφθεί, ύστερα από διάσκεψη που ακολουθεί μετά το πέρας της ακροαματικής διαδικασίας, από τα παρόντα καθ' όλη τη διάρκεια της συνεδρίασης μέλη του Συμβουλίου, ώστε κάθε μέλος να είναι σε θέση να γνωρίζει όλα τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, να τα αξιολογήσει δεόντως και να διαμορφώσει τελικά την απόφασή του¹⁴⁴. Κατά τη διάρκεια της

¹⁴³Βλ. Άρθρο 43§2 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

¹⁴⁴Βλ. Άρθρο 45§1 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

διάσκεψης τα μέλη του Συμβουλίου, δεν επιτρέπεται να επικοινωνούν με άλλα πρόσωπα, ξένα προς το Συμβούλιο, προκειμένου να μην επηρεασθούν θετικά ή αρνητικά ως προς την κρίση τους. Σε περίπτωση, δε, που αυτό συμβεί δημιουργείται ακυρότητα της διαδικασίας, ερειδόμενη στην κατά παρέκκλιση εφαρμογή των διατάξεων για τη διάσκεψη και τη λήψη απόφασης του Συμβουλίου.

Οι αποφάσεις των Συμβουλίων καταρτίζονται από τις ψήφους των μελών του, με φανερή ψηφοφορία. Ο πειθαρχικός δικαστής – μέλος του Συμβουλίου διέπεται από την αρχή της ανεξαρτησίας, καθώς σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 45 Π.Δ. 120/2008 παρέχεται σε αυτόν η δυνατότητα να εκτιμά με απόλυτη ελευθερία τις αποδείξεις και τα εν γένει στοιχεία που προέκυψαν κατά την ακροαματική διαδικασία, εκδίδοντας αντίστοιχη, κατά περίπτωση, αιτιολογημένη απόφαση. Η αιτιολογία των διοικητικών αποφάσεων αποτελεί βασική υποχρέωση της διοίκησης, καθώς είναι συνδεδεμένη άρρηκτα με τις αρχές της νομιμότητας και της φανερής δράσης, η δε οποιανδήποτε πλημμέλεια τους υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο. Η έλλειψη αιτιολογίας ή τα ελαττώματά της συνεπάγονται την ακυρότητα της πράξης, λόγω παράβασης ουσιώδους διάταξης Νόμου.

Οι αποφάσεις του Συμβουλίου λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία και σε περίπτωση αδυναμίας σχηματισμού της, εφαρμόζεται η υποχρεωτική προσχώρηση, κάθε φορά, εκείνου ή εκείνων που διατυπώνουν μεμονωμένη γνώμη σε μία από τις επικρατέστερες. Αν σε τριμελές Συμβούλιο, σχηματισθούν τρεις διαφορετικές γνώμες, ο έχων την ευμενέστερη για τον εγκαλούμενο γνώμη οφείλει να προσχωρήσει σε μία από τις υπόλοιπες γνώμες¹⁴⁵. Λεκτέο είναι ότι στην απόφαση του Συμβουλίου πρέπει να καταχωρείται και η γνώμη της μειοψηφίας με πλήρη αιτιολογία¹⁴⁶.

Η πειθαρχική δίκη ολοκληρώνεται με την έκδοση απόφασης και τη σύνταξη Πρακτικού, η οποία περιλαμβάνει περιγραφή των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης της επ' ακροατηρίου διαδικασίας και τα γεγονότα που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκειά της. Η παράγραφος 1 του άρθρου 46 Π.Δ. 120/2008 εξωτερικεύει την όλη

¹⁴⁵ Βλ. Άρθρο 45§3 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'2-9-2008).

¹⁴⁶ Βλ. Άρθρο 46§2 περ. ζ) Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'2-9-2008).

διαδικασία και ορίζει ρητά την ευθύνη του Γραμματέα του Συμβουλίου να τηρεί πρόχειρα πρακτικά της συνεδρίασης, στα οποία στηρίζεται η σύνταξη του επίσημου πρακτικού του Συμβουλίου, που περιέχει και τη ληφθείσα απόφαση.

Τα πρόχειρα πρακτικά υπογράφονται από όλα τα μέλη του Συμβουλίου που μετέχουν στη διαδικασία, ανεξαρτήτως της σχηματισθείσας γνώμης για την ενοχή ή την αθωότητα του εγκαλούμενου και της αντίστοιχης ψήφου τους¹⁴⁷. Μετά τη μεταφορά και καθαρογραφή των συντασσόμενων πρόχειρων πρακτικών στο επίσημο Πρακτικό (απόφαση), αυτά δεν καταστρέφονται αλλά τηρούνται στο αρχείο της Γραμματείας των Πειθαρχικών Συμβουλίων, αποτελούν διοικητικά έγγραφα κατά τις διατάξεις του άρθρου 5 του Κ.Δ.Δ.

Το άρθρο 46§2 Π.Δ. 120/2008 ορίζει το περιεχόμενο του Πρακτικού του Πειθαρχικού Συμβουλίου. Σύμφωνα με το ως άνω άρθρο, το Πρακτικό πρέπει να αναγράφει τον τόπο και τον χρόνο που διεξήχθη η συνεδρίαση, ενώ αν απαιτήθηκαν περισσότερες συνεδριάσεις, πρέπει να αναφέρονται ρητά τα χρονικά διαστήματα αυτών, με ώρα έναρξης και λήξης των συνεδριάσεων και σε περίπτωση που επήλθε μεταβολή τους λόγους που την επέβαλαν.

Ακόμα, πρέπει να αναγράφεται ο αριθμός της απόφασης, με την οποία το αρμόδιο όργανο της διοίκησης προέβη στη συγκρότηση ή και στην τυχόν ανασυγκρότηση του Συμβουλίου, παράλληλα, δε, καταγράφονται τα ονοματεπώνυμα και οι βαθμοί που κατέχουν στην ιεραρχική κλίμακα του Σώματος ο Πρόεδρος και τα μέλη του Συμβουλίου, ενώ αν συνέτρεξε ανάγκη αναπλήρωσης τακτικού μέλους αναγράφεται και ο λόγος που επέβαλε την αναπλήρωσή του.

Περαιτέρω, το πρακτικό του Πειθαρχικού Συμβουλίου πρέπει να περιέχει το ονοματεπώνυμο και το βαθμό που έχει ο εγκαλούμενος. Στην περίπτωση διορισμού συνηγόρου υπεράσπισης, αναγράφεται το ονοματεπώνυμό του και ο αριθμός μητρώου που έχει στον οικείο δικηγορικό σύλλογο, ενώ αν κατατέθηκαν έγγραφα από τον εγκαλούμενο ή το συνήγορό του, τους πραγματογνώμονες ή τεχνικούς συμβούλους κ.ά. μνημονεύονται και αυτά. Επίσης, αναφέρονται και τα τυχόν αιτήματα που υποβλήθηκαν

¹⁴⁷Βλ. Άρθρο 46§1 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'2-9-2008).

από τους προαναφερόμενους ή τα μέλη του Συμβουλίου κατά τη διάρκεια της επ' ακροατηρίου διαδικασίας.

Επιπλέον, το πρακτικό πρέπει να περιλαμβάνει την διαταγή παραπομπής της υπόθεσης στο Συμβούλιο, ειδικότερα δε τον αριθμό πρωτοκόλλου, την ημερομηνία έκδοσης και τα διοικητικό όργανο που την εξέδωσε, ενώ για την πληρότητα του πρακτικού κρίνεται απαραίτητη και η καταγραφή του αιτιολογικού της παραπεμπτικής διαταγής καθώς και η νομική υπαγωγή του παραπτώματος.

Σε περίπτωση που εξετάστηκαν μάρτυρες, είναι αναγκαία η αναγραφή των στοιχείων ταυτότητας και της διεύθυνσης κατοικίας τους, όπως επίσης και των πραγματογνωμόνων και των τεχνικών συμβούλων, αλλά και περιληπτικά των καταθέσεων τους. Ενώ ακόμα, πρέπει να περιλαμβάνεται και η απολογία του εγκαλουμένου, αλλά και η επιχειρηματολογία που ανέπτυξε ο τυχόν παριστάμενος συνήγορος υπεράσπισης του, σχετικά με την τέλεση ή όχι του παραπτώματος εκ μέρους του εντολέα του και την πρότασή του για την επιβλητέα ποινή, ώστε να αποδίδεται η αλήθεια των γεγονότων και των στοιχείων που κατατέθηκαν.

Τέλος, στο Πρακτικό πρέπει να αναγράφεται η απόφαση που ελήφθη μετά το πέρας της ακροαματικής διαδικασίας και τη διάσκεψη του Συμβουλίου, τα ονοματεπώνυμα των τυχόν μελών που μειοψήφησαν, τον αριθμό των ψήφων της μειοψηφίας και της πλειοψηφίας και σε κάθε περίπτωση αναλυτικά την αιτιολογία που παρέθεσαν ενώ θα πρέπει να περιέχονται και συνοπτικά όλα όσα έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια της συζήτησης (π.χ. τυχόν αιτήσεις εξαίρεσης, αναβολή για κλήση και εμφάνιση ουσιώδους μάρτυρα κ.λ.π.).

Ο νομοθέτης όρισε ότι η τυχόν παράλειψη αναφοράς των ανωτέρω στοιχείων στο πρακτικό του Συμβουλίου, δεν συνεπάγεται ακυρότητα της απόφασης, υπό την προϋπόθεση, ότι τα παραλειφθέντα στοιχεία προκύπτουν αναμφισβητήτως από το φάκελο της πειθαρχικής υπόθεσης. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να προκύπτει με σαφήνεια ότι η παράλειψη αναφοράς των στοιχείων αυτών δεν επέφερε βλάβη στα συμφέροντα

του εγκαλουμένου, επιφορτίζοντας τον τελευταίο με το βάρος της απόδειξης του είδους και το μέγεθος της βλάβης που υπέστη από την τυχόν παράλειψη¹⁴⁸.

4.5. Προσφυγή κατά των Αποφάσεων

4.5.1. Ειδική διοικητική προσφυγή – Ενδικοφανής προσφυγή

Οι διοικητικές προσφυγές είναι αιτήσεις προς τη διοίκηση με τις οποίες ζητείται η επανεξέταση δυσμενούς για τον διοικούμενο πράξης. Διακρίνονται στις άτυπες, των οποίων η άσκηση πηγάζει από το άρθρο 10 του Συντάγματος και στις τυπικές που προβλέπονται και ρυθμίζονται από ειδικές διατάξεις Νόμου.

Η ειδική διοικητική προσφυγή¹⁴⁹ αποτελεί τυπική προσφυγή, η οποία αποβλέπει στη νομιμότητα της προσβαλλόμενης πράξης και ασκείται εντός ορισμένης προθεσμίας, η οποία άρχεται, κατά περίπτωση, από τη δημοσίευση, την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση αυτής (πράξης). Αντικείμενο της είναι η αποκατάσταση υλικής ή ηθικής βλάβης σε αυτόν που έχει έννομο συμφέρον από βλάβη που προκαλείται από διοικητική πράξη (ατομική ή κανονιστική) και όχι από παράλειψη ούτε από υλική ενέργεια. Το αρμόδιο όργανο για την εξέταση της προσφυγής μπορεί να είναι αυτό που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη ή η ιεραρχικά προϊσταμένη αρχή ή και εκείνη που ασκεί εποπτεία. Όπως ρητώς ορίζεται στην παράγραφο 3 του ως άρθρου 25 Κ.Δ.Δ., αν το όργανο στο οποίο κατατέθηκε η ειδική διοικητική προσφυγή δεν είναι αρμόδιο, τότε αυτό (το αναρμόδιο όργανο) οφείλει να τη διαβιβάσει στο αρμόδιο όργανο το αργότερο μέσα σε πέντε ημέρες. Η διαβίβαση όμως, από το αναρμόδιο προς το αρμόδιο όργανο προϋποθέτει ότι η προσφυγή του διοικουμένου έχει χαρακτήρα ειδικής διοικητικής προσφυγής, ειδάλλως νομίμως απορρίπτεται¹⁵⁰.

Η προθεσμία απόφασης επί της ειδικής διοικητικής προσφυγής, κατά κανόνα, ορίζεται στις οικείες διατάξεις που προβλέπουν την άσκηση της προσφυγής αυτής,

¹⁴⁸Βλ. Άρθρο 46§3 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

¹⁴⁹Βλ. Άρθρο 25 Ν. 2690/1999, «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 45 Α' /9-3-1999).

¹⁵⁰Βλ. Απόφαση 3715/2013 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

διαφορετικά ισχύει η προθεσμία που ορίζεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 25 Κ.Δ.Δ., ήτοι η τριακονθήμερη. Η προθεσμία εντός της οποίας οφείλει να αποφανθεί το αρμόδιο να εξετάσει την προσφυγή όργανο χαρακτηρίζεται ως ανατρεπτική¹⁵¹. Συνεπώς η μετά την πάροδο της ως άνω προθεσμίας τυχόν εκδιδόμενη απόφαση του οργάνου, με την οποία αποδέχεται την προσφυγή, είναι ακυρωτέα ως αναρμοδίως κατά χρόνο εκδοθείσα¹⁵².

Αντιθέτως, αν μετά την πάροδο της ανατρεπτικής προθεσμίας, εκδοθεί ρητή απορριπτική απόφαση, η ακύρωση της κρίνεται από το δικαστήριο αλυσιτελής, δοθέντος ότι το όργανο στερείται πλέον της εξουσίας να επιληφθεί εκ νέου της υπόθεσης και να επανεξετάσει την προσφυγή, εφ' όσον η κατά χρόνον αρμοδιότητα του έχει εξαντληθεί¹⁵³. Το διοικητικό όργανο που είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί της ειδικής διοικητικής προσφυγής, ασκεί μόνον έλεγχο νομιμότητας επί της προσβληθείσας διοικητικής πράξης, ο οποίος, εφόσον αποβεί θετικός, δίδει τη δυνατότητα της ακυρώσεως, ολικής ή μερικής της διοικητικής πράξης.¹⁵⁴

Αν ακυρωθεί η διοικητική πράξη, η υπόθεση αναπέμπεται στο όργανο που την εξέδωσε, το οποίο θα κρίνει αν, ενόψει των περιστάσεων, είναι δυνατό να εκδώσει νέα διοικητική πράξη, χωρίς τις νομικές πλημμέλειες που επισημάνθηκαν από το όργανο που άσκησε τον διοικητικό έλεγχο, ή αν αντιθέτως, πρέπει να απόσχει από την έκδοση διοικητικής πράξης.

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι ειδικές διοικητικές προσφυγές ασκούνται κατά διοικητικών πράξεων, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 30 του Κ.Δ.Δ., όπου στον Κώδικα αναφέρεται ο όρος «διοικητική πράξη» νοείται η εκτελεστή διοικητική πράξη και ως εκ τούτου με τις προσφυγές αυτές, δεν μπορούν να προσβληθούν πράξεις που δεν έχουν εκτελεστό χαρακτήρα¹⁵⁵.

Από την άλλη, ενδικοφανής προσφυγή είναι η διοικητική προσφυγή, η οποία προβλέπεται από ειδική διάταξη Νόμου και αποσκοπεί στη διασφάλιση των

¹⁵¹Βλ. Αποφάσεις 1680/2014 και 501/2013 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένες στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

¹⁵²Βλ. Αποφάσεις 3316/2006 και 3579/2002 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένες στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

¹⁵³Βλ. Αποφάσεις 287/2012 και 811/2011 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένες στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

¹⁵⁴ Βλ. Σπηλιωτόπουλος Επ., Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Αθήνα 2011 σ. 257-259

¹⁵⁵Βλ. Αποφάσεις 147/2002 και 1506/2001 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένες στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

συμφερόντων του προσφεύγοντος έναντι της διοίκησης. Η ειδική αυτή διάταξη προβλέπει το συγκεκριμένο όργανο, ενώπιον του οποίου ασκείται, ορίζοντας σχετική προθεσμία (αποκλειστική) και τυχόν ειδικές προϋποθέσεις για την άσκησή της.¹⁵⁶

Βασικό, εννοιολογικό στοιχείο της ενδικοφανής προσφυγής είναι η εξέταση της υπόθεσης εκ μέρους του οργάνου, στο οποίο ασκείται, όχι μόνο κατά Νόμο, αλλά και από ουσιαστική άποψη (επανεξέταση της υπόθεσης κατ' ουσίαν). Τα ανωτέρω αποτελούν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της ενδικοφανούς προσφυγής, τα οποία θα πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά. Συνήθως ο χαρακτηρισμός μιας προσφυγής ως ενδικοφανούς προέρχεται από τον ίδιο το νομοθέτη και η πρόβλεψή της έχει ως συνέπεια τον αποκλεισμό της άσκησης άτυπων προσφυγών είτε κατά της διοικητικής πράξης κατά της οποίας προβλέπεται η άσκησή της, είτε κατά των αποφάσεων που εκδίδονται ύστερα από την άσκηση της εν λόγω προσφυγής.

Το διοικητικό όργανο προς το οποίο απευθύνεται η ενδικοφανής προσφυγή μπορεί να είναι, είτε το ίδιο το όργανο που εξέδωσε την υποκείμενη στην προσφυγή διοικητική πράξη, είτε άλλο ιεραρχικά προϊστάμενο διοικητικό όργανο, το οποίο μπορεί να είναι μονομελές ή συλλογικό. Από τη διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 25 Κ.Δ.Δ., προκύπτει ότι η υποβολή της ενδικοφανούς προσφυγής σε αναρμόδιο όργανο, δεν επιφέρει το απαράδεκτο αυτής, αλλά γεννά υποχρέωση διαβίβασης στο αρμόδιο όργανο. Η υποχρέωση διαβίβασης ισχύει ανεξαρτήτως αν υπήρξε ορθή ή όχι ενημέρωση προς τον διοικούμενο σε σχέση με το αρμόδιο όργανο ενώπιον του οποίου πρέπει να υποβληθεί η ενδικοφανής προσφυγή. Μέχρι την περιέλευση της προσφυγής στο αρμόδιο όργανο, δεν ξεκινά η προθεσμία απόφασης επ' αυτής, από την οποία εξαρτάται το παραδεκτό και η προθεσμία απόφασης του ενδίκου βοηθήματος. Για το λόγο αυτό είναι ιδιαίτερα κρίσιμη η ενημέρωση του προσφεύγοντος, ως προς το χρόνο περιέλευσης της προσφυγής στο αρμόδιο όργανο.

Με την ενδικοφανή προσφυγή είναι δυνατή η προσβολή όχι μόνο ρητών εκτελεστών ατομικών διοικητικών πράξεων, αλλά και παραλείψεων οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας και κανονιστικών πράξεων, ενώ πράξεις στερούμενες εκτελεστότητας

¹⁵⁶ Βλ. Σπηλιωτόπουλος Επ., Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, ο.π. σ. 260 επ.

δεν μπορούν να προσβληθούν με αυτήν. Η προθεσμία άσκησης της ενδικοφανούς προσφυγής εκκινεί κατά κανόνα για τον διοικούμενο προς τον οποίο απευθύνεται η διοικητική πράξη από την κοινοποίησή της σε αυτόν. Με την κοινοποίηση της πράξης πρέπει να παρέχεται ενημέρωση σχετικά με την υποχρέωσή του να ασκήσει ενδικοφανή προσφυγή, για την προθεσμία άσκησης και για το όργανο ενώπιον του οποίου αυτή πρέπει να ασκηθεί¹⁵⁷. Αν όμως ο διοικούμενος δεν ενημερωθεί και παρά ταύτα ασκήσει την ενδικοφανή προσφυγή, εκτός της προβλεπόμενης προθεσμίας αλλά εντός ευλόγου χρόνου, αίρεται το εκπρόθεσμο της άσκησης της προσφυγής αυτής, η δε προσφυγή αυτή πρέπει να λογισθεί από το όργανο το οποίο επιλαμβάνεται αυτής ως εμπρόθεσμη ασκηθείσα και η υπόθεση να εξεταστεί στην ουσία της¹⁵⁸.

Με την άσκηση της ενδικοφανούς προσφυγής η υπόθεση αφαιρείται από το εκδίδον την πράξη διοικητικό όργανο, το οποίο στερείται της αρμοδιότητός του και μεταφέρεται στο σύνολό της στο δευτεροβάθμιο όργανο, ενώ με την απόφαση (θετική ή αρνητική) του τελευταίου, στην οποία ενσωματώνεται η αρχική πράξη, περατούται η διοικητική διαδικασία. Επίσης, με την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης της ενδικοφανούς προσφυγής περατούται η διοικητική διαδικασία.¹⁵⁹

Η Διοίκηση έχει υποχρέωση απόφασης επί της ενδικοφανούς προσφυγής εντός της οριζόμενης από την οικεία νομοθετική διάταξη προθεσμίας, άλλως, σε περίπτωση σιωπής, εφαρμόζεται η παράγραφος 2 του άρθρου 25 Κ.Δ.Δ, κατά την οποία η προθεσμία είναι τρίμηνη.

4.5.2. Προσφυγή κατά αποφάσεων μονομελών πειθαρχικών οργάνων

Οι σχετικές διατάξεις του Κ.Δ.Δ., σε συνδυασμό με αυτές του άρθρου 52 του Π.Δ. 120/2008, στο οποίο αναγράφονται τα αρμόδια πρόσωπα για την εκδίκαση των προσφυγών, αναφέρονται στο ένδικο μέσο της ενδικοφανούς προσφυγής κατά αποφάσεων μονομελών πειθαρχικών οργάνων.

¹⁵⁷ Βλ. Αποφάσεις 446/2011 και 1999/2006 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένες στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

¹⁵⁸ Βλ. Αποφάσεις 582/2012 και 1463/2010 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένες στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

¹⁵⁹ Κύβελος Κ. Σ. «Η ενδικοφανής προσφυγή» 2016, Β' Έκδοση, Αθήνα Θεσ/νίκη, Σάκκουλας

Οι ως άνω διατάξεις καθορίζουν αφ' ενός την προθεσμία άσκησης της προσφυγής από τον τιμωρηθέντα, η οποία είναι αποκλειστικά δεκαπενθήμερη αφ' ετέρου το αρμόδιο να εκδικάσει την προσφυγή όργανο. Παράλληλα ρυθμίζουν τον περαιτέρω χειρισμό της υπόθεσης μέχρι να καταστεί η εκδοθείσα απόφαση, είτε θετική είτε αρνητική, εκτελεστή. Αφετηρία για την άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής αποτελεί η επίδοση στον τιμωρηθέντα του αντιγράφου της πράξης ή της απόφασης επιβολής ποινής (προστίμου ή επίπληξης), στο οποίο πρέπει να αναφέρεται υποχρεωτικά το δικαίωμά του για προσφυγή εντός της προβλεπόμενης δεκαπενθήμερης προθεσμίας ενώπιον των καθορισμένων στο άρθρο 52 του Π.Δ. 120/2008 αρμοδίων για την εκδίκαση των προσφυγών αυτών οργάνων.

Από την επομένη της επίδοσης του αντιγράφου της πράξης ή της απόφασης περί επιβολής προστίμου και εντός της αποκλειστικής προθεσμίας των δεκαπέντε ημερών¹⁶⁰ ο ενδιαφερόμενος δύναται να υποβάλλει ενδικοφανή προσφυγή στο αρμόδιο για την εκδίκαση της προσφυγής πειθαρχικό όργανο, αιτούμενος την άρση της ποινής που του επιβλήθηκε, εφόσον τη θεωρεί άδικη ή πιστεύει ότι δεν είχε υπαιτιότητα ή αν την θεωρεί υπερβολικά αυστηρή σε σχέση με τη βαρύτητα του παραπτώματός του ή μπορεί να αιτηθεί και την μεταβολή του είδους της (π.χ. προστίμου σε επίπληξη). Κατ' εξαίρεση των ανωτέρων, δεν υπόκεινται σε προσφυγή οι αποφάσεις του Υπουργού και του Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Τάξης (νυν Προστασίας του Πολίτη), με τις οποίες επιβάλλονται κατώτερες ποινές (πρόστιμο ή επίπληξη) στο αστυνομικό προσωπικό¹⁶¹.

Η προσφυγή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 51 Π.Δ. 120/2008, πρέπει να είναι έγγραφη και κατατίθεται στην υπηρεσία που υπηρετεί ο προσφεύγων, η οποία οφείλει να την διαβιβάσει ιεραρχικώς στο αρμόδιο όργανο για την εκδίκασή της. Στο έγγραφο της ενδικοφανούς προσφυγής, ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να επισυνάψει μόνο νέα έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία, αποκλεισμένης της επαναφοράς των στοιχείων που ήδη εξετάσθηκαν και ελήφθησαν υπόψη για την επιβολή της ποινής,

¹⁶⁰Βλ. Άρθρο 51§1 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'2-9-2008).

¹⁶¹Ο.π.

εκτός και εάν, χωρίς περιθώριο αμφισβήτησης, αυτά δεν αξιολογήθηκαν καθόλου ή αξιολογήθηκαν πλημμελώς¹⁶².

Σε περίπτωση που η προσφυγή περιέχει προσβλητικές εκφράσεις, κρίσεις ή σχόλια σε βάρος αστυνομικών ή της υπηρεσίας και αυτές δεν είναι αναγκαίες για την υπεράσπιση του προσφεύγοντος, επισημαίνονται προς το πειθαρχικό όργανο που αυτή υποβάλλεται και συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα. Ως εκ τούτου, το περιεχόμενο τέτοιων προσφυγών, εφόσον τα διαλαμβανόμενα σε αυτήν κριθούν από το όργανο που θα εκδικάσει την προσφυγή, ως μη αναγκαία για την υπεράσπισή του, αποτελεί αντικείμενο αυτοτελούς πειθαρχικού ελέγχου¹⁶³.

Τέλος, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ιδίου ως άνω άρθρου, με την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας άσκησης της ενδικοφανούς προσφυγής, οι αποφάσεις των μονομελών πειθαρχικών οργάνων που επιβάλλουν ποινή σε πρώτο βαθμό, καθίστανται τελεσίδικες.

4.5.3. Αρμόδιοι για την εκδίκαση των προσφυγών

Οι διατάξεις του άρθρου 52 Π.Δ. 120/2008 καθορίζουν συμπληρωματικά στις προρρηθείσες διατάξεις, τα μονομελή διοικητικά όργανα, που είναι αρμόδια να εκδικάσουν τις ενδικοφανείς προσφυγές που υποβάλλονται από τους τιμωρημένους αστυνομικούς.

Η βασική αρχή εκδίκασης των προσφυγών που εκπορεύεται από τις διατάξεις αυτές είναι η μη επανεξέταση της υπόθεσης από το διοικητικό όργανο που επέβαλε ή επικύρωσε την ποινή. Οι αρμόδιοι να εκδικάσουν τις προσφυγές, εξετάζοντας την υπόθεση από την αρχή μελετούν τα στοιχεία του πειθαρχικού φακέλου του προσφεύγοντος και τα στοιχεία που υποβλήθηκαν από την υφιστάμενη Υπηρεσία, ώστε να αξιολογήσουν τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, συνεκτιμώντας σε κάθε

¹⁶²Βλ. Άρθρο 51§2 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

¹⁶³Ο.π.

περίπτωση τις διατάξεις για την επιμέτρηση της ποινής¹⁶⁴ ως προς την έκδοση αιτιολογημένης και δίκαιης απόφασης.

Περαιτέρω, τα αρμόδια όργανα αποδέχονται ή απορρίπτουν αιτιολογημένα τις απόψεις των ιεραρχικά προϊσταμένων του προσφεύγοντος αλλά και συνεκτιμούν, πέρα από το σύνολο των στοιχείων που έλαβε υπόψη του το όργανο που επέβαλε την ποινή και τα νεότερα στοιχεία και τους ισχυρισμούς που παραθέτει ο προσφεύγων, τα οποία πιθανόν δεν είχε προβάλλει στο στάδιο της απολογίας, ή τα στοιχεία εκείνα που είχε μεν προβάλλει σε αυτήν και είτε δεν είχαν αξιολογηθεί επαρκώς είτε δεν αξιολογήθηκαν καθόλου.

Τέλος, αποφαινόνται για τη βασιμότητα ή όχι της προσφυγής, ενώ δύνανται να άρουν, ή να μειώσουν την ποινή, ή ακόμα και να μεταβάλουν το είδος της, παράλληλα δε, μπορούν να τροποποιήσουν το αιτιολογικό ή το νομικό χαρακτηρισμό της αυτής. Σε κάθε περίπτωση, όμως, δεν μπορούν να καταστήσουν, με οποιονδήποτε τρόπο, δυσμενέστερη τη θέση του προσφεύγοντος. Η δράση και η απόφαση των αρμοδίων οργάνων πάντα έχει ως βασικό γνώμονα, πριν τη λήψη της απόφασής τους, τις αρχές της αναλογικότητας, της χρηστής διοίκησης και της επιείκειας, που επιβάλλουν τη διάκριση των παραπτώματων και την επιβολή της προσήκουσας ποινής.

Πρέπει να σημειωθεί ότι κατά την εκδίκαση της προσφυγής δεν είναι υποχρεωτική η εμφάνιση μαρτύρων ή του προσφεύγοντος ενώπιον του αρμοδίου οργάνου. Πλην όμως, αν αυτό το κρίνει σκόπιμο για το σχηματισμό της δικανικής του πεποίθησης, καλεί τον προσφεύγοντα ή ορισμένους μάρτυρες για να τους εξετάσει προφορικά, για να αποφανθεί τελικά επί της προσφυγής, συντάσσοντας προς τούτο σχετικό πρακτικό.

Αν ο προσφεύγων ζητήσει να εμφανισθεί ενώπιον του εκδικάζοντος την προσφυγή, προκειμένου να εκφράσει τις απόψεις του και να την υποστηρίξει το αρμόδιο προς τούτο διοικητικό όργανο είναι υποχρεωμένο να δεχθεί την παράσταση αυτού κατά την εκδίκαση της προσφυγής.

¹⁶⁴Βλ. Άρθρο 9 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α' /2-9-2008).

4.5.4. Προσφυγή κατά των αποφάσεων των Πειθαρχικών Συμβουλίων

Οι διατάξεις του άρθρου 53 του Π.Δ. 120/2008 προβλέπουν την άσκηση του ένδικου μέσου της ενδικοφανούς προσφυγής, τόσο από τον ενδιαφερόμενο όσο και από τη διοίκηση εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι και σαράντα πέντε ημερών αντίστοιχα, κατά των αποφάσεων των Πρωτοβαθμίων Πειθαρχικών Συμβουλίων, τα οποία δύναται να επιβάλλουν όλες τις ανώτερες και κατώτερες ποινές ή και να θέσουν την υπόθεση στο αρχείο.

Για την άσκηση του προαναφερόμενου ένδικου μέσου από τον τιμωρηθέντα ή και την υπηρεσία πρέπει αφ' ενός η υπόθεση του ενδιαφερομένου-τιμωρηθέντα να έχει παραπεμφθεί στο Πρωτοβάθμιο Συμβούλιο, αφ' ετέρου να έχει εκδικασθεί η υπόθεση και έχει ήδη εκδώσει το ως άνω Συμβούλιο απόφαση, με την οποία να επιβάλει στον υπαίτιο οποιαδήποτε ανώτερη ή κατώτερη διοικητική ποινή προστίμου τουλάχιστον μισού μηνιαίου βασικού μισθού.

Κατ' εξαίρεση των ανωτέρω, ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να προσφύγει στο Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο ακόμα και στην περίπτωση που απαλλάχθηκε πειθαρχικά από το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο, όταν στην αιτιολογία της απόφασης αναφέρονται, αν και δεν ήταν αναγκαίο, στοιχεία που θίγουν την τιμή και την υπόληψή του¹⁶⁵. Σκοπός της εν λόγω προσφυγής, δεν είναι η αποκατάσταση υλικής βλάβης που προκλήθηκε από την απόφαση, αλλά μόνο ηθικής.

Ακόμα, προϋπόθεση για την άσκηση του προαναφερόμενου ένδικου μέσου είναι να έχει επιδοθεί η απόφαση του Συμβουλίου στον εγκαλούμενο, είτε αποφασίσθηκε η επιβολή ανώτερης ή κατώτερης ποινής, είτε κρίθηκε ότι η υπόθεση πρέπει να τεθεί στο αρχείο με ειδική μνεία γνωστοποίησης ότι η εκδοθείσα απόφαση υπόκειται σε ενδικοφανή προσφυγή. Πρέπει να σημειωθεί ότι δεν υπόκεινται σε ενδικοφανή προσφυγή οι αποφάσεις των Πρωτοβαθμίων Πειθαρχικών Συμβουλίων, με τις οποίες επιβάλλεται ποινή προστίμου μέχρι το μισό ενός μηνιαίου βασικού μισθού ή επίπληξη¹⁶⁶.

¹⁶⁵Βλ. Άρθρο 53§1 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

¹⁶⁶Ο.π.

Το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο, που επιλαμβάνεται της υπόθεσης εξετάζει αυτήν τόσο από πλευράς νομιμότητας (ορθή ερμηνεία και εφαρμογή του Νόμου, έστω και αν δεν διατυπώθηκαν αιτιάσεις από τον προσφεύγοντα περί αυτού), όσο και κατ' ουσίαν, εκδίδοντας τεκμηριωμένη και πλήρως αιτιολογημένη απόφαση, ως προς τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης και τους προβληθέντες νέους ουσιώδεις ισχυρισμούς του προσφεύγοντος.

Η αρχή της μη χειροτέρευσης της θέσης του εγκαλουμένου ισχύει τόσο στην περίπτωση υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής ενώπιον των αρμοδίων, κατά περίπτωση, μονομελών πειθαρχικών οργάνων όσο και του δευτεροβάθμιου συλλογικού οργάνου, υπό την προϋπόθεση ότι σε αυτά Συμβούλια, την προσφυγή υπέβαλε μόνο ο εγκαλούμενος. Αντίθετα, στην περίπτωση που στην κρίση του Συμβουλίου προσφύγει μόνο το όργανο που είχε παραπέμψει την υπόθεση στο Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο, το Δευτεροβάθμιο δεν δεσμεύεται από την αρχικώς εκδοθείσα απόφαση και μπορεί να επιβάλλει οποιαδήποτε ποινή στον εγκαλούμενο.

Τέλος, λεκτέο είναι ότι αν ούτε ο ενδιαφερόμενος ούτε και η υπηρεσία εντός των αποκλειστικών προθεσμιών που διαθέτουν από τον Νόμο, ήτοι είκοσι και σαράντα πέντε ημέρες αντίστοιχα, από την ημερομηνία που τους κοινοποιήθηκε η σχετική απόφαση δεν υποβάλλουν προσφυγή, τότε η απόφαση αυτή καθίσταται τελεσίδικη¹⁶⁷.

¹⁶⁷Βλ. Άρθρο 53§3 Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'2-9-2008).

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η πειθαρχία ως νομική έννοια ενταγμένη και θεμελιωμένη στις διατάξεις του Πειθαρχικού Δικαίου, αποτελεί γενική αρχή του Δημοσίου Δικαίου αλλά και παράλληλα έννομο αγαθό που χρήζει προστασίας.

Για κάθε δημόσιο υπάλληλο προβλέπονται συγκεκριμένες υποχρεώσεις και περιορισμοί, γεγονός το οποίο υπηρετεί την ειδική σχέση που τον συνδέει με το Κράτος, απορρέουσες, δε, από την ιεραρχική δομή της δημόσιας διοίκησης.

Τις τελευταίες δεκαετίες το Σώμα της Ελληνικής Αστυνομίας, ακολουθώντας τις επιταγές του νομοθέτη αλλά και της πολιτείας, έχει καταβάλλει σημαντική προσπάθεια προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της συστηματικής αναδιάρθρωσης των υπηρεσιών και του Σώματος εν γένει, με δεδομένο ότι η βασική αποστολή του είναι η τήρηση της ευταξίας και η προστασία των πολιτών.

Όμως για την επιτυχή έκβαση των ανωτέρω αποστολών και την επίτευξη του στόχου, είναι αναγκαία η επίδειξη ορθής και προσήκουσας συμπεριφοράς από τα αστυνομικά όργανα αφ' ενός για να αποκτήσει η κοινή γνώμη θετική εικόνα για αυτά αφ' ετέρου να μπορέσει να λειτουργήσει το νομικό πλαίσιο εντός του οποίου είναι θεσμοθετημένοι να κινούνται οι αστυνομικοί.

Με βάση τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα εργασία, γίνεται φανερό ότι κάθε αστυνομικός οφείλει να είναι ευγενικός και ευπροσήγορος, να γνωρίζει το ισχύον νομικό πλαίσιο αλλά και τα επιτρεπτά όρια δράσης του. Πρέπει, ακόμα, να σέβεται και να προστατεύει τα θεμελιώδη ατομικά, κοινωνικά και συνταγματικά δικαιώματα και να διέπεται από πνεύμα δικαίου και αμεροληψίας, χωρίς να καταχράται την εξουσία που του έχει δοθεί.

Περαιτέρω, εκτός από την συμπεριφορά προς τους πολίτες, για την οποία ευθύνονται πειθαρχικά, εφόσον παραβούν τα ανωτέρω, πρέπει η συμπεριφορά των αστυνομικών οργάνων κατά τις αλληλεπιδράσεις τους με τους συναδέλφους τους αλλά και με τους υπαλλήλους άλλων υπηρεσιών να είναι η προσήκουσα, καθ' όσον δεν συγχωρούνται από το Πειθαρχικό Δίκαιο ανάρμοστες συμπεριφορές.

Στα πλαίσια των ανωτέρω, κάθε ενέργεια ή παράλειψη ενός αστυνομικού οργάνου, η οποία δεν συνάδει με το δέον που καθορίζουν και επιβάλλουν οι κανόνες

δικαίου, οι γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου αλλά και οι ειδικές αρχές του αστυνομικού και πειθαρχικού δικαίου συνιστά αντιπειθαρχική συμπεριφορά και με βάση την απαξία και την βαρύτητά της, επέρχονται τα έννομα αποτελέσματα που έχουν θεσπιστεί, τα οποία ενδεχομένως μπορούν να οδηγήσουν τον αστυνομικό και εκτός Σώματος αλλά και να επισύρουν την ποινική του καταδίκη.

Στην παρούσα εργασία έγινε παράθεση και ανάλυση των αρχών και των κανόνων του πειθαρχικού δικαίου, που οφείλουν να υπακούν τα αστυνομικά όργανα προκειμένου να μην βρεθούν ενώπιον των κατά περίπτωση αρμοδίων πειθαρχικών συμβουλίων, παράλληλα, δε, επισημάνθηκε η αρμόζουσα συμπεριφορά τους με την αναφορά των ποινών που επισύρουν οι ανάρμοστες συμπεριφορές έναντι τόσο των πολιτών όσο και των συναδέλφων τους.

Περαιτέρω, έγινε ειδική αναφορά και στην πειθαρχική διαδικασία που ακολουθείται με βάση τις διατάξεις του διοικητικού δικαίου, αλλά και του Προεδρικού Διατάγματος 120/2008 που διέπει το πειθαρχικό δίκαιο του αστυνομικού προσωπικού της ΕΛ.ΑΣ., περιγράφοντας με σαφήνεια αφ' ενός τις ποινές που επιβάλλονται στους υπαιτίους αστυνομικούς υπαλλήλους και αφ' ετέρου την διαδικασία που πρέπει να τηρείται ενώπιον των κατά περίπτωση πειθαρχικών συμβουλίων, με την ελπίδα ότι η παρούσα εργασία θα αποτελέσει ειδικό βοήθημα και ένας οιονεί οδηγός συμπεριφοράς και ενημέρωσης για τα αστυνομικά όργανα της ΕΛ.ΑΣ. προκειμένου να αποτελεί πλέον εξαίρεση η παραπομπή ενός αστυνομικού στην πειθαρχική διαδικασία.

Από την άλλη, από την παρούσα εργασία διαπιστώθηκε η αυτοτέλεια μεταξύ της πειθαρχικής και ποινικής διαδικασίας, πλην όμως διαφάνηκε η δεδομένη και καθοριστική επιρροή της πρώτης από τη δεύτερη. Η πάγια αρχή του ποινικού δικαίου *non bis in idem*, καθιερώνεται και στο πειθαρχικό δίκαιο και σύμφωνα με την αρχή ο υπάλληλος δε μπορεί να διωχθεί πειθαρχικά, ούτε να τιμωρηθεί δύο φορές, για το ίδιο παράπτωμα που διέπραξε.

Ωστόσο, το πειθαρχικό δίκαιο, εκτός από την εξυπηρέτηση αναγκών της δημόσιας υπηρεσίας, αποσκοπεί και στην διασφάλιση των δικαιωμάτων του πειθαρχικά διωκόμενου υπαλλήλου. Στις διατάξεις του Πειθαρχικού Δικαίου περιλαμβάνονται οι εγγυήσεις υπέρ του υπαλλήλου στο στάδιο της ανάκρισης, η κλήση προς απολογία, η

ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία της πειθαρχικής απόφασης, η τήρηση των συνταγματικών αρχών της αναγκαιότητας και αναλογικότητας κατά την επιβολή της ποινής, αλλά και τα χρονικά όρια διενέργειας διαδικαστικών πράξεων. Εξάλλου, η αναλογική εφαρμογή αρχών και κανόνων του ποινικού δικαίου στοχεύει στο σεβασμό της αξιοπρέπειας και της προσωπικότητας του υπαλλήλου καθ' όλη την πειθαρχική διαδικασία.

Καταληκτικά, γίνεται αντιληπτό ότι οι κανόνες του Πειθαρχικού Δικαίου αποτελούν τόσο προληπτική όσο και κατασταλτική εγγύηση τήρησης της νομιμότητας εκ μέρους του ένστολου προσωπικού της ΕΛ.ΑΣ. Παρά την αναντίρρητη αποτελεσματικότητα του, το Πειθαρχικό Δίκαιο της Ελληνικής Αστυνομίας παρουσιάζει ακόμα και σήμερα φαινόμενα παθογένειας, τα οποία σχετίζονται κυρίως με το ζήτημα της ατιμωρησίας -σε αρκετές περιπτώσεις- πειθαρχικών παραπτωμάτων, την επιβολή ελαφρύτερων ποινών από τις προβλεπόμενες αλλά και φαινόμενα καθυστέρησης στην απονομή πειθαρχικής δικαιοσύνης, με αποτέλεσμα ο εμπλεκόμενος αστυνομικός να βρίσκεται σε μια μετέωρη επαγγελματική κατάσταση για αρκετό χρόνο. Τα φαινόμενα αυτά σε αρκετές περιπτώσεις έτυχαν δυσμενούς κριτικής τόσο από την κοινή γνώμη, όσο και από τον Συνήγορο του Πολίτη.¹⁶⁸

Για την βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης και την αντιμετώπιση των σχετικών φαινομένων παθογένειας στα πλαίσια της πειθαρχικής διαδικασίας, παρατηρούμε ότι τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει αρκετά βήματα προς την σωστή κατεύθυνση. Κυριώτερα από αυτά, είναι η επικαιροποίηση του Αστυνομικού Κώδικα Δεοντολογίας¹⁶⁹, η κατάρτιση της Λευκής Βίβλου¹⁷⁰ αλλά και η συμμετοχή του Συνηγόρου του Πολίτη στη πειθαρχική διαδικασία ως «Εθνικός Μηχανισμός Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας», παρέχοντας ως ανεξάρτητη αρχή, εγγυήσεις αντικειμενικότητας.¹⁷¹ Απαραίτητο όμως θεμέλιο, τόσο για την βελτίωση του «τοπίου»

¹⁶⁸ Βλ. Συνήγορος του Πολίτη, Ειδική Έκθεση : *Πειθαρχική και Διοικητική Διερεύνηση καταγγελιών σε βάρος αστυνομικών υπαλλήλων*, Ιούλιος 2004

¹⁶⁹ Βλ. Προεδρικό Διάταγμα 254/2004 «*Κώδικας Δεοντολογίας του Αστυνομικού*», (ΦΕΚ 238 Α' /3-12-2004).

¹⁷⁰ Βλ. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη «*Λευκή Βίβλος της Αστυνομίας*», 2021

¹⁷¹ Βλ. Ν. ν. 4443/2016 «*Σύσταση Εθνικού Μηχανισμού Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας στα σώματα ασφαλείας και τους υπαλλήλους των καταστημάτων κράτησης και άλλες διατάξεις*», (ΦΕΚ Α'232/9.12.2016)

της πειθαρχικής διαδικασίας, όσο και για την οικοδόμηση αισθήματος αποδοχής, συνεργασίας, εμπιστοσύνης και σεβασμού ανάμεσα στον πολίτη και την Ελληνική Αστυνομία, αποτελεί η καλλιέργια από πλευράς των αστυνομικών υπαλλήλων σωστής επαγγελματικής συνείδησης, επαγγελματισμού και ευγένειας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

1. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βλαχόπουλος Σπ., *Διαφάνεια της Κρατικής δράσης και προστασία προσωπικών δεδομένων*, Αθήνα, 2007.

Δημαρέλλης Κ., *Θεμελιώδεις Αρχές Του Πειθαρχικού Δικαίου*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2016.

Καρακώστας Β. – Παυλάκη Σ. *Κώδικας Διοικητικής Διαδικασία*, Αθήνα, 2009.

Κοτσαλής Κ., *Η ελλειπωμένη ικανότητα για καταλογισμό*, Αθήνα, 1990.

Κύβελος Κ. Σ., *Η ενδικοφανής προσφυγή*, Β' Έκδοση ,Αθήνα-Θεσ/νίκη, 2016.

Μαγκάκης Γ., *Γενικό Μέρος Ποινικού Δικαίου*, 1984.

Παπαϊωάννου Ζ., *Αστυνομικό Δίκαιο, Η λειτουργική αρμοδιότητα του αστυνομικού προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας. Έννοια, Περιεχόμενο, Όρια*, β' έκδοση, 2006.

Παπαϊωάννου Ζ., *Περιεχόμενο και Όρια της Αστυνομικής Εξουσίας*, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 2004.

Παπακωνσταντής Γ., *Ελληνική Αστυνομία, Οργάνωση, Πολιτική και Ιδεολογία*, Αθήνα-Κομοτηνή, 2003.

Παπαχατζής Μ., *Σύστημα του Ισχύοντος στην Ελλάδα Διοικητικού Δικαίου*, Αθήνα, 1983.

Πιπεράκης Δ., *Συνέπειες επιβολής πειθαρχικών ποινών-Διοικητικά μέτρα*, Αστυνομική

Ανασκόπηση, τ. 270/2011.

Ραφτόπουλος Π., *Ο καταλογισμός της πράξης*, Αθήνα, 1996.

Σπηλιωτόπουλος Επ., *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Αθήνα, 2011.

Σπινέλλης Δ., *Ποινικό Δίκαιο-Εγκλήματα σχετικά με την Υπηρεσία*, Αθήνα, 1998.

Στεργιούλης Ε., *Κοινωνιολογία της Αστυνομίας*, Αθήνα, 2008.

Τάκης Α, Βουτσινού Μ., Λυκοβάρδη Κ., Μυτιληναλιου Δ., Παπαχαραλάμπους Χ., Τουρκοχωρίτη Ι., Τσαπόγιας Μ., Τσιούκας Γ., Χατζή Χ, Ειδική Έκθεση του Συνήγορου του Πολίτη: *Πειθαρχική και Διοικητική Διερεύνηση καταγγελιών σε βάρος αστυνομικών υπαλλήλων*, Ιούλιος 2004.

Τάχος Α.- Συμεωνίδης Ι., *Ερμηνεία Υπαλληλικού Κώδικα*, Γ' Έκδοση, Αθήνα, 2007.

Τάχος Α. Ι., *Ερμηνεία κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας*, Γ' Έκδοση, Αθήνα – Θεσ/νίκη, 2006.

Τάχος Α., *Το Δίκαιο της Δημόσιας Τάξης*, 1990.

Τηλέλης Γ. , Πανούσης Σ., *Πειθαρχικό Δίκαιο ΕΛ.ΑΣ.*, 2008.

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη «*Λευκή Βίβλος της Αστυνομίας*», 2021.

Χρυσογόνο Κ., Βλαχόπουλος Σπ., *Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα*, 4η αναθεωρημένη έκδοση, Αθήνα, 2017.

2. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Σύνταγμα της Ελλάδος

Βασιλικό Διάταγμα της 13 Δεκεμβρίου 1957 «Περί Κωδικοποιήσεως διατάξεων αφορωσών το Σώμα της Αστυνομίας Πόλεων (Φ.Ε.Κ. Α' 11/1958).

Ν. 2334/1995, «Υπηρεσία Εναέριων Μέσων της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 184 Α'/6-9-1995).

Ν. 2622/1998, «Υπηρεσίες Συνοριακής Φύλαξης - Δήλωση περιουσιακής κατάστασης αστυνομικών και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 138 Α'/25-6-1998).

Ν. 2690/1999, «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 45 Α'/9-3-1999).

Ν. 2800/2000 «Αναδιάρθρωση Υπηρεσιών Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, σύσταση Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 41 Α'/29-2-2000).

Ν. 3103/2003, «Έκδοση διαβατηρίων από την Ελληνική Αστυνομία και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 23 Α'/29-1-2003).

Ν. 4249/2014, «Αναδιοργάνωση της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού Σώματος και της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, αναβάθμιση Υπηρεσιών του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και ρύθμιση λοιπών θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και άλλες διατάξεις», (Φ.Ε.Κ. 73 Α'/24-3-2014).

Ν. 4443/2016 « Σύσταση Εθνικού Μηχανισμού Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας στα σώματα ασφαλείας και τους υπαλλήλους των καταστημάτων κράτησης και άλλες

διατάξεις», (ΦΕΚ Α'232/9.12.2016).

Προεδρικό Διάταγμα 120/2008 «Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού», (ΦΕΚ 182 Α'/2-9-2008).

Προεδρικό Διάταγμα 178/2014, «Οργάνωση Υπηρεσιών Ελληνικής Αστυνομίας», (Φ.Ε.Κ. 281 Α'/31.12.2014).

Προεδρικό Διάταγμα 18/1989, «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας», (Φ.Ε.Κ. 8 Α'/9-1-1989).

Προεδρικό Διάταγμα 538/1989, «Υποχρεώσεις και δικαιώματα του αστυνομικού προσωπικού του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης», (Φ.Ε.Κ. 224 Α'/6-10-1989).

Προεδρικό Διάταγμα 254/2004 «Κώδικας Δεοντολογίας του Αστυνομικού», (ΦΕΚ 238 Α'/3-12-2004).

Προεδρικό Διάταγμα 96/2007 «Κωδικοποίηση σ' ενιαίο κείμενο των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών», (ΦΕΚ 116/Α/5-6-2007).

3. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Απόφαση 1317/2005 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 1225/1998 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 1403/2002 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 1463/2010 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 1506/2001 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 1680/2014 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 1711/2011 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 1852/2006 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 1999/2006 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 2357/2014 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 2636/2011 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 2649/1987 ΣτΕ, δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 287/2012 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 2938/2012 ΣτΕ, δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 3316/2006 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 3370/2007 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 3579/2002 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 3715/2013 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 3847/2000 ΣτΕ, δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 428/2011 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 446/2011 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 4647/2012 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 501/2013 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 5420/2012 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 3759/2012 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 582/2012 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 6389/2008 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 2249/2013 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ

Απόφαση 3279/2017 Σ.τ.Ε. , δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ

Απόφαση 414/2018 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ

Απόφαση 811/2011 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση Α.Π. 1702/1983, δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση Α.Π. 1702/1983, δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 147/2002 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 1784/2012 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 1867/1978 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 2231/1981 Σ.τ.Ε. δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 2040/1999 Σ.τ.Ε. δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

Απόφαση 624/2010 Σ.τ.Ε., δημοσιευμένη στην Τ.Ν.Π. ΝΟΜΟΣ.

4. ΓΝΩΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ Ν.Σ.Κ.

Γνωμοδότηση Ν.Σ.Κ. 452/2005.

Γνωμοδότηση Ν.Σ.Κ. 454/2012.

Γνωμοδότηση Ν.Σ.Κ. 559/2006.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

(1) Π.Δ. 120/08 - ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 120/2008

ΦΕΚ: Α 182/02-9-2008

Τέθηκε σε ισχύ: 02.12.2008

Ημ.Υπογραφής: 01.09.2008

Πειθαρχικό Δίκαιο Αστυνομικού Προσωπικού

Προοίμιο

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 3 του ν.2334/1995 «Υπηρεσία Εναέριων Μέσων της Ελληνικής Αστυνομίας και άλλες διατάξεις» (Α'-184).
2. Τις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 1 περίπτωση θ' του ν.1481/1984 «Οργανισμός Υπουργείου Δημόσιας Τάξης» (Α'-152), όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν.1590/1986 (Α'-49).
3. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα, όπως κωδικοποιήθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (Α'-98).
4. Τις διατάξεις του π.δ. 205/2007 «Συγχώνευση Υπουργείων» (Α'-231).
5. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.
6. Την υπ' αριθμ. 219/2008 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Εθνικής Άμυνας, αποφασίζουμε :

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Άρθρο: 1

Έκταση εφαρμογής

Έννοια των όρων

Στις διατάξεις του παρόντος προεδρικού διατάγματος υπόκειται το Αστυνομικό προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας.

Άρθρο: 2

Γενικά περί πειθαρχίας

1. Με τον όρο πειθαρχία νοείται :

α) Η πιστή συμμόρφωση των αστυνομικών προς το Σύνταγμα και τους νόμους.

β) Η πρόθυμη και χωρίς αντιρρήσεις υπακοή των κατωτέρων προς τους ανωτέρους ως και η άμεση εκτέλεση των διαταγών τους, οι οποίες αφορούν στην εφαρμογή των νόμων και των κανονισμών ως και των διαταγών της Υπηρεσίας.

γ) Ο σεβασμός των κατά βαθμό κατωτέρων προς τους ανωτέρους εντός και εκτός Υπηρεσίας.

δ) Η αξιοπρεπής και κόσμια συμπεριφορά των **κατά βαθμό** ανωτέρων προς τους κατωτέρους .

ε) Η **ευγενής συμπεριφορά** των αστυνομικών προς τους πολίτες, καθώς και ο σεβασμός και η προστασία των δικαιωμάτων αυτών, που προβλέπονται από το Σύνταγμα και τους νόμους.

2. Η πειθαρχία, ως αναγκαία προϋπόθεση για τη διατήρηση της συνοχής και τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας και της αρμονικής συνεργασίας του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας, αποτελεί καθήκον του προσωπικού της.

3. Οι διαταγές πρέπει να είναι νόμιμες, σαφείς και να διατυπώνονται με ευπρέπεια. Οι αναφορές πρέπει να είναι σύντομες, σαφείς και να διατυπώνονται με σεβασμό.

4. Ο ανώτερος είναι υπεύθυνος για τις συνέπειες της διαταγής του ο δε κατώτερος υποχρεούται να εκτελεί με ακρίβεια τη διαταγή που έλαβε και είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση της και για τις συνέπειες της μη εκτέλεσής της. Ο κατώτερος δικαιούται να τύχει ακρόασης και να υποβάλει τα παράπονά του, αφού εκτελέσει τη διαταγή. Ο κατώτερος αν λάβει διαταγή την οποία θεωρεί παράνομη, οφείλει πριν την εκτελέσει ν' αναφέρει εγγράφως την αντίθετη γνώμη του και να την εκτελέσει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση. **Η εκτέλεσή της όμως δεν καθιστά νόμιμη τη διαταγή αυτή.** Σε περίπτωση κατεπείγουσας ανάγκης η αναφορά υποβάλλεται αμέσως προφορικά και στη συνέχεια εγγράφως.

5. Η μεταξύ ομοιοβάθμων αρχαιότητα στις υπηρεσιακές σχέσεις, εξομοιούται με διαφορά βαθμού.

6. Ο αστυνομικός είναι προσωπικά υπεύθυνος για τις πράξεις και παραλείψεις του.

Άρθρο: 3

Γενικές Αρχές

1. Ο αστυνομικός δεν διώκεται δεύτερη φορά για το ίδιο πειθαρχικό παράπτωμα. Νέα πειθαρχική δίωξη για το ίδιο παράπτωμα είναι απαράδεκτη.

2. Για κάθε πειθαρχικό παράπτωμα επιβάλλεται μία μόνο πειθαρχική ποινή.

3. Αν από την τέλεση του πειθαρχικού παραπτώματος μέχρι το πέρας της πειθαρχικής διαδικασίας ίσχυσαν περισσότεροι νόμοι, εφαρμόζεται αυτός που περιέχει τις ευμενέστερες για τον διωκόμενο διατάξεις.

4. Η προαγωγή του αστυνομικού δεν αίρει την πειθαρχική ευθύνη αυτού για παράπτωμα προγενέστερο της προαγωγής του. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται ως προς το διαδικαστικό μέρος οι διατάξεις που ισχύουν για το βαθμό που φέρει.

5. Η χάρη, η αποκατάσταση ή η με οποιονδήποτε άλλον τρόπο άρση του ποινικώς κολασίμου της πράξης ή η άρση εν όλω ή εν μέρει των συνεπειών της ποινικής καταδίκης δεν αίρουν το πειθαρχικώς κολάσιμο της πράξης.

6. Για συρρέοντα πειθαρχικά παραπτώματα, που τελέσθηκαν από τον αστυνομικό στον ίδιο τόπο και χρόνο επιβάλλεται μία ποινή. Κατά την επιμέτρηση της ποινής αυτής λαμβάνεται υπόψη ο αριθμός των πειθαρχικών παραπτωμάτων. Αν ένα ή περισσότερα από τα συρρέοντα παραπτώματα περιέλθει σε γνώση της Υπηρεσίας μετά την επιβολή ποινής για μερικά απ' αυτά, αίρεται η ποινή αυτή και επιβάλλεται νέα ποινή για όλα τα παραπτώματα. Στην περίπτωση που τα παραπτώματα αυτά είναι, κατά την κρίση του ασκούντος την πειθαρχική δίωξη, μικρής σημασίας σε σχέση με το παράπτωμα ή τα παραπτώματα για τα οποία έχει επιβληθεί ποινή, δεν αίρεται αυτή ούτε επιβάλλεται άλλη ποινή και εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του εδαφ. α' της παρ. 1 και του εδαφ. α' της παρ. 2 του άρθρου.

Άρθρο: 4

Έννοια πειθαρχικού παραπτώματος

1. Πειθαρχικό παράπτωμα αποτελεί κάθε υπαίτια και καταλογιστή παράβαση του υπηρεσιακού καθήκοντος με πράξη (ενέργεια ή παράλειψη).

2. Το υπηρεσιακό καθήκον προσδιορίζεται από τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται στον αστυνομικό από τις διατάξεις του Συντάγματος, των νόμων, των κανονισμών του

Σώματος, των διαταγών της Υπηρεσίας καθώς και από τη συμπεριφορά, που πρέπει να τηρεί ο αστυνομικός εντός και εκτός υπηρεσίας λόγω της ιδιότητάς του.

3. Τα πειθαρχικά παραπτώματα τιμωρούνται ακόμη και αν τελέσθηκαν εκτός του εδάφους της επικράτειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΕΣ ΠΟΙΝΕΣ - ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Άρθρο: 5

Πειθαρχικές ποινές

1. Οι πειθαρχικές ποινές, που επιβάλλονται στους Αστυνομικούς και καταχωρίζονται στα ατομικά τους έγγραφα, είναι:

α) Απόταξη.

β) Αργία με απόλυση διάρκειας δύο (2) έως έξι (6) μήνες

γ) Αργία με πρόσκαιρη παύση διάρκειας δεκαπέντε (15) ημερών έως τεσσάρων (4) μηνών.

δ) Πρόστιμο μέχρι τρεις μηνιαίους βασικούς μηνιαίους μισθούς του τιμωρουμένου.

ε) Επίπληξη.

2. Η απόταξη και οι αργίες είναι ανώτερες το δε πρόστιμο και η επίπληξη κατώτερες πειθαρχικές ποινές.

3. Οι πειθαρχικές ποινές επιβάλλονται ανεξάρτητα από την υπηρεσιακή κατάσταση στην οποία τελεί ο υπαίτιος, με την επιφύλαξη των διατάξεων της επόμενης παραγράφου.

4. Οι ανώτερες πειθαρχικές ποινές δεν επιβάλλονται στον ιερέα του Σώματος και στους εφέδρους που ανακαλούνται στην ενέργεια. Σε περίπτωση διάπραξης απ' αυτούς πειθαρχικού παραπτώματος που επισύρει τις προαναφερόμενες ποινές, αυτοί απολύονται του Σώματος οι δε έφεδροι διαγράφονται από τα στελέχη της εφεδρείας με απόφαση του αρμοδίου Πειθαρχικού Συμβουλίου, στο οποίο παραπέμπονται με το ερώτημα της παραμονής ή της απόλυσής τους. Αν το συμβούλιο αποφανθεί υπέρ της παραμονής τους, μπορεί να επιβάλλει σ' αυτούς κατώτερη πειθαρχική ποινή.

Άρθρο: 6
Διάρκεια πειθαρχικής ευθύνης

1. Η πειθαρχική ευθύνη αρχίζει με την κατάταξη του αστυνομικού και λήγει με την καθ' οιονδήποτε τρόπο έξοδό του από το Σώμα, με την επιφύλαξη των επόμενων παραγράφων.

2. Πράξεις που τελέστηκαν από αστυνομικό πριν από την κατάταξή του και αποτελούν πειθαρχικά παραπτώματα με την έννοια των διατάξεων του παρόντος διώκονται πειθαρχικά, εφόσον διαπράχθηκαν:

α) Κατά τη διάρκεια προγενέστερης υπηρεσίας του στο δημόσιο και δεν εκδικάστηκαν.

β) Πριν αποκτήσει την ιδιότητα του αστυνομικού και προβλέπονται από τις διατάξεις των εδαφ. α', β', γ', η' και ια' της παρ. 1 του άρθρου 10 και

γ) Κατά τη διάρκεια της επιλογής ή του διαγωνισμού μέχρι την κατάταξή του και σχετίζονται με τη συμμετοχή στο διαγωνισμό και τις προϋποθέσεις της κατάταξής του.

3. Η πειθαρχική διαδικασία που έχει αρχίσει για πειθαρχικά παραπτώματα που επισύρουν ανώτερη πειθαρχική ποινή, συνεχίζεται και μετά την έξοδο του αστυνομικού από το Σώμα, με εξαίρεση την περίπτωση του θανάτου. Στις περιπτώσεις αυτές το πειθαρχικό συμβούλιο επιβάλλει, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις, μόνο τις ανώτερες πειθαρχικές ποινές και η μεν ποινή της απόταξης εκτελείται και συνεπάγεται τη διαγραφή του τιμωρηθέντος από τα στελέχη της εφεδρείας οι δε αργίες δεν εκτελούνται και η σχετική απόφαση του Πειθαρχικού Συμβουλίου καταχωρείται στα ατομικά έγγραφα του τιμωρηθέντος. Αν όμως ο τιμωρηθείς επανέλθει στην ενέργεια, οι ποινές των αργιών εκτελούνται.

4. Στην έννοια της πειθαρχικής διαδικασίας για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου περιλαμβάνεται και η προκαταρκτική διοικητική εξέταση (Π.Δ.Ε.).

Άρθρο: 7
Παραγραφή πειθαρχικών παραπτωμάτων

1. Τα πειθαρχικά παραπτώματα που τιμωρούνται με ανώτερες πειθαρχικές ποινές παραγράφονται μετά πέντε (5) έτη τα δε άλλα **μετά δύο (2) έτη από την τέλεσή τους.**

2. Πειθαρχικό παράπτωμα που αποτελεί και ποινικό αδίκημα δεν παραγράφεται πριν παρέλθει ο χρόνος που ορίζεται για την παραγραφή του τελευταίου, αν αυτός είναι μεγαλύτερος, άλλως ισχύει ο μεγαλύτερος χρόνος παραγραφής που προβλέπεται για το πειθαρχικό παράπτωμα.

3. Την παραγραφή του πειθαρχικού παραπτώματος αναστέλλουν:

α) Επί πειθαρχικών παραπτωμάτων, των οποίων η πραγματική βάση αποτελεί ταυτόχρονα την αντικειμενική υπόσταση ποινικού αδικήματος, η ποινική διαδικασία με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που αναστέλλει και την παραγραφή του ποινικού αδικήματος.

β) Η πειθαρχική δίωξη μέχρι να εκδοθεί απόφαση σε πρώτο βαθμό ο δε χρόνος αναστολής δεν μπορεί να υπερβεί τα δύο (2) έτη και

γ) Η έκδοση απόφασης σε πρώτο βαθμό που επιβάλλει πειθαρχική ποινή.

4. Η παραγραφή του πειθαρχικού παραπτώματος διακόπτεται με την τέλεση άλλου πειθαρχικού παραπτώματος, που αποσκοπεί στη συγκάλυψη του πρώτου ή στην παρεμπόδιση της πειθαρχικής δίωξης γι' αυτό.

5. Η παραγραφή των πειθαρχικών παραπτωμάτων, που προβλέπονται από την παρ. 2 του άρθρου 6, αρχίζει από την κατάταξη του αστυνομικού.

Άρθρο: 8

Εφαρμογές Κανόνων και Αρχών του Ποινικού Δικαίου

1. Κανόνες και αρχές του ποινικού δικαίου και της ποινικής δικονομίας εφαρμόζονται ανάλογα και στο πειθαρχικό δίκαιο, αν συνάδουν με τη φύση και το σκοπό της πειθαρχικής διαδικασίας και δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος.

2. Εφαρμόζονται οι κανόνες και οι αρχές που αφορούν ιδίως:

- α) Τους λόγους που αποκλείουν το άδικο της πράξης και την ικανότητα προς καταλογισμό.
- β) Το δικαίωμα σιγής του εγκαλουμένου.
- γ) Το τεκμήριο αθωότητας του εγκαλουμένου και τη λειτουργία των αμφιβολιών υπέρ αυτού.
- δ) Το δικαίωμα παράστασης του εγκαλουμένου με συνήγορο σε όλα τα στάδια της πειθαρχικής διαδικασίας.

Άρθρο: 9

Επιμέτρηση της ποινής

Κατά την επιμέτρηση του ύψους των πειθαρχικών ποινών λαμβάνονται υπόψη:

1. Η βαρύτητα του παραπτώματος, για την οποία συνεκτιμώνται ιδίως η φύση, το είδος και το αντικείμενο του παραπτώματος, η βλάβη που προξένησε ή ο κίνδυνος που προκάλεσε, η επίδραση που είχε στην εύρυθμη λειτουργία της Υπηρεσίας και στο κύρος του Σώματος καθώς και ο βαθμός του δόλου ή της αμέλειας του υπαιτίου.
2. Η προσωπικότητα του υπαιτίου, για την οποία συνεκτιμώνται ιδίως ο βαθμός, η πείρα, ο χρόνος υπηρεσίας, ο χαρακτήρας, η προηγούμενη διαγωγή, η τυχόν διάπραξη του αυτού ή άλλου πειθαρχικού παραπτώματος, η ψυχική του κατάσταση, τα αίτια που οδήγησαν στην τέλεση του παραπτώματος, η αφορμή που του δόθηκε, ο σκοπός που επεδίωκε, η έμπρακτη μετάνοια που επέδειξε και η προθυμία του να επανορθώσει τις συνέπειες της πράξης του και.
3. Οι περιστάσεις υπό τις οποίες τελέσθηκε το παράπτωμα και ιδίως ο χρόνος, ο τόπος, τα μέσα, ο τρόπος διάπραξής του και γενικά οι συνθήκες τέλεσής του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΑ ΠΑΡΑΠΤΩΜΑΤΑ

Άρθρο: 10

Παραπτώματα που επισύρουν ποινή Απόταξης

1. Τα πειθαρχικά παραπτώματα, που επισύρουν την ποινή απόταξης, είναι τα κατωτέρω περιοριστικώς αναφερόμενα:

α) Πράξεις που υποδηλώνουν έλλειψη πίστης, σεβασμού και αφοσίωσης στο Σύνταγμα και στο Δημοκρατικό Πολίτευμα της Χώρας.

β) Πράξεις που υπονομεύουν άμεσα ή έμμεσα την έννομη τάξη.

γ) Πράξεις που συνιστούν βασανιστήρια και άλλες προσβολές της ανθρώπινης αξιοπρέπειας κατά την έννοια του άρθρου 137 Α του Π.Κ.

δ) Η συμμετοχή σε κάθε μορφής απεργία.

ε) Η απείθεια ή η άρνηση εκτέλεσης διαταγής ανωτέρου, που αναφέρεται σε υπηρεσιακό καθήκον.

στ) Παραβίαση της υπηρεσιακής εχεμύθειας, που σχετίζεται με εθνικά θέματα ή τη διαρροή απορρήτων και άκρως απορρήτων εγγράφων της Υπηρεσίας.

ζ) Η κατά τρόπον αναξιοπρεπή χρησιμοποίηση της αστυνομικής ιδιότητας για την προς όφελος του ιδίου ή τρίτων σύναψη χρεών, τα οποία δεν εξοφλήθηκαν εγκαίρως.

η) Η τέλεση ή η απόπειρα τέλεσης εγκλημάτων σε βαθμό κακουργήματος και η τέλεση ή απόπειρα τέλεσης των εγκλημάτων,

Αντίστασης ('Άρθρο 167 Π.Κ.),

ελευθέρωσης φυλακισμένου από πρόθεση ('Άρθρο 172 παρ.1 Π.Κ.),

εγκληματικής οργάνωσης ('Άρθρο 187 Π.Κ.),

παραχάραξης ('Άρθρο 207 Π.Κ.),

πλαστογραφίας ('Άρθρο 216 Π.Κ.),

πλαστογραφίας πιστοποιητικών ('Άρθρο 217 Π.Κ.),

πλαστογραφίας και κατάχρησης ενσήμων ('Άρθρο 218 Π.Κ.),

υφαρπαγής ψευδούς βεβαίωσης ('Άρθρο 220 Π.Κ.),

υπεξαγωγής εγγράφου ('Άρθρο 222 Π.Κ.),

ψευδορκίας ('Άρθρο 224 Π.Κ.),

ψευδούς ανώμοτης κατάθεσης ('Άρθρο 225 Π.Κ.),

ψευδούς καταμήνυσης ('Άρθρο 229 Π.Κ.),

υπόθαλψης εγκληματία ('Άρθρο 231 Π.Κ.),

παθητικής και ενεργητικής δωροδοκίας ('Άρθρα 235-236 Π.Κ.),

κατάχρησης εξουσίας ('Άρθρο 239 Π.Κ.),

ψευδούς βεβαίωσης και νόθευσης ('Άρθρο 242 Π.Κ.),

καταπίεσης ('Άρθρο 244 Π.Κ.),

απιστίας περί την υπηρεσία ('Άρθρο 256 Π. Κ),

εκμετάλλευσης εμπιστευμένων πραγμάτων (άρθρο 257 Π.Κ.),

παράβασης καθήκοντος ('Αρθρο 259 Π.Κ.),
παρότρυνσης υφισταμένων και ανοχής ('Αρθρο 261 Π.Κ.),
εμπρησμού από πρόθεση ('Αρθρο 264 Π.Κ.),
έκθεσης ('Αρθρο 306 Π.Κ.),
παράλειψης λύτρωσης από κίνδυνο ζωής ('Αρθρο 307 Π.Κ.),
εμπορίας δούλων ('Αρθρο 323 Π.Κ.),
εμπορίας ανθρώπων ('Αρθρο 323 Α' Π.Κ.),
παράνομης κατακράτησης ('Αρθρο 325 Π.Κ.),
κατακράτησης παρά το Σύνταγμα ('Αρθρο 326 Π.Κ.),
παράνομης βίας ('Αρθρο 330 Π. Κ.),
εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλημάτων οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής ('Αρθρα 336 έως 353 Π.Κ.),
συκοφαντικής δυσφήμισης ('Αρθρο 363 Π.Κ.),
παραβίασης απορρήτου των τηλεφωνημάτων και της προφορικής συνομιλίας ('Αρθρο 370 Α' Π.Κ.),
κλοπής (άρθρο 372 Π.Κ.),
υπεξαίρεσης κοινής και στην υπηρεσία (άρθρα 375, 258 Π.Κ.),
εκβίασης ('Αρθρο 385 Π. Κ.),
απάτης ('Αρθρο 386 Π.Κ.),
απάτης σχετικής με τις ασφάλειες ('Αρθρο 388 Π.Κ.),
αποδοχής και διάθεσης προϊόντων εγκλήματος ('Αρθρο 394 Π. Κ),
τοκογλυφίας ('Αρθρο 404 Π. Κ),
παραβάσεις της νομοθεσίας περί ζωοκλοπής, ναρκωτικών, αλλοδαπών, αρχαιοτήτων και λαθρεμπορίας, ως και παραβάσεις της νομοθεσίας περί όπλων και εκρηκτικών εφόσον οι τελευταίες τιμωρούνται με ποινή φυλακίσεως τουλάχιστον ενός (1) έτους.

θ) Η από πρόθεση τέλεση κάθε εγκλήματος που στρέφεται κατ' ανωτέρου και σχετίζεται με την εκτέλεση της υπηρεσίας.

ι) Η αυθαίρετη απουσία επί πέντε (5) συνεχείς ημέρες ή δέκα (10) ημέρες συνολικά σ' ένα έτος.

ια) Η χρήση ναρκωτικών ουσιών ή η ροπή στη χρήση οινόπνευματων ποτών. ιβ) Η χαρακτηριστικά αναξιοπρεπής ή ανάξια για αστυνομικό συμπεριφορά εντός ή εκτός υπηρεσίας ή συμπεριφορά που μαρτυρεί διαφθορά χαρακτήρα. ιγ) Η βαρεία παράβαση του υπηρεσιακού καθήκοντος από πρόθεση,

ιδ) Η δημόσια προφορικώς ή εγγράφως άσκηση κριτικής των πράξεων της ιεραρχίας με προσβλητικές ή υποτιμητικές εκφράσεις και

ιε) Η παροχή υπηρεσιών, συλλογής πληροφοριών για λογαριασμό τρίτων, φρούρησης ή φύλαξης ή προστασίας προσώπων ή πραγμάτων, καθώς και η καθ' οιονδήποτε τρόπο απασχόλησή του στα καταστήματα του άρθρου 1 του Π.Δ.180/1979 (Φ.Ε.Κ.46 τ. Α').

2. Η ποινή της απόταξης επιβάλλεται και στην περίπτωση διάπραξης πειθαρχικού παραπτώματος που επισύρει ποινή αργίας με απόλυση, εφ' όσον κατά την τελευταία πενταετία ο υπαίτιος έχει τελεσίδικα τιμωρηθεί είτε με την ποινή αυτή είτε με δύο (2) ποινές αργίας με πρόσκαιρη παύση.

3. Για τα πειθαρχικά παραπτώματα της τέλεσης ή απόπειρας τέλεσης των εγκλημάτων αντίστασης (Άρθρο 167 Π.Κ.), πλαστογραφίας πιστοποιητικών (άρθρο 217 Π.Κ.), υφαρπαγής ψευδούς βεβαίωσης (άρθρο 220 Π.Κ.), υπεξαγωγής εγγράφου (άρθρο 222 Π.Κ.), ψευδορκίας (Άρθρο 224 Π.Κ.), ψευδούς ανώμοτης κατάθεσης (άρθρο 225 Π.Κ.), ψευδούς καταμήνυσης (άρθρο 229 Π.Κ.), ψευδούς βεβαίωσης και νόθευσης (άρθρο 242 Π.Κ.), εκμετάλλευσης εμπιστευμένων πραγμάτων (άρθρο 257 Π.Κ.), παράβασης καθήκοντος (άρθρο 259 Π.Κ.), παράλειψης λύτρωσης από κίνδυνο ζωής (άρθρο 307 Π.Κ.), παράνομης κατακράτησης (άρθρο 325 Π.Κ.), κατακράτησης παρά το Σύνταγμα (Άρθρο 326 Π.Κ.), παράνομης βίας (άρθρο 330 Π.Κ.), και συκοφαντικής δυσφήμισης (άρθρο 363 Π.Κ.), που προβλέπονται από το εδάφ. η' της παρ. 1, το αρμόδιο πειθαρχικό συμβούλιο, εκτιμώντας τη βαρύτητα του παραπτώματος, την προσωπικότητα του υπαιτίου και τις περιστάσεις υπό τις οποίες τελέσθηκαν, μπορεί να επιβάλλει αντί της ποινής της απόταξης ποινή αργίας με απόλυση.

Άρθρο: 11

Παραπτώματα που επισύρουν ποινή αργίας με απόλυση

1. Τα πειθαρχικά παραπτώματα, που επισύρουν την ποινή αργίας με απόλυση, είναι τα κατωτέρω περιοριστικώς αναφερόμενα:

α) Η παραβίαση της υπηρεσιακής εχεμύθειας, που μπορεί να επιφέρει βλάβη της Υπηρεσίας ή τρίτων ή να δυσχεράνει το έργο αυτής.

β) Οι οποιασδήποτε μορφής δημόσιες εκδηλώσεις υπέρ ή κατά πολιτικών κομμάτων ή πολιτικών προσώπων.

γ) Η δημόσια προφορικώς ή εγγράφως άσκηση κριτικής των πράξεων της Ιεραρχίας με τη χρήση ψευδών ή αβασίμων επιχειρημάτων.

δ) Η μέθη κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας.

ε) Η συμμετοχή σε παράνομα παίγνια, που διενεργούνται ιδίως σε δημόσια κέντρα ή άλλους δημόσιους χώρους και η παραμονή σ' αυτούς τους χώρους όταν διενεργούνται παράνομα παίγνια, χωρίς να ενεργεί για την εφαρμογή του νόμου κατά των παραβατών.

στ) Η από βαρεία αμέλεια ελευθέρωση φυλακισμένου.

ζ) Η από πρόθεση τέλεση ή απόπειρα τέλεσης πλημμελήματος, κατά του οποίου απειλείται στερητική της ελευθερίας ποινή τουλάχιστον τριών (3) μηνών, εφόσον η πράξη αυτή δεν εμπίπτει στις περιπτώσεις του προηγούμενου άρθρου.

η) Η αδικαιολόγητη αποχή από την εκτέλεση των καθηκόντων από μία (1) έως τέσσερις (4) συνεχείς ημέρες ή μέχρι εννέα (9) συνολικά ημέρες σε ένα έτος.

θ) Η από βαρεία αμέλεια απώλεια οπλισμού και άλλων δημοσίων ειδών ή εγγράφων.

ι) Κάθε πράξη που αντιβαίνει στο υπηρεσιακό καθήκον ή συνιστά σοβαρή παραμέληση αυτού ή ασυμβίβαστη προς την ιδιότητα του αστυνομικού διαγωγή, εφόσον δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη διάταξη.

ια) Η βάνανυση συμπεριφορά προς ομοιόβαθμους, υφισταμένους ή πολίτες, εφόσον δεν εμπίπτει στην περίπτωση γ' της παρ. 1 του άρθρου 10.

ιβ) Η από πρόθεση μη έγκαιρη διεκπεραίωση υπηρεσιακών εγγράφων, εφόσον οδήγησε στην πρόκληση σοβαρής υπηρεσιακής ανωμαλίας ή στην παραγραφή ποινικών αδικημάτων ή πειθαρχικών παραπτωμάτων.

ιγ) Η παρότρυνση σε απείθεια κατά των νόμων, των κανονισμών ή των διαταγών της Υπηρεσίας.

ιδ) Η παράλειψη αναφοράς πληροφορίας, που αφορά στην τέλεση εγκλήματος ή στο δράστη αυτού εφόσον δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη διάταξη.

ιε) Η συγκάλυψη σοβαρών πειθαρχικών παραπτωμάτων κατωτέρων ή νεοτέρων στο βαθμό. και

ιστ) Η χωρίς την καταβολή αντιτίμου αποδοχή υπηρεσιών ή τροφίμων και ποτών προς άμεση κατανάλωση, εφόσον δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη διάταξη.

2. Η ποινή της Αργίας με απόλυση επιβάλλεται και στην περίπτωση τέλεσης πειθαρχικού παραπτώματος που επισύρει ποινή αργίας με πρόσκαιρη παύση, αν μέσα σε δύο (2) χρόνια ο υπαίτιος έχει τελεσίδικα τιμωρηθεί με την ποινή αυτή.

Άρθρο: 12

Παραπτώματα που επισύρουν ποινή αργίας με πρόσκαιρη παύση

1. Τα πειθαρχικά παραπτώματα που επισύρουν ποινή αργίας με πρόσκαιρη παύση είναι τα κατωτέρω περιοριστικώς αναφερόμενα :

α) Η απώλεια υπηρεσιακών εγγράφων ή η από αμέλεια μη έγκαιρη διεκπεραίωση αυτών, εφόσον οδήγησε στην πρόκληση σοβαρής υπηρεσιακής ανωμαλίας ή στη παραγραφή ποινικών αδικημάτων ή πειθαρχικών παραπτωμάτων.

β) Η από ελαφρά αμέλεια ελευθέρωση φυλακισμένου.

γ) Η εκτέλεση κατά το χρόνο αναρρωτικής άδειας οποιασδήποτε εργασίας ή δραστηριότητας, που δεν συνάδει με την κατάσταση της υγείας του ή με τη σχετική γνωμάτευση του υπηρεσιακού γιατρού ή μπορεί να επιβραδύνει την ανάρρωσή του ή να επιδεινώσει την κατάσταση της υγείας του και

δ) Η παράβαση της υπηρεσιακής εχεμύθειας, εφόσον δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής των διατάξεων του εδαφ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 10 και του εδαφ. α' της παρ. 1 του άρθρου 11.

2. Η ποινή της Αργίας με πρόσκαιρη παύση επιβάλλεται και στην περίπτωση τέλεσης πειθαρχικού παραπτώματος που επισύρει ποινή προστίμου, εφόσον κατά τα τελευταία δύο (2) έτη ο υπαίτιος έχει τελεσίδικα τιμωρηθεί με ποινή προστίμου τουλάχιστον ενός Μηνιαίου Βασικού Μισθού ή με ποινές προστίμου, που σωρευτικά υπερβαίνουν τον ένα Μηνιαίο Βασικό Μισθό.

Άρθρο: 13

Παραπτώματα που επισύρουν ποινή προστίμου

1. Τα πειθαρχικά παραπτώματα που επισύρουν την ποινή του προστίμου είναι τα κατωτέρω αναφερόμενα :

α) Η κατ' επάγγελμα άσκηση εμπορίας ή τέχνης ή η άσκηση άλλου επαγγέλματος και η χωρίς άδεια της Υπηρεσίας άσκηση των δραστηριοτήτων που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 5 του π.δ. 538/1989 (ΦΕΚ Α'- 224).

β) Η έλλειψη αμεροληψίας και αντικειμενικότητας στις υπηρεσιακές ενέργειες.

γ) Η αναξιοπρεπής συμπεριφορά εντός και εκτός υπηρεσίας καθώς και το αντικανονικό της στολής.

δ) Η χρησιμοποίηση τρίτων προσώπων για ευνοϊκή υπηρεσιακή μεταχείριση.

ε) Η πλημμελής ή η μη έγκαιρη εκτέλεση της υπηρεσίας, καθώς και η παράλειψη ή παρέγκυση εκτέλεσης αυτής.

στ) Η εκτός υπηρεσίας μέθη, που μπορεί να προκαλέσει δυσμενή σχόλια σε βάρος του ιδίου ή της Υπηρεσίας ή η κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας χρήση οиноπνευματωδών ποτών.

ζ) Η άσκηση κριτικής υπηρεσιακών πράξεων αστυνομικών, που γίνεται δημόσια γραπτά ή προφορικά με χρησιμοποίηση ανακριβών στοιχείων ή με απρεπείς εκφράσεις.

η) Η από πρόθεση ψευδής αναφορά, κατάθεση ή δήλωση και οι κακόβουλοι υπαινιγμοί ή χαρακτηρισμοί ενώπιον οποιασδήποτε υπηρεσίας ή τρίτου κατά οποιουδήποτε μέλους του Σώματος.

θ) Η χαλαρότητα, η αδράνεια και γενικά η αμέλεια στη διοίκηση, ως και ο ανεπαρκής έλεγχος και εποπτεία των υφισταμένων.

ι) Η μη απονομή του οφειλόμενου χαιρετισμού και η μη τήρηση των τύπων εκδήλωσης σεβασμού προς τα εθνικά σύμβολα και τους ανωτέρους.

ια) Η συγκάλυψη ελαφρών παραπτωμάτων κατωτέρων και γενικά η πλημμελής διαχείριση της πειθαρχικής δικαιοδοσίας .

ιβ) Η αποσιώπηση των παραπόνων κατωτέρων και η ανάρμοστη συμπεριφορά προς αυτούς.

ιγ) Η αδικαιολόγητη εμμονή στην υποβολή αίτησης για θέμα για το οποίο έχει ήδη αποφανθεί η υπηρεσία.

ιδ) Η ανάρμοστη συμπεριφορά προς τους πολίτες, συναδέλφους και υπαλλήλους άλλων υπηρεσιών. ιε) Η υπέρβαση της ιεραρχίας, κατά παράβαση των κειμένων διατάξεων.

ιστ) Η αποδοχή οποιασδήποτε υλικής παροχής, εφόσον δεν συνιστά δωροληψία και παρέχεται λόγω της ιδιότητάς του.

ιζ) Η μη παροχή οφειλόμενης συνδρομής σε αστυνομικό, εφόσον δεν συνιστά ποινικό αδίκημα. ιη) Η αναρμόδια παρέμβαση υπέρ ή κατά τρίτου προσώπου.

ιθ) Η λόγω ασυνήθιστης χρήσης φθορά του οπλισμού και άλλων δημοσίων ειδών ως και κάθε πράξη με την οποία επέρχεται βλάβη, φθορά ή απώλεια των δημοσίων αυτών ειδών. Η παράλειψη αναφοράς για βλάβη, φθορά, ή απώλεια και η μη ακριβής συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις συντήρησης, χρήσης ή διαχείρισης των υλικών μέσων και εγκαταστάσεων της Υπηρεσίας.

κ) Η αδικαιολόγητη μη μετάβαση για ιατρική εξέταση. Η ψευδής δήλωση ασθενείας προς αποφυγή εκτέλεσης υπηρεσίας ή διαταγής μετακίνησης, αν ο αστυνομικός κριθεί ικανός για εκτέλεση υπηρεσίας από τον ιατρό που εκτελεί την υγειονομική υπηρεσία της Αστυνομίας και

κα) Κάθε παράβαση υποχρέωσης που απορρέει από τους νόμους, τους κανονισμούς και τις διαταγές της υπηρεσίας.

2. Τα παραπτώματα που προβλέπονται από τις διατάξεις των εδαφ. α, β', δ', ζ', ιγ', ιθ' και κα' της παρ. 1, τιμωρούνται με την ποινή του προστίμου εφόσον δεν τιμωρούνται βαρύτερα από άλλη διάταξη.

Άρθρο: 14

Παραπτώματα που επισύρουν ποινή επίπληξης

1. Την ποινή της επίπληξης επισύρουν τα όλως ελαφρά παραπτώματα, που αφορούν την εκτέλεση των καθηκόντων, τη συμπεριφορά, την εμφάνιση και την παράσταση γενικά του αστυνομικού εντός και εκτός υπηρεσίας.

2. Η ποινή της επίπληξης επιβάλλεται επίσης και για τα παραπτώματα του προηγούμενου άρθρου, αν το αρμόδιο πειθαρχικό όργανο, εκτιμώντας τη βαρύτητα του παραπτώματος, την προσωπικότητα του υπαιτίου και τις περιστάσεις υπό τις οποίες τελέστηκαν, κρίνει ότι δεν πρέπει να επιβληθεί η ποινή του προστίμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Άρθρο: 15

Διαθεσιμότητα

1. Αρμόδιοι για τη λήψη του διοικητικού μέτρου της διαθεσιμότητας, είναι:

α) Ο Υπουργός Εσωτερικών για τους Αντιστρατήγους.

β) Ο Υφυπουργός Εσωτερικών για τους Υποστράτηγους και Ταξιάρχους.

γ) Ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας για τους Αστυνομικούς Διευθυντές.

δ) Ο Υπαρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας για τους λοιπούς Αξιωματικούς και

ε) Ο Προϊστάμενος του Επιτελείου του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας για τους λοιπούς αστυνομικούς.

2. Σε διαθεσιμότητα μπορεί να τίθενται οι αστυνομικοί, όταν ασκείται σε βάρος τους ποινική δίωξη για ποινικό αδίκημα για το οποίο απειλείται ποινή κάθειρξης ή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) μηνών ή διατάσσεται σε βάρος τους Ε.Δ.Ε., για πειθαρχικό παράπτωμα για το οποίο απειλείται ανώτερη πειθαρχική ποινή. Η διάρκεια της διαθεσιμότητας δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δεκαοκτώ (18) μήνες, **εκτός αν πρόκειται για πειθαρχικό παράπτωμα για το οποίο απειλείται η ποινή της απόταξης** οπότε μπορεί να διαρκέσει μέχρι **είκοσι τέσσερις (24) μήνες**. Η διαθεσιμότητα μπορεί να λήξει και πριν την συμπλήρωση των παραπάνω χρονικών ορίων, με πράξη του οργάνου που την αποφάσισε, εκτός αν επιβλήθηκε με τελεσίδικη διοικητική πράξη πειθαρχική ποινή, οπότε λήγει με την έναρξη εκτέλεσής της.

3. Σε διαθεσιμότητα τίθενται υποχρεωτικά οι αστυνομικοί για όλο το χρονικό διάστημα που εκτίουν στερητική της ελευθερίας ποινή ή τελούν σε προσωρινή κράτηση. Σε περίπτωση αντικατάστασης της προσωρινής κράτησης με περιοριστικούς όρους δεν διακόπτεται η διαθεσιμότητα. Η διάρκεια της υποχρεωτικής δεν υπολογίζεται στη διάρκεια της δυννητικής διαθεσιμότητας.

4. Σε διαθεσιμότητα τίθενται υποχρεωτικά και οι αστυνομικοί στους οποίους επιβλήθηκε ποινή απόταξης και διαγράφηκαν από τη δύναμη του Σώματος, σε περίπτωση που η απόφαση με την οποία επιβλήθηκε η ποινή αυτή ακυρώθηκε από διοικητικό δικαστήριο.

Η διαθεσιμότητα αυτή διαρκεί μέχρι να αποφανθεί για την υπόθεση το αρμόδιο πειθαρχικό συμβούλιο, που επιλαμβάνεται μετά την ακυρωτική απόφαση και δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα (1) έτος.

5. Οι διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 54 του παρόντος έχουν ανάλογη εφαρμογή και στην περίπτωση της διαθεσιμότητας.

6. Η θέση του αστυνομικού σε διαθεσιμότητα δεν κωλύει την εκ νέου θέση αυτού στην ίδια κατάσταση για άλλο πειθαρχικό παράπτωμα ή ποινικό αδίκημα. Στην περίπτωση όμως αυτή η νέα διαθεσιμότητα αρχίζει μετά τη λήξη της πρώτης.

7. Σε περίπτωση επιβολής ποινής αργίας για άλλο πειθαρχικό παράπτωμα, κατά το χρόνο που ο αστυνομικός τελεί σε διαθεσιμότητα, αναστέλλεται η κατάσταση της διαθεσιμότητας από την έναρξη έκτισης της ποινής και συνεχίζεται μετά την έκτιση της.

8. Οι τελούντες σε κατάσταση διαθεσιμότητας:

α) Δεν εκτελούν υπηρεσία από την επίδοση σ' αυτούς της σχετικής απόφασης αλλά υποχρεούνται, εφόσον κλητεύονται, να εμφανίζονται για εξέταση ενώπιον των αρμοδίων δικαστικών και ανακριτικών αρχών, οπότε έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εν ενεργεία συναδέλφων τους, χωρίς να διακόπτεται η κατάσταση στην οποία τελούν.

β) Δεν επιτρέπεται να φέρουν τη στολή ούτε να απομακρύνονται από την έδρα της Υπηρεσίας τους χωρίς την έγκριση, κατά περίπτωση, των αρμοδίων οργάνων που ορίζονται στην παρ. 1 .

γ) Υπόκεινται στις διατάξεις περί πειθαρχίας όπως και οι εν ενεργεία αστυνομικοί και

δ) Υποχρεούνται να παραδίδουν τον ατομικό οπλισμό και το υπηρεσιακό δελτίο ταυτότητας, οπότε εφοδιάζονται με σχετική βεβαίωση της Υπηρεσίας, που φέρει φωτογραφία με πολιτική περιβολή και τα στοιχεία της ταυτότητάς τους.

9. Ο χρόνος της διαθεσιμότητας, που διανύθηκε για πειθαρχικό παράπτωμα για το οποίο επακολούθησε η επιβολή της ποινής της απόταξης και εκείνος που διανύθηκε λόγω έκτισης στερητικής της ελευθερίας ποινής ή προσωρινής κράτησης, δεν θεωρείται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας. Σε περίπτωση επιβολής ποινής αργίας, ο χρόνος διαθεσιμότητας λογίζεται ως χρόνος έκτισης της ποινής αυτής. Αν επιβλήθηκε κατώτερη πειθαρχική ποινή ή δεν επιβλήθηκε ποινή, ο χρόνος της διαθεσιμότητας λογίζεται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας και αίρονται οι συνέπειες αυτής.

Άρθρο: 16

Προσωρινή μετακίνηση

1. Σε περίπτωση που σε βάρος αστυνομικού διατάσσεται Ε.Δ.Ε. για πειθαρχικό παράπτωμα που επισύρει ανώτερη πειθαρχική ποινή, μπορεί να διαταχθεί η προσωρινή μετακίνηση αυτού σε άλλη Υπηρεσία για όλο το χρονικό διάστημα που διαρκεί η εξέταση, αν η μετακίνηση αυτή κρίνεται αναγκαία για την καλύτερη διεξαγωγή της διοικητικής εξέτασης ή για το συμφέρον της υπηρεσίας.
2. Αρμόδιος για μεν τη λήψη του μέτρου είναι αυτός που διέταξε την Ε.Δ.Ε. ή οποιοσδήποτε ιεραρχικά προϊστάμενός του για δε τη λήξη, αυτός που αποφασίζει για την Ε.Δ.Ε.

Άρθρο: 17

Θέση εκτός υπηρεσίας

1. Σε περίπτωση, κατά την οποία λόγω απείθειας ή μέθης ή αντικανονικού της στολής κρίνεται ότι ο αστυνομικός δεν μπορεί να εκτελέσει υπηρεσία, επιβάλλεται σ' αυτόν το διοικητικό μέτρο της θέσης εκτός υπηρεσίας μέχρι ένα δωρο.
2. Το μέτρο αυτό επιβάλλεται από τους αρμόδιους για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης και από τον εκτελούντα καθήκοντα αξιωματικού υπηρεσίας βαθμοφόρο, είναι δε ανεξάρτητο από τις πειθαρχικές κυρώσεις, που προβλέπονται για το συγκεκριμένο πειθαρχικό παράπτωμα.
3. Ο αρμόδιος για τον έλεγχο της πειθαρχικής ποινής, που επιβάλλεται για το παράπτωμα συνεπεία του οποίου ο αστυνομικός τέθηκε εκτός υπηρεσίας, αποφαινεται και για την επικύρωση ή μη του μέτρου αυτού. Σε περίπτωση επικύρωσης του μέτρου ο αστυνομικός στερείται των ανάλογων αποδοχών, ανεξάρτητα από την επιβολή ή όχι πειθαρχικής ποινής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΩΝ ΠΟΙΝΩΝ

Άρθρο: 18

Συνέπειες της απόταξης

1. Οι αστυνομικοί στους οποίους επιβλήθηκε η ποινή της απόταξης διαγράφονται από τη δύναμη του Σώματος μετά 15 ημέρες από τη δημοσίευση της σχετικής απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Το 15νήμερο αυτό θεωρείται ως χρόνος υπηρεσίας για όλες τις συνέπειες.

2. Οι αστυνομικοί που τίθενται στην κατάσταση της απόταξης δεν εγγράφονται στα στελέχη της εφεδρείας και δεν μπορούν να επανέλθουν στην ενεργό υπηρεσία.

Άρθρο: 19

Συνέπειες της αργίας με απόλυση

1. Οι αστυνομικοί στους οποίους επιβάλλεται ποινή αργίας με απόλυση:

α) Δεν εκτελούν υπηρεσία από την επομένη της επίδοσης σ' αυτούς της σχετικής απόφασης, υποχρεούνται όμως να εμφανίζονται προς εξέταση ενώπιον των αρμοδίων δικαστικών και ανακριτικών αρχών, εφόσον κλητεύονται.

β) Δεν επιτρέπεται να φέρουν στολή και υπόκεινται σε όλες τις περί πειθαρχίας διατάξεις όπως οι εν ενεργεία αστυνομικοί και

γ) Υποχρεούνται να παραδίδουν τον ατομικό τους οπλισμό και το υπηρεσιακό δελτίο ταυτότητας, οπότε εφοδιάζονται με σχετική βεβαίωση της Υπηρεσίας, η οποία φέρει φωτογραφία με πολιτική περιβολή και τα στοιχεία της ταυτότητάς τους.

2. Οι αστυνομικοί που τίθενται σε κατάσταση αργίας με απόλυση υποβιβάζονται κατά αρχαιότητα στην επετηρίδα στις προβλεπόμενες για το βαθμό τους οργανικές θέσεις οι μεν Αξιωματικοί κατά 5% οι δε Ανθυπαστυνόμοι και Αρχιφύλακες κατά 3%, για κάθε μήνα αργίας. Για τους βαθμούς, των οποίων οι θέσεις είναι ενιαίες, ο αριθμός των οργανικών θέσεων υπολογίζεται για κάθε βαθμό στον αριθμό των θέσεων που προκύπτει από τη διαίρεση του αριθμού των ενιαίων θέσεων δια του αριθμού των βαθμών που εντάσσονται στις θέσεις αυτές. Οι κλασματικοί αριθμοί και τα κλασματικά υπόλοιπα, που προκύπτουν κατά τον υπολογισμό του ανωτέρω ποσοστού υπολογίζονται στην αμέσως επομένη μονάδα ασχέτως του μεγέθους τους. Αν ο αριθμός των νεότερων ομοιοβάθμων δεν επαρκεί για τη συμπλήρωση των θέσεων απώλειας αρχαιότητας, ο αριθμός αυτός συμπληρώνεται με θέσεις του αμέσως κατωτέρου βαθμού. Στην περίπτωση αυτή καθώς και όταν πρόκειται περί Υπαστυνόμενων Β' και Αρχιφυλάκων, ο τιθέμενος σε αργία με απόλυση εντάσσεται στο τέλος των ομοιοβάθμων του και χάνει τις υπολειπόμενες θέσεις αμέσως μετά την προαγωγή αστυνομικών στους βαθμούς αυτούς.

3. Η κατά τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου απώλεια των θέσεων υπολογίζεται με βάση την επετηρίδα που ισχύει κατά το χρόνο επιβολής της ποινής. Κατ' εξαίρεση, αν σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις αναβάλλεται ή παραλείπεται η οφειλόμενη κρίση εξαιτίας της υπόθεσης για την οποία επιβλήθηκε η ποινή, ο κατά τα ανωτέρω υπολογισμός των θέσεων γίνεται με βάση την επετηρίδα που ίσχυε πριν από την οφειλόμενη κρίση.

4. Ο χρόνος της αργίας με απόλυση σε καμιά περίπτωση δεν λογίζεται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας και οι τελούντες στην κατάσταση αυτή λαμβάνουν το 50% του συνόλου των αποδοχών τους.

Άρθρο: 20

Συνέπειες Αργίας με πρόσκαιρη παύση

1. Ο χρόνος της αργίας με πρόσκαιρη παύση θεωρείται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας, με την επιφύλαξη του άρθρου 12 παρ. 3 του ν. 671/1977 (Φ.Ε.Κ. Α'-236).
2. Οι τελούντες στην κατάσταση της αργίας με πρόσκαιρη παύση λαμβάνουν το 60% του συνόλου των αποδοχών τους και
3. Οι διατάξεις της παρ. 1 του προηγούμενου άρθρου εφαρμόζονται και στην προκειμένη περίπτωση.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΗ ΔΙΩΞΗ

Άρθρο: 21

Άσκηση πειθαρχικής δίωξης

1. Η δίωξη των πειθαρχικών παραπτώμων αποτελεί καθήκον των αρμοδίων γι' αυτή πειθαρχικών οργάνων και ενεργείται αυτεπάγγελτα με βάση τα στοιχεία που με οποιοδήποτε νόμιμο τρόπο περιέρχονται σ' αυτά.
2. Η πειθαρχική δίωξη ασκείται:
 - α) Με απευθείας κλήση προς απολογία, αν πρόκειται για πειθαρχικό παράπτωμα που επισύρει κατώτερη πειθαρχική ποινή και β) Με την έκδοση διαταγής για διενέργεια ένορκης διοικητικής εξέτασης (Ε.Δ.Ε.), αν πρόκειται για πειθαρχικό παράπτωμα που επισύρει ανώτερη πειθαρχική ποινή.
3. Για ελαφρά παραπτώματα, τα οποία προδήλως επισύρουν ποινή επίπληξης, ο αρμόδιος για την άσκηση της δίωξης, εκτιμώντας την εν γένει εντός και εκτός υπηρεσίας διαγωγή του αστυνομικού, μπορεί να θέσει την υπόθεση στο αρχείο με αιτιολογημένη απόφασή του. Στην περίπτωση που ο αρμόδιος να θέσει την υπόθεση στο αρχείο φέρει βαθμό κατώτερο του Αστυνομικού Διευθυντή, αυτός υποβάλει την υπόθεση στο Διευθυντή της Προϊσταμένης Διεύθυνσης ή εξομοιούμενης μ' αυτήν Υπηρεσίας, ο οποίος αποφασίζει τελεσίδικα για την έγκριση ή μη της αρχειοθέτησης.

Άρθρο: 22

Αρμόδιοι για την άσκηση πειθαρχικής δίωξης

1. Αρμόδιοι για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης με την έκδοση διαταγής προς διενέργεια Ε.Δ.Ε., είναι ο Υπουργός και ο Υφυπουργός Εσωτερικών, ο Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Τάξης, ο Αρχηγός και ο Υπαρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας, ο Προϊστάμενος του Επιτελείου του Αρχηγείου, οι Γενικοί Επιθεωρητές Αστυνομίας, και οι Προϊστάμενοι των Κλάδων για όλο το Αστυνομικό προσωπικό, ο Διευθυντής της Αστυνομικής Ακαδημίας, ο Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης Ασφαλείας Επισήμων και οι Γενικοί Αστυνομικοί Διευθυντές, για το προσωπικό των Υπηρεσιών τους. Αρμόδιοι για την άσκηση πειθαρχικής δίωξης με την έκδοση διαταγής για διενέργεια Ε.Δ.Ε. είναι επίσης οι Διευθυντές των Αστυνομικών Διευθύνσεων και οι Διευθυντές Υπηρεσιών επιπέδου Διεύθυνσης για το προσωπικό των Υπηρεσιών τους, με εξαίρεση τα παραπτώματα που προβλέπονται από το εδάφ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 10. Σε περίπτωση που ασκηθεί πειθαρχική δίωξη από περισσότερους συναρμοδίους για το ίδιο πειθαρχικό παράπτωμα, κατ'εξουσιοδότηση η του ιεραρχικά ανωτέρου, στον οποίο υποβάλλονται οι διενεργηθείσες πράξεις οι οποίες παραμένουν έγκυρες.

2. Η Ε.Δ.Ε. διατάσσεται πάντοτε από αξιωματικό ανώτερο του διωκομένου.

3. Αρμόδιοι για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης με απευθείας κλήση προς απολογία είναι εκτός από τα αναφερόμενα στην προηγούμενη παράγραφο πειθαρχικά όργανα και οι αξιωματικοί ανεξαρτήτως βαθμού, για όλους τους κατά βαθμό κατώτερους αστυνομικούς, ανεξάρτητα αν αυτοί υπάγονται ή όχι διοικητικά σ' αυτούς καθώς και Ανθυπαστυνόμοι και Αρχιφύλακες, εφόσον είναι διοικητές υπηρεσιών, για το κατά βαθμό κατώτερο προσωπικό τους.

4. Οι αξιωματικοί της προηγούμενης παραγράφου όταν δεν είναι διοικητές Υπηρεσιών, μπορούν αντί να ασκήσουν πειθαρχική δίωξη κατά του αστυνομικού, να υποβάλλουν αναφορά κατ' αυτού. Την ίδια δυνατότητα έχουν και οι διοικητές υπηρεσιών, όταν ο ελεγχόμενος δεν υπάγεται διοικητικά σ' αυτούς.

Άρθρο: 23

Καταγγελίες κατά των αστυνομικών

1. Η εξέταση των πειθαρχικών παραπτωμάτων που φέρονται ότι τελέσθηκαν από αστυνομικούς σε βάρος πολιτών, προηγείται της εξέτασης των άλλων πειθαρχικών παραπτωμάτων.

2. Η καταγγελία εναντίον αστυνομικών γίνεται με έγγραφη αναφορά ή προφορικά ενώπιον αξιωματικού, οπότε συντάσσεται σχετική έκθεση.

3. Ανώνυμες ή προφορικές καταγγελίες κατά αστυνομικών, για τις οποίες ο καταγγέλλων δεν δέχεται να υπογράψει σχετική έκθεση, δεν μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για άσκηση πειθαρχικής δίωξης αλλά αν είναι συγκεκριμένες και συνιστούν, σε περίπτωση βασιμότητάς τους, πειθαρχικό παράπτωμα που επισύρει ανώτερη πειθαρχική ποινή διατάσσεται προκαταρκτική εξέταση. Σε κάθε άλλη περίπτωση τίθενται στο αρχείο και εφαρμόζεται αναλόγως η διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 21.

4. Όποιος καταγγέλλει αστυνομικό δικαιούται να πληροφορείται ύστερα από αίτησή του το αποτέλεσμα της καταγγελίας του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΠΡΟΔΙΚΑΣΙΑ

Άρθρο: 24

Προκαταρκτική Διοικητική εξέταση

1. Η Προκαταρκτική Διοικητική Εξέταση (Π.Δ.Ε.) διενεργείται: α) Στην περίπτωση που απλώς πιθανολογείται ή δεν υπάρχουν σαφείς ενδείξεις για την τέλεση συγκεκριμένου πειθαρχικού παραπτώματος, προκειμένου να διαπιστωθεί αν τελέσθηκε ή όχι πειθαρχικό παράπτωμα. β) Για την εξακρίβωση των συνθηκών τραυματισμού ή των αιτιών πάθησης αστυνομικών, προκειμένου να κριθεί αν έχουν σχέση με την υπηρεσία και γ) Για την εξακρίβωση περιστατικών ή συμβάντων που ενδιαφέρουν την Υπηρεσία.

2. Η Π.Δ.Ε. είναι μυστική διατάσσεται δε από ανώτερο αξιωματικό εκείνου κατά του οποίου στρέφεται και ενεργείται είτε από τον ίδιο το διατάξαντα ή κατόπιν διαταγής του από άλλον αξιωματικό ανώτερο ή αρχαιότερο εκείνου κατά του οποίου στρέφεται. Σε περίπτωση που κρίνεται αναγκαία η συμπλήρωση της Π.Δ.Ε., εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 26.

3. Ο ενεργών την Π.Δ.Ε. εξετάζει τους μάρτυρες, συλλέγει κάθε αποδεικτικό στοιχείο προς διαπίστωση τέλεσης ή μη πειθαρχικού παραπτώματος και αν κατά την κρίση του προκύπτουν σαφείς ενδείξεις τέλεσης συγκεκριμένου πειθαρχικού παραπτώματος, καλεί εκείνον κατά του οποίου στρέφεται να δώσει έγγραφες εξηγήσεις, χωρίς να υποχρεούται να αναφέρει επιβαρυντικά γι' αυτόν περιστατικά. Η εξέταση του καταγγέλλοντος, των μαρτύρων καθώς και αυτών που έχουν οποιαδήποτε ανάμιξη στην υπόθεση γίνεται προφορικά. Ο ενεργών όμως την Π.Δ.Ε. μπορεί να ζητά ή να δέχεται έγγραφα στοιχεία των ανωτέρω προσώπων και να εξετάζει αν κρίνει αναγκαίο ενόρκως τους μάρτυρες που θεωρεί ότι η μαρτυρία τους είναι ουσιώδης για τη διαλεύκανση της υπόθεσης.

4. Αν κατά τη διενέργεια της Π.Δ.Ε. προκύψει ευθύνη αστυνομικού ανωτέρου ή αρχαιότερου εκείνου που τη διέταξε ή την ενεργεί, ο ενεργών αναφέρει γι' αυτό στον διατάξαντα, προκειμένου να ενεργήσει σχετικά.

5. Αν κατά τη διενέργεια της Π.Δ.Ε. διαπιστωθεί η διάπραξη πειθαρχικού παραπτώματος που επισύρει κατώτερη πειθαρχική ποινή, ο ενεργών αυτή καλεί σε απολογία τον υπαίτιο αστυνομικό σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 και για την εκδίκαση του

παραπτώματος εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ.2 του άρθρου 31 και του άρθρου 38 του παρόντος.

Άρθρο: 25

Απ' ευθείας κλήση προς απολογία

1. Η πειθαρχική δίωξη με απ' ευθείας κλήση προς απολογία ασκείται στην περίπτωση που ο αρμόδιος για αυτή έχει ίδια αντίληψη του πειθαρχικού παραπτώματος ή από τα στοιχεία που περιήλθαν σ' αυτόν καθ' οιονδήποτε νόμιμο τρόπο, προκύπτουν σαφείς ενδείξεις τελέσεως συγκεκριμένου πειθαρχικού παραπτώματος που επισύρει κατώτερη πειθαρχική ποινή. Ο εγκαλούμενος δικαιούται να λάβει γνώση των στοιχείων του πειθαρχικού φακέλου, να ζητήσει αντίγραφα των εγγράφων και απολογούμενος να προσκομίσει έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία, μεταξύ των οποίων και μέχρι δύο ένορκες βεβαιώσεις μάρτυρα, που συντάχθηκαν ενώπιον συμβολαιογράφου ή ειρηνοδίκη.

2. Η κλήση σε απολογία περιέχει:

α) Τα στοιχεία του διωκόμενου (βαθμός, αριθμός μητρώου, επώνυμο, όνομα και πατρώνυμο). β) Πλήρη και ακριβή προσδιορισμό των πράξεων που στοιχειοθετούν τα αποδιδόμενα στον αστυνομικό παραπτώματα καθώς και τις τυχόν ειδικές συνθήκες κάτω από τις οποίες τελέστηκαν οι πράξεις αυτές. γ) Τον τόπο και χρόνο τέλεσης των πράξεων.

δ) Τις διατάξεις που προβλέπουν τα πειθαρχικά παραπτώματα.

ε) Την προθεσμία προς υποβολή έγγραφης απολογίας, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των πέντε (5) ημερών από την επίδοση της κλήσης. στ) Υπόμνηση των δικαιωμάτων που έχει ο εγκαλούμενος να λάβει γνώση των στοιχείων του φακέλου, να ζητήσει αντίγραφα των σχετικών εγγράφων και να προσκομίσει έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία μεταξύ των οποίων και μέχρι δύο ένορκες βεβαιώσεις μαρτύρων υπερασπίσεως, που συντάχθηκαν ενώπιον συμβολαιογράφου ή ειρηνοδίκη και ζ) Τον τόπο και την ημερομηνία σύνταξης της κλήσης, την υπογραφή του ασκούντος την πειθαρχική δίωξη, το ονοματεπώνυμο και το βαθμό του καθώς και τη σφραγίδα της Υπηρεσίας.

3. Η κλήση σε απολογία συντάσσεται σε δύο (2) αντίτυπα, από τα οποία το πρώτο παραμένει στο αρχείο της Υπηρεσίας και το δεύτερο επιδίδεται στον εγκαλούμενο με αποδεικτικό επίδοσης που συντάσσεται επί του σώματος του πρώτου αντιτύπου.

4. Σε περίπτωση που ο εγκαλούμενος αρνείται να παραλάβει την κλήση ή να υπογράψει το αποδεικτικό, γίνεται σχετική μνεία σ' αυτό από τον επιδίδοντα παρουσία μάρτυρα, ο οποίος προσυπογράφει το αποδεικτικό. Αν ο εγκαλούμενος αρνείται να προσέλθει προς παραλαβή της κλήσης, αυτή επιδίδεται στην κατοικία του σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κ.Ποιν. Δ.

5. Η πειθαρχική διαδικασία συνεχίζεται και στην περίπτωση που ο εγκαλούμενος δεν υπέβαλε εμπρόθεσμα την απολογία του. Η απολογία που υποβάλλεται εκπρόθεσμα αλλά πριν την έκδοση της απόφασης ή την επικύρωση της ποινής, λαμβάνεται υπόψη.

6. Η απολογία υποβάλλεται εγγράφως και συντάσσεται σε ύφος κόσμιο ο δε εγκαλούμενος περιορίζεται μόνο στα απαραίτητα για την υπεράσπισή του ζητήματα. Οι περιεχόμενες στην απολογία προσβλητικές εκφράσεις, κρίσεις ή σχόλια σε βάρος αστυνομικών που δεν είναι απαραίτητες για την υπεράσπισή του, αποτελούν πειθαρχικό παράπτωμα. Στην περίπτωση αυτή η πειθαρχική δίωξη ασκείται μετά την τελεσίδικη εκδίκαση του παραπτώματος.

7. Στην περίπτωση που ο εγκαλούμενος είναι διοικητής υπηρεσίας, η κλήση σε απολογία μπορεί να αντικατασταθεί με διαταγή, που περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της κλήσης της παραγράφου 2. Η προθεσμία προς απολογία αρχίζει από την επομένη της ημερομηνίας παραλαβής της διαταγής από την Υπηρεσία του εγκαλουμένου και αν αυτός κωλύεται από την επομένη της άρσης του κωλύματος.

Άρθρο: 26

Ένορκη Διοικητική Εξέταση

1. Ένορκη Διοικητική Εξέταση (Ε.Δ.Ε.) διενεργείται όταν από τα υπάρχοντα στοιχεία προκύπτουν σαφείς ενδείξεις για την τέλεση συγκεκριμένου πειθαρχικού παραπτώματος που επισύρει ανώτερη πειθαρχική ποινή, προκειμένου να διαπιστωθούν η τέλεση ή μη αυτού, οι συνθήκες κάτω από τις οποίες τελέσθηκε και ο τυχόν υπαίτιος.

2. Η Ε.Δ.Ε., με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του ν. 2622/1998, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν. 2713/1999, διενεργείται: α) Για τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας από τον Γενικό Γραμματέα Δημόσιας Τάξης. β) Για τους αντιστράτηγους από τον Αρχηγό και

γ) Για τους λοιπούς αστυνομικούς από αξιωματικό ανώτερο του εγκαλουμένου κατά το χρόνο της πειθαρχικής δίωξης, ο οποίος ορίζεται με τη σχετική διαταγή, εκτός αν ο διατάξας κρίνει ότι πρέπει να την ενεργήσει ο ίδιος. Η διενέργεια της Ε.Δ.Ε. κοινοποιείται στις ιεραρχικά προϊστάμενες Υπηρεσίες. Αν διαταχθεί συμπλήρωση της Ε.Δ.Ε., ανατίθεται είτε στον αξιωματικό που την ενήργησε είτε σε άλλον ανώτερο ή αρχαιότερο αυτού. Κατ' εξαίρεση, αν ο ενεργήσας την Ε.Δ.Ε. προήχθη λόγω αποστρατείας του, η συμπλήρωση αυτής μπορεί να ανατεθεί και σε αξιωματικό που φέρει το βαθμό που κατείχε ο διενεργήσας πριν την προαγωγή του. Σε περίπτωση που κατά τη διάρκεια της Ε.Δ.Ε. ανακύψει λόγος που κωλύει ή καθιστά δυσχερή την περαίωση αυτής από τον διενεργούντα αξιωματικό, η συνέχιση της μπορεί ν' ανατεθεί σε νεότερο ή κατώτερο αυτού, εφόσον δεν έχει εκδοθεί κλήση σε απολογία.

3. Με τη διαταγή διενέργειας Ε.Δ.Ε. ορίζεται και ο αξιωματικός που θα τη διενεργήσει. Κατ' εξαίρεση στις περιπτώσεις που η Ε.Δ.Ε. διατάσσεται από τον Υπουργό και τον Υφυπουργό Εσωτερικών, το Γενικό Γραμματέα Δημόσιας Τάξης, τον Αρχηγό, τους Αντιστράτηγους, τους Υποστράτηγους, τους Γενικούς Αστυνομικούς Διευθυντές και τους Ταξιάρχους διευθυντές αυτοτελών υπηρεσιακών μονάδων, ο ορισμός του αξιωματικού που θα διενεργήσει την Ε.Δ.Ε. μπορεί να ανατεθεί στον προϊστάμενο της Υπηρεσίας στην οποία απευθύνεται η σχετική διαταγή.

4. Η Ε.Δ.Ε. για τα πειθαρχικά παραπτώματα που αναφέρονται στο εδάφ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 10, ανατίθεται σε αξιωματικό Διεύθυνσης ή Υπηρεσίας που εξομοιώνεται μ' αυτή, άλλης από εκείνη στην οποία υπάγονται διοικητικά οι εγκαλούμενοι αστυνομικοί.
5. Η Ε.Δ.Ε. είναι έγγραφη και μυστική. Ο εγκαλούμενος παρίσταται ο ίδιος ή με το συνήγορό του σ' εκείνες τις ανακριτικές πράξεις που επιτρέπεται να παρίσταται κατά τις σχετικές διατάξεις του Κ. Ποιν. Δ.
6. Η Ε.Δ.Ε. δεν μπορεί να επεκταθεί στην έρευνα και άλλων πειθαρχικών παραπτωμάτων για τα οποία προέκυψαν στοιχεία κατά τη διενέργειά της χωρίς νέα διαταγή αυτού που την διέταξε, εκτός αν είχε δοθεί σχετική εξουσιοδότηση με την αρχική διαταγή. Αν δεν υπήρξε τέτοια εξουσιοδότηση, ο διενεργών την εξέταση αναφέρει σχετικά στον διατάξαντα.
7. Στην περίπτωση που κατά τη διενέργεια της Ε.Δ.Ε. προκύψει ευθύνη αστυνομικού ανωτέρου ή αρχαιότερου εκείνου που τη διέταξε ή που την ενεργεί, ο ενεργών αναφέρει γι' αυτό στον διατάξαντα ή στον άμεσα ιεραρχικά προϊστάμενό του προκειμένου να ενεργήσουν σχετικά.
8. Αν από την Ε.Δ.Ε. προκύψουν σαφείς ενδείξεις τέλεσης συγκεκριμένου πειθαρχικού παραπτώματος από συγκεκριμένο αστυνομικό, αυτός καλείται σε απολογία. Η κλήση σε απολογία είναι γραπτή και περιλαμβάνει τα στοιχεία που αναφέρονται στις περιπτώσεις α', β', γ', δ' και ζ' της παραγράφου 2 του άρθρου 25 και επιδίδεται πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες προ της εμφάνισής του σε απολογία. Η κλήση περιλαμβάνει επίσης τη διαταγή με βάσει την οποία ενεργείται η Ε.Δ.Ε. και μνεία των αναφερομένων στην παράγραφο 10 δικαιωμάτων του εγκαλουμένου.
9. Στην περίπτωση που υπάρχουν περισσότεροι εγκαλούμενοι που απολογήθηκαν, ο ενεργών την Ε.Δ.Ε. υποχρεούται να γνωστοποιήσει εγγράφως το πέρας αυτής στους εγκαλουμένους, κάνοντας μνεία ότι υπήρξαν και απολογίες άλλων.
10. Ο καλούμενος σε απολογία δικαιούται:
- α) Να λάβει γνώση των σχετικών εγγράφων της πειθαρχικής δικογραφίας για την οποία συντάσσεται σχετική έκθεση που προσυπογράφει. β) Να ζητήσει, με γραπτή αίτηση και δαπάνη του αντίγραφα των εγγράφων της δικογραφίας, εκτός από εκείνα τα οποία από ειδικές διατάξεις χαρακτηρίζονται ως απόρρητα. Στην τελευταία περίπτωση χορηγούνται μόνο τα στοιχεία εκείνα που αφορούν την κρινόμενη υπόθεσή του. γ) Να εμφανίζει προς εξέταση ενώπιον του ενεργούντος την Ε.Δ.Ε. μέχρι τρεις (3) μάρτυρες υπεράσπισης. δ) Να παρίσταται με συνήγορο κατά την απολογία του και σε κάθε μεταγενέστερη εξέτασή του. Ο διορισμός του συνηγόρου γίνεται με προφορική δήλωση που καταχωρίζεται στην έκθεση απολογίας του είτε με απλή έγγραφη αναφορά που τίθεται στη δικογραφία και ε) Να λάβει γνώση των απολογιών των τυχόν λοιπών εγκαλουμένων και να υποβάλει συμπληρωματικά, άπαξ εντός 5ημέρου, απολογητικό υπόμνημα. Η προθεσμία αυτή αρχίζει από την επομένη της γνωστοποίησεως σε αυτόν του πέρατος της εξέτασης.
11. Οι διατάξεις των παραγράφων 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 25, έχουν ανάλογη εφαρμογή.
12. Σε περίπτωση που διαταχθεί συμπλήρωση της ενεργηθείσης Ε.Δ.Ε. και προκύψουν νέα στοιχεία, που είτε μεταβάλλουν επί το βαρύτερο το χαρακτηρισμό του παραπτώματος είτε συνιστούν νέο πειθαρχικό παράπτωμα για το οποίο υπάρχει σχετική αρμοδιότητα, ο εγκαλούμενος καλείται από τον ενεργούντα σε συμπληρωματική

απολογία οπότε μπορεί να ασκήσει εκ νέου τα δικαιώματά του. Σε κάθε άλλη περίπτωση συμπλήρωσης της Ε.Δ.Ε., καλείται μόνο να λάβει γνώση των στοιχείων που προέκυψαν μεταγενέστερα οπότε μπορεί να υποβάλει συμπληρωματικό υπόμνημα.

13. Ο ενεργών την Ε.Δ.Ε. μπορεί αν κρίνει ότι κατώτε-ρός του έχει οποιαδήποτε ανάμειξη στην υπόθεση που ερευνά, να τον καλέσει να υποβάλει σχετική έγγραφη αναφορά χωρίς να υποχρεούται να αναφέρει επιβαρυντικά για αυτόν περιστατικά.

14. Η Ε.Δ.Ε. περατούται εντός της οριζόμενης από τον διατάξαντα προθεσμίας, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δύο (2) μήνες. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί, εάν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, για μια ακόμη φορά από τον διατάξαντα, με αιτιολογημένη απόφασή του, για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δύο (2) μήνες.

Άρθρο: 27

Ένορκη Διοικητική Εξέταση που δε συνιστά άσκηση πειθαρχικής δίωξης

1. Οι αναφερόμενοι στην παράγραφο 1 του άρθρου 22 είναι αρμόδιοι να διατάξουν Ε.Δ.Ε. που δε συνιστά άσκηση πειθαρχικής δίωξης και ενεργείται από τους αναφερομένους στην παράγραφο 2 του άρθρου 26 αξιωματικούς, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού.

2. Η Ε.Δ.Ε. περατούται εντός της οριζόμενης από τον διατάξαντα προθεσμίας, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τέσσερις (4) μήνες. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί, εάν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, για μια ακόμη φορά από τον διατάξαντα, με αιτιολογημένη απόφασή του, για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τέσσερις (4) μήνες.

3. Η Ε.Δ.Ε. αυτή διατάσσεται από αξιωματικό ανώτερο εκείνου κατά του οποίου στρέφεται στις κατωτέρω περιπτώσεις: α) Απώλειας ή φθοράς υλικού ή άλλων αξιών του Δημοσίου για τον καταλογισμό της αξίας αυτών που προβλέπεται από τις οικείες διατάξεις. β) Τροχαίου ατυχήματος στο οποίο εμπλέκεται υπηρεσιακό όχημα, για την αποτίμηση των προκληθεισών ζημιών και τον καταλογισμό αυτών, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις. γ) Θανάτου αστυνομικού κατά τη διάρκεια διατεταγμένης υπηρεσίας ή εκτός υπηρεσίας, εφόσον στην τελευταία περίπτωση ο θάνατος δεν οφείλεται σε παθολογικά αίτια και δ) Όταν προβλέπεται από ειδικές διατάξεις.

4. Αν κατά τη διενέργεια της Ε.Δ.Ε. βεβαιωθεί πειθαρχικό παράπτωμα που επισύρει ανώτερη πειθαρχική ποινή, ο ενεργών αυτήν ασκεί αν είναι αρμόδιος την πειθαρχική δίωξη σύμφωνα με το άρθρο 26, άλλως αναφέρει σχετικά στο αρμόδιο όργανο για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης. Σε περίπτωση που βεβαιωθεί πειθαρχικό παράπτωμα που επισύρει κατώτερη πειθαρχική ποινή, καλεί τον υπαίτιο σε απολογία, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 8, 10 και 11 του προηγούμενου άρθρου και για την εκδίκαση του παραπτώματος εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 39.

Άρθρο: 28

Κωλύματα για ενέργεια Διοικητικών Εξετάσεων

1. Κωλύεται να διενεργήσει διοικητική εξέταση όποιος:

α) Είναι συγγενής εξ αίματος του εγκαλουμένου ή του εγκαλούντος κατ' ευθεία μεν γραμμή απεριόριστα, εκ πλαγίου δε μέχρι τετάρτου βαθμού και εξ αγχιστείας μέχρι τρίτου ή σύζυγος αυτών. Τα κωλύματα της συγγένειας από αγχιστεία και της συζυγικής σχέσης εξακολουθούν να υφίστανται και μετά τη λύση του γάμου.

β) Έχει ιδιαίτερη φιλία ή έχθρα με τον εγκαλούμενο ή τον εγκαλούντα ή συντρέχουν στο πρόσωπό του γεγονότα ικανά να δικαιολογήσουν εύλογη δυσπιστία για την αμεροληψία του.

γ) Κατήγγειλε την πράξη για την οποία διατάχθηκε η εξέταση.

δ) Φέρεται βάσει ενδείξεων, ότι έχει ευθύνη για την πράξη που αποτελεί αντικείμενο της εξέτασης.

ε) Έχει συμφέρον από την έκβαση της υπόθεσης και

στ) Έχει εξετασθεί ως μάρτυρας ή έχει γνωμοδοτήσει ως πραγματογνώμονας στην ίδια υπόθεση.

2. Ο αξιωματικός στο πρόσωπο του οποίου υπάρχει κώλυμα υποχρεούται, μετά τη λήψη της διαταγής με την οποία του ανατέθηκε η διενέργεια της εξέτασης, να γνωστοποιήσει αμέσως το κώλυμα σ' αυτόν που τον όρισε, με αναφορά του στην οποία πρέπει να εκτίθενται λεπτομερώς οι λόγοι του κωλύματός του και να επισυνάπτονται τα αναγκαία για την απόδειξή του στοιχεία. Η ίδια υποχρέωση υπάρχει και όταν το κώλυμα προκύψει κατά την διάρκεια της εξέτασης.

3. Η από πρόθεση αποσιώπηση κωλύματος και η αναληθής επίκληση αυτού με σκοπό την αποφυγή της διενέργειας της εξέτασης, συνιστούν πειθαρχικά παραπτώματα, χωρίς να αποκλείεται και εφαρμογή του άρθρου 254 του Π.Κ.

4. Σε περίπτωση που η διοικητική εξέταση στρέφεται κατά συγκεκριμένου αστυνομικού, η σχετική διαταγή κοινοποιείται σ' αυτόν ο οποίος, μέσα σε τρεις ημέρες από της κοινοποίησής του δικαιούται, άπαξ με γραπτή αναφορά, να ζητήσει την εξαίρεση του αξιωματικού στον οποίο ανατέθηκε η εξέταση για κάποιο από τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1 κωλύματα, επισυνάπτοντας και τα αναγκαία αποδεικτικά στοιχεία. Αν ο λόγος εξαίρεσης προκύψει κατά τη διάρκεια της εξέτασης, η αίτηση εξαίρεσης μπορεί να υποβληθεί μέχρι και της απολογίας του εγκαλουμένου.

5. Σε περίπτωση που η διοικητική εξέταση διενεργείται από τον διατάξαντα, αυτή κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο προκειμένου να ασκήσει το αναφερόμενο στην προηγούμενη παράγραφο δικαίωμά του.

6 Η επίκληση εν γνώσει αναληθούς λόγου εξαίρεσης συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα.

7. Σε περίπτωση που κατά τη διάρκεια της Ε.Δ.Ε. προκύψει ευθύνη σε βάρος αστυνομικού, κατά του οποίου δεν είχε αρχικά ασκηθεί πειθαρχική δίωξη, κοινοποιείται σ' αυτόν η διενέργεια της Ε.Δ.Ε. και εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 4.

8. Αν η διοικητική εξέταση στρέφεται σε βάρος περισσότερων αστυνομικών, το κώλυμα που τυχόν συντρέχει στο πρόσωπο του ενεργούντος για έναν απ' αυτούς λογίζεται ως κώλυμα και για τους λοιπούς εγκαλουμένους.

9. Αρμόδιος να αποφασίσει για το κώλυμα ή την αίτηση εξαίρεσης είναι εκείνος που με διαταγή του οποίου ορίσθηκε ο ενεργών την εξέταση. Κατ' εξαίρεση, αν ο αξιωματικός που ενεργεί την εξέταση ορίσθηκε από τον Υπουργό και τον Υφυπουργό Εσωτερικών ή το Γενικό Γραμματέα Δημόσιας Τάξης, αρμόδιος να αποφασίσει είναι ο Αρχηγός του Σώματος και στην περίπτωση που η εξέταση διενεργείται από εκείνον που τη διέταξε, αρμόδιος είναι ο αμέσως ιεραρχικά προϊστάμενός αυτού.

10. Η δήλωση κωλύματος και η αίτηση εξαίρεσης αναστέλλουν τη διενέργεια της διοικητικής εξέτασης μέχρι να εκδοθεί σχετική απόφαση. Σε περίπτωση που αυτές απορριφθούν, συνεχίζεται η εξέταση από τον ίδιο αξιωματικό, διαφορετικά ορίζεται άλλος αξιωματικός για τη διενέργειά της, οι ανακριτικές όμως πράξεις που διενεργήθηκαν παραμένουν έγκυρες.

Άρθρο: 29

Πόρισμα Διοικητικών Εξετάσεων

1. Οι διοικητικές εξετάσεις περατούνται με τη σύνταξη πορίσματος από τον διενεργήσαντα που περιλαμβάνει ιδίως, τον τόπο και τον χρόνο σύνταξής , το βαθμό, το ονοματεπώνυμο και την ιδιότητα του συντάκτη, τη διαταγή και τις σχετικές διατάξεις με τις οποίες διενεργήθηκε η εξέταση, τα αποδεικτικά μέσα, χωρίς να εξειδικεύεται το περιεχόμενο αυτών εκτός αν αυτό κρίνεται αναγκαίο και το συμπέρασμα. Στο συμπέρασμα αναφέρεται η κρίση του συντάκτη για το αν διαπράχθηκε ή όχι πειθαρχικό παράπτωμα και ποιο για τις περιπτώσεις της Ε.Δ.Ε. της παρ. 1 του άρθρου 26 και της Π.Δ.Ε. ή για το αντικείμενο της Ε.Δ.Ε. που η διαταγή διενέργειάς της δεν συνιστά άσκηση πειθαρχικής δίωξης ή της Π.Δ.Ε. για τις περιπτώσεις των εδαφ. β' και γ' της παρ. 1 του άρθρου 24. Σε περίπτωση που προκύψει πειθαρχική ευθύνη, το πόρισμα περιλαμβάνει με σαφήνεια και ακρίβεια τα στοιχεία του πειθαρχικού παραπτώματος, τις διατάξεις που το προβλέπουν καθώς και τα στοιχεία του υπαιτίου.

2. Η παράλειψη αναφοράς ενός ή περισσότερων εκ των ανωτέρω στοιχείων στο πόρισμα δεν επιφέρει ακυρότητα, εκτός αν από την παράλειψη προκλήθηκε βλάβη στον εγκαλούμενο.

3. Το πόρισμα υπογράφεται από το συντάκτη, μονογράφεται κάθε σελίδα του και υποβάλλεται ιεραρχικά στον αρμόδιο να αποφασίσει.

Άρθρο: 30

Ταξινόμηση και αρίθμηση των εγγράφων της διοικητικής εξέτασης

1. Η πειθαρχική δικογραφία αποτελείται από τα έγγραφα, τα αποδεικτικά μέσα και το πόρισμα. Τα έγγραφα της δικογραφίας και το πόρισμα, ταξινομούνται κατ' αύξοντα αριθμό και καταχωρούνται σε πίνακα περιεχομένων εγγράφων με τη σειρά που αριθμήθηκαν, στον οποίο γίνεται μνεία και των τυχόν πειστηρίων. Το πόρισμα λαμβάνει τον αριθμό (1) και ακολουθεί η ταξινόμηση και αρίθμηση των λοιπών εγγράφων με πρώτη τη διαταγή διενέργεια της διοικητικής εξέτασης και των επισυναπτομένων σ' αυτή εγγράφων.

2. Σε περίπτωση συμπλήρωσης της διοικητικής εξέτασης τα νέα έγγραφα της δικογραφίας ταξινομούνται και αριθμούνται, κατά τα ανωτέρω, με πρώτο το νέο πόρισμα και καταχωρούνται σε νέο πίνακα περιεχομένων. Η αρίθμηση των νέων εγγράφων συνεχίζεται από τον τελευταίο αριθμό της αρχικής αρίθμησης και γίνεται μνεία των τυχόν νέων πειστηρίων.

Άρθρο: 31

Αρμόδιοι να αποφασίσουν για τις διοικητικές εξετάσεις

1. Αρμόδιοι να αποφασίσουν, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 39 για τις Ε.Δ.Ε. της παραγράφου 1 του άρθρου 26 είναι : α) Ο Υπουργός Εσωτερικών, αν η Ε.Δ.Ε. αφορά Αντιστρατήγους. β) Ο Υφυπουργός Εσωτερικών αν η Ε.Δ.Ε. αφορά Υποστρατήγους ή αν διενεργήθηκε από το Γενικό Γραμματέα Δημόσιας Τάξης ή τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας. γ) Ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας, αν η Ε.Δ.Ε. αφορά Ταξιάρχους ή Αστυνομικούς Διευθυντές ή αν διενεργήθηκε από τους Αντιστρατήγους ή τους προϊστάμενους των κλάδων του Αρχηγείου. δ) Ο Προϊστάμενος Επιτελείου του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, αν διενεργήθηκαν από τους Γενικούς Αστυνομικούς Διευθυντές, το Διευθυντή της Αστυνομικής Ακαδημίας, ή το Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Ασφάλειας Επισήμων ή αν αφορούν αστυνομικούς μέχρι και το βαθμό του Αστυνομικού Υποδιευθυντή και διενεργήθηκαν από αξιωματικούς των Διευθύνσεων των Κλάδων του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας, των αυτοτελών Κεντρικών Υπηρεσιών, της Δ/σης Εξωτερικής Φρούρησης Φυλακών Σωφρονιστικών Καταστημάτων (Δ.Ε.Φ.Φ.Σ.Κ.), της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (Ε.Υ.Π.), της Υπηρεσίας Παλλαϊκής Άμυνας /Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτου Ανάγκης (Π.ΑΜ / Π.Σ.Ε.Α) και των ασφαλιστικών φορέων του αστυνομικού προσωπικού και ε) Οι Γενικοί Αστυνομικοί Διευθυντές, ο Διευθυντής της Αστυνομικής Ακαδημίας και ο Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης Ασφάλειας Επισήμων, αν αφορούν αστυνομικούς μέχρι και το βαθμό του Αστυνομικού Υποδιευθυντή και διενεργήθηκαν από αξιωματικούς των υπηρεσιών της δικαιοδοσίας τους.

2. Για τις Π.Δ.Ε. και τις Ε.Δ.Ε. της παραγράφου 1 του άρθρου 27, αρμόδιοι να αποφασίσουν, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 27 και των άρθρων 38 και 39, είναι αυτοί που διέταξαν τη διενέργειά τους και αν τις διενήργησαν οι ίδιοι, ο άμεσα ιεραρχικά προϊστάμενός τους.

3. Σε περίπτωση που η Ε.Δ.Ε. αφορά αστυνομικούς διαφόρων βαθμών για τους οποίους, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, είναι αρμόδια να αποφασίσουν διαφορετικά

πειθαρχικά όργανα, αποφαινεται για όλους το πειθαρχικό όργανο που είναι αρμόδιο για τον ανώτερο κατά βαθμό από αυτούς.

4. Ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας μπορεί για τις Ε.Δ.Ε. της παραγράφου 1 του άρθρου 26, εφόσον τα αρμόδια κατά τα εδάφ. γ' και δ' της παραγράφου 1 πειθαρχικά όργανα έκριναν μη παραπεμπτέο τον εγκαλούμενο στο πειθαρχικό συμβούλιο και ή έθεσαν την υπόθεση στο αρχείο ή επέβαλαν κατώτερη πειθαρχική ποινή και δεν έχει παρέλθει τρίμηνο από τη λήψη της σχετικής απόφασης, να διατάσσει την υποβολή της σχετικής δικογραφίας στον ίδιο προκειμένου να κρίνει εξ' υπαρχής την υπόθεση σύμφωνα με το άρθρο 39. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση με την οποία τυχόν επιβλήθηκε κατώτερη πειθαρχική ποινή ή η πράξη με την οποία η υπόθεση τέθηκε στο αρχείο, είναι αυτοδικαίως άκυρες η δε τυχόν ασκηθείσα από τον εγκαλούμενο και μη εκδικασθείσα προσφυγή θεωρείται ως μη γενομένη.

5. Οι αρμόδιοι ν' αποφασίσουν για τις διοικητικές εξετάσεις και οι ενδιαμέσως γνωματεύοντες επί των πορισμάτων αυτών, εφόσον επισημαίνουν συγκεκριμένες ελλείψεις, μπορούν να επιστρέφουν τη σχετική δικογραφία για συμπλήρωση.

Άρθρο: 32

Γνωματεύσεις επί των Πορισμάτων των διοικητικών εξετάσεων

1. Για τα πορίσματα των διοικητικών εξετάσεων γνωματεύουν τα ιεραρχικά προϊστάμενα όργανα αυτού που ενήργησε την εξέταση μέχρι του αρμόδιου να αποφασίσει. Η γνωμάτευση ενσωματώνεται στο πόρισμα και σε περίπτωση διαφωνίας αιτιολογείται.

2. Τα πορίσματα που συντάσσονται από τους Αντιστρατήγους, τους Προϊσταμένους των Κλάδων, τους Γενικούς Αστυνομικούς Διευθυντές και τους Διευθυντές των Αυτοτελών Κεντρικών Υπηρεσιών, δεν υπόκεινται σε γνωμάτευση.

3. Στην περίπτωση που τη διοικητική εξέταση διενεργεί αξιωματικός ο οποίος υπηρετεί σε αυτοτελή Διεύθυνση του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας, στην οποία προϊσταται πολιτικός υπάλληλος, για το πόρισμα γνωματεύει ο αρχαιότερος αξιωματικός που υπηρετεί στην υπηρεσία αυτή, άλλως το πόρισμα υποβάλλεται χωρίς γνωμάτευση στο αρμόδιο να αποφασίσει πειθαρχικό όργανο.

Άρθρο: 33

Σύνταξη εκθέσεων -Επιδόσεις εγγράφων της προδικασίας

1. Οι διατάξεις του Κ. Ποιν. Δ., που αφορούν στα αποδεικτικά μέσα, την κλήτευση, τον όρκο, την εξέταση και τις συνέπειες της μη εμφάνισης των μαρτύρων, τον τρόπο εξέτασης του εγκαλουμένου, καθώς και τον τύπο των εκθέσεων εφαρμόζονται αναλόγως

εφόσον τα θέματα αυτά δεν ρυθμίζονται από διατάξεις του παρόντος. Στη σύνταξη των εκθέσεων συμπράττει ως γραμματέας βαθμοφόρος ανακριτικός υπάλληλος.

2. Η μετά από παραγγελία ανακριτική πράξη διενεργείται από αξιωματικό ανώτερο ή αρχαιότερο του εγκαλούμενου.

3. Η επίδοση των εγγράφων της προδικασίας στον εγκαλούμενο, γίνεται από αυτόν που διενεργεί την εξέταση ή με μέριμνα του προϊστάμενου της Υπηρεσίας του εγκαλούμενου. Κατ' εξαίρεση η επίδοση γίνεται: α) Στον προϊστάμενο της τελευταίας Υπηρεσίας του αν αυτός απουσιάζει παράνομα. β) Στην κατοικία του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 155 του Κ. Ποιν. Δ., αν αυτός βρίσκεται σε κατάσταση διαθεσιμότητας ή ετήσιας άδειας λόγω νοσήματος ή αργίας ή έχει διαγραφεί από το Σώμα. γ) Στο σύζυγό του ή αν δεν υπάρχει σύζυγος, σε έναν από τους γονείς ή τους αδελφούς ή σε άλλους συγγενείς του εξ αίματος ή εξ αγχιστείας έως και τον τρίτο βαθμό και σε περίπτωση μη ανεύρεσης αυτών, στην αστυνομική αρχή της τελευταίας γνωστής διαμονής του, αν αυτός είναι αγνώστου διαμονής και δ) Στον τυχόν διορισμένο αντίκλητο κατά τις διατάξεις του άρθρου 84 Κ. Ποιν. Δ. ή στον προϊστάμενο της Υπηρεσίας στην οποία ανήκει οργανικά, αν δεν έχει διορισθεί αντίκλητος, όταν ο εγκαλούμενος είναι στην ενέργεια και διαμένει στο εξωτερικό.

4. Σε όλα τα στάδια της πειθαρχικής διαδικασίας επιτρέπεται στον εγκαλούμενο να παρίσταται με συνήγορο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

Άρθρο: 34

Πειθαρχικά όργανα - Πειθαρχική δικαιοδοσία

1. Πειθαρχική εξουσία ασκούν:

α) Τα αρμόδια πειθαρχικά συμβούλια και

β) Τα μονομελή πειθαρχικά όργανα που αναφέρονται στο άρθρο 36 παράγραφος 2.

2. Τα Πειθαρχικά Συμβούλια είναι:

α) Τα Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Πειθαρχικά Συμβούλια ανθυπαστυνόμων, αρχιφυλάκων και αστυφυλάκων, που εκδικάζουν σε πρώτο και δεύτερο βαθμό, αντιστοίχως, τα πειθαρχικά παραπτώματα αστυνομικών των ανωτέρω βαθμών. β) Τα Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Πειθαρχικά Συμβούλια αξιωματικών, που εκδικάζουν σε πρώτο και δεύτερο βαθμό, αντιστοίχως, τα πειθαρχικά παραπτώματα που αφορούν αξιωματικούς από το βαθμό του Υπαστυνόμου Β' μέχρι και το βαθμό του Αστυνομικού Υποδιευθυντή καθώς και τους συμπαραπεμπόμενους σ' αυτά αστυνομικούς κατωτέρων βαθμών. γ) Το Ανώτερο Πειθαρχικό Συμβούλιο, που εκδικάζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό τα πειθαρχικά παραπτώματα των Ταξιαρχών και των Αστυνομικών Διευθυντών

και δ) Το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο, που εκδικάζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό τα πειθαρχικά παραπτώματα των Αντιστρατήγων και των Υποστρατήγων.

3. Τα πειθαρχικά συμβούλια, πλην του ανωτάτου, συγκροτούνται τον Απρίλιο κάθε έτους με απόφαση του Αρχηγού, με την οποία καθορίζεται η αρμοδιότητά τους και ορίζονται τα τακτικά και ισάριθμα αναπληρωματικά μέλη τους με ετήσια θητεία. Τα τακτικά μέλη σε περίπτωση κωλύματος αναπληρώνονται από τα αντίστοιχα αναπληρωματικά μέλη. Τα πειθαρχικά συμβούλια των εδαφίων α' και β' της προηγούμενης παραγράφου λειτουργούν στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη τα δε άλλα μόνο στην Αθήνα. Το ανώτατο πειθαρχικό συμβούλιο συγκροτείται στον ίδιο χρόνο με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Τάξης.

4. Τα πειθαρχικά συμβούλια συγκροτούνται:

α) Το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο ανθυπαστυνόμων, αρχιφυλάκων και αστυφυλάκων από ένα (1) Αστυνομικό Υποδιευθυντή ως Πρόεδρο, δύο (2) Αστυνόμους Α' και δύο (2) Αστυνόμους Α' ή Β'. Οι δύο (2) τελευταίοι προτείνονται, ανά ένας, από τα διοικητικά συμβούλια των ομοσπονδιών των συνδικαλιστικών ενώσεων των αξιωματικών και αστυνομικών υπαλλήλων. β) Το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο ανθυπαστυνόμων, αρχιφυλάκων και αστυφυλάκων από ένα (1) Αστυνομικό Διευθυντή ως Πρόεδρο, δύο (2) Αστυν. Υποδ/ντές, ως και δύο (2) αξιωματικούς με το βαθμό του Αστυνόμου Α'. Οι δύο (2) τελευταίοι προτείνονται, ανά ένας, από τα διοικητικά συμβούλια των ομοσπονδιών των συνδικαλιστικών ενώσεων των αξιωματικών και αστυνομικών υπαλλήλων. γ) Το Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο αξιωματικών από ένα (1) Ταξίαρχο ως πρόεδρο και τέσσερις (4) Αστυνομικούς Διευθυντές, εκ των οποίων οι δύο (2) προτείνονται, ανά ένας, από τα διοικητικά συμβούλια των ομοσπονδιών των συνδικαλιστικών ενώσεων των Αξιωματικών και αστυνομικών υπαλλήλων. δ) Το Δευτεροβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο αξιωματικών από ένα (1) Ταξίαρχο, ως πρόεδρο και τέσσερις (4) Αστυνομικούς Διευθυντές, εκ των οποίων οι δύο (2) προτείνονται, ανά ένας, από τα διοικητικά συμβούλια των ομοσπονδιών των συνδικαλιστικών ενώσεων των αξιωματικών και αστυνομικών υπαλλήλων. Ο Πρόεδρος του πειθαρχικού συμβουλίου είναι αρχαιότερος του προέδρου του Πρωτοβαθμίου Πειθαρχικού Συμβουλίου. ε) Το Ανώτερο Πειθαρχικό Συμβούλιο από τρεις (3) Υποστρατήγους εκ των οποίων ο αρχαιότερος εκτελεί καθήκοντα προέδρου και στ) Το Ανώτατο Πειθαρχικό Συμβούλιο από τον Αρχηγό, ως Πρόεδρο, τον Υπαρχηγό και τον αρχαιότερο Αντιστράτηγο της Ελληνικής Αστυνομίας, ως μέλη. Σε περίπτωση που εγκαλούμενος είναι ο Υπαρχηγός ή ο αρχαιότερος Αντιστράτηγος της Ελληνικής Αστυνομίας, τα μέλη του συμβουλίου αναπληρώνονται από δύο (2) ή ένα (1) Αντιστρατήγους του Στρατού Ξηράς αντίστοιχως.

5. Τα διοικητικά συμβούλια των ομοσπονδιών συνδικαλιστικών ενώσεων, κατ' έτος και κατά το πρώτο δεκαήμερο του Απριλίου, προτείνουν εγγράφως στο Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας τα οριζόμενα απ' αυτά μέλη των πειθαρχικών συμβουλίων, τα οποία για μεν τα συμβούλια της Αθήνας προέρχονται από Υπηρεσίες που έχουν την έδρα τους στο νομό Αττικής για δε τα συμβούλια της Θεσσαλονίκης από Υπηρεσίες που έχουν την έδρα τους στο νομό Θεσσαλονίκης. Στην περίπτωση που παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία, η σύνθεση των συμβουλίων συμπληρώνεται με την απόφαση συγκρότησης του Αρχηγού.

6. Καθήκοντα εισηγητή του ανωτέρου και ανωτάτου πειθαρχικού συμβουλίου εκτελεί μέλος του συμβουλίου που ορίζεται από τον πρόεδρο και καθήκοντα γραμματέα ανώτερος αξιωματικός που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του με την απόφαση συγκρότησης τους. Καθήκοντα εισηγητή και γραμματέα στα άλλα πειθαρχικά συμβούλια εκτελεί το νεότερο κατά σειρά αρχαιότητας μέλος του πειθαρχικού συμβουλίου, που έχει προταθεί από την Υπηρεσία. Οι πρόεδροι και οι εισηγητές των μεν πειθαρχικών συμβουλίων των εδαφ. α' και β' της παραγράφου 4 είναι αποκλειστικής απασχόλησης των δε εδαφ. γ' και δ' της ίδιας παραγράφου μερικής απασχόλησης.

7. Τα πειθαρχικά συμβούλια των εδαφ. α' β' γ' και δ' της παραγράφου 4, βρίσκονται σε απαρτία όταν είναι παρόντα τρία (3) μέλη μεταξύ των οποίων και ο πρόεδρος. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερисχύει η ψήφος του Προέδρου. Για το σχηματισμό της απαρτίας δεν υπολογίζονται τα μέλη που ορίζονται από τα διοικητικά συμβούλια των συνδικαλιστικών ενώσεων.

8. Η καθ' ύλην αρμοδιότητα των πειθαρχικών συμβουλίων δεν μεταβάλλεται από το βαθμό που αποκτά ο παραπεμπόμενος αστυνομικός συνεπεία της αποστρατείας του.

Άρθρο: 35

Κωλύματα και λόγοι εξαίρεσης των μελών Πειθαρχικών Συμβουλίων

1. Κωλύεται να είναι μέλος πειθαρχικού συμβουλίου όποιος: α) ενήργησε την Ε.Δ.Ε. για την υπόθεση, που πρόκειται να εκδικασθεί. β) γνωμάτευσε για την παραπομπή του εγκαλουμένου στο συμβούλιο. γ) εμπίπτει στα κωλύματα που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 28 ή ενήργησε ή συμμετείχε σε οποιαδήποτε πράξη της σχετικής προδικασίας. δ) έχει τιμωρηθεί έστω και σε πρώτο βαθμό με πειθαρχική ποινή προστίμου και άνω. ε) μετείχε στη σύνθεση του πρωτοβαθμίου πειθαρχικού συμβουλίου που εκδίκασε την ίδια υπόθεση και (στ) Έχει κριθεί δυσμενώς σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 30 του π.δ. 24/1997 (Α'-29) κατά την τελευταία δεκαετία.

2. Τα ανωτέρω κωλύματα συνιστούν και λόγους εξαίρεσης.

3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων δεν εφαρμόζονται για τα μέλη του ανωτάτου Πειθαρχικού Συμβουλίου.

Άρθρο: 36

Δικαιοδοσία Πειθαρχικών Οργάνων

1. Τα πειθαρχικά συμβούλια επιβάλλουν οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή στους αστυνομικούς που παραπέμπονται σ' αυτά.

2. Τα μονομελή πειθαρχικά όργανα επιβάλλουν τις κατώτερες πειθαρχικές ποινές της Επίπληξης και του προστίμου ως ακολούθως:

α) Ο Υπουργός και ο Υφυπουργός Εσωτερικών, ο Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Τάξης και ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας πρόστιμο μέχρι τρεις (3) μηνιαίους βασικούς μισθούς (Μ.Β.Μ.).

β) Οι ανώτατοι αξιωματικοί πρόστιμο μέχρι δύο (2) Μ.Β.Μ.

γ) Οι ανώτεροι αξιωματικοί πρόστιμο μέχρι ένα (1) Μ.Β.Μ. και

δ) Οι κατώτεροι αξιωματικοί πρόστιμο μέχρι (1/2) του Μ.Β.Μ.

3. Οι Αξιωματικοί που φέρουν το βαθμό Υπαστυνόμου Α' και Υπαστυνόμου Β' επιβάλλουν την ποινή του προστίμου σε αξιωματικούς, εφόσον ασκούν διοίκηση.

4. Την ποινή της επίπληξης επιβάλλουν και οι Ανθυπαστυνόμοι και Αρχιφύλακες που ασκούν διοίκηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

ΕΚΔΙΚΑΣΗ ΠΑΡΑΠΤΩΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΜΟΝΟΜΕΛΗ ΟΡΓΑΝΑ

Άρθρο: 37

Διαδικασία μετά από απευθείας κλήση σε απολογία

1. Σε περίπτωση που η πειθαρχική δίωξη έχει ασκηθεί με απ' ευθείας κλήση προς απολογία από τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα μέχρι και το βαθμό του Υποστρατήγου, αυτός που άσκησε τη δίωξη προβαίνει μετά το πέρας της σχετικής προδικασίας στις ακόλουθες ενέργειες: α) Αν κρίνει ότι τα πραγματικά περιστατικά, που αποδόθηκαν στον εγκαλούμενο δεν συνιστούν πειθαρχικό παράπτωμα ή ότι γι' αυτά δεν συντρέχει περίπτωση επιβολής ποινής λόγω παραγραφής ή λήξης της πειθαρχικής ευθύνης θέτει την υπόθεση στο αρχείο με αιτιολογημένη πράξη του. Η πράξη της αρχειοθέτησης με τη σχετική αλληλογραφία υποβάλλεται ιεραρχικά στο αρμόδιο για την επικύρωση της ποινής πειθαρχικό όργανο, που είτε επικυρώνει την αρχειοθέτηση είτε επιβάλλει ποινή. β) Αν κρίνει ότι στοιχειοθετείται πειθαρχικό παράπτωμα για το οποίο έχει πειθαρχική δικαιοδοσία, επιβάλλει την προσήκουσα πειθαρχική ποινή με αιτιολογημένη απόφασή του την οποία, μαζί με τη σχετική αλληλογραφία, υποβάλλει ιεραρχικά στο αρμόδιο για τον έλεγχο των ποινών πειθαρχικό όργανο. Στην περίπτωση αυτή συντάσσει πίνακα ποινής που συνυποβάλλεται στο αρμόδιο για τον έλεγχο των ποινών πειθαρχικό όργανο και περιλαμβάνει το βαθμό, τον αριθμό μητρώου, το ονοματεπώνυμο και το πατρώνυμο του τιμωρηθέντος, το αιτιολογικό και το είδος της ποινής και σε περίπτωση επιβολής ποινής προστίμου το ύψος αυτού, καθώς και τη σχετική διάταξη που προβλέπει το παράπτωμα. γ) Αν κρίνει ότι το πειθαρχικό παράπτωμα επισύρει ποινή που υπερβαίνει τη δικαιοδοσία του, υποβάλει τη σχετική αλληλογραφία ιεραρχικά στο αρμόδιο για τον έλεγχο των ποινών πειθαρχικό όργανο, που αποφασίζει σχετικά.

2. Σε περίπτωση που η πειθαρχική δίωξη με απευθείας κλήση σε απολογία ασκήθηκε από τον Υπουργό Εσωτερικών, τον Υφυπουργό Εσωτερικών, το Γενικό Γραμματέα Δημόσιας Τάξης, τον Αρχηγό και τους Αντιστρατήγους της Ελληνικής Αστυνομίας, αυτοί : α) Αν κρίνουν ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του εδαφ. α' της προηγούμενης παραγράφου θέτουν την υπόθεση στο αρχείο με αιτιολογημένη πράξη. β) Αν κρίνουν ότι στοιχειοθετείται πειθαρχικό παράπτωμα για το οποίο έχουν πειθαρχική δικαιοδοσία, επιβάλλουν με αιτιολογημένη απόφασή τους την προσήκουσα πειθαρχική ποινή και γ) Αν κρίνουν ότι το πειθαρχικό παράπτωμα επισύρει ανώτερη πειθαρχική ποινή, διατάσσουν τη διενέργεια Ε.Δ.Ε.

Άρθρο: 38

Διαδικασία μετά την Προκαταρκτική Διοικητική Εξέταση (Π.Δ.Ε.)

Σε περίπτωση διενέργειας Π.Δ.Ε., μετά το πέρας της σχετικής προδικασίας, ο αρμόδιος να αποφασίσει σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 31, προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες :

1. Αν κρίνει ότι τα προκύπτοντα από την Π.Δ.Ε. πραγματικά περιστατικά συνιστούν πειθαρχικό παράπτωμα, που επισύρει: α. κατώτερη πειθαρχική ποινή και ο εγκαλούμενος δεν έχει κληθεί σ' απολογία από τον ενεργήσαντα την εξέταση κατά το άρθρο 24, καλεί αυτόν σε απολογία σύμφωνα με το άρθρο 25 και ενεργεί περαιτέρω σύμφωνα με το άρθρο 37 και β. ανώτερη πειθαρχική ποινή, διατάσσει αν είναι αρμόδιος τη διενέργεια Ε.Δ.Ε. σύμφωνα με το άρθρο 26 άλλως υποβάλλει τον σχετικό φάκελο στον αρμόδιο σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 22 για την άσκηση πειθαρχικής δίωξης.
2. Αν κρίνει ότι ο αστυνομικός τον οποίο αφορά η Π.Δ.Ε. δεν τέλεσε πειθαρχικό παράπτωμα ή ότι δεν μπορεί να επιβληθεί πειθαρχική ποινή λόγω παραγραφής ή λήξης της πειθαρχικής ευθύνης, θέτει την υπόθεση στο αρχείο με αιτιολογημένη απόφασή του.
3. Σε περίπτωση που ο αρμόδιος κατά τα ανωτέρω φέρει βαθμό κατώτερο του Αστυνομικού Διευθυντή, υποβάλλει ιεραρχικά την πράξη αρχειοθέτησης με τη σχετική δικογραφία στο Διευθυντή της προϊστάμενης Αστυνομικής Διεύθυνσης ή εξομοιούμενης μ' αυτή Υπηρεσίας, ο οποίος εγκρίνει την αρχειοθέτηση ή ασκεί πειθαρχική δίωξη.
4. Για την Π.Δ.Ε. που έχει αντικείμενο τις περιπτώσεις των εδαφίων β' και γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 24, ο κατά τα ανωτέρω αρμόδιος αποφασίζει, ανεξάρτητα από το αν προέκυψε ή όχι πειθαρχικό παράπτωμα και για το αντικείμενο αυτό. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως.

Άρθρο: 39

Διαδικασία μετά την Ένορκη Διοικητική Εξέταση (Ε.Δ.Ε.)

1. Μετά το πέρας της Ε.Δ.Ε., οι κατά το άρθρο 31 αρμόδιοι εντός τριών (3) μηνών από την περιέλευση της δικογραφίας στην υπηρεσία τους και κατ' εξαίρεση στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 10 και του εδαφ. ια' της παρ.

1 του άρθρου 11 εντός σαράντα πέντε (45) ημερών, εκτιμώντας τα περιστατικά που βεβαιώθηκαν από την Ε.Δ.Ε. προβαίνουν στις ακόλουθες ενέργειες: α) Αν κρίνουν ότι δεν τελέσθηκε πειθαρχικό παράπτωμα θέτουν την υπόθεση στο αρχείο, που ανασύρεται μόνο στην περίπτωση που προκύψουν νεότερα επιβαρυντικά στοιχεία. β) Αν κρίνουν ότι τελέσθηκε πειθαρχικό παράπτωμα που επισύρει κατώτερη πειθαρχική ποινή, επιβάλλουν με απόφασή τους την ποινή αυτή, χωρίς να απαιτείται νέα κλήση σε απολογία του εγκαλουμένου. γ) Αν κρίνουν ότι τελέσθηκε πειθαρχικό παράπτωμα που επισύρει ανώτερη πειθαρχική ποινή, παραπέμπουν τον εγκαλούμενο στο αρμόδιο πειθαρχικό συμβούλιο με σχετική διαταγή που περιλαμβάνει: (1) τα στοιχεία του εγκαλουμένου (βαθμός, αριθμός μητρώου, επώνυμο, όνομα και πατρώνυμο). (2) πλήρη και ακριβή προσδιορισμό της πράξης που στοιχειοθετεί το αποδιδόμενο στον αστυνομικό πειθαρχικό παράπτωμα και τα τυχόν ειδικά περιστατικά ή τις συνθήκες κάτω από τις οποίες τελέσθηκε. (3) τις διατάξεις που προβλέπουν το πειθαρχικό παράπτωμα.

(4) τον τόπο και χρόνο τέλεσης της πράξης και

(5) το σχετικό ερώτημα επί του οποίου καλείται να αποφανθεί το συμβούλιο.

2. Στην περίπτωση που η Ε.Δ.Ε. αφορά τον Αρχηγό του Σώματος, ο Υπουργός Εσωτερικών, εκτιμώντας τα στοιχεία που προέκυψαν, θέτει την πειθαρχική δικογραφία στο αρχείο ή εισηγείται στο Κυβερνητικό Συμβούλιο Εξωτερικών και Αμυνας (ΚΥ.Σ.Ε.Α.), την αποστρατεία του.

3. Η διαταγή παραπομπής ενώπιον πειθαρχικού συμβουλίου δεν ανακαλείται.

4. Αντίγραφο της διαταγής παραπομπής με την πειθαρχική δικογραφία, το ατομικό βιβλιάριο του εγκαλουμένου και κάθε άλλο στοιχείο που σχετίζεται με την υπόθεση διαβιβάζονται στον πρόεδρο του αρμοδίου πειθαρχικού συμβουλίου.

5. Για τις Ε.Δ.Ε. της παρ. 2 του άρθρου 27, ο κατά τα ανωτέρω αρμόδιος αποφασίζει, ανεξάρτητα από το αν προέκυψε ή όχι πειθαρχικό παράπτωμα και για το αντικείμενο της Ε.Δ.Ε..

6. Οι τασσόμενες από το παρόν άρθρο προθεσμίες είναι ενδεικτικές, όμως η χωρίς αποχρώντα λόγο παραβίασή τους συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα.

Άρθρο: 40

Έλεγχος Κατώτερων Πειθαρχικών Ποινών

1. Οι αποφάσεις των μονομελών πειθαρχικών οργάνων με τις οποίες επιβάλλονται κατώτερες πειθαρχικές ποινές, υποβάλλονται προς έλεγχο στα ιεραρχικώς προϊστάμενα όργανα, ως ακολούθως: α) Οι αποφάσεις, με τις οποίες επιβάλλονται κατώτερες πειθαρχικές ποινές σε ανθυπαστυνόμους, αρχιφύλακες και αστυφύλακες, ελέγχονται από το διευθυντή ή το διοικητή της Υπηρεσίας στην οποία υπάγεται αυτός που επέβαλε την ποινή, εκτός εάν η ποινή επιβλήθηκε από αυτούς, οπότε ελέγχονται από τον προϊστάμενο της αμέσως ιεραρχικά ανώτερης Υπηρεσίας. Κατ' εξαίρεση, δεν ελέγχονται οι αποφάσεις με τις οποίες επιβάλλονται οι ανωτέρω ποινές από αξιωματικούς με το βαθμό του Αστυνομικού Διευθυντή και άνω. β) Οι αποφάσεις, με τις οποίες επιβάλλονται ποινές σε κατώτερους αξιωματικούς, ελέγχονται από το διευθυντή της οικείας Διεύθυνσης

Αστυνομίας ή εξομοιούμενης μ' αυτήν Υπηρεσίας, εκτός εάν η ποινή επιβλήθηκε από αυτούς, οπότε ελέγχονται από τον προϊστάμενο της αμέσως ιεραρχικά ανώτερης Υπηρεσίας. Κατ' εξαίρεση δεν ελέγχονται οι αποφάσεις με τις οποίες επιβάλλονται οι ανωτέρω ποινές από αξιωματικούς με βαθμό Ταξίαρχου και άνω. γ) Οι αποφάσεις με τις οποίες επιβάλλονται ποινές σε ανώτερους και ανώτατους αξιωματικούς, ελέγχονται ως εξής: (1) Από τους Γενικούς Αστυνομικούς Διευθυντές ή από τους Διευθυντές ισότιμων Υπηρεσιών, αν αφορούν Αστυνομικούς Υποδιευθυντές και Αστυνόμους Α' και επιβλήθηκαν από αξιωματικούς που υπηρετούν σε υπηρεσίες της δικαιοδοσίας τους. (2) Από τον Υπαρχηγό της Αστυνομίας, αν αφορούν Αστυνομικούς Υποδιευθυντές και Αστυνόμους Α' και επιβλήθηκαν από αξιωματικούς του Αρχηγείου, των αυτοτελών κεντρικών υπηρεσιών, των ασφαλιστικών φορέων του αστυνομικού προσωπικού και τους Γενικούς Αστυνομικούς Διευθυντές ή Διευθυντές ισότιμων Υπηρεσιών και (3) Από τον Αρχηγό της Αστυνομίας αν αφορούν ανώτατους αξιωματικούς ή Αστυνομικούς Διευθυντές.

2. Οι αποφάσεις, που επιβάλλουν κατώτερες πειθαρχικές ποινές στο αστυνομικό προσωπικό που υπηρετεί στο Υπουργείο Εσωτερικών, και σε άλλες υπηρεσίες εκτός της Ελληνικής Αστυνομίας, ελέγχονται από τον Προϊστάμενο του Κλάδου Οργάνωσης και Ανθρωπίνου Δυναμικού του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας.

3. Αν εκείνος που επέβαλλε την ποινή υπηρετεί σε Υπηρεσία της οποίας προΐσταται πολιτικός υπάλληλος, ο έλεγχος διενεργείται από τον αρχαιότερο αξιωματικό της Υπηρεσίας αυτής, εκτός εάν την ποινή επέβαλε ο ίδιος, οπότε ενεργείται από τον προϊστάμενο αξιωματικό της αμέσως ιεραρχικά ανώτερης Υπηρεσίας.

4. Δεν υπόκεινται σε έλεγχο οι αποφάσεις με τις οποίες επιβάλλονται κατώτερες πειθαρχικές ποινές από τον Υπουργό και τον Υφυπουργό Εσωτερικών, το Γενικό Γραμματέα Δημόσιας Τάξης, τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας και τους Αντιστρατήγους, όταν από τους τελευταίους επιβάλλονται στο αστυνομικό προσωπικό μέχρι το βαθμό του Αστυνομικού Υποδιευθυντή.

5. Στις περιπτώσεις που οι αποφάσεις με τις οποίες επιβάλλονται οι ανωτέρω ποινές υποβάλλονται για έλεγχο, οι προϊστάμενοι των τυχόν ενδιαμέσων υπηρεσιακών κλιμακίων διατυπώνουν τη γνώμη τους σε σχέση με την επιβληθείσα ποινή, χωρίς να μεταβάλλουν το αιτιολογικό ή το νομικό χαρακτηρισμό του παραπτώματος. Σε περίπτωση διαφωνίας η γνώμη αυτή πρέπει να είναι αιτιολογημένη.

6. Τα αρμόδια για τον έλεγχο της ποινής όργανα :

α) Εξετάζουν αν για την επιβολή της ποινής τηρήθηκαν οι σχετικές διατάξεις του παρόντος και αν η επιβληθείσα ποινή αιτιολογείται επαρκώς, δικαιούμενοι να ενεργήσουν ή να διατάξουν την ενέργεια σχετικής έρευνας για την εξακρίβωση περιστατικού προς διαμόρφωση πληρέστερης γνώμης ή την ενέργεια Ε.Δ.Ε. αν κρίνουν ότι το πειθαρχικό παράπτωμα επισύρει ανώτερη πειθαρχική ποινή. β) Επικυρώνουν με απόφασή τους την επιβληθείσα ποινή αν συμφωνούν με το είδος, το ύψος και το αιτιολογικό της και γ) Επαυξάνουν, μειώνουν ή αίρουν την επιβληθείσα ποινή ή τροποποιούν το αιτιολογικό της απόφασης ή το νομικό χαρακτηρισμό του παραπτώματος με αιτιολογημένη απόφασή τους σε περίπτωση διαφωνίας. Σε περίπτωση που ο πειθαρχικός φάκελος χρήζει συμπλήρωσης, παραγγέλλεται η συμπλήρωσή του προς πληρέστερη διερεύνηση της υπόθεσης.

7. Στις περιπτώσεις των εδαφίων β' και γ' της προηγούμενης παραγράφου, η σχετική απόφαση και η αιτιολογία της συντάσσονται επί του πίνακα επιβολής της ποινής.
8. Η μετά από έλεγχο απόφαση, με την οποία επικυρώνεται, επαυξάνεται ή μειώνεται η πειθαρχική ποινή, επιδίδεται στον εγκαλούμενο και συντάσσεται σχετικό αποδεικτικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΕΚΔΙΚΑΣΗ ΠΑΡΑΠΤΩΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

Άρθρο: 41

Δικαιώματα εγκαλουμένου ενώπιον πειθαρχικού συμβουλίου

1. Ο εγκαλούμενος που παραπέμπεται ενώπιον πειθαρχικού συμβουλίου δικαιούται:
- α) Να παρίσταται με δύο το πολύ συνηγόρους κατά την ενώπιον του Συμβουλίου διαδικασία.
 - β) Να ζητήσει εγγράφως με δαπάνες του τη χορήγηση αντιγράφων της δικογραφίας, συμπεριλαμβανομένου του σχετικού πορίσματος, πλην εκείνων τα οποία από ειδικές διατάξεις χαρακτηρίζονται ως απόρρητα. Στην τελευταία περίπτωση χορηγούνται μόνο τα στοιχεία εκείνα που αφορούν την κρινόμενη υπόθεσή του.
 - γ) Να εμφανίσει ενώπιον του συμβουλίου με μέριμνα και δαπάνες του μάρτυρες υπεράσπισης, από τους οποίους το συμβούλιο υποχρεούται να εξετάζει τουλάχιστον τρεις και
 - δ) Να ζητήσει την εξαίρεση τόσων μόνο τακτικών και αναπληρωματικών μελών του συμβουλίου, ώστε να είναι δυνατή η συγκρότησή του.
2. Τα δικαιώματα που αναφέρονται στα εδάφια β' και δ' της προηγούμενης παραγράφου, ασκούνται από τον εγκαλούμενο εντός προθεσμίας τριών (3) ημερών από την κοινοποίηση σ' αυτόν της παραπεμπτικής διαταγής. Αν όμως ο λόγος εξαίρεσης έγινε γνωστός ή ανέκυψε μεταγενέστερα, η αίτηση εξαίρεσης μπορεί να υποβληθεί και μετά την ανωτέρω προθεσμία.

Άρθρο: 42

Διαδικασία σε περίπτωση δήλωσης κωλύματος και αίτησης εξαίρεσης μελών πειθαρχικού συμβουλίου

1. Το πειθαρχικό συμβούλιο συνέρχεται στον τόπο και τον χρόνο που ορίζεται από τον Πρόεδρο.
2. Μέλος του συμβουλίου για το οποίο συντρέχει κώλυμα σύμφωνα με το άρθρο 35 υποχρεούται πριν από την έναρξη της συνεδρίασης να το γνωστοποιήσει εγγράφως στον πρόεδρο του συμβουλίου, εκθέτοντας τους λόγους και επισυνάπτοντας τα σχετικά

αποδεικτικά στοιχεία. Το συμβούλιο, εφαρμόζοντας ανάλογα τις διατάξεις των παραγράφων 3, 4 και 5, αποφασίζει για την ύπαρξη ή μη του κωλύματος.

3. Ο εγκαλούμενος υποβάλλει στον πρόεδρο του πειθαρχικού συμβουλίου εγγράφως την αίτηση εξαίρεσης κατά μελών του πειθαρχικού συμβουλίου στην οποία, με ποινή απαραδέκτου, πρέπει να διαλαμβάνονται οι λόγοι εξαίρεσης και να προσκομίζονται αμέσως τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία. Τα μέλη του πειθαρχικού συμβουλίου κατά των οποίων στρέφεται η αίτηση απέχουν προσωρινά από τις εργασίες του συμβουλίου επί ποινή ακυρότητας της διαδικασίας και αντικαθίστανται από τα αντίστοιχα αναπληρωματικά μέλη μόνο για την εκδίκαση της αίτησης.

4. Το συμβούλιο, συγκροτούμενο κατά τα ανωτέρω, αποφασίζει για την αίτηση εξαίρεσης πριν από τη συνεδρίαση για την εκδίκαση της υπόθεσης. Η αίτηση που αφορά αναπληρωματικό μέλος εξετάζεται μόνο στην περίπτωση που το μέλος αυτό μετέχει στη σύνθεση του συμβουλίου.

5. Στην περίπτωση που η αίτηση εξαίρεσης γίνει δεκτή, το μέλος που εξαιρείται απέχει από τις εργασίες του συμβουλίου και αντικαθίσταται από το αντίστοιχο αναπληρωματικό, άλλως το συμβούλιο εκδικάζει την υπόθεση με την αρχική του σύνθεση. Για τη συζήτηση της αίτησης συντάσσεται πρακτικό, στο οποίο καταχωρείται και η σχετική απόφαση του συμβουλίου.

6. Η από πρόθεση αποσιώπηση κωλύματος ή η ψευδής επίκληση αυτού από μέλος του συμβουλίου και η από πρόθεση επίκληση ψευδούς λόγου εξαίρεσης από τον εγκαλούμενο, συνιστούν πειθαρχικό παράπτωμα, χωρίς να αποκλείεται και η εφαρμογή του άρθρου 254 Π.Κ.

Άρθρο: 43

Προπαρασκευαστική διαδικασία

1. Ο Πρόεδρος του πειθαρχικού συμβουλίου μετά τη λήψη της παραπεμπτικής διαταγής και της πειθαρχικής δικογραφίας προβαίνει αμέσως στις ακόλουθες ενέργειες: α) Προσδιορίζει με πράξη του τη δικάσιμο και συγκαλεί το συμβούλιο σε συνεδρίαση σε ορισμένο τόπο και χρόνο. β) Μεριμνά για την επίδοση της παραπεμπτικής διαταγής και της απόφασης συγκρότησης του συμβουλίου στον εγκαλούμενο, τον οποίο καλεί με ποινή ακυρότητας της διαδικασίας, τουλάχιστον πριν πέντε (5) ημέρες από της συνεδριάσεως, να παραστεί στη συνεδρίαση και να απολογηθεί, γνωστοποιώντας σ' αυτόν τα αναφερόμενα στο άρθρο 41 δικαιώματα. Σε περίπτωση που ο εγκαλούμενος κρατείται σε φυλακή ζητείται η ενώπιον του συμβουλίου μεταγωγή του. γ) Κοινοποιεί την παραπεμπτική διαταγή και τη δικάσιμο στα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη του συμβουλίου και δ) Καλεί τους κατά την κρίση του ουσιώδεις μάρτυρες και αν αυτοί διαμένουν μακριά από την έδρα του συμβουλίου και δεν έχουν εξετασθεί, ζητεί αν το κρίνει αναγκαίο, την ένορκη εξέτασή τους από την κατά τόπο αρμόδια αστυνομική υπηρεσία, αναβάλλοντας κατά την κρίση του την εκδίκαση της υπόθεσης μέχρι δεκαπέντε (15) το πολύ ημέρες.

2. Σε περίπτωση που έχει υποβληθεί αίτηση εξαίρεσης κατά μέλους του συμβουλίου, ο πρόεδρος την διαβιβάζει σ' αυτό προκειμένου, πριν την έναρξη της συνεδρίασης, εκφέρει εγγράφως τις απόψεις του σε σχέση με τους προβαλλόμενους λόγους εξαίρεσης.

3. Στη γραμματεία των συμβουλίων τηρείται:

α) Βιβλίο εισερχομένων υποθέσεων, στο οποίο καταχωρίζονται ο αριθμός της παραπεμπτικής διαταγής, περιληπτικά το πειθαρχικό παράπτωμα, τα στοιχεία του παραπεμπομένου και η δικάσιμος και β) Βιβλίο δικασίμων, στο οποίο καταχωρίζονται ο αριθμός της παραπεμπτικής διαταγής, τα στοιχεία του παραπεμπομένου, η δικάσιμος και η ληφθείσα απόφαση.

Άρθρο: 44

Ακροαματική διαδικασία

1. Η συνεδρίαση του συμβουλίου γίνεται κεκλεισμένων των θυρών. Με την έναρξη της συνεδρίασης ο πρόεδρος καλεί τον εγκαλούμενο να παρουσιασθεί ενώπιον του συμβουλίου και εκφωνεί τον κατάλογο των μαρτύρων. Κατά τη συνεδρίαση παρίσταται μόνο ο εγκαλούμενος, άοπλος, με τον τυχόν συνήγορό του μέχρι το πέρας της ακροαματικής διαδικασίας και ο εκάστοτε εξεταζόμενος μάρτυρας. Τον συνήγορο διορίζει ο εγκαλούμενος με έγγραφη ή προφορική δήλωσή του που καταχωρείται στα πρακτικά.

2. Η διαδικασία διευθύνεται από τον πρόεδρο και διεξάγεται προφορικά.

3. Η συνεδρίαση διακόπτεται μόνο για την κλήτευση και εμφάνιση ουσιώδους μάρτυρα, την εξακρίβωση ουσιώδους γεγονότος και την αναψυχή των μελών του συμβουλίου. Η διακοπή αυτή, η οποία αποφασίζεται από το συμβούλιο, περιορίζεται στον απολύτως αναγκαίο για κάθε περίπτωση χρόνο και γίνεται σχετική μνεία στα πρακτικά.

4. Στην περίπτωση που ο νομίμως κλητευθείς εγκαλούμενος δεν εμφανισθεί ενώπιον του συμβουλίου η διαδικασία διεξάγεται κανονικά, εκτός εάν η μη εμφάνισή του οφείλεται κατά την κρίση του συμβουλίου σε ανυπέρβλητο κώλυμα ή ανώτερη βία, που έχουν γνωστοποιηθεί μέχρι την έναρξη της συνεδρίασης στο συμβούλιο, οπότε με απόφασή του αναβάλλεται η εκδίκαση της υπόθεσης σε νέα δικάσιμο, που ορίζεται εντός δέκα πέντε (15) ημερών.

5. Ο πρόεδρος ανακοινώνει στον εγκαλούμενο την απόφαση που έχει εκδοθεί σε τυχόν αίτημα εξαίρεσης. Στη συνέχεια με εντολή του ο εισηγητής αναγιγνώσκει την παραπεμπτική διαταγή και τα κατά την κρίση του προέδρου ουσιώδη έγγραφα που υπάρχουν ή προσκομίζονται από τον εγκαλούμενο. Μετά από αίτηση μέλους του συμβουλίου ή του εγκαλουμένου αναγιγνώνσκονται ορισμένα ή και όλα τα έγγραφα που υπάρχουν στον φάκελο και δεν έχουν αναγνωσθεί, ως και εκείνα που προσκομίσθηκαν από τον εγκαλούμενο, αν κατά την κρίση του προέδρου αυτά είναι ουσιώδη για τη διαλεύκανση της υπόθεσης. Σε περίπτωση άρνησης του προέδρου για την ανάγνωση εγγράφων, αποφασίζει το συμβούλιο μετά από αίτημα μέλους του συμβουλίου ή του εγκαλουμένου.

6. Μετά την ανάγνωση των εγγράφων ο πρόεδρος καλεί προς εξέταση τους μάρτυρες. Σε περίπτωση μη εμφάνισης μάρτυρα, αναγιγνώσκεται η τυχόν δοθείσα ένορκη κατάθεσή του στην προδικασία, εκτός αν το συμβούλιο κρίνει ότι είναι απολύτως αναγκαία η εμφάνισή του, οπότε αναβάλλεται η εκδίκαση της υπόθεσης σε ρητή δικάσιμο εντός δέκα πέντε (15) ημερών, στην οποία καλούνται προφορικά να προσέλθουν οι μάρτυρες και ο εγκαλούμενος, που είναι παρόντες. Η προφορική αυτή κλήση καταχωρείται στα πρακτικά και υπέχει θέση νόμιμης κλήτευσης.

7. Το συμβούλιο μπορεί κατά τη διάρκεια της ακροαματικής διαδικασίας να καλεί και να εξετάζει τους από τη διαδικασία προκύψαντες ουσιώδεις μάρτυρες, αν είναι εφικτή η άμεση προσέλευσή τους, άλλως διακόπτεται η συνεδρίαση για να κλητευθούν για άλλη ημέρα, όχι όμως πέραν των δέκα (10) ημερών.

8. Οι μάρτυρες εξετάζονται ενόρκως από τον πρόεδρο. Τα μέλη του συμβουλίου, ο εγκαλούμενος και ο συνήγορός του μπορούν να απευθύνουν ερωτήσεις στο μάρτυρα, αφού λάβουν το λόγο από τον πρόεδρο. Η εξέταση των μαρτύρων μπορεί να γίνει και κατ' αντι-παράσταση με άλλους μάρτυρες. Ο μάρτυρας κατά τη διάρκεια της εξέτασής του δεν διακόπτεται, εκτός εάν εξέρχεται από το θέμα, αποχωρεί δε μετά την εξέτασή του από την αίθουσα συνεδρίασης και παραμένει στη διάθεση του συμβουλίου μέχρι το πέρας της ακροαματικής διαδικασίας, εκτός εάν επιτραπεί σ' αυτόν από τον πρόεδρο να αποχωρήσει.

9. Μετά την εξέταση των μαρτύρων καλείται να απολογηθεί ο εγκαλούμενος. Κατά τη διάρκεια της απολογίας του δεν διακόπτεται εκτός εάν εξέρχεται από το θέμα. Μετά το πέρας της απολογίας ο πρόεδρος, τα μέλη του συμβουλίου και ο συνήγορος δια του προέδρου μπορούν να απευθύνουν σ' αυτόν ερωτήσεις. Ο εγκαλούμενος απαντά σ' αυτές χωρίς να συνεννοείται προηγουμένως με το συνήγορό του.

10. Ο εγκαλούμενος κατά τη διάρκεια της ακροαματικής διαδικασίας μπορεί να συνεννοείται με το συνήγορό του, ο οποίος δεν δικαιούται να απαντά αντί του εγκαλουμένου στις προς αυτόν απευθυνόμενες ερωτήσεις.

11. Μετά το πέρας της αποδεικτικής διαδικασίας ο συνήγορος του εγκαλουμένου λαμβάνει το λόγο από τον πρόεδρο και εκθέτει τις απόψεις του. Στη συνέχεια ο πρόεδρος κηρύσσει περαιωμένη την αποδεικτική διαδικασία καλώντας τον εγκαλούμενο και το συνήγορό του να αποχωρήσουν από την αίθουσα.

12. Οποιαδήποτε διαφωνία μεταξύ του προέδρου και των λοιπών παραγόντων της πειθαρχικής δίκης επιλύεται με απόφαση του πειθαρχικού συμβουλίου.

Άρθρο: 45

Διάσκεψη του Συμβουλίου

1. Αμέσως μετά το πέρας της ακροαματικής διαδικασίας το συμβούλιο διασκέπτεται για την έκδοση απόφασης. Κατά τη διάρκεια της διάσκεψης τα μέλη του συμβουλίου δεν επιτρέπεται να επικοινωνούν με άλλα πρόσωπα.
2. Οι αποφάσεις καταρτίζονται από τις ψήφους των μελών του συμβουλίου με φανερή ψηφοφορία. Τα μέλη του Πειθαρχικού Συμβουλίου εκτιμούν ελεύθερα τις αποδείξεις και η απόφασή τους πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να στηρίζεται στα προκύψαντα από τη διαδικασία πραγματικά περιστατικά. Ο πρόεδρος του συμβουλίου καλεί τα μέλη να αποφανθούν αν αποδείχτηκαν ή όχι τα πραγματικά περιστατικά που συνιστούν τα κατά την παραπεμπτική διαταγή πειθαρχικά παραπτώματα. Σε καταφατική περίπτωση το συμβούλιο αποφαινεται αν αυτά συνιστούν τα αποδιδόμενα με την παραπεμπτική διαταγή πειθαρχικά παραπτώματα ή συνιστούν, κατ' ορθότερο νομικό χαρακτηρισμό, διάφορα πειθαρχικά παραπτώματα και τέλος για την επιβλητέα, ανάλογα με τον νομικό χαρακτηρισμό, πειθαρχική ποινή. Ο Πρόεδρος συγκεντρώνει τις ψήφους των μελών αρχίζοντας από το νεότερο κατά βαθμό ενώ ο ίδιος ψηφίζει τελευταίος. Στην καταδικαστική απόφαση πρέπει να εκτίθενται σαφώς τα προκύψαντα από την αποδεικτική διαδικασία πραγματικά περιστατικά που συνιστούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του πειθαρχικού παραπτώματος. Στην περίπτωση που δεν αποδεικνύονται τα πραγματικά περιστατικά, για τα οποία παραπέμφθηκε ο εγκαλούμενος, το πειθαρχικό συμβούλιο τον απαλλάσσει.
3. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία. Αν δεν σχηματισθεί πλειοψηφία, για την επίτευξή της εφαρμόζεται η ακόλουθη διαδικασία: α) Αν σχηματισθούν τρεις διαφορετικές γνώμες, ο έχων τη μεμονωμένη γνώμη οφείλει να προσχωρήσει σε μια από τις υπόλοιπες γνώμες. Σε περίπτωση που το συμβούλιο εκδικάζει με τριμελή σύνθεση και σχηματισθούν τρεις διαφορετικές γνώμες, ο έχων την ευμενέστερη για τον εγκαλούμενο γνώμη οφείλει να προσχωρήσει σε μια από τις υπόλοιπες γνώμες. β) Αν σχηματισθούν τέσσερις διαφορετικές γνώμες, ο καθένας απ' αυτούς που έχουν μεμονωμένες ακραίες γνώμες, οφείλει να προσχωρήσει είτε στην ενδιάμεση μεταξύ αυτών μεμονωμένη γνώμη είτε στην σχετικώς πλειοψηφούσα γνώμη. Αν και πάλι δεν σχηματισθεί πλειοψηφία εφαρμόζεται η διάταξη του εδαφίου α' , και γ) Αν σχηματισθούν πέντε διαφορετικές γνώμες, ο καθένας απ' αυτούς που έχουν τις δύο ακραίες γνώμες, οφείλει να προσχωρήσει σε μια εκ των τριών υπολοίπων γνώμων. Αν και πάλι δεν σχηματισθεί πλειοψηφία, εφαρμόζεται η διάταξη του εδαφίου α'.
4. Ο πρόεδρος του συμβουλίου μετά τη λήψη της απόφασης καταχωρεί αυτή στο βιβλίο δικασίμων, θέτοντας στην οικεία στήλη την υπογραφή και την ατομική του σφραγίδα ο δε εγκαλούμενος μπορεί ο ίδιος ή δια του συνηγόρου του, μετά τη λήξη των εργασιών του συμβουλίου, να πληροφορείται από τη γραμματεία την απόφαση αυτή.

Άρθρο: 46

Πρακτικό Πειθαρχικού Συμβουλίου

1. Για την ενώπιον του συμβουλίου διαδικασία και τη λήψη της απόφασης τηρείται, με ευθύνη του γραμματέα του συμβουλίου, πρόχειρο πρακτικό συνεδρίασης, με βάση το οποίο συντάσσεται και το πρακτικό της απόφασης του πειθαρχικού συμβουλίου. Τα πρακτικά αυτά υπογράφονται από όλα τα μέλη του συμβουλίου που μετείχαν στη διαδικασία.

2. Το πρακτικό περιλαμβάνει:

α) τον τόπο και τον χρόνο της συνεδρίασης.

β) την απόφαση συγκρότησης του συμβουλίου, τα ονοματεπώνυμα και το βαθμό των μελών αυτού και σε περίπτωση αναπλήρωσης τακτικού μέλους το λόγο αναπλήρωσής του. γ) το ονοματεπώνυμο και το βαθμό του εγκαλουμένου, τα στοιχεία και τον αριθμό μητρώου του τυχόν παρισταμένου συνηγόρου, μνεία των εγγράφων που κατατέθηκαν και των αιτημάτων που υποβλήθηκαν. δ) Την παραπεμπτική διαταγή (αριθμός, ημερομηνία και το όργανο που την εξέδωσε). ε) Τα στοιχεία (ονοματεπώνυμο-κατοικία) των ενώπιον αυτού εξετασθέντων μαρτύρων, των πραγματογνωμόνων, των διορισθέντων διερμηνέων, με μνεία της όρκισης αυτών και των τεχνικών συμβούλων. στ) Συνοπτικά τις καταθέσεις των μαρτύρων, των πραγματογνωμόνων και των τεχνικών συμβούλων, την απολογία του εγκαλουμένου και τη θέση του συνηγόρου σχετικά με την τέλεση ή όχι του πειθαρχικού παραπτώματος και την επιβλητέα ποινή. ζ) Την απόφαση του Συμβουλίου, τα ονόματα των μελών της τυχόν μειοψηφίας, τον αριθμό των ψήφων μειοψηφίας της πλειοψηφίας και σε κάθε περίπτωση την αιτιολογία αυτής και η) Συνοπτική περιγραφή των όσων έλαβαν χώρα κατά τη συζήτηση.

3. Η παράλειψη στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεν συνεπάγεται ακυρότητα της απόφασης, εφόσον αυτά προκύπτουν από το φάκελο της πειθαρχικής υπόθεσης ή δεν επέφεραν βλάβη στον εγκαλούμενο.

Άρθρο: 47

Γραμματεία πειθαρχικών συμβουλίων

Η γραμματειακή υποστήριξη των πειθαρχικών συμβουλίων καθορίζεται με απόφαση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ

ΣΧΕΣΗ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΗΣ ΠΡΟΣ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΗ - ΣΥΝΕΚΔΙΚΑΣΗ

Άρθρο: 48

Σχέση πειθαρχικής προς ποινική δίκη

1. Η πειθαρχική δίκη είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη από την ποινική ή άλλη δίκη.
2. Το πειθαρχικό όργανο δεσμεύεται από την κρίση που περιέχεται σε αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου ή σε αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα, μόνο ως προς την ύπαρξη ή την ανυπαρξία πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν την αντικειμενική υπόσταση πειθαρχικού παραπτώματος. Σε κάθε άλλη περίπτωση η απόφαση του ποινικού δικαστηρίου συνεκτιμάται στην πειθαρχική δίκη, το πειθαρχικό όργανο όμως μπορεί να εκδώσει απόφαση διαφορετική από εκείνη του ποινικού δικαστηρίου.
3. Η ποινική δίκη δεν αναστέλλει την πειθαρχική διαδικασία, όμως οι αρμόδιοι κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 22 να ασκήσουν την πειθαρχική δίωξη και τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα μπορούν με απόφασή τους, που ανακαλείται ελευθέρως, να διατάξουν αν το κρίνουν αναγκαίο, την αναστολή της πειθαρχικής διαδικασίας που δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος. Σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται αναστολή όταν το πειθαρχικό παράπτωμα προκάλεσε δημόσιο σκάνδαλο ή θίγει σοβαρά το κύρος της Υπηρεσίας. Ο χρόνος της αναστολής δεν υπολογίζεται για τη συμπλήρωση του χρόνου παραγραφής και είναι ανεξάρτητος από το χρόνο αναστολής, που προβλέπεται από το άρθρο 7.

Άρθρο: 49

Επανάληψη πειθαρχικής δίκης

1. Σε περίπτωση που μετά την πειθαρχική απόφαση, με την οποία απηλλάγη ο αστυνομικός ή επιβλήθηκε σ' αυτόν κατώτερη πειθαρχική ποινή ή ποινή αργίας με πρόσκαιρη παύση, εκδοθεί αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση του ποινικού δικαστηρίου, με την οποία διαπιστώνονται πραγματικά περιστατικά που συνιστούν την αντικειμενική υπόσταση πειθαρχικού παραπτώματος που επισύρει ποινή απόταξης ή αργίας με απόλυση, επαναλαμβάνεται η πειθαρχική δίκη για τυχόν επιβολή των ποινών αυτών. Σε περίπτωση όμως που έχει επιβληθεί ποινή αργίας με απόλυση αλλά από την αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση του ποινικού δικαστηρίου διαπιστώνονται πραγματικά περιστατικά που συνιστούν την αντικειμενική υπόσταση του πειθαρχικού παραπτώματος που επισύρει την ποινή της απόταξης, επαναλαμβάνεται η πειθαρχική δίκη για τυχόν επιβολή της ποινής αυτής.
2. Σε περίπτωση που μετά την έκδοση πειθαρχικής απόφασης με την οποία επιβλήθηκε οποιαδήποτε ποινή, εκδοθεί αμετάκλητη αθωωτική απόφαση ποινικού δικαστηρίου ή αμετάκλητο απαλλακτικό βούλευμα για την πράξη για την οποία διώχθηκε πειθαρχικά ο αστυνομικός, επαναλαμβάνεται η πειθαρχική δίκη. Στην περίπτωση αυτή αν επιβληθεί πειθαρχική ποινή δεν μπορεί να είναι βαρύτερη από την αρχικώς επιβληθείσα.
3. Σε περίπτωση συρροής πειθαρχικών παραπτωμάτων, η πειθαρχική δίκη επαναλαμβάνεται μόνο για τα πειθαρχικά παραπτώματα για τα οποία τα πραγματικά περιστατικά που συγκροτούν αυτά αναφέρονται στην καταδικαστική ή αθωωτική απόφαση του ποινικού δικαστηρίου ή το απαλλακτικό βούλευμα. Στη συνέχεια το

πειθαρχικό όργανο επιβάλλει νέα πειθαρχική ποινή λαμβάνοντας υπόψη όλα τα συρρέοντα πειθαρχικά παραπτώματα.

4. Η πειθαρχική δίκη επαναλαμβάνεται ενώπιον του πειθαρχικού οργάνου που εξέδωσε την προηγούμενη απόφαση

5. Η επανάληψη της πειθαρχικής δίκης στην περίπτωση της παραγράφου 1 είναι υποχρεωτική και διατάσσεται από τον Αρχηγό της Ελληνικής Αστυνομίας αν αφορά Αντιστρατήγους και από τον Προϊστάμενο του Επιτελείου του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας σε κάθε άλλη περίπτωση, οι οποίοι και εισάγουν την υπόθεση για εκδίκαση στον αρμόδιο πειθαρχικό όργανο. Στην περίπτωση της παραγράφου 2 η πειθαρχική δίκη επαναλαμβάνεται μόνο μετά από αίτηση του εγκαλουμένου και η σχετική υπόθεση εισάγεται προς εκδίκαση είτε με την απευθείας υποβολή της αίτησής του στο αρμόδιο μονομελές πειθαρχικό όργανο που είχε επιβάλλει την πειθαρχική ποινή είτε με την παραπομπή της υπόθεσης στο πειθαρχικό συμβούλιο από εκείνον που είχε διατάξει την αρχική παραπομπή.

6. Η επανάληψη της πειθαρχικής δίκης σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να ζητηθεί μετά την παρέλευση έτους από την έκδοση της αμετάκλητης αθωωτικής ή καταδικαστικής απόφασης ή του απαλλακτικού βουλεύματος.

Άρθρο: 50

Συνεκδίκαση

1. Όταν εκκρεμούν πειθαρχικές διώξεις κατά του ιδίου εγκαλουμένου για διάφορα πειθαρχικά παραπτώματα που επισύρουν κατώτερη πειθαρχική ποινή, το κατά βαθμό ανώτερο πειθαρχικό όργανο μπορεί να ζητήσει την υποβολή σ' αυτό των σχετικών υποθέσεων προς συνεκδίκαση και επιβολή μίας ποινής.

2. Σε περίπτωση που παραπέμπονται περισσότεροι από ένας αστυνομικοί σε πειθαρχικό συμβούλιο, η εκδίκαση των παραπτωμάτων τους γίνεται για όλους από το συμβούλιο που είναι αρμόδιο για την εκδίκαση του παραπτώματος του κατά βαθμό ανωτέρου αστυνομικού, εκτός εάν αυτός υπάγεται στην αρμοδιότητα των συμβουλίων των εδαφίων γ' και δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 34, οπότε η υπόθεση διαχωρίζεται μόνο ως προς αυτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ

Άρθρο: 51

Προσφυγή κατά αποφάσεων μονομελών πειθαρχικών οργάνων

1. Ο αστυνομικός, ο οποίος τιμωρήθηκε με κατώτερη πειθαρχική ποινή, δικαιούται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δέκα πέντε (15) ημερών από την επίδοση σ' αυτόν της κατά την παράγραφο 7 του άρθρου 40 απόφασης, να ασκήσει προσφυγή ενώπιον των κατά το άρθρο 52 αρμοδίων πειθαρχικών οργάνων. Δεν υπόκεινται σε προσφυγή οι αποφάσεις του Υπουργού, του Υφυπουργού Εσωτερικών και του Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Τάξης, με τις οποίες επιβάλλονται κατώτερες πειθαρχικές ποινές.
2. Η προσφυγή υποβάλλεται εγγράφως στην υπηρεσία που υπηρετεί ο προσφεύγων, περιορίζεται μόνο στα απαραίτητα για την υπεράσπιση αυτού ζητήματα και διαβιβάζεται ιεραρχικά στο κατά τις διατάξεις του επομένου άρθρου αρμόδιο πειθαρχικό όργανο για την εκδίκασή της. Οι περιεχόμενες στην προσφυγή προσβλητικές εκφράσεις, κρίσεις ή σχόλια σε βάρος αστυνομικών ή της Υπηρεσίας, μη αναγκαίες για την υπεράσπιση του προσφεύγοντος, αποτελούν πειθαρχικό παράπτωμα, για τη δίωξη του οποίου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 25. Ο προσφεύγων δικαιούται να συνυποβάλλει με την προσφυγή μόνο νέα έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία.
3. Οι αποφάσεις των μονομελών πειθαρχικών οργάνων που επιβάλλουν πειθαρχική ποινή σε πρώτο βαθμό, καθίστανται τελεσίδικες, αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης προσφυγής.

Άρθρο: 52

Αρμόδιοι για την εκδίκαση των προσφυγών

1. Αρμόδιοι για την εκδίκαση των προσφυγών είναι:

α) Ο Υφυπουργός Εσωτερικών, για τις ποινές που επέβαλε ή επικύρωσε ο Αρχηγός της Αστυνομίας. β) Ο Αρχηγός της Αστυνομίας για τις ποινές που επέβαλε ή επικύρωσε ο Υπαρχηγός. γ) Ο Υπαρχηγός της Αστυνομίας για τις ποινές που επέβαλαν ή επικύρωσαν ο Προϊστάμενος του Επιτελείου του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας και οι Γενικοί Επιθεωρητές Αστυνομίας, καθώς και για τις ποινές που επικύρωσαν ο Διευθυντής της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων, ο Διευθυντής της Διεύθυνσης Εγκληματολογικών Ερευνών και ο Διευθυντής της Διεύθυνσης Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας. δ) Ο Προϊστάμενος Επιτελείου του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας για τις ποινές που επικύρωσαν οι Προϊστάμενοι των Κλάδων και οι Διευθυντές των Υπηρεσιών που εποπτεύονται απ' αυτόν. ε) Οι Γενικοί Επιθεωρητές Αστυνομίας για τις ποινές που επικύρωσαν οι Γενικοί Αστυνομικοί Διευθυντές και οι Διευθυντές των Υπηρεσιών που εποπτεύονται απ' αυτούς. στ) Οι Προϊστάμενοι των Κλάδων, οι Γενικοί Αστυνομικοί Διευθυντές, ο Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης Ασφαλείας Επισήμων και ο Διευθυντής της Αστυνομικής Ακαδημίας για τις ποινές που επικύρωσαν οι Διευθυντές των Υπηρεσιών που υπάγονται σ' αυτούς ή εποπτεύονται απ' αυτούς και ζ) Οι Διευθυντές Αστυνομικών Διευθύνσεων και εξομοιούμενων μ' αυτές Υπηρεσιών, για τις ποινές που επικύρωσαν οι υφιστάμενοί τους, οι οποίοι υπηρετούν σε υπηρεσίες της δικαιοδοσίας τους.

2. Οι αρμόδιοι για την εκδίκαση της προσφυγής εξετάζουν εξ υπαρχής την υπόθεση, χωρίς να μπορούν να καταστήσουν δυσμενέστερη τη θέση του προσφεύγοντος. Η απόφασή τους επιδίδεται στον προσφεύγοντα και συντάσσεται σχετικό αποδεικτικό.

3. Κατά την εκδίκαση των προσφυγών δεν είναι υποχρεωτική η εξέταση μαρτύρων και η παρουσία του προσφεύγοντος.

Άρθρο: 53

Προσφυγή κατά των αποφάσεων των πειθαρχικών συμβουλίων

1. Οι αποφάσεις των πρωτοβάθμιων πειθαρχικών συμβουλίων με τις οποίες επιβάλλεται πειθαρχική ποινή, επιδίδονται στον εγκαλούμενο ο οποίος δικαιούται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την επίδοση, να ασκήσει προσφυγή στο δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο. Ο εγκαλούμενος μπορεί να ασκήσει προσφυγή και για τις απαλλακτικές αποφάσεις μέσα στην παραπάνω προθεσμία, εφόσον από την αιτιολογία τους θίγεται χωρίς να είναι αναγκαίο η τιμή και η υπόληψή του. Κατ' εξαίρεση, οι αποφάσεις των πρωτοβαθμίων πειθαρχικών συμβουλίων, με τις οποίες επιβάλλεται ποινή προστίμου μέχρι το μισό ενός μηνιαίου βασικού μισθού (1/2 του Μ.Β.Μ.) ή επίπληξης, δεν υπόκεινται σε προσφυγή από τον εγκαλούμενο.
2. Προσφυγή κατά των αποφάσεων των πρωτοβαθμίων πειθαρχικών συμβουλίων δικαιούται να ασκήσει σε κάθε περίπτωση και το όργανο που παρέπεμψε την υπόθεση στο συμβούλιο, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία σαράντα πέντε (45) ημερών από την ημερομηνία που περιήλθε η απόφαση στην Υπηρεσία του.
3. Οι αποφάσεις των πρωτοβαθμίων πειθαρχικών συμβουλίων καθίστανται τελεσίδικες, αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία άσκησης προσφυγής.
4. Σε περίπτωση άσκησης προσφυγής το δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο επανεξετάζει την υπόθεση, εφαρμόζοντας τις διατάξεις των άρθρων 40 έως και 46. Το δευτεροβάθμιο πειθαρχικό συμβούλιο δεν μπορεί να καταστήσει δυσμενέστερη τη θέση του εγκαλουμένου, εάν η προσφυγή ασκήθηκε μόνο απ' αυτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η

ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ -ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΠΙ ΑΚΥΡΩΣΕΩΝ

Άρθρο: 54

Εκτέλεση πειθαρχικών αποφάσεων-έκτιση ποινών

1. Οι τελεσίδικες πειθαρχικές αποφάσεις είναι υποχρεωτικές για τη διοίκηση τα δε αρμόδια κατά περίπτωση όργανα υποχρεούνται, μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την περιέλευση των αποφάσεων στην Υπηρεσία τους, να εκδίδουν τις αναγκαίες διοικητικές πράξεις για την εκτέλεσή τους.
2. Οι τελεσίδικες πειθαρχικές αποφάσεις που επιβάλουν ποινή, επιδίδονται σ' αυτούς που τιμωρήθηκαν και κοινοποιούνται στις Υπηρεσίες που τηρούν τα ατομικά τους βιβλιάρια

για την ενημέρωσή τους και στη Διεύθυνση Διαχείρισης Χρηματικού, εφόσον το είδος της ποινής συνεπάγεται κρατήσεις.

3. Οι ποινές, που επιβάλλονται από τα πειθαρχικά συμβούλια εκτελούνται ως ακολούθως: α) Η απόταξη με προεδρικό διάταγμα, αν αφορά αξιωματικό και με απόφαση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας, αν αφορά τους λοιπούς Αστυνομικούς και β) Οι λοιπές ποινές:

(1) Με απόφαση του Υπουργού, αν επιβάλλονται σε Αντιστρατήγους.

(2) Με απόφαση του Αρχηγού Ελληνικής Αστυνομίας, αν επιβάλλονται σε Υποστρατήγους. (3) Με απόφαση του Προϊσταμένου του Επιτελείου του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας, αν επιβάλλονται στους λοιπούς Αξιωματικούς και (4) Με απόφαση του Προϊσταμένου του Κλάδου Οργάνωσης και Ανθρώπινου Δυναμικού του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας, αν επιβάλλονται σε Ανθυπαστυνόμους, Αρχιφύλακες και Αστυφύλακες.

4. Η ποινή των αργιών εκτίεται στον τόπο διαμονής του τιμωρημένου ή κατόπιν αιτήσεως αυτού σε άλλο τόπο που ορίζεται από: α) Τον Αρχηγό του Σώματος, αν αφορά ανώτατο αξιωματικό.

β) Τον Προϊστάμενο του Κλάδου Οργάνωσης και Ανθρώπινου Δυναμικού του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας, αν αφορά το αστυνομικό προσωπικό των Διευθύνσεων του Αρχηγείου, των αυτοτελών κεντρικών Υπηρεσιών, της Διεύθυνσης Εξωτερικής Φρουράς Φυλακών και Σωφρονιστικών Καταστημάτων και των Υπηρεσιών των ασφαλιστικών φορέων του αστυνομικού προσωπικού και γ) Τους Γενικούς Αστυνομικούς Διευθυντές, το Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Ασφαλείας Επισήμων και το Διευθυντή της Αστυνομικής Ακαδημίας, αν αφορά αστυνομικούς που ανήκουν σε υπηρεσίες δικαιοδοσίας τους.

5. Η έκτιση της ποινής των αργιών μπορεί να συντρέχει με αναρρωτική άδεια ή οποιαδήποτε άλλη αποχή από τα καθήκοντα για λόγους υγείας, ανεξάρτητα αν οι καταστάσεις αυτές προκύψουν πριν ή μετά την έναρξη έκτισης της αργίας. Στις περιπτώσεις αυτές ο αστυνομικός θεωρείται ότι τελεί σε κατάσταση αναρρωτικής άδειας ή αποχής από τα καθήκοντα για λόγους υγείας, υφίσταται όμως και τις συνέπειες της αργίας.

6. Αν εκείνος, που τιμωρήθηκε με αργία, εκτίει ποινή αργίας για άλλο παράπτωμα, η έκτιση της ποινής αυτής αρχίζει από την επομένη της λήξεως της προηγούμενης ποινής.

7. Οι αποφάσεις, με τις οποίες επιβάλλονται ποινές σε αστυνομικούς που έχουν εξέλθει του Σώματος, δεν εκτελούνται αλλά εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 6.

8. Οι πειθαρχικές αποφάσεις και το περιεχόμενό τους αποτελούν υπηρεσιακό απόρρητο και δεν επιτρέπεται να λαμβάνουν γνώση τρίτα πρόσωπα, εκτός αν το προβλέπει ειδικά ο νόμος.

Άρθρο: 55

Διαδικασία μετά την ακύρωση πειθαρχικής απόφασης

Σε περίπτωση που ακυρώθηκε από τα διοικητικά δικαστήρια πειθαρχική απόφαση με την οποία επιβλήθηκε ποινή, η υπόθεση αναπέμπεται στο πειθαρχικό όργανο που εξέδωσε την απόφαση αυτή ως εξής: (α) Αν η ακυρωθείσα απόφαση εκδόθηκε από πειθαρχικό συμβούλιο, η αναπομπή ενεργείται από το όργανο που ενήργησε την αρχική παραπομπή μέσα σε ένα (1) μήνα από την περιέλευση της απόφασης στην Υπηρεσία του και (β) Αν η ακυρωθείσα απόφαση εκδόθηκε από μονομελές πειθαρχικό όργανο, η υπόθεση επανεξετάζεται από το πειθαρχικό όργανο που είχε εκδώσει την ακυρωθείσα πράξη, μέσα σε ένα (1) μήνα από την περιέλευσή της στην Υπηρεσία του.

Άρθρο: 56

Διαγραφή ποινών

1. Οι πειθαρχικές ποινές που επιβλήθηκαν διαγράφονται αυτοδικαίως από τα ατομικά έγγραφα των αστυνομικών, χωρίς να απαιτείται πράξη διαγραφής, μετά την πάροδο ορισμένου χρόνου ως ακολούθως: (α) Η ποινή της αργίας με απόλυση μετά από δώδεκα (12) έτη. (β) Η ποινή της αργίας με πρόσκαιρη παύση μετά από οκτώ (8) έτη. (γ) Η ποινή του προστίμου μετά από πέντε (5) έτη και

(δ) Η ποινή της επίπληξης μετά από δύο (2) έτη.

2. Οι κατά τα ανωτέρω διαγραφόμενες πειθαρχικές ποινές δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τις κρίσεις και προαγωγές, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 28 του π.δ. 24/1997 (ΦΕΚ Α'- 29), όπως κάθε φορά ισχύει.

3. Αν μέσα στο παραπάνω χρονικό διάστημα επιβληθεί νέα πειθαρχική ποινή, ο χρόνος διαγραφής της υπολογίζεται από τη λήξη του χρόνου διαγραφής που προβλέπεται για την προηγούμενη.

Άρθρο: 57

Τελικές Διατάξεις

1. Με τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος δεν τίγονται οι διατάξεις: α) Του άρθρου 9 του ν. 1756/1988 (Φ.Ε.Κ. Α'-35) και του άρθρου 163 του Κ.Π.Δ., όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 5 παρ. 1 του ν. 1653/1986 (Φ.Ε.Κ. Α'-173), που αναφέρονται στον πειθαρχικό έλεγχο του αστυνομικού προσωπικού για πειθαρχικά παραπτώματα που σχετίζονται με την εκτέλεση παραγγελιών των δικαστικών αρχών και την επίδοση ποινικών δικογράφων. β) Των άρθρων 3 και 44 του π.δ. 360/1992 (Φ.Ε.Κ. Α- 183), που αναφέρονται στην άσκηση της πειθαρχικής δίωξης και την επιβολή κατώτερων πειθαρχικών ποινών στο αστυνομικό προσωπικό, που υπηρετεί στην Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών (Ε.Υ.Π.). γ) Του άρθρου 15 παρ. 5 εδάφ. δ' του ν.δ. 17/1974 (Φ.Ε.Κ. Α'-

235) και των κανονιστικών αποφάσεων, που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτού και αναφέρονται στον πειθαρχικό έλεγχο του αστυνομικού προσωπικού, που υπηρετεί στη Διεύθυνση Παλλαϊκής Άμυνας- Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτου Ανάγκης/ Υπουργείου Εσωτερικών. δ) Του άρθρου 83 του Οργανισμού του Υπουργείου Εξωτερικών που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.3566/2007 (Φ.Ε.Κ. Α'-117) σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της υπ' αριθμ. 4804/2/1-14046/21.9.1990 (Φ.Ε.Κ. Β'-629) απόφασης των Υπουργών Εξωτερικών και Δημόσιας Τάξης, που αναφέρονται στον πειθαρχικό έλεγχο και την επιβολή κατώτερων πειθαρχικών ποινών στο αστυνομικό προσωπικό, που υπηρετεί στις διπλωματικές αρχές της Χώρας μας στο εξωτερικό και ε) Του άρθρου 4 παρ. 5 του ν. 2622/1998 (Φ.Ε.Κ. Α'-138), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 4 του ν.3181/2003 (Φ.Ε.Κ. Α'-218), και του άρθρου 9 παρ. 10 του ν. 2734/1999 (Φ.Ε.Κ. Α-161), που αναφέρονται αντίστοιχα στον πειθαρχικό έλεγχο των Συνοριακών Φυλάκων και των Ειδικών Φρουρών.

2. Για την επιβολή των ανώτερων πειθαρχικών ποινών στο αστυνομικό προσωπικό των εδαφίων β', γ' και δ' της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος.

Άρθρο: 58

Μεταβατικές διατάξεις

1. Τα πειθαρχικά παραπτώματα, που τελέστηκαν πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος, κρίνονται με τη διαδικασία και τα όργανα, που ορίζονται από τις διατάξεις του παρόντος, με την επιφύλαξη των διατάξεων των επόμενων παραγράφων.

2. Για τα πειθαρχικά παραπτώματα που τελέστηκαν πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος, εφαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ. 22/1996 (Φ.Ε.Κ.Α'-34) όπως αυτό είχε τροποποιηθεί με τα π.δ. 31/2001 (Φ.Ε.Κ.Α'-26) και π.δ. 3/2004 (Φ.Ε.Κ. Α'- 1), αν αυτές είναι ευμενέστερες για τον εγκαλούμενο.

3. Τα πειθαρχικά συμβούλια του άρθρου 34 του π.δ.22/1996, όπως αυτό τροποποιήθηκε και ίσχυε, εξακολουθούν να είναι αρμόδια για την εκδίκαση των υποθέσεων που έχουν παραπεμφθεί σ' αυτά και εκκρεμούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος διατάγματος. Τα ίδια πειθαρχικά συμβούλια είναι αρμόδια και για την εκδίκαση των πειθαρχικών υποθέσεων, που παραπέμπονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, εφόσον δεν έχουν συγκροτηθεί τα υπό του άρθρου 34 οριζόμενα πειθαρχικά συμβούλια. Με τη συγκρότηση των πειθαρχικών συμβουλίων του άρθρου 34, οι εκκρεμείς υποθέσεις του προηγούμενου εδαφίου περιέρχονται αυτοδικαίως στα συμβούλια αυτά, χωρίς να απαιτείται νέα παραπεμπτική διαταγή.

4. Σε περίπτωση που εκκρεμούν κατώτερες πειθαρχικές ποινές προς επικύρωση ή επανεξέταση ύστερα από υποβολή προσφυγών κατ' αυτών, η διαδικασία εξακολουθεί να διέπεται από τις διατάξεις που ίσχυαν κατά το χρόνο της επιβολής τους.

5. Οι προσφυγές κατά των αποφάσεων των πειθαρχικών συμβουλίων διέπονται, εφόσον αναφέρονται σε πειθαρχικά παραπτώματα που τελέστηκαν πριν την έναρξη ισχύος του

παρόντος, από τις διατάξεις του προϊσχύσαντος δικαίου, αν είναι ευμενέστερες για τον προσφεύγοντα.

6. Οι πειθαρχικές ποινές, που δεν έχουν εκτελεσθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος εκτελούνται κατά τις διατάξεις, που ίσχυαν κατά το χρόνο που κατέστησαν τελεσίδικες.

7. Για τις εκκρεμείς Ε.Δ.Ε. των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1 και της παραγράφου 11 του άρθρου 27 του π.δ. 22/1996 και τις Π.Δ.Ε. των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 και της παραγράφου 6 του άρθρου 26 του ίδιου π.δ., που διατάχθηκαν πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος, η πειθαρχική δίωξη που ασκήθηκε μ' αυτές θεωρείται ως μη γενομένη και εφαρμόζονται γι' αυτές οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος.

Άρθρο: 59

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος διατάγματος καταργούνται:

1. Το π.δ. 22/1996 (Φ.Ε.Κ. Α-34) «Πειθαρχικό Δίκαιο του Αστυνομικού Προσωπικού», όπως είχε τροποποιηθεί με τα π.δ. 31/2001 (Φ.Ε.Κ. Α'- 26) και π.δ. 3/2004 (Φ.Ε.Κ. Α' - 1), πλην των διατάξεων του άρθρου 34 αυτού, η ισχύς του οποίου διατηρείται μέχρι την εκδίκαση των εκκρεμών υποθέσεων αρμοδιότητας των οριζόμενων απ' αυτό συμβουλίων που προβλέπονται από την παράγραφο 3 του άρθρου 58 του παρόντος και
2. Κάθε γενική ή ειδική διάταξη, που ρυθμίζει διαφορετικά τα θέματα που ρυθμίζονται από τις διατάξεις του παρόντος.

Άρθρο: 60

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει μετά από τρεις (3) μήνες από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Στον Υπουργό Εσωτερικών αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος